

ROČENKA
ZAHRANIČNEJ POLITIKY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
2011

VÝSKUMNÉ CENTRUM
SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE ZAHRANIČNÚ POLITIKU, N.O.

BRATISLAVA 2012

© VÝSKUMNÉ CENTRUM
SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE ZAHRANIČNÚ POLITIKU, N.O.
© AUTORI

EDITOR
PETER BREZÁNI

EDIČNÁ RADA
VLADIMÍR BILČÍK, PETER BREZÁNI, JURAJ BUZALKA, ALEXANDER DULEBA,
PETER HOLÁSEK, PETER LIZÁK, JURAJ MARUŠIAK, TOMÁŠ STRÁŽAY,
JÁN ŠOTH

ROČENKA VYCHÁDZA S PODPOROU MINISTERSTVA ZAHRANIČNÝCH
VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY A NADÁCIE
KONRADA ADENAUERA.

NÁZORY UVEDENÉ V PUBLIKÁCIÍ SÚ OSOBNÝMI NÁZORMI AUTOROV
A NEMUSIA KOREŠPONDOVAŤ S NÁZORMI VYDAVATEĽA.

ISBN 978-80-89645-01-5

A large, light gray, stylized graphic of a globe is positioned on the left side of the page. It features a grid of latitude and longitude lines and is partially cut off by the left edge of the frame.

ROČENKA ZAHRANIČNEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2011

VÝSKUMNÉ CENTRUM
SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE ZAHRANIČNÚ POLITIKU, N.O.

© VÝSKUMNÉ CENTRUM
SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE ZAHRANIČNÚ POLITIKU, N.O.
BRATISLAVA 2012
© AUTORI

HVIEZDOSLAVOVO NÁMESTIE 14
811 02 BRATISLAVA
TEL.: +421 2 5443 3151
FAX: +421 2 5443 3161
WWW.SFPA.SK

EDITOR
PETER BREZÁNI

EDIČNÁ RADA
VLADIMÍR BILČÍK, PETER BREZÁNI, JURAJ BUZALKA, ALEXANDER DULEBA,
PETER HOLÁSEK, PETER LIZÁK, JURAJ MARUŠIAK, TOMÁŠ STRÁŽAY, JÁN ŠOTH

RECENZENTI
VLADIMÍR BILČÍK, PETER BREZÁNI, ALEXANDER DULEBA, JURAJ MARUŠIAK,
TOMÁŠ STRÁŽAY

JAZYKOVÁ REDAKTORKA
DOROTA BALŠÍNKOVÁ

192 STRÁN, VYDANIE PRVÉ

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Konrad
Adenauer
Stiftung

ROČENKA VYCHÁDZA S PODPOROU MINISTERSTVA ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY A NADÁCIE KONRADA
ADENAUERA.

NÁZORY UVEDENÉ V PUBLIKÁCII SÚ OSOBNÝMI NÁZORMI AUTOROV
A NEMUSIA KOREŠPONDOVAŤ S NÁZORMI VYDAVATEĽA.

ISBN 978-80-89645-01-5

OBSAH

Predhovor	5
I. Slovenská republika v medzinárodnom prostredí	
<i>Vladimír Bilčík</i> Slovenská republika a Európska únia v roku 2011	11
<i>Ivo Samson</i> Bezpečnostná a obranná politika Slovenskej republiky	19
II. Prioritné oblasti zahraničnej politiky	
<i>Juraj Marušiak</i> Slovensko-maďarské vzťahy v roku 2011 – na pomedzí vnútornej a zahraničnej politiky	33
<i>Tomáš Strážay</i> Možnosti a limity ďalšej „vyšehradizácie“ Vyšehradu	49
<i>Alexander Duleba</i> Vzťahy Slovenska s východnými susedmi v roku 2011	59
<i>Július Lőrincz</i> Stálica sa volá západný Balkán	75
III. Nástroje slovenskej zahraničnej politiky	
<i>Nora Beňáková, Peter Brezáni, Ján Mihálik</i> Slovenská rozvojová spolupráca v roku 2011	91
<i>Ondrej Gažovič</i> Verejná diplomacia SR v roku 2011 – hľadanie značky krajiny	109

IV. Z histórie slovenskej zahraničnej politiky

Miroslav Musil

Diplomat Móric Beňovský 123

V. Prílohy

Chronológia dôležitých udalostí v slovenskej zahraničnej

a európskej politike v roku 2011 133

Zmluvy, dohody a dohovory publikované v roku 2011 146

Štruktúra orgánov štátnej správy pôsobiacich v oblasti medzinárodných
vzťahov a európskych záležitostí v roku 2011 153

Zoznam zastupiteľských úradov krajín EÚ, NATO a niektorých ďalších
krajín v Slovenskej republike 160

Zoznam konzulárnych úradov vedených honorárnymi konzulmi
v Slovenskej republike 167

Zoznam zastupiteľských úradov Slovenskej republiky, stálych misií,
generálnych konzulátov a slovenských inštitútov 170

Zoznam konzulárnych úradov Slovenskej republiky vedených
honorárnymi konzulmi 176

Počty príslušníkov OS SR v súčasných misiách na podporu mieru 183

VI.O autoroch 185

PREDHOVOR

Rok 2011 bol pomerne bohatý na udalosti, na ktoré slovenská zahraničná politika musela bezodkladne reagovať. Priniesol tiež množstvo tých, ktoré si nevyžadujú okamžité riešenie, rutinných i takých udalostí, ktorých hladký priebeh považujeme už za samozrejmy. Dlhodobou ambíciou ročenky je zanalyzovať všetky tieto úrovne, avšak limity, ktoré máme, nám nedovoľujú zmapovať všetky oblasti a regióny, v ktorých bola naša zahraničná politika viditeľná či aktívna, ale len tie, ktoré považujeme v príslušnom roku za kľúčové.

Takouto kľúčovou európskou témou s dosahom nielen na zahraničnú, ale aj domácu politiku v roku 2011 bolo schvaľovanie eurovalu a s tým súvisiaca debata o hľadaní východiska zo stále pretrvávajúcej krízy a koniec koncov aj o budúcnosti Európskej únie. To, že išlo o naozaj významnú tému, potvrdzuje fakt, že na Slovensku sa konsenzus o riešení tejto otázky dosiahol len za cenu predčasných parlamentných volieb.

Za jeden z úspechov našej európskej politiky možno označiť podpísanie prístupovej zmluvy, a teda aj splnenie integračných ambícií Chorvátska, ktoré Slovensko dlhodobo a aktívne podporovalo. Treba vyzdvihnúť i skutočnosť, že aj vďaka podpore slovenskej diplomacie, vrátane aktivít slovenských mimovládnych organizácií, sa podarilo urobiť významný pokrok v prístupovom procese Čiernej Hory.

V roku 2011 bolo tiež nevyhnutné sledovať vývoj v blízkom južnom susedstve EÚ, kde dozrievala arabská jar, ktorý naznačil, že ďalší spoločenský, politický a bezpečnostný vývoj bude ešte dosť komplikovaný. Slovensko muselo zaujať stanovisko k občianskej vojne v Sýrii, ozbrojenému zásahu NATO v Líbyi či iránskemu jadrovému programu.

V oblasti regionálnej spolupráce možno vyzdvihnúť zvládnuté slovenské predsedníctvo vo V4 vrátane dôstojnej oslavy 20. výročia vzniku tohto zoskupenia. Slovensko celkom aktívne pristupovalo k regionálnej spolupráci najmä v oblasti energetiky či Vý-

chodného partnerstva. Aj vďaka SR sa podarilo navýšiť rozpočet Medzinárodného vyšehradského fondu na projekty zamerané na krajiny Východného partnerstva. Počas nášho predsedníctva sa podarilo v Bratislave podpísať tretiu vyšehradskú deklaráciu.

Aj v roku 2011 platilo, že naše vzťahy so susedmi boli dobré. Vláda i MZV SR pokračovali v nekonfrontačnom štýle komunikácie s Maďarskom, čo však neznamená, že sa problémy podarilo vyriešiť.

Tieto i ďalšie udalosti roka 2011 si našli priestor v 13. ročenke, a to tak v časti o bilancovaní nášho pôsobenia a presadzovania cieľov, resp. záujmov v medzinárodnom prostredí, analýze uskutočňovania prioritných oblastí našej zahraničnej politiky, ako aj pri hodnotení efektivity nástrojov na jej realizáciu.

Už po piatykrát je úvodným odborným príspevkom analýza Vladimíra Bilčíka, vedúceho európskeho programu Výskumného centra Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku (RC SFPA), ktorý hodnotí podstatné udalosti v slovenskej európskej politike. Pri svojej analýze berie do úvahy tri rôzne kontexty – miesto SR v súčasnej EÚ, perspektívy budúcej integrácie a domácu tvorbu európskej politiky. Analýzu bezpečnostnej a obrannej politiky Slovenska v roku 2011 s čiastočným presahom do roku 2012 spracoval Ivo Samson, vedúci výskumného programu Medzinárodná bezpečnosť v RC SFPA. Vo svojom príspevku analyzoval jednak slovenskú reflexiu vonkajšieho bezpečnostného prostredia, ako aj vývoj na domácej politickej scéne vrátane vývoja v Ozbrojených silách Slovenskej republiky.

Druhú časť ročenky, ktorá sa venuje prioritným oblastiam našej zahraničnej politiky, otvára príspevok Juraja Marušiaka z Ústavu politických vied SAV ponúkajúci pohľad na vývoj slovensko-maďarských vzťahov, v ktorých striedanie spolupráce s konfliktnými momentmi pokračovalo aj v roku 2011. Zameriava sa na analýzu našej bilaterálnej relácie, vnútro politickej dimenzie týchto vzťahov, ako aj vzájomnú spoluprácu. Tomáš Strážay, vedúci výskumného programu Stredná a juhovýchodná Európa v RC SFPA, už tradične analyzuje naše stredoeurópske aktivity. Jeho text sa primárne zameriava na kľúčové témy z oblasti sektorových priorít, dôraz kladie aj na teritoriálne priority, respektíve formát V4 + a aktivity Medzinárodného vyšehradského fondu. Neobchádza však ani aktuálne výzvy, ktoré súvisia so súčasným dňom v rámci EÚ. Riaditeľ RC SFPA a vedúci výskumného programu Východná Európa Alexander Duleba mapuje vzťahy Slovenska s východnými susedmi v roku 2011 jednak v kontexte nášho predsedníctva vo V4, ako aj v rámci bilaterálnych vzťahov, pričom hlavnú pozornosť venuje vzťahom s Ukrajinou. Ponúka i stručnú charakteristiku vzťahov s Ruskou federáciou. Slovenské aktivity na západnom Balkáne, kde majú naše aktivity i diplomacia určitú autoritu, hodnotil nezávislý novinár Július Lőrincz.

Tretiu časť, ktorá je venovaná nástrojom zahraničnej politiky, otvára spoločný príspevok Nory Beňáčkovej z občianskeho združenia Človek v ohrození, Petra Brezáního z RC SFPA a Jána Mihálika z PDCS, ktorí svoju pozornosť upriamili na fungovanie rozvojovej spolupráce. Zhodnotili uskutočňovanie cieľov nastavených v dokumentoch, snažili sa poskytnúť sumár aktivít slovenskej rozvojovej pomoci v roku 2011 a v záujme skvalitnenia a zefektívnenia ODA predložili niekoľko návrhov a odporúčaní. Stať venovanú nástrojom zahraničnej politiky uzatvára príspevok Ondreja Gažoviča z Ústavu európskych štúdií a medzinárodných vzťahov FSEV Univerzity Komenského v Bratislave, ktorý sa zameril na hodnotenie slovenskej verejnej diplomacie.

Rozhodli sme sa pokračovať aj v rubrike Z histórie slovenskej zahraničnej politiky vytvorenej v minulom roku, ktorej zaradenie je podmienené pripomenutím si významného výročia súvisiaceho s dôležitými osobnosťami alebo udalosťami slovenskej zahraničnej politiky. Keďže v roku 2011 uplynulo 265 rokov od narodenia a 225 rokov od úmrtia prvého šľachtica s identifikovaným slovenským pôvodom, ktorého v modernej terminológii medzinárodných vzťahov možno označiť za ekonomického diplomata, do tohtoročnej edície sme zaradili stať o Móricovi Beňovskom, ktorú spracoval skúsený diplomat a historik Miroslav Musil.

Expertnú časť tradične dopĺňajú prílohy – chronológia dôležitých zahraničnopolitických udalostí, zoznam medzinárodných zmlúv, informácie o štruktúre a predstaviteľoch orgánov štátnej správy pôsobiacich v zahraničnej politike, zoznam diplomatických misií a predstaviteľov SR v zahraničí, diplomatického zboru v SR, informácie o vojenských misiách v zahraničí a pod.

Pevne veríme, že aj táto ročenka si nájde cestu k čitateľom a poslúži všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o minulosť, prítomnosť i budúcnosť Slovenska a jeho zahraničnej politiky. Na záver by som sa rád poďakoval Ministerstvu zahraničných vecí SR a Nadácii Konrada Adenauera za spoluprácu na tomto projekte a za to, že vďaka ich podpore sme v budovaní tejto veľmi potrebnej tradície mohli pokračovať aj v tomto roku.

Peter Brezáni
editor

I.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA
V MEDZINÁRODNOM PROSTREDÍ

SLOVENSKÁ REPUBLIKA A EURÓPSKA ÚNIA V ROKU 2011

VLADIMÍR BILČÍK

Nasledujúci text hodnotí podstatné udalosti v slovenskej európskej politike. Pri analýze pôsobenia Slovenskej republiky v Európskej únii je dôležité mať na zreteli prinajmenšom tri rôzne kontexty:

- miesto SR v súčasnej EÚ,
- perspektívy budúcej integrácie
- a domácu tvorbu európskej politiky.

Rok 2011 sa ukázal ako významný z pohľadu každého z týchto kontextov. Na jednej strane sa Slovenská republika zaradila do politického jadra Únie. Na druhej strane sú fungovanie a udržateľnosť tohto jadra v najbližších rokoch otázne. V rámci SR sme zažili politicky najvýznamnejšiu diskusiu o mieste krajiny v EÚ, keď pri hlasovaní o navýšení takzvaného dočasného eurovalu v októbri 2011 padla vláda premiérky Ivety Radičovej.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA V JADRE EURÓPSKEJ ÚNIE

Rok 2011 tiež priniesol viaceré zmeny vo fungovaní SR v EÚ. Slovensko sa plnohodnotne začlenilo do spoločného trhu Únie, keď sa v máji 2011 skončila platnosť prechodných pravidiel pre voľný pohyb osôb, ktoré obmedzovali zamestnancov na európskom trhu práce, konkrétne v Nemecku a Rakúsku. Slovenská republika sa tak stala rovnoprávnym členom EÚ. Uvoľnením pohybu pracovných síl sa formálne korunovala snaha o úspešné dokončenie cieľov európskej integrácie, ktoré si Slovensko

vytýčilo pri svojom vstupe do Únie. Po začlenení sa do schengenského priestoru v roku 2007 a prijatí eura v roku 2009 SR dosiahla maximálny stupeň integrácie aj v oblasti spoločného trhu EÚ. Inštitucionálne tak krajina získala postavenie porovnateľné so zakladajúcimi krajinami Európskych spoločenstiev.¹

Roku 2011 v EÚ dominovali problémy dlhovej krízy a diskusie o nových nástrojoch spoločnej hospodárskej politiky Únie. Najvýznamnejšou deliacou čiarou v EÚ sa stalo členstvo v eurozóne. Prijatím eura sa Slovenská republika ocitla v jej politickom jadre, ktoré má priamu zodpovednosť za budúcnosť spoločnej meny. SR má teda bezprostrednú možnosť podieľať sa na riešení krízy v EÚ. Zároveň však problémy eura prinášajú politické a finančné náklady pre jednotlivé členské krajiny.

VIACÚROVŇOVÁ INTEGRÁCIA

Členské štáty EÚ prijali počas roka 2011 viaceré záväzky, ktoré mali pomôcť zachrániť spoločnú menu. V legislatívnej rovine Rada a Parlament schválili šesť návrhov Komisie z roku 2010 („six-pack“), ktoré posilňujú Pakt o stabilite a raste, ako aj umožňujú lepšiu prevenciu a nápravu makroekonomických nerovnováh.² Politicky podstatnejšie sa však ukázali inštitucionálne a právne iniciatívy, ktoré explicitne vyčleňujú krajiny eurozóny zo zvyšku EÚ. Prelomové bolo v tomto smere stretnutie Európskej rady v marci 2011.

V januári 2011 Únia spustila tzv. prvý európsky semester, čiže plánovanú koordináciu makroekonomických, rozpočtových a štrukturálnych politík členských krajín, ktorá sa odvíja od pravidelných prieskumov a následných odporúčaní Európskej komisie vo vzťahu k plánom členských štátov reformovať svoje ekonomiky a zveľaďovať verejné financie. Európsky semester je súčasťou programu Európa 2020, ktorý bol prijatý s cieľom podporiť hospodársky rast v Únii.³ Na samite Eu-

rópskej rady v marci 2011 krajiny eurozóny prijali pakt Euro plus, ktorý posilnil politické záväzky na zvýšenie konkurencieschopnosti a upevnenie súdržnosti eurozóny. Najvyšší predstavitelia Únie sa okrem toho dohodli na zmene článku 136 Zmluvy o EÚ, čo umožní vznik „mechanizmu pre stabilitu, ktorý sa má v nevyhnutných prípadoch aktivovať na zabezpečenie stability eurozóny ako celku“⁴. Zároveň sa dohodli,

---

Najvýznamnejšou deliacou čiarou v EÚ sa stalo členstvo v eurozóne. Prijatím eura sa Slovenská republika ocitla v jej politickom jadre, ktoré má priamu zodpovednosť za budúcnosť spoločnej meny.

---

¹ Okrem Slovenska sa pracovný trh EÚ plne liberalizoval pre občanov Česka, Maďarska, Poľska, Slovinska, Litvy, Lotyšska a Estónska.

² Pozri *Všeobecná správa o činnosti Európskej únie*. Európska komisia, Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2012, s. 13.

³ Prehľadný sumár európskeho semestra a iniciatívy Európa 2020 je na http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/index_sk.htm (prístup 17. 12. 2011).

⁴ Pozri závery Európskej rady, 24. – 25. 3. 2011, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/SK/ec/120315.pdf (prístup 17. 12. 2011).

že je potrebné vytvoriť takýto stály mechanizmus v podobe Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS), ktorý má nahradiť dočasný euroval (Európsky nástroj finančnej stability – EFSF). Modality vzniku a fungovania EMS sa dohodli 2. februára 2012, pričom hlavným cieľom je vytvoriť trvalý spoločný fond krajín eurozóny pre prípad krízy niektorého z členov s úverovou kapacitou 500 miliárd eur.⁵

Udalosti v roku 2011 tak ukázali, že Európska únia svoju dlhovú krízu neprekoná prijímaním jednorazových krátkodobých *ad hoc* opatrení. Eurozóna môže mať šancu prežiť na základe štrukturálnych zmien na úrovni jednotlivých členských krajín, ale i samotnej Únie. Podstatnú úlohu v tomto procese majú zohrávať nové inštitúcie, ktoré sú primárne pre krajiny eurozóny, aj keď zostávajú otvorené pre ďalšie členské štáty. Vývoj na prelome rokov 2011 a 2012 naznačil, že možné riešenia krízy skôr zvýraznia rozdiely v záväzkoch jednotlivých členských krajín voči európskej integrácii. Dňa 2. marca 2012 sa lídri 25 krajín dohodli na spoločnej medzivládnej zmluve mimo rámca Európskej únie o takzvanom fiškálnom pakte⁶, ktorý umožňuje kontrolu a schvaľovanie rozpočtov jednotlivých štátov a má prísnejšie kontrolné mechanizmy než spomínaný legislatívny „six-pack“ EÚ. Veľká Británia a Česká republika zmluvu naopak nepodpísali.

Existujúci stav európskej integrácie je v dôsledku dlhovej krízy krehký. Na jednej strane sú členské štáty pripravené zachrániť eurozónu na základe postupných krokov a dohôd. Takéto záväzky môžu časom priniesť kvalitatívne výrazne vyšší stupeň európskej integrácie, než je ten súčasný. Takmer určite však bude takýto scenár posilnenej integrácie zahŕňať menší počet krajín, ako má dnešná Únia. Na druhej strane je rovnako možné si predstaviť opačný scenár značnej dezintegrácie EÚ, ktorá môže prísť ako dôsledok krízy a nedostatočnej schopnosti členských štátov dohodnúť sa na adekvátne razantných opatreniach na záchranu eura.

Eurozóna môže mať šancu prežiť na základe štrukturálnych zmien na úrovni jednotlivých členských krajín, ale i samotnej Únie.

SLOVENSKO A KRÍZA EUROZÓNY

Práve pôsobenie Slovenska v EÚ v roku 2011 vhodne ilustruje krehkosť situácie v Únii. V SR historicky existuje vysoká miera konsenzu vo vzťahu k EÚ a k integrácii naprieč politickým spektrom. Udalosti v roku 2011 však ukázali, že konkrétne politické konštelácie vládnej väčšiny vplyvajú na obsah preferencií SR v EÚ a na schopnosť krajiny splňať si prijaté a dojednané záväzky. Rok 2011 bol najturbulentnejším obdobím nášho členstva.

Fungovanie koalíciej vlády pod vedením Ivety Radičovej v rámci EÚ výrazne poznačili rozdielne postoje pravicových koalíčných strán (SDKÚ-DS, KDH, Most-Híd,

---

⁵ Zmluva o európskom mechanizme pre spoluprácu je podpísaná. Európska rada, 2. 2. 2012, <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/european-stability-mechanism-treaty-signed?lang=sk> (prístup 2. 2. 2012).

⁶ Oficiálne ide o Zmluvu o stabilite, koordinácii a správe v Hospodárskej a menovej únii, http://european-council.europa.eu/media/639161/19_-_tscg.sk.12.pdf (prístup 14. 4. 2012).

SaS) k európskej integrácii. Vláde sa v konečnom dôsledku stal osudným postoj novej liberálnej strany Sloboda a Solidarita (SaS), ktorá nemala priamu skúsenosť s významom prístupového procesu a na Úniu nazerala takmer výlučne cez prizmu momentálne vyčísliteľných finančných výhod. Rozpačito však pôsobil už samotný vstup kabinetu Ivety Radičovej na pôdu európskej politiky, keď SR ako jediný štát eurozóny odmietol podporiť bilaterálnu pôžičku Grécku.⁷

Politici vrátane opozície naproti tomu väčšinou podporili vznik Európskeho nástroja pre finančnú stabilitu (EFSF⁸), takzvaného eurovalu, určeného na prípadnú pomoc ďalším štátom s problematickými verejnými financiami. 140 poslancov bolo za, jedine Ondrej Dostál z OKS hlasoval proti. Ak sa však pozrieme na genézu postojov politikov voči eurovalu, podpora nevyzerá vôbec tak presvedčivo. Ešte bývalý predseda vlády R. Fico (Smer-SD) euroval síce verbálne podporil, ale pred parlamentnými voľbami v roku 2010 jeho vláda nepodpísala dokument potrebný na jeho aktiváciu. Podobne ako v prípade pôžičky Grécku strany SDKÚ-DS, SaS a Most-Híd euroval

odmietli podporiť pred parlamentnými voľbami, zatiaľ čo predstavitelia KDH vyjadrili myšlienke len vlažnú podporu.⁹

Koncom júna 2010 však viacerí predstavitelia rodiacej sa budúcej koalíciej vlády začali svoj postoj meniť a tvrdili, že proti obrannému valu v zásade nie sú, ale nepáči sa im napríklad výška očakávaného príspevku SR.¹⁰ Podiel SR v eurovale

---

Podiel SR v EFSF je 6,5 % HDP, kým Luxembursko ako najbohatšia krajina eurozóny má podiel 2,8 % HDP.

---

je 6,5 % HDP, kým Luxembursko ako najbohatšia krajina eurozóny má podiel 2,8 % HDP. Vláda I. Radičovej argumentovala, že vláda R. Fica dojednala zlé podmienky účasti SR v eurovale a v čase, keď súčasná vláda nastúpila k moci, už na jednanie o týchto podmienkach nebol priestor.¹¹ Vláda napokon dohodu o eurovale podpísala a začala následné legislatívne kroky na prípravu krajiny na účasť v tomto mechanizme. Minister financií vysvetľoval rozdiel medzi postojom voči pôžičke Grécku a spustením eurovalu tak, že ide o odlišný charakter prijatého finančného záväzku. V parlamentnej rozprave Ivan Mikloš zhrnul, že „zásadný rozdiel je, že pri gréckej pôžičke ide o reálne požičiavanie reálnych peňazí, pri vale je to vlastne záruka, ktorá sa nebude musieť naplniť.“¹²

⁷ Bilčík, V.: Slovensko v Európskej únii. In: Brezáni, P. (ed.): *Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2010*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o. 2011, s. 27 – 36.

⁸ Skratka EFSF pochádza z anglického názvu European Financial Stability Facility.

⁹ Kern, M., Ragáčová, K.: Fico a pravica bojujú o podpis. In: *Sme*, 18. 6. 2010, <http://ekonomika.sme.sk/c/5428915/fico-a-pravica-bojuju-o-podpis.html> (prístup 18. 6. 2010).

¹⁰ Pozri Slovensko zatiaľ nemá jasné stanovisko k pôžičke Grécku. In: *EurActiv*, 17. 6. 2010, <http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/clanok/slovensko-zatial-nema-jasne-stanovisko-k-pozicke-grecku-015338> (prístup 17. 6. 2010).

¹¹ Výška slovenského podielu vo vale sa otvárať nebude. In: *rannespravysk*, 13. 7. 2010, <http://www.rannespravysk/clanok/vyska-slovenskeho-podielu-vo-vale-sa-otvarat-nebude.html> (prístup 13. 7. 2010).

¹² Viac pozri v prepise parlamentnej diskusie zo 4. schôdze NR SR, 11. 8. 2010, <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze%2frozprava> (prístup 12. 8. 2010).

Aj diskusia o eurovale teda ukázala, že Slovensko nie je takým predvídateľným hráčom v EÚ ako v minulosti. Politici zo strán SDKÚ-DS, Most-Híd, ale aj KDH, ktorí sa výrazným spôsobom pričínili o vstup Slovenska do Únie, nepodčiarkli strategický či existenčný význam členstva a zamerali sa na kalkuláciu peňažných ziskov a strát. Slovenská republika bola v rokoch 2010 a 2011 prvýkrát konfrontovaná s reálnymi nákladmi integrácie v Európskej únii a eurozóne. Ratifikácia dohôd smerujúcich k záchrane eurozóny tak bola v prípade SR otázná a predstavovala podstatnú skúšku súdržnosti vládnej koalície, ktorá nebola schopná schváliť ďalšie záväzky.

V SR – na rozdiel napríklad od Nemecka – neplatí *a priori* dohoda či zhoda veľkých koalíčných a opozičných strán v strategických otázkach európskej integrácie. Kabinet Ivety Radičovej padol pri hlasovaní o navýšení dočasného eurovalu, ktoré premiérka spojila s hlasovaním o dôvere svojej vláde.¹³ Premiérku nepodporila koalíčná strana SaS, ale ani hlavná opozičná strana Smer-SD, ktorá hlasovala za navýšenie eurovalu len po politickej dohode o predčasných parlamentných voľbách v SR v marci 2012, v ktorých sociálni demokrati presvedčivo zvíťazili a následne zostavili vládu jednej strany pod vedením staronového premiéra Fica. Pád slovenskej vlády v októbri 2011 tak v praxi ukončil skôr rozpačité pôsobenie koalíčnej vlády Ivety Radičovej v Európskej únii.

DOMÁCE ÚLOHY

Okrem neistých postojov v otázke záchrany eurozóny rozpačité pôsobenie SR v EÚ rezonovalo aj v domácom inštitucionálnom nastavení európskej politiky. Národná rada SR síce s cieľom zlepšiť domácu tvorbu a koordináciu politík v Unii schválila 13. októbra 2010 kabinetu I. Radičovej zákon č. 403/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v neskoršom znení a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony¹⁴. V praxi sa však plná realizácia tohto zákona odložila na obdobie vlády Roberta Fica po predčasných voľbách v roku 2012. Formálne pôsobnosť úradu vlády v oblasti koordinácie uskutočňovania politík EÚ prešla 1. novembra 2010 na ministerstvo zahraničných vecí. Samotnú realizáciu kompetenčných zmien však poznačili problémy. Koncom decembra 2010 predložilo ministerstvo zahraničných vecí na medzirezortné pripomienkové konanie návrh na úpravy vo fungovaní Ministerskej rady vlády SR pre záležitosti EÚ. Návrh odrážal zmenu kompetencií, na základe ktorej od novembra 2010 zodpovedá za koordináciu vykonávania politík SR v EÚ rezort diplomacie. Ministerstvo navrhlo, aby sa predsedom tejto ministerskej rady vlády stal minister zahra-

¹³ *Správa o plnení úloh zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2011*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_3957D6DB696F734FC12579B100334CA9_SK/\\$File/SpravaZP2011%20.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_3957D6DB696F734FC12579B100334CA9_SK/$File/SpravaZP2011%20.pdf) (prístup 12. 3. 2011).

¹⁴ Plné znenie zákona je prístupné na stránke <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=209904&FileName=zz2010-00403-0209904&Rocnik=2010&#xml=http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?HitFile=True&FileID=418&Flags=160&IndexFile=zz2010&Text=403/2010> (prístup 15. 1. 2011).

ničných vecí, hoci v minulosti ju viedol podpredseda vlády SR pre európske záležitosti. Členmi rady by sa mali stať ostatní ministri s výnimkou predsedu vlády, pričom rada by mala slúžiť na výmenu informácií, diskusiu a koordináciu postojov SR v Rade EÚ, kde krajinu zastupujú jednotliví členovia vlády zodpovední za výkon rezortných politik.

Návrh však narazil na odpor úradu vlády, ktorý vzniesol zásadnú pripomienku voči tomu, aby minister zahraničných vecí predsedal vládnej rade pre koordináciu politik SR v EÚ bez prítomnosti premiéra. Úrad vlády navrhol, aby SR vytvorila dvojúrovňový model koordinácie postojov SR v EÚ, pričom na ministerskej úrovni by ministerskej rade predsedala premiérka a na pracovnej úrovni by bol na čele minister zahraničných vecí, takže v praxi by sa pri koordinácii stretávali funkčne nižšie postavení pracovníci jednotlivých rezortov.¹⁵ Faktom však zostáva, že predseda vlády nebol v štruktúrach Ministerskej rady vlády SR pre záležitosti EÚ prítomný ani v minulosti.

Spor medzi úradom vlády a ministerstvom zahraničných vecí naznačuje, že presun kompetencií v oblasti pôsobenia SR v európskych záležitostiach nebude jedno-

duchý. V širšej politickej rovine odzrkadľuje problém a potrebu vzájomnej dôvery medzi úradom predsedu vlády a ministrom, ktorý zodpovedá za európsku politiku. Slovenská republika by v najbližších rokoch mala nájsť fungujúci stabilný model tvorby stanovísk krajiny v EÚ aj z dôvodu úspešnej prípravy predsedníctva SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016.

Slovenská republika má na prípravu svojho predsedníctva viac než štyri roky. Agenda predsedníctva bude vecou tímovej prípravy Holandska,

Slovenska a Malty. Témy výrazne ovplyvní stav a perspektívy dlhovej krízy. Za istých okolností je možné, že Bratislavu čaká predsednícka stolička v čase medzivládnej konferencie, ktorá by mohla prepísať Lisabonskú zmluvu. S určitosťou však dnes vieme povedať, že predsedníctva sa ujme nová vláda SR, ktorá bude zostavená po plánovaných parlamentných voľbách plánovaných na jar 2016. Úlohou dovedejšej exekutívy, ale i iných aktérov bude pripraviť verejnú správu, inštitúcie a občanov SR na rutinu predsedníckej funkcie. Tá pre fungovanie EÚ prinesie zrejme len malú pridanú hodnotu. Významne však môže rozvinúť domáce spôsobilosti pripravovať, koordinovať a viesť európsku politiku. Zmeny vyplývajúce z Lisabonskej zmluvy, akými sú stály predseda Európskej rady, menšia úloha predsedníctva v zahraničnej politike či silnejší Európsky parlament, budú spolu s krízou eurozóny klásť vysoké nároky na komunikačné, manažérske a diplomatické zručnosti. Navyše vyžadujú silné expertné zázemie v politických a sektorových témach, v ktorých má predsedníctvo reálnu šancu dohodnúť nové pravidlá či záväzky. Úspešná prezentácia predsedajúcej krajiny tak v prvom rade závisí od kvality jej verejnej správy a profesionálne zorganizovanej prítomnosti v Bruseli.

Okrem neistých postojov v otázke záchran eurozóny rozpačité pôsobenie SR v EÚ spojené s vnútorne rozdelenou vládou rezonovalo aj v domácom inštitucionálnom nastavení európskej politiky.

---

¹⁵ Európske záležitosti: Radičová sa s Dzurindom dohodla. In: *EurActiv.sk*, 4. 1. 2011, <http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/clanok/europske-zalezitosti-radicova-sa-dzurindom-dohodla-016454> (prístup 4. 1. 2011).

ZÁVER

Rok 2011 ukázal krehkosť politického konsenzu Slovenskej republiky v Európskej únii. Zároveň priniesol pre pôsobenie krajiny v Únii novú realitu. Kombinácia členstva v eurozóne a dlhová kríza posunuli Slovensko bližšie k politickému jadru európskej integrácie. Diskusia v roku 2011 bola primárne o nákladoch na túto novú pozíciu SR voči partnerom v EÚ. Pád vlády Ivety Radičovej síce otvoril cestu k ratifikácii prijatých politických záväzkov Slovenska v rámci Únie, nedal však jasnú odpoveď, aké úspešné bude ďalšie fungovanie krajiny v eurozóne.

BEZPEČNOSTNÁ A OBRANNÁ POLITIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

IVO SAMSON

BEZPEČNOSTNÉ PROSTREDIE SR

Rok 2011 znamenal pre bezpečnostnú a obrannú politiku Slovenskej republiky reflektovanie tak vonkajšieho bezpečnostného prostredia, ako aj vývoja na domácej politickej scéne vrátane vývoja v Ozbroyených silách Slovenskej republiky (OS SR).

Najdôležitejšie vonkajšie podnety, na ktoré SR vzhľadom na svoju účasť či už v druhom pilieri EÚ alebo z dôvodu svojho členstva v Severoatlantickej aliancii musela reagovať, sa dajú – bez stanovenia závažnosti a priorít – zhrnúť do niekoľkých udalostí, resp. procesov.

Prvou udalosťou, resp. dlhotrvajúcim procesom je pokračujúca operácia ISAF v Afganistane, na ktorej sa SR na strane spojencov NATO a ďalších nečlenských krajín Aliancie zúčastňuje už od roku 2002 na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1386/2001.¹ Na rozdiel od ostatných zahraničných vojenských misií a operácií je účasť SR výnimočná počtom nasadených príslušníkov aj tým, že ide o operáciu na vynútenie mieru, t. j. o účasť na priamych vojenských ozbrojených akciách.

Druhou udalosťou (medzitým už na úrovni procesu), ktorá sa týka stability bezpečnostného prostredia SR, bol nejednoznačný bezpečnostnopolitický vývoj v blízkom susedstve EÚ a európskych členov NATO, teda v oblasti arabských krajín, v ktorých prebieha, dozrieva alebo sa kryštalizuje tzv. arabská jar. V rokoch 2011 a začiatkom

¹ Operácia ISAF v Afganistane, <http://www.mod.gov.sk/operacia-isaf-afganistan/> (prístup 20. 4. 2012).

roka 2012 to bol najmä Egypt, ktorý vyzdvihol a zároveň spochybnil otázku ďalšieho spoločenského, politického a bezpečnostného smerovania v tomto najľudnatejšom arabskom štáte, pod ktorého kontrolou je okrem iného aj Suezský priplav, čo bude mať zásadný vplyv na ďalšie udalosti týkajúce sa riešenia arabsko-izraelského konfliktu.

Popri Egypte sa SR nemohla vyhnúť reflexii občianskej vojny v Sýrii, ktorej výsledok môže zmeniť mocenské pomery v regióne a buď posilní, alebo oslabí pozíciu Iránu, veľkého hráča na Strednom východe, ako aj postavenie a strategicko-politickú váhu Ruskej federácie v Stredozemí. Ministerstvo zahraničných vecí SR v štandardnom vyhlásení odsúdilo postup sýrskych ozbrojených zložiek.²

Udalosťou, ktorá sa navyše najbezprostrednejšie týkala spojeneckých záväzkov SR voči NATO, bol ozbrojený zásah Aliancie na základe rezolúcie BR OSN zo 17. marca 2011 proti oficiálnemu režimu Líbye na strane líbyjskej Dočasnej národnej rady (National Transitional Council – NTC).³ NATO zasiahlo po vydaní rezolúcie⁴ najprv zriadením bezletovej zóny 19. marca a SR sa vo vyjadrení premiérky Ivety Radičovej s týmto zásahom už vopred stotožnila⁵ napriek tomu, že sa nestala priamym vojenským účastníkom vojenskej kampane proti Líbyi. Nečakane prijatá rezolúcia BR OSN o vyhlásení bezletovej zóny nad Líbyou umožnila podporu kampane NATO proti Líbyi aj ministerstvu zahraničných vecí⁶, čo sa zaobišlo bez negatívnej reakcie verejnosti – na rozdiel od leteckého zásahu NATO proti Srbsku (bývalej Juhoslávii) v marci 1999. Pri príležitosti ukončenia operácie NATO proti Lí-

byi vydalo MZV štandardné vyhlásenie, v ktorom sa operácia Zjednotený ochranca označuje za ochranu civilného obyvateľstva pred útokmi vládneho režimu.⁷

Ďalšou „výzvou“, ktorou sa musela slovenská zahraničná, ako aj bezpečnostná politika zapodievať, bol v roku 2011 Irán a jeho jadrový program. Problém iránskeho jadrového programu sa síce bezpečnosti SR týka, ale „kauza Irán“ sa v roku 2011 (a na počiatku roka 2012) nestala predmetom reálnych úvah o vojenskom riešení. Slovensko však v januári 2012 podporilo rozhodnutie EÚ o vyhlásení embarga na dovoz ropy z Iránu pre nekonštruktívny postoj tejto islamskej republiky v otázke transparentnosti jadrového programu.⁸

byi vydalo MZV štandardné vyhlásenie, v ktorom sa operácia Zjednotený ochranca označuje za ochranu civilného obyvateľstva pred útokmi vládneho režimu.⁷

Ďalšou „výzvou“, ktorou sa musela slovenská zahraničná, ako aj bezpečnostná politika zapodievať, bol v roku 2011 Irán a jeho jadrový program. Problém iránskeho jadrového programu sa síce bezpečnosti SR týka, ale „kauza Irán“ sa v roku 2011 (a na počiatku roka 2012) nestala predmetom reálnych úvah o vojenskom riešení. Slovensko však v januári 2012 podporilo rozhodnutie EÚ o vyhlásení embarga na dovoz ropy z Iránu pre nekonštruktívny postoj tejto islamskej republiky v otázke transparentnosti jadrového programu.⁸

² Vyhlásenie MZV k situácii v Sýrii. In: *Vyhlásenia a stanoviská MZV*, 23. 4. 2011, http://www.mzv.sk/sk/aktualne/vyhlasenia_a_stanoviska_mzv (prístup 24. 4. 2011).

³ Viac informácií na oficiálnej webovej stránke NTC, <http://www.ntclibya.org/english/> (prístup 24. 4. 2012).

⁴ Libya UN Resolution 1973: Text analysed. In: *BBC*, 18. 3. 2011, <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12782972> (prístup 18. 3. 2011).

⁵ Radičovej najťažšie rozhodnutie. In: *Sme*, 10. 3. 2011, <http://www.sme.sk/c/5801080/radicovej-najtazsie-rozhodnutie.html> (prístup 10. 3. 2011).

⁶ Marušiak, J.: Odpočet vlády – zahraničná politika. In: *volebnýinfoservis*, <http://www.infovolby.sk/index.php?base=data/parl/2012/analyzy/odpocet/1330981963.txt> (prístup 20. 4. 2012).

⁷ Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky víta ukončenie operácie Zjednotený ochranca v Líbyi, 28. 10. 2011, http://www.mzv.sk/sk/aktualne/vyhlasenia_a_stanoviska_mzv.

⁸ MZV SR: Šéfovia diplomacií EÚ by mali v pondelok schváliť ropné embargo voči Iránu. In: *Online politika SK*, 22. 1. 2012, <http://ipolitika.sk/2012/01/mzvsvr-sefovia-diplomacii-eu-by-mali-v-pondelok-schvalit-ropne-embargo-voci-iranu/> (prístup 22. 1. 2012).

Aj v roku 2011 bola otázka rozpočtu na obranu (predovšetkým pre OS SR) predmetom rozsiahlych debát.

Najdôležitejšie vnútropolitické podnety zasahujúce do bezpečnostného prostredia SR v roku 2011 a s presahom do roku 2012 predstavovala predovšetkým otázka rozpočtu na obranu (predovšetkým pre OS SR), ktorá bola predmetom rozsiahlych debát, pokračujúca diskusia o Strategickom hodnotení obrany (SHO) – dokumentu, na ktorom sa začalo pracovať už po parlamentných voľbách v roku 2010 –, debata o modalitách „inteligentnej“ (rozumej úspornej) obrany a s tým súvisiaci problém financovania spôsobilostí OS SR pri nasadení v ozbrojených misiách a operáciách či už pod velením NATO alebo (s mandátom OSN) pod hlavičkou iných medzinárodných organizácií. Do vnútornej dimenzie bezpečnostnej a obrannej politiky zasiahla takisto vládna kríza a neskôr, na jar 2012, aj predčasné voľby.

PÔSOBENIE VO VOJENSKÝCH OPERÁCIÁCH A MIEROVÝCH MISIÁCH MEDZINÁRODNÉHO KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU

Účasť OS SR vo vojenských operáciách a mierových misiách medzinárodného krízového manažmentu (VOM MKM) v roku 2011 sa najčastejšie (hoci neexistuje jednotný úzus) dajú rozdeliť podľa kritérií charakteru pôsobnosti (pozorovacie, „udržiavacie“, t. j. operácie či misie na udržanie mieru, „vymáhacie“, čiže operácie s prevažne vojenským a bojovým zameraním), podľa organizácie, pod ktorej hlavičkou nasadenie prebieha (priamo OSN, prípadne iné organizácie s mandátom OSN ako NATO, EÚ, OBSE), podľa geografickej pôsobnosti jednotlivých operácií i podľa počtu nasadených príslušníkov.

Oficiálne sa na Slovensku VOM chápu nielen ako prínos pre stabilitu v krízových regiónoch, ale aj ako príspevok k transformácii a modernizácii OS SR a k osvojovaniu si nových vojenských technológií.⁹ Účasť na operáciách sa tiež interpretuje ako nástroj zahraničnej politiky SR a dá sa diskutovať aj o otázke rovnováhy zahraničnopolitického či vojenského aspektu VOM.¹⁰

K najdôležitejším operáciám, na ktorých sa príslušníci OS SR zúčastňovali v roku 2011/2012, patria podľa oficiálnych webových stránok MO SR¹¹ dve pod velením NATO, dve pod velením EÚ a dve priamo pod hlavičkou OSN.

OPERÁCIE POD HLAVIČKOU NATO

Operácia ISAF v Afganistane je v súčasnosti najdôležitejšia operácia OS SR vôbec. Cieľom tejto VOM je všeobecne stabilizácia krajiny a odovzdanie vojenskej moci do rúk vládnych afganských ozbrojených síl. Príslušníci vojenského kontingentu SR sa

⁹ *Zahraničné operácie*, Ministerstvo obrany SR, <http://www.mod.gov.sk/zahranicne-operacie/> (prístup 22. 4. 2012).

¹⁰ *Pôsobenie Slovenska v zahraničných misiách a operáciách*, CENAA – Centrum pre zahraničné a severoatlantické vzťahy, Centrum bezpečnostných štúdií, http://cenaa.org/wp-content/uploads/2012/05/Posobenie-Slovenska-v-zahr.-misiach-a-operaciach_0112.pdf (prístup 22. 4. 2012).

¹¹ *Zahraničné operácie*, c. d.

zúčastňujú na výcviku príslušníkov Afganskej národnej armády (ANA) a Afganských národných ozbrojených síl (ANSF). Podieľajú sa tiež na odmiňovaní terénu a likvidácii výbušnín, na činnosti v rámci provinčných rekonštrukčných tímov (PRT) a plnia si aj strážne úlohy pri ochrane základne v Tarin Kwot v provincii Uruzgan. Podľa aktualizovaných údajov MO SR pôsobilo v roku 2011 v ISAF 344 príslušníkov našich ozbrojených síl.¹² Vzhľadom na plánované ukončenie operácie ISAF v rámci tzv. str

tégie ukončenia v roku 2014 vyvstáva otázka pôsobenia spojeneckých jednotiek v tejto krajine aj za horizontom tohto roka. Keďže pre Slovensko ostáva Afganistan najväčšou operačnou prioritou, nové vedenie MO SR po voľbách vyhlásilo, že jednotky SR ostanú v Afganistane „dovtedy, kým to bude nevyhnutné“, v prípade nutnosti „do aj po roku 2014“.¹³

Vedenie MO SR po voľbách vyhlásilo, že jednotky SR ostanú v Afganistane dovtedy, kým to bude nevyhnutné, v prípade nutnosti do aj po roku 2014.

Čo sa týka Veliteľstva NATO v Sarajeve, nejde o formu VOM MKM ako v iných prípadoch, ale skôr o účasť na vojenskej prítomnosti NATO v Bosne a Hercegovine. Cieľom veliteľstva je poskytnúť pomoc štátnym orgánom krajiny pri realizácii vojenskej (resp. obrannej) reformy. Slovensko je na veliteľstve zastúpené jedným príslušníkom OS SR, hoci ako mandátový počet sa uvádzajú 4 príslušníci.¹⁴

ÚČASŤ SR NA NAJDÔLEŽITEJŠÍCH OPERÁCIÁCH POD ZÁŠTITOU EÚ

V roku 2011 pôsobilo v rámci operácie ALTHEA v Bosne a Hercegovine, ktorá si kladie za cieľ zaistiť dodržiavanie Všeobecnej rámcovej dohody pre mier v Bosne a Hercegovine, 45 príslušníkov OS SR.¹⁵ V marci 2011 sa SR stala veliacou krajinou v Centre pre oblastnú spoluprácu – Juh.

Účasť na pozorovateľskej misii EÚ v Gruzínsku, ktorá monitoruje dlhodobý zmrazený konflikt v tejto kaukazskej republike, je symbolická. Slovensko (jeho ozbrojené sily) v misii zastupuje jeden dôstojník, ktorý pôsobí ako vedúci monitorovacieho tímu dohliadajúceho na dodržiavanie memoranda o porozumení medzi Gruzínskom a EÚ.¹⁶

---

¹² Operácia ISAF v Afganistane, c. d.

¹³ Účasť Slovenska v mierových operáciách NATO. Operácia ISAF v Afganistane, http://www.mzv.sk/sk/zahranicna__politika/slovensko_v_nato-ucast_slovenska_v_mierovych_operaciach_nato (prístup 21. 4. 2012).

¹⁴ Veliteľstvo NATO v Sarajeve, <http://www.mod.gov.sk/velitelstvo-nato-v-sarajeve/> (prístup 21. 4. 2012).

¹⁵ Účasť Slovenska v misiách a operáciách EÚ, http://www.mzv.sk/sk/zahranicna__politika/bezpecnostna_politika-ucast_slovenska_v_misiach_a_operaciach_eu#EUFORALTHEA (prístup 21. 4. 2012).

¹⁶ Pozorovateľská misia v Gruzínsku, <http://www.mod.gov.sk/pozorovatelaska-misia-eu-v-gruzinsku/> (prístup 21. 4. 2012).

OPERÁCIE POD PRIAMOU ZÁŠTITOU OSN

Misia UNFICYP na Cypre má za cieľ kontrolovať nárazníkovú zónu medzi severnou a južnou časťou ostrova, t. j. medzi tureckou a gréckou etnickou časťou. Slovenský kontingent na Cypre je po Afganistane druhou najpočetnejšou misiou SR. Podľa údajov ministerstva obrany slúžilo v misii 159 príslušníkov slovenských ozbrojených síl, mandátový počet je 280 príslušníkov.¹⁷ Príslušníci OS si plnia v misii úlohy v priestore operačnej zodpovednosti a prevzali velenie v jednom zo sektorov, konkrétne v sektore 4.¹⁸ V roku 2011 sa však rozprúdila debata i o možnom konci pôsobenia slovenských vojakov na Cypre.¹⁹

Cieľom misie UNTSO v Izraeli a Sýrii, ktorá inak pokrýva pohraničné styčné oblasti Sýrie, Izraela, Libanonu, Egypta a Jordánska, je monitorovanie prímeria a dohliadanie nad dodržiavaním dohôd o prímerí v uvedenom regióne dlhoročného arabsko-izraelského konfliktu. Slovensko bolo podľa údajov MO v roku 2011 zastúpené v UNTSO dvomi príslušníkmi OS, mandátový počet sú 4 príslušníci. Slovenskí príslušníci pôsobia v pozorovateľskej skupine Izrael/Sýria dislokovanej na izraelskej strane Golanských výšin.²⁰

Finančné výdavky na vojenské operácie a mierové misie medzinárodného krízového manažmentu v roku 2011 si vyžiadali takmer 44 miliónov eur (presnejšie 43,6 milióna).²¹ Napriek relatívne vysokej sume išlo v porovnaní s rokom 2010 o približne 10-percentné zníženie nákladov. Pokles bolo možné dosiahnuť najmä vďaka ukončeniu misie v Kosove na konci roka 2010. Zo 43 miliónov eur je však potrebné odrátať refundáciu nákladov na pôsobenie v operáciách OSN, ktoré táto organizácia vysielacej krajine uhrádza spravidla počas nasledujúceho roka. To sa netýka nákladov na operácie pod záštitou NATO, v tomto prípade na ISAF v Afganistane. Na túto operáciu vynaložilo MO SR v roku 2011 34,2 milióna eur, teda prevažnú časť výdavkov SR na VOM MKM.²²

REZORT OBRANY A VÝSLEDKY DISKUSIE O STRATEGICKOM HODNOTENÍ OBRANY

Počas roka sa finalizovala diskusia o záveroch SHO, na ktorej odborníci z MO SR pracovali už od roku 2010.²³ V dôsledku vládnej krízy a pre údajnú zodpovednosť za

¹⁷ Misia UNFICYP, Cyprus, <http://www.mod.gov.sk/misia-unficy-cyprus/> (prístup 21. 4. 2012).

¹⁸ Tamže.

¹⁹ Stiahneme vojakov z Cypru? In: *Obrana*, 2011, č. 3, s. 5.

²⁰ Misia UNTSO, Blízky východ, <http://www.mod.gov.sk/misia-untso-blizky-vychod/> (prístup 21. 4. 2012).

²¹ Zahraničné misie našich vojakov stáli viac ako 43 miliónov eur. In: *aktuality.sk*, 4. 7. 2012, <http://www.aktuality.sk/clanok/209747/zahranicne-misie-nasich-vojakov-stali-viac-ako-43-milionov-eur/> (prístup 4. 7. 2012).

²² Tamže.

²³ Samson, I: Bezpečnosť a obranná politika Slovenskej republiky. In: Brezáni, P. (ed.): *Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2010*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o. 2011, s. 37 – 48.

činnosť Vojenskej spravodajskej služby v kauze odpočúvania novinárov podala premiérka Iveta Radičová prezidentovi republiky návrh na odvolanie ministra obrany Ľubomíra Galka.²⁴ Prezident republiky a zároveň aj vrchný veliteľ OS napokon požiadal premiérku, aby prevzala rezort obrany do marcových predčasných volieb.²⁵

Zmena vo vedení ministerstva obrany, očakávaná zmena zloženia vlády a nové obsadenie rezortu obrany vyvolali logické otázky nad osudom dokumentu, ktorý ministerstvo predložilo najprv na Bezpečnostnú radu štátu a ktorý po zapracovaní pripomienok putoval do vlády SR. Vtedajší štátny tajomník ministerstva obrany R. Ondrejcsák uviedol, že ak by si ozbrojené sily a rezort obrany mali plniť všetko, čo sa od nich očakáva, bolo by na to potrebných 1,56 % HDP (v konkrétnej sume 1,17 miliardy eur), a to ešte bez zarátania dlhodobých modernizačných projektov mimo

rozpočtu MO SR.²⁶ Priebežná záverečná podoba dokumentu v mnohom korešpondovala aj s komplexným hodnotením obrany za rok 2011, ktoré opätovne zdôrazňovalo mimoriadne kritický stav v OS SR, najmä v oblasti vojenských spôsobilostí.²⁷ Dokument Strategické hodnotenie obrany bol podrobne analyzovaný už v príspevku o bezpečnostnej a obrannej politike za rok 2010/2011.²⁸ V predvečer vládnej krízy – koncom októbra 2011 – potvrdil štátny tajomník MO SR, že SHO sa uzavrie dokončením Bielej knihy o obrane SR,

---

Koncom októbra 2011 potvrdil štátny tajomník MO SR, že strategické hodnotenie obrany sa uzavrie dokončením Bielej knihy o obrane SR, ktorá načrtne model budúcich slovenských ozbrojených síl na ďalšiu dekádu.

---

ktorá načrtne model budúcich slovenských ozbrojených síl na ďalšiu dekádu.²⁹

Práca na Bielej knihe o obrane SR pokračovala aj za nového vedenia a už v marci 2012 MO SR predstavilo verejne prístupný návrh Bielej knihy³⁰, ktorý sa zrejme nebude veľmi odlišovať od konečného produktu tohto dokumentu. Predpokladá sa, že zhruba 80 % obsahu návrhu Bielej knihy sa objaví aj v jej záverečnej redakcii.³¹ Znamená to, že napriek skutočnosti, že po páde vlády stredopravej koalície, keď táto vláda stratila kompetenciu rozhodovať o dlhodobých stratégiách obrany SR, ministerstvo obrany rozhodlo o pokračovaní práce na výstupoch SHO v nových politických podmienkach.³²

Návrh Bielej knihy o obrane Slovenskej republiky si v šiestich kapitolách stanoví za cieľ vyhodnotiť príčiny a dôsledky súčasného stavu obrany SR, definovať budúce bez-

²⁴ Minister obrany Galko skončil. In: *Pravda*, 22. 11. 2011.

²⁵ Gašparovič požiadal Radičovú, aby prevzala ministerstvo po Galkovi. In: *Pravda*, 28. 11. 2011.

²⁶ Milan, L.: Ondrejcsák: Neškrťáme, ale tvoríme nové a funkčné ozbrojené sily. In: *Obrana*, 2011, č. 7 – 8, s. 11.

²⁷ *Komplexné hodnotenie obrany Slovenskej republiky za rok 2011*, http://www.mod.gov.sk/data/files/2867_120629-komplexne-hodnotenie-obrany-2011.pdf (prístup 21.4. 2012).

²⁸ Samson, I.: c. d.

²⁹ Ondrejcsák: SHO dokončíme. In: *Obrana*, 2011, č. 11, s. 5.

³⁰ *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky (návrh)*. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, 2012, s. 69.

³¹ Osobná konzultácia na MO SR.

³² *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky (návrh)*, c. d., s. 4.

pečnostné prostredie a výzvy, stanoviť ciele pre obranné úsilie krajiny s podrobným rozpisom jednotlivých stratégií, predostrieť víziu OS SR na 21. storočie, formulovať požiadavky na dosiahnutie efektívneho riadenia obrany a nakoniec sa predložia návrhy na modernú podporu obrany zo strany štátu, ktoré sa týkajú i obrannej infraštruktúry SR, obrany a výskumu, ako aj obranného priemyslu.

Návrh predstavuje relatívne dobre spracovanú víziu obrany SR, bezpečnostnopolitického smerovania krajiny a rozvoja OS v nasledujúcich rokoch. Slabým miestom materiálu môže byť určitá ostýchavosť či obozretnosť pri asertívnom kladení finančných požiadaviek. Tejto otázke sa v prvej kapitole (Vnútorý manažment zdrojov) venuje iba jedna podkapitola, v ktorej sa konštatuje „dlhodobý nesúlad medzi definovanými úlohami a zdrojmi“³³.

VYŠEHRADSKÁ ŠTVORKA A BEZPEČNOSŤ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vyšehradská skupina sa síce počas svojho doterajšieho vývoja vyhýbala pokúšaniu etablovať sa ako autonómny subjekt v rámci obrannej politiky NATO, prípadne vnútri bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ, ale počas predsedníctva SR vo V4 v rokoch 2010 a 2011 sa vo formáte ministrov zahraničných vecí či ministrov obrany krajín V4 diskutovalo aj o agende zahraničnej i bezpečnostnej a obrannej politiky. Samotná bezpečnostná a obranná politika vstupovala nepriamo do zahraničných politík krajín V4 prostredníctvom stanovenia priorít, ktoré si krajiny V4 vytýčili sústredením sa na západný Balkán, Východné partnerstvo a na dôraz pri spolupráci V4 v oblasti poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci.³⁴ Bezpečnostné otázky sa zdôraznili v programe predsedníctva SR zvýraznením úlohy V4 pri integrácii západného Balkánu a účastníckych krajín Východného partnerstva do európskych a euroatlantických štruktúr.³⁵

Konkrétne západnému Balkánu sa venovalo stretnutie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a západného Balkánu už v októbri 2010 a súčasne s týmto stretnutím sa konala aj konferencia o perspektívach rozširovania EÚ v roku 2011.³⁶

Východné partnerstvo bolo predmetom stretnutia vo formáte ministrov zahraničných vecí V4 s účasťou Nemecka 3. marca 2011. Na stretnutí bola prítomná aj vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničnú politiku Catherine Ashton a komisár EÚ pre rozširovanie a Európsku susedskú politiku Štefan Füle.³⁷ Sprievodným podujatím tohto minis-

³³ Tamže, s. 10 – 11.

³⁴ *Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci SR na rok 2011*, <http://www.slovakaid.sk/wp-content/uploads/2011/02/NP-ODA-2011.pdf> (prístup 21. 4. 2012).

³⁵ *Program slovenského predsedníctva Vyšehradskej skupiny – V4*, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_C65E90D9E284F0BBC1257767004DD46C_SK/\\$File/100609_finalny_text_programu_predsednictva_SR_vo_V4.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_C65E90D9E284F0BBC1257767004DD46C_SK/$File/100609_finalny_text_programu_predsednictva_SR_vo_V4.pdf) (prístup 21. 4. 2012).

³⁶ *EU enlargement in 2011 – Make not Break*, <http://www.ata-sac.org/section-255-EU-Enlargement-in-the-Balkans-in-2011-Make-Not-Break/> (prístup 21. 4. 2012).

³⁷ *Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine/V4 (1. júl 2010 – 30. jún 2011) – kapitola Európska a zahraničná politika*, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A419A5C444F94E20C12578B2004C2295_SK/\\$File/vyrocnasprava_SK_V4_pres.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A419A5C444F94E20C12578B2004C2295_SK/$File/vyrocnasprava_SK_V4_pres.pdf) Európska a zahraničná politika (prístup 21. 4. 2012).

terského stretnutia bola konferencia GLOBSEC (2. – 4. marca)³⁸, ktorá sa už explicitne venovala otázkam bezpečnostnej politiky vrátane situácie v účastníckych krajinách Východného partnerstva.

Spolupráca V4 vo sfére oficiálnej rozvojovej pomoci bola témou konferencie rezortov ministerstiev financií a zahraničných vecí krajín V4 1. apríla 2011. Rozvojová pomoc sa, samozrejme, chápe aj ako príspevok k bezpečnostnej stabilite recipientskej strany. Okrem západného Balkánu a Východného partnerstva sa na tomto stretnutí dohodla realizácia spoločného projektu v oblasti rozvojovej spolupráce s prioritou zameranou na Moldavsko.³⁹

Výslovná sektorová spolupráca počas trvania predsedníctva SR vo V4 sa odrazila na rokovaníach náčelníkov generálnych štábov krajín 8. – 9. apríla 2011, politických riaditeľov ministerstiev obrany 28. apríla 2011 a národných riaditeľov pre vyzbrojovanie 14. júna 2011. Ministri obrany krajín V4 sa stretli 12. mája 2011.⁴⁰

Agendu jednotlivých stretnutí v uvedených formátoch tvorili nasledujúce body:

Formát stretnutí ministrov obrany a politických riaditeľov MO krajín V4

- operácie NATO a EÚ,
- vzťahy a spolupráca medzi NATO a EÚ,
- otázky euroatlantickej budúcnosti Ukrajiny a západného Balkánu,
- možnosť vytvoriť spoločnú bojovú skupinu V4, resp. Vyšehradskú bojovú skupinu (V4 EU BG) po roku 2015.

Tieto stretnutia využili analytické podklady dodané mimovládnyimi organizáciami z krajín V4 v rámci projektu „MVF – Iniciatíva pre vyšehradskú bezpečnostnú spoluprácu“⁴¹ ešte na konci roka 2010, obsahujúce aj spoločné odporúčania expertov mimovládnych organizácií krajín V4.

Formát stretnutí národných riaditeľov pre vyzbrojovanie a pracovných skupín V4

- výmena informácií pri projektoch vyzbrojovania a ofsetov,
- spolupráca krajín V4 pri spoločných postupoch a výmene informácií v oblasti štandardizácie, kodifikácie a štátneho overovania kvality.

Formát stretnutí náčelníkov generálnych štábov ozbrojených síl krajín V4

- spolupráca vo vojensko-technickej oblasti,
- mnohonárodné riešenia pri rozvoji vojenských spôsobilostí krajín V4 vrátane oblasti vojenského vzdelávania,
- aktualizácia katalógu vojenských výcvikových priestorov ozbrojených síl krajín V4 a ich využívanie.

³⁸ Blanářová, R.: Výnimočný Globsec 2011. In: *Euro-Atlantic Quarterly*, 14. 3. 2011, <http://www.eaq.sk/blog/vynimocny-globsec-2011> (prístup 14. 3. 2011).

³⁹ *Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine/V4*, c. d.

⁴⁰ Tamže. Z rovnakého zdroja pochádza aj spracovaný sumár faktografických údajov o stretnutiach predstaviteľov V4 počas slovenského predsedníctva vo všetkých uvedených formátoch.

⁴¹ Iniciatíva Vyšehradskej bezpečnostnej spolupráce (Visegrad Security Cooperation Initiative – VSCI). In: *Euro-Atlantic Quarterly*, 11. 10. 2010, <http://www.eaq.sk/clanok/2010-11-11-iniciativa-vysehradskej-bezpecnostnej-spoluprace-visegrad-security-cooperation-ini> (prístup 11. 10. 2010).

V otázke spolupráce pri vytváraní vojenských spôsobilostí a vo sfére vyzbrojovania (formát stretnutia náčelníkov generálnych štábov) sa deklaroval záujem o zlepšenie koordinačných a konzultačných mechanizmov ozbrojených síl krajín V4. Expertná skupina, na ktorej vytvorení sa dohodli náčelníci generálnych štábov, sa má zaoberať kľúčovými výzvami súčasnosti, ktoré súvisia so všeobecným trendom v ozbrojených silách členských krajín EÚ a/alebo NATO, t. j. s otázkami „inteligentnej obrany“⁴² a spoločného využívania zdrojov.

Slovenska sa týka aj rozhodnutie prijaté v čase slovenského predsedníctva ešte v roku 2011, konkrétne zriadiť mnohonárodný kurz bezpečnosti a obrany, ktorý sa má realizovať od akademického roka 2012/2013. Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši má spoločne s Univerzitou obrany v Brne otvoriť pilotný projekt, ktorý môže zužitkovať predchádzajúce skúsenosti Kurzu národnej bezpečnosti v Liptovskom Mikuláši.⁴³

PLÁN VYTVORENIA SAMOSTATNEJ BOJOVEJ SKUPINY

Vyššie uvedené aspekty bezpečnostnej a obrannej agendy krajín V4 sa väčšími sústredili na oblasť (nedobre fungujúcej) bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Za najväčší prínos – hoci, ako už často predtým, len deklaratívny a na úrovni politického rozhodnutia – sa považuje zámer prijatý 12. mája 2011 na stretnutí ministrov obrany krajín V4 v Levoči vytvoriť bojovú skupinu v rámci V4.⁴⁴ O vytvorení takejto skupiny sa diskutovalo už od začiatku slovenského predsedníctva a v Levoči došlo nakoniec k politickému schváleniu predchádzajúceho odporúčania tohto ambiciózneho projektu náčelníkmi generálnych štábov krajín V4. Informáciu o vytvorení V4 EU BG vzalo na vedomie aj vrcholné stretnutie predsedov vlád krajín V4 v Bratislave v júni 2011.⁴⁵ Na úrovni ministrov obrany v Levoči v máji 2011 bol oficiálne deklarovaný cieľ vytvoriť takúto bojovú skupinu po roku 2015 – konkrétne v prvom polroku 2016 – a ministri obrany V4 sa dohodli aj na „symetrickom“ riešení velenia, ktoré prevezme Poľsko. To sa v tejto bojovej skupine stane vedúcou krajinou a ponese aj najväčšie personálne bremeno vyčleniť najvyšší počet príslušníkov – 1 200 osôb. Česká republika nasadí 800, Slovensko 400 a Maďarsko 350 osôb.⁴⁶ Slovenský prínos má spočívať v poskytnutí expertov na radiačnú, chemickú a biologickú ochranu a v ochote nasa-

⁴² Pojem „smart defense“ sa v slovenskom preklade nateraz ustálil ako „inteligentná obrana“.

⁴³ *Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine/V4 (1. júl 2010 – 30. jún 2011)* – kapitola *Obrana*, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A419A5C444F94E20C12578B2004C2295_SK/\\$File/vyroczna_sprava_SK_V4_pres.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A419A5C444F94E20C12578B2004C2295_SK/$File/vyroczna_sprava_SK_V4_pres.pdf) Európska a zahraničná politika (prístup 21. 4. 2012).

⁴⁴ *Joint Communiqué of the Ministers of Defence of the Visegrad Group Countries*, Levoča 12. 5. 2011.

⁴⁵ *Správa o priebehu a výsledkoch samitu predsedov vlád krajín V4 vrátane stretnutia predsedov vlád krajín V4 a Moldavska*, 14. 6. 2011, www.rokovanie.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-137130 (prístup 14. 6. 2011).

⁴⁶ Krajiny V4 by mohli mať spoločnú bojovú skupinu. In: *Euro-Atlantic Quarterly*, 14. 4. 2012, <http://www.eaq.sk/clanok/2012-04-14-krajiny-v4-mohli-mat-spolocnu-bojovu-skupinu-eu> (prístup 14. 2. 2012).

diť v prípade nutnosti aj tím EOC⁴⁷. Na celom projekte je nápadná určitá asymetria počtu personálu, najmä vzhľadom na plánovaný počet príslušníkov z Maďarska. Presne vyjasnený nebol ani finančný prínos jednotlivých strán pri budovaní a udržiavaní jednotky, čo môže v budúcnosti priniesť problémy. „Každá zúčastnená krajina bude prispievať do tejto skupiny podľa svojich možností“, vyjadril sa na margo rozhodnutia z Levoče minister obrany SR.⁴⁸

Napriek tomu, že v minulosti sa podobné politické rozhodnutia o formách spolupráce v strednej Európe a špecificky v prostredí V4 nedarilo implementovať,⁴⁹ rozhodnutie o vytvorení V4 EU BG treba chápať ako pokus o nivelizáciu nevydarených projektov a slepej uličky, v ktorej sa už roky nachádza EÚ so svojou spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou.

Svojou účasťou na spoločných bezpečnostných a obranných projektoch, v prvom rade však deklarovanou ochotou investovať do vytvorenia

spoločnej bojovej jednotky, Slovensko jednak reaguje na deficit spoločného prístupu EÚ k vlastným celoeurópskym schémam obrany, jednak si v rámci regionálnej spolupráce buduje lepšiu východiskovú pozíciu, ak by nastal katastrofický scenár zlyhania európskeho integračného projektu.

V máji 2011 bol v Levoči na úrovni ministrov oficiálne deklarovaný cieľ vytvoriť bojovú skupinu V4 po roku 2015. Velenie prevezme Poľsko.

NA ZÁVER

Bezpečnostná a obranná politika SR sa v roku 2011 a začiatkom roka 2012 vyznačovala kontinuitou aj napriek vládnej kríze, predčasným parlamentným voľbám, zmene stranického zloženia vlády a výmene na oboch ministerstvách najdôležitejších pre vonkajšiu bezpečnosť a obranu – ministerstva zahraničných vecí a ministerstva obrany.

Samotná obrana štátu bola okrem vlastných obranných spôsobilostí garantovaná na prvom mieste systémom kolektívnej obrany (NATO) a kolektívnej bezpečnosti (okrem EÚ aj OBSE), aj keď pretrvávajúci nepriaznivý stav európskeho integračného projektu vyvoláva obavy z dôsledkov krízy v EÚ pre bezpečnosť jednotlivých členských krajín. V porovnaní s EÚ a zoči-voči otvorenému vývoju v arabských krajinách či v Iráne výrazne stúpla hodnota členstva v NATO, ako aj potreba upevňovať kohéziu tejto aliancie. Kontinuita v bezpečnostnej a obrannej politike SR, pevnejšie kontúry V4 v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky a deklarovanie záväzkov voči NATO je dôsledkom, výsledkom aj dokladom nevyhnutnosti kolektívnej obrany pre krajiny stredoeurópskeho regiónu.

⁴⁷ Centrum pre mimoriadne/krízové udalosti (Emergency Operation Centre).

⁴⁸ Spoločná bojová skupina. In: *Obrana*, 2011, č. 5, s. 9.

⁴⁹ Napríklad neúspešný projekt spoločného neba medzi SR a ČR, nedokončený projekt spolupráce krajín V4 na modernizácii vrtuľníka MI-17, neúspešný projekt česko-poľsko-slovenskej jednotky.

NIEKOĽKO ODPORÚČANÍ

- Vzhľadom na minulé trecie plochy (2010 – 2012) medzi ministrom obrany SR (Ľ. Galko) a ministrom zahraničných vecí SR (M. Dzurinda) vo veci pôsobenia OS SR v operáciách a misiách krízového manažmentu (predovšetkým problém pôsobenia slovenského kontingentu na Cypre) sa odporúča lepšia koordinácia medzi oboma silovými rezortmi. V dôsledku súčasnej „jednofarebnej“ vlády existuje dobrý predpoklad na lepšiu konzultačnú bázu medzi poradnými tímami oboch ministerstiev.
- Projekt „autonómnej“ európskej obrany sa nachádza dlhodobo v kríze a SR by mala naďalej deklarovať rozhodnosť pri obrane spoločných euroatlantických záujmov. Vyjadrenia nového vedenia MO SR o ochote krajiny pokračovať spolu so spojencami či s partnermi z členských aj nečlenských krajín NATO pri stabilizácii Afganistanu aj po roku 2014 (ak bude trvať mandát BR OSN a ak si to bude želať legálna a legitímna afganská vláda) predstavujú dobrú deklaratívnu politiku pre krajinu, akou je SR, ktorej bezpečnosť závisí od kohézie a efektivity Aliancie.
- Slovensko by zo zreteľa nemalo púšťať skutočnosť, že sa od neho – ako od člena NATO – očakáva prínos pre svetovú bezpečnosť najmä v operáciách a misiách krízového manažmentu pod záštitou tejto organizácie. Tomu musí zodpovedať aj finančné zabezpečenie zdrojov a pragmatická naddimenzovanosť ich alikvotnej čiastky v prospech operácií NATO. Ide tu o konštatovanie potreby zachovať *status quo*, keďže operácie pod hlavičkou NATO sú pre OS SR prioritou.
- Ministri obrany krajín V4 by mali rozhodne špecifikovať jednotlivé národné príspevky na financovanie bojovej skupiny v rámci V4. Pri odkladaní dohody o poskytovaní konkrétnych finančných príspevkov hrozí, že tento projekt sa nepodarí implementovať z dôvodu kontroverzií jednotlivých účastníckych strán vo veci nedostatku „finančnej hygieny“ a vzájomných rozporov v otázke finančných príspevkov.
- Rozdelenie finančného bremena medzi jednotlivé účastnícke krajiny sa môže odvíjať od niekoľkých modelov (podľa počtu príslušníkov OS nasadených do bojovej skupiny, podľa vopred dohodnutého harmonogramu nákladov na výcvik a spoločné cvičenia v jednotlivých krajinách, v závislosti od kvantity a kvality nasadenia vojenskej techniky, prípadne ďalších kritérií). V opačnom prípade hrozí, že aj politickú dohodu o vybudovaní bojovej jednotky V4 stretne podobný koniec ako niektoré predchádzajúce spoločné vyšehradské projekty.
- Práca na Strategickom hodnotení obrany musí byť dokončená bez ohľadu na to, že si ju ako prioritu vytýčila predchádzajúca vláda. Slovensko tým bude demonštrovať svoju stabilitu a kontinuitu vo svojich otázkach bezpečnostnej a obrannej politiky.

II.

**PRIORITNÉ OBLASTI
ZAHRANIČNEJ POLITIKY**

SLOVENSKO-MAĎARSKÉ VZŤAHY V ROKU 2011 – NA POMEDZÍ VNÚTORNEJ A ZAHRANIČNEJ POLITIKY

JURAJ MARUŠIAK

Väčšina problémov z predchádzajúcich období v slovensko-maďarských bilaterálnych medzištátnych vzťahoch pretrvávala aj počas roka 2011 a v období, ktoré predchádzalo predčasným parlamentným voľbám v marci 2012. Napriek tomu bolo možné konštatovať čiastočnú zmenu atmosféry, v akej sa tieto problémy riešili, ktorá však bola podmienená predovšetkým zmenou taktiky slovenskej strany. V prípade Maďarska¹ zásadné zmeny východísk, strategických cieľov, ale ani prístupu pri formovaní vzťahov so Slovenskom nenastali. Z hľadiska zahraničnej politiky SR predstavovala problém nestabilita vládnej koalície štyroch pravicovo-centristických strán (SDKÚ-DS, SaS, KDH a Most-Híd), pričom práve názory na riešenie sporných otázok v slovensko-maďarských vzťahoch predstavovali deliacu čiaru vnútri vládnej koalície, ako aj vnútri jednotlivých koalíčných zoskupení. Dôsledkom bola absencia jednotného postupu koalíčných strán v uvedených otázkach. Na druhej strane však aj najsilnej-

---

¹ Vzhľadom na to, že podľa Základného zákona Maďarska, ktorý vstúpil do platnosti 1. januára 2012, bol oficiálny názov Maďarskej republiky zmenený na Maďarsko, budeme sa v texte pridrižovať oficiálneho názvu platného v súčasnosti.

šia opozičná strana Smer-SD počas roka 2011 a začiatkom roka 2012 svoj dovtedajší postoj k vzťahom s Maďarskom, resp. s príslušníkmi maďarskej menšiny v SR prehodnocovala.

Voľby do Národnej rady SR, do ktorých vyústilo nestabilné vládnutie koalíčných subjektov, potvrdili pretrvávajúci trend marginalizácie subjektov, ktoré svoju agendu budovali dominantne práve na etnopolitických témach, resp. na problémoch bilaterálnych vzťahov medzi Slovenskom a Maďarskom. Popri SMK, ktorá potvrdila svoje postavenie mimoparlamentného subjektu, sa po predčasných parlamentných voľbách mimo NR SR opätovne ocitla po šiestich rokoch aj SNS.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím bola otázka slovensko-maďarských vzťahov omnoho častejšie predmetom vnútropolitických diskusií než medzištátnych vzťahov. Rok 2011 bol poznačený hľadaním optimálneho modelu ich riešenia na slovenskej strane a pokusom o sformovanie konsenzu rozhodujúcich parlamentných strán v tejto otázke, ktorý by presahoval časový horizont parlamentných volieb.

Intenzita konfrontácie na úrovni predstaviteľov oboch štátov poklesla, aj keď konfliktné momenty nevymizli úplne, čo ilustrujú napr. výroky predsedu maďarského Národného zhromaždenia Lászlóa Kövéra.

V Maďarsku vláda Viktora Orbána pokračovala v uskutočňovaní svojho projektu prestavby politického systému a spoločnosti v duchu národnokonzervatívnej ideológie, ku ktorej sa hlási vládnuca strana Fidesz. Kľúčovým momentom sa z tohto hľadiska stalo prijatie novej ústavy (Základného zákona), ktorá bola predmetom nielen bilaterálnych slovensko-maďarských kontroverzií, ale bola aj predmetom kritiky medzinárodného

spoločenstva. Vo vzťahu k maďarským menšinám v zahraničí vláda Viktora Orbána pokračovala v presadzovaní kurzu orientovaného na budovanie inštitucionálnych väzieb medzi nimi a maďarským štátom, čo predstavovalo prvok, ktorý vyvolával rozpor aj v bilaterálnych slovensko-maďarských vzťahoch.

Nehľadiac na rozdielne názory v otázkach, ktoré s uvedenou problematikou súviseli, v roku 2011 možno hovoriť o zmene atmosféry v medzištátnych slovensko-maďarských vzťahoch. Intenzita konfrontácie na úrovni predstaviteľov oboch štátov poklesla, aj keď konfliktné momenty nevymizli úplne, čo ilustrujú napr. výroky predsedu maďarského Národného zhromaždenia Lászlóa Kövéra. Väčšinou sa však obe strany snažili zdržať sa medializácie sporných otázok. Bilaterálne kontakty na politickej úrovni sa vyznačovali vysokou intenzitou osobitne v prvom polroku 2011, keď Maďarsko zastávalo post predsedníckeho štátu Európskej rady a Slovensko bolo predsedajúcou krajinou V4.

BILATERÁLNE KONTAKTY NA NAJVIŠŠEJ ÚROVNI

Oficiálna návšteva maďarského prezidenta Pála Schmitta v SR sa uskutočnila 20. januára 2011, o osem dní neskôr absolvoval oficiálnu návštevu Bratislavy a rokovania s predsedníčkou vlády SR Ivetou Radičovou maďarský premiér Viktor

Orbán.² Už samotné stretnutia na najvyššej úrovni predstavovali krok smerom k zmierneniu napätia po dlhom období slovensko-maďarskej nekomunikácie, resp. praxe vymieňania si odkazov prostredníctvom médií v rokoch 2009 – 2010. Priebek kontaktov na úrovni šéfov vlád potvrdil ochotu Slovenska viesť dialóg o sporných otázkach. Prezidenti oboch štátov Ivan Gašparovič a Pál Schmitt sa prihlásili k úlohe, ktorú zastávali v dvojstranných vzťahoch ich predchodcovia, t. j. zmierňovať napätie, „obrusovať hrany“³ a zmierňovať spory, ktoré obe krajiny rozdeľujú.

Podobne aj ministri zahraničných vecí Mikuláš Dzurinda a János Martonyi sa snažili vysielat' zo vzájomných stretnutí posolstvo ochoty konštruktívne spolupracovať, pričom na najvyššej úrovni sa agenda sústreďovala na témy, ktoré boli predmetom spoločného záujmu oboch štátov na multilaterálnej úrovni, resp. na konkrétne projekty bilaterálnej spolupráce. Viaceré z nich pritom predstavovali pokračovanie, resp. praktickú implementáciu dohôd uzavretých počas stretnutia slovenského premiéra Roberta Fica s maďarským partnerom Gordonom Bajnaiom v septembri 2009. Popri projektoch budovania dopravnej infraštruktúry a „duchovných mostov“ medzi oboma štátmi, spočívajúcich v spolupráci slovenských a maďarských historikov, príprave spoločných dejepisných učebných textov a dlhodobo absentujúceho prekladového slovensko-maďarského slovníka,⁴ v prvom polroku 2011 zohrávala dôležitú rolu koordinácia maďarského predsedníctva v Európskej rade a predsedníctva SR vo V4. Táto koordinácia sa realizovala predovšetkým vo formáte Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre európsku a euroatlantickú integráciu, ktorej činnosť koordinovali štátni tajomníci rezortov diplomacie Milan Ježovica a Zsolt Németh. Zasadnutie komisie 17. februára 2011 sa týkalo problematiky Európskej susedskej politiky a v rámci nej Východného partnerstva a spolupráce medzi EÚ a štátmi stredomorského regiónu, ale aj spolupráce v oblasti Európskej stratégie pre dunajský región a pripravovanej európskej stratégie pre Rómov.⁵ Zmiešaná komisia sa opätovne stretla 11. novembra 2011. Okrem tém Východného partnerstva a západného Balkánu, ktoré predstavujú agendu blízku všetkým vyšehradským štátom, bolo jej výsledkom konštatovanie zhody medzi oboma štátmi v kľúčových otázkach EÚ týkajúcich sa finančnej a ekonomickej politiky. Podporili politiku zvyšovania rozpočtovej zodpovednosti v členských štátoch EÚ.

Štátny tajomník MZV Maďarska Zsolt Németh tľmočil poďakovanie maďarskej strany za spoluprácu počas maďarského predsedníctva v EÚ a slovenského vo V4.⁶ Vo februári 2011 sa stretla aj dvojstranná zmiešaná komisia pre národnostné menšiny pod vedením veľvyslanca Miroslava Mojžitu a zástupkyne štátneho tajomníka pre ná-

² Priebeku oboch návštev sme sa venovali v ročenke za rok 2010. Viac pozri v Marušiak, J.: Slovensko-maďarské vzťahy – kontinuita alebo zmena? In: Brežani, P. (ed.): *Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2010*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o., 2011, s. 81 – 104.

³ Prezidenti Slovenska a Maďarska dnes obrusovali hrany. In: *SITA. Webnoviny.sk*, 8. 10. 2011.

⁴ *Minister Dzurinda sí spolu s ministrom Martonyim pripomenul 10. výročie znovuoťvorenia mosta Márie Valérie*. MZV SR, 9. 10. 2011.

⁵ *Zasadnutie Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre európsku a euroatlantickú integráciu, respektíve iné zahranično-politické otázky*. MZV SR, 17. 2. 2012.

⁶ *Spoločné zasadnutie Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie v Budapešti*. MZV SR, 11. 11. 2011.

rodnú politiku Zsuzsanny Rápásovej. Nadväzovalo na rokovanie ministrov zahraničných vecí v septembri 2010 a jeho predmetom bolo plnenie odporúčaní týkajúcich sa konkrétnych opatrení v oblasti postavenia menšín v oboch štátoch.⁷

Pragmatická atmosféra v bilaterálnych politických kontaktoch pokračovala aj po zmene vlády v dôsledku predčasných volieb do NR SR v marci 2012.

Popri pozitívnych signáloch však na medzištátnej i na vnútro politickej úrovni vyvolal kontroverzie rozhovor predsedu maďarského Národného zhromaždenia Lászlóa Kövéra pre český denník *Hospodárske noviny*. Podľa jeho slov „každý slovenský politik má v sebe – aspoň v malej miere – Jána Slotu“. V súvislosti s vybudovaním vodného diela Gabčíkovo na Dunaji uviedol, že „slovenská strana veľmi brutálne zmenila hranice“, proti čomu mohol maďarský štát použiť vojenskú silu. Navyše vyhlásil, že maďarská menšina mohla po rozdelení Československa spochybníť usporiadanie Európy po druhej svetovej vojne: „táto menšina by bez všetkého mohla povedať – prepáčte, ale parížska mierová zmluva sa vzťahovala na Československo, no toto je nová situácia“.⁸

Predstavitelia vládnej koalície na tieto vyjadrenia zareagovali až po tom, ako ich podpredseda najsilnejšej opozičnej strany Smer-SD Marek Maďarič označil za „útok... na suverenitu Slovenskej republiky“ a spochybnenie Parížskej mierovej zmluvy. Kým Smer-SD Kövérove vyjadrenia prezentoval ako ohrozenie národnoštátnych záujmov Slovenskej republiky⁹, vláda SR proti nim nevzniesla oficiálny protest, pričom argumentovala politikou „silného a sebavedomého Slovenska“¹⁰. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda konštatoval, že Kövérove výroky boli „neuvážlivé, nenáležité a pre Slovensko neznamujú ani minimálnu hrozbu“.¹¹ Podobne ako zákon o používaní menšinových jazykov alebo reakcia na nový Základný zákon Maďarska sa aj v tomto prípade bilaterálne slovensko-maďarské medzištátne vzťahy stali predmetom politického súperenia medzi vládnu koalíciu a opozíciu, ktorá ju obviňovala z nedostatočnej obhajoby záujmov SR a využívala agendu slovensko-maďarských vzťahov ako nástroj politickej mobilizácie voličov. Opozičný Smer-SD označil v tejto súvislosti zahraničnú politiku vlády SR za ústupčivú a servilnú.¹² Rezort zahraničných vecí zas požiadavky Smeru-SD, aby sa reagovalo formou protestnej nóty a vypracovala sa stratégia obrany národnoštátnych záujmov SR vo vzťahu k Maďarsku, označil za „politiku napätia“, ktorú „občania Slovenskej republiky odmietajú“¹³.

⁷ V Bratislave sa uskutočnilo 10. zasadnutie Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre záležitosti menšín. MZV SR, 2. 2. 2011.

⁸ Predseda maďarského parlamentu: Každý slovenský politik je tak trošku Slotu. In: *Hospodárske noviny*, 6. 6. 2011.

⁹ *Predseda maďarského parlamentu pripustil použitie vojenskej sily proti Slovensku*. Smer – Sociálna demokracia, 8. 6. 2011, <http://www.strana-smer.sk/2418/predseda-madarskeho-parlamentu-pripustil-pouzitie-vojenskej-sily-proti-slovensku> (prístup 8. 6. 2011).

¹⁰ MZV SR bude aj naďalej pokračovať v zodpovednej zahraničnej politike, kritiku opozičného Smeru-SD, že je ústupčivá až servilná, odmieta. In: *SITA. Webnoviny.sk*, 7. 6. 2011.

¹¹ Dzurinda: Vyjadrenia Kövéra boli neuvážlivé a nenáležité. In: *SITA*, 8. 6. 2011.

¹² *Predseda maďarského parlamentu pripustil použitie vojenskej sily proti Slovensku*. Smer – Sociálna demokracia, 8. 6. 2011, <http://www.strana-smer.sk/2418/predseda-madarskeho-parlamentu-pripustil-pouzitie-vojenskej-sily-proti-slovensku> (prístup 8. 6. 2011).

¹³ MZV SR bude aj naďalej pokračovať v zodpovednej zahraničnej politike..., c. d.

Symbolickým prejavom vôle hľadať pozitívne príklady spolupráce bolo aj pokračovanie udeľovania Ceny za dobré susedstvo a porozumenie, ktorá bola výsledkom dohody ministrov zahraničných vecí Jána Kubiša a Kingy Gönczovej z decembra 2008.¹⁴ V roku 2011 ju získali historik Csaba Gy. Kiss a zástupca Špeciálnej kynologickej záchrannej služby Slovakia Alexander Berek.¹⁵

VNÚTROPOLITICKÁ DIMENZIA SLOVENSKO-MAĎARSKÝCH VZŤAHOV

Kurz, ktorý si zvolila vláda SR na čele s Ivetou Radičovou, zameraný na zmierňovanie trecích plôch vo vzťahu s Maďarskom i s maďarskou menšinou žijúcou na Slovensku, pokračoval aj v roku 2011. Novela zákona o štátnom jazyku, opakovane schválená po prekonaní veta prezidenta I. Gašparoviča vo februári 2011, vstúpila do platnosti 1. marca 2011.¹⁶ Popri zákone o používaní jazykov menšín boli témou vnútropolitických diskusií, ktoré polarizovali slovenskú spoločnosť, aj reakcia na prijatie novej ústavy (Základného zákona) Maďarska a novely zákona o štátnom občianstve SR. Hoci zákon o používaní jazykov menšín sa týkal primárne vnútornej politiky SR, diskusia o ňom sa stala súčasťou medzištátnej slovensko-maďarskej agendy. Na druhej strane prijatie novej ústavy (Základného zákona) Maďarska vyvolalo kritické reakcie nielen na bilaterálnej úrovni, ale aj na pôde medzinárodných inštitúcií.

NOVELA ZÁKONA O POUŽÍVANÍ JAZYKOV MENŠÍN

Novelizácia zákona o používaní jazykov menšín predstavovala spolu s novelizáciou zákona o štátnom jazyku najvýznamnejšie kroky vlády I. Radičovej v oblasti menšinovej politiky. Práve situácia v oblasti jazykových práv menšín bola pritom po schválení novely zákona o štátnom jazyku v roku 2009 predmetom kritiky medzinárodných organizácií, napr. OBSE¹⁷ a Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva pri Rade Európy (tzv. Benátskej komisie)¹⁸. Zámer prijať nový zákon o ochrane a podpore zachovania a rozvoja kultúr národnostných menšín, ktorý bol súčasťou Programového vyhlásenia vlády¹⁹, sa nepodarilo dosiahnuť nielen v dôsledku rozpadu vládnej koalície, ale aj nejednotnosti vládnej väčšiny v otázkach menšinovej politiky.

Návrh novely zákona o používaní jazykov menšín inicioval podpredseda vlády SR Rudolf Chmel (nominant strany Most-Híd). Táto strana so silným voličským zázemím predovšetkým medzi voličmi maďarskej národnosti na južnom Slovensku presadzo-

¹⁴ Kubiš s Gönczovou vymysleli cenu za zlepšenie vzťahov medzi štátmi. In: *SITA*, 15. 12. 2008.

¹⁵ *Minister zahraničných vecí SR Mikuláš Dzurinda prijal maďarského rezortného partnera Jánosa Martonyiho*. MZV SR, 12. 5. 2011.

¹⁶ Podrobnejšie o novele píšeme v minuloročnej ročenke. Pozri Marušiak, J.: c. d.

¹⁷ *Opinion of the OSCE High Commissioner on National Minorities on amendments to the „Law on the State Language of the Slovak Republic“*. Organization for Security and Co-operation in Europe. High Commissioner on National Minorities. Haag 22. 7. 2009.

¹⁸ Jelentés csak hónapok. In: *Új Szó*, roč. 63, č. 15, 20. 1. 2010.

¹⁹ *Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie rokov 2010 – 2014*. Úrad vlády SR, august 2010.

vala zvýšenie počtu obcí, kde by bolo možné v úradnom styku používať menšinové jazyky, prostredníctvom zníženia minimálnej hranice zastúpenia príslušníkov národnostných menšín z 20 na 10 %. Požiadavka strany Most-Híd, zdôvodňovaná poklesom percentuálneho zastúpenia menšín v etnicky zmiešaných obciach,²⁰ vyvolala v rámci vládnej koalície nesúhlas KDH.²¹

Proti novelizácii zákona protestovali aj opozičné zoskupenia Smer-SD a SNS. Podľa podpredsedu Smeru Dušana Čaploviča novelizácia prekračovala rámec Európskej charty menšinových a regionálnych jazykov a smerovala proti slovenskému jazyku.²² SNS presadzovala zachovanie dolnej hranice zastúpenia príslušníkov menšín na úrovni 20 %, poslanec Dušan Švantner za túto stranu navrhoval dokonca jej zvýšenie na 50 %.

V otázke minimálneho percentuálneho zastúpenia menšín v obciach na uplatňovanie zákonov sa podarilo presadiť kompromis na úroveň minimálneho 15 % zastúpenia príslušníkov menšín, ktorý sa však bude uplatňovať až po sčítaní obyvateľstva v roku 2021.²³ Novelu podporili 25. mája 2011 všetci poslanci vládnej koalície s výnimkou Martina Fronca (KDH) a opakovane 28. júna 2011 po prelomení veta prezidenta SR, ktorý navrhoval novelu neprijíť ako celok. Poslanci opozície hlasovali proti jej prijatiu.²⁴

Hoci o tejto legislatívnej zmene sa pozitívne vyjadril aj vysoký komisár OBSE pre národnostné menšiny Knut Vollebaek²⁵, zástupcovia maďarského vládneho úradu pre národnú politiku novelu zákona kritizovali. Podľa nich je Maďarsko „výslednou podobou zákona sklamané“ a domnievajú sa, že vo viacerých ohľadoch predstavuje „krok vzad“. Konkrétne výhrady sa týkali toho, že „zákon neukladá miestnym úradom v obciach s vysokým podielom menšinového obyvateľstva zamestnať pracovníka hovoriaceho jazykom menšiny“, resp. absencie povinnosti zamestnávať tlmočníka či pracovníka ovládajúceho menšinový jazyk v zdravotníckych zariadeniach.²⁶

REAKCIA SR NA PRIJATIE NOVEJ ÚSTAVY MAĎARSKA

Nová ústava, resp. Základný zákon Maďarska, ktorú Národné zhromaždenie prijalo 25. apríla 2011 a ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2012, predstavovala z legislatívneho hľadiska vyvrcholenie procesu prestavby štátu v duchu ideológie národného konzervativizmu. Popri viacerých ustanoveniach, ktoré vyvolali obavy medzinárod-

²⁰ KDH nechce znížiť hranicu na používanie jazyka menšín. In: *Hospodárske noviny*, 25. 2. 2012.

²¹ Stupňan, I.: KDH má k jazyku výhrady. In: *Pravda*, 18. 11. 2010.

²² Čaplovič: Slováci, ktorí neovládajú jazyk menšín, môžete sa odsťahovať. In: *Pravda*, 24. 5. 2011.

²³ KDH zatiaľ nemá dostatok podpisov. In: *TASR*, 24. 5. 2012.

²⁴ Zákon o jazykoch menšín prešiel v oklieštenej podobe. In: *Pravda*, 25. 5. 2012; Koalícia prelomila veto a schválila zákon o menšinových jazykoch. In: *TASR*, 28. 6. 2012.

²⁵ Zákon o jazykoch menšín prešiel v oklieštenej podobe. In: *Pravda*, 25. 5. 2012. Pozri zákon 204/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení zákona č. 318/2009 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. *Zbierka zákonov*, č. 65, 2011, s. 1550.

²⁶ Budapešť kritizuje novelu slovenského jazykového zákona. In: *SITA*, 31. 5. 2011; Maďarsko kritizovalo slovenský zákon o jazykoch menšín. In: *TASR*, 31. 5. 2011.

ných inštitúcií z narastania autoritatívnych tendencií v Maďarsku, jej text potvrdzuje tendenciu nacionalizácie maďarskej vnútornej aj zahraničnej politiky.

Znepokojenie slovenských politických elít vyvolávali napr. niektoré formulácie v tzv. Národnom kréde ústavy (prekladanom aj ako „národné vyznanie viery“), t. j. preambule ústavy, podľa ktorých sa Maďarsko hlási k ústavnej kontinuite so Svätou Korunou, čiže s uhorským štátom. Možnosť vznášať požiadavky na revíziu hraníc implikuje vyhlásenie, podľa ktorého Maďarsko neuznáva „pozastavenie... historickej ústavy z dôvodu cudzej okupácie“, a prísľub zachovať „intelektuálnu a duševnú jednotu nášho národa, ktorý sa počas búrok posledného storočia roztrieštil na časti“.²⁷ Následne v článku D nová ústava konštatuje, že „Maďarsko vedené myšlienkou jednotného maďarského národa nesie zodpovednosť za osud Maďarov žijúcich mimo jeho hraníc...“. Predchádzajúca ústava (článok 70 ods. 1)²⁸ toto právo viazala na trvalý pobyt na území Maďarska, nová ústava v článku XXI konštatuje, že „každý plnoletý maďarský občan má právo na to, aby volil a aby bol volený vo voľbách poslancov v parlamentných voľbách, vo voľbách poslancov, starostov a primátorov v komunálnych voľbách, ďalej vo voľbách poslancov do Európskeho parlamentu“. Prípadné obmedzenie výkonu tohto práva je možné ústavným zákonom obmedziť na trvalé bydlisko v Maďarsku, spôsobilosť byť volený sa môže viazať na ďalšie požiadavky. Článok XXVII tiež zakotvuje kolektívne práva národnostných menšín.²⁹ Základný zákon Maďarska z roku 2011 fakticky stanovuje ako oficiálny princíp maďarskej politiky rozdiel medzi existujúcimi štátnymi hranicami a hranicami maďarského politického národa, obsahuje ustanovenia s potenciálnymi exteritoriálnymi účinkami. Tie boli predmetom nezhôd aj počas návštevy ministra zahraničných vecí Maďarska J. Martonyiho v Bratislave 12. mája 2011.³⁰

Aj v súvislosti s prijatím novej maďarskej ústavy sa slovensko-maďarské vzťahy stali predmetom politického súperenia namiesto hľadania politického konsenzu naprieč politickým spektrom. Výhrady voči potenciálnym exteritoriálnym účinkom jednotlivých článkov ústavy boli predmetom konsenzu politických síl, ale odlišný bol spôsob, akým na jej prijatie reagovali.³¹

Riziká spomínaných kontroverzných ustanovení nového maďarského Základného zákona sa stali primárne agendou opozičnej strany Smer-SD, ktorej podpredseda M. Maďarič obviňoval vládnu koalíciu z vyčkávaní a nesuverénneho vystupovania.³² Skupina poslancov za túto stranu sa ešte pred jeho prijatím 1. apríla 2011 neúspešne

---

Znepokojenie slovenských politických elít vyvolávali napr. niektoré formulácie v tzv. Národnom kréde ústavy, podľa ktorých sa Maďarsko hlási k ústavnej kontinuite so Svätou Korunou, čiže s uhorským štátom.

---

²⁷ Kováč, D.: Orbán otvoril dvere nacionalizmu. In: *Hospodárske noviny*, 11. 5. 2011, s. 5.

²⁸ *The Constitution of the Republic of Hungary. Act XX of 1949*, <http://net.jogtar.hu/jr/gen/getdoc.cgi?docid=94900020.tv&dbnum=62> (prístup 20. 4. 2012).

²⁹ *The Fundamental Law of Hungary*. Budapešť, 25. 4. 2011, <http://www.kormany.hu/download/4/c3/30000/THE%20FUNDAMENTAL%20LAW%20OF%20HUNGARY.pdf> (prístup 25. 4. 2011).

³⁰ Maďarsko odmieta slovenské riešenie dvojakeho občianstva. In: *SITA*, 12. 5. 2011.

³¹ Maďarská ústava robí problémy. *Noviny*. In: *TV JOJ*, 26. 4. 2011.

³² Mimoriadna národná rada? Téma dňa. In: *TV TA3*, 31. 3. 2011.

pokúsila o zvolanie mimoriadnej schôdze NR SR s cieľom prijať vyhlásenie v súvislosti so slovensko-maďarskými vzťahmi³³ a neskôr o novelizáciu Ústavy SR, ktorá by potvrdila individuálny charakter ľudských práv a slobôd v SR vrátane menšinových práv. Uvedený návrh sa stretol s odmietavým postojom vlády SR, ktorá argumentovala tým, že tieto tvrdenia už Ústava SR obsahuje.³⁴

Jednoznačne konfrontačnú dikciu obsahoval návrh vyhlásenia predložený poslancami SNS, hovoriaci o „sérii protislovenských aktov a exteritoriálnej legislatívy narušujúcej zvrchovanosť SR a okolitých štátov“³⁵.

Vládna koalícia naproti tomu poukazovala na nespochybniteľný charakter suverenity SR a minister zahraničných vecí SR M. Dzurinda počas rozpravy v NR SR odpovedal namiesto radikálnych gest pozíciu „pekného vlastenectva, patriotizmu“ a „zdravé sebedovetie“.³⁶ Vo vyhlásení, ktoré NR SR

schválila 27. mája 2011, sa uvádza, že osobám patriacim k národnostným menšinám žijúcim na území Slovenskej republiky poskytuje práva v súlade s medzinárodnými normami, t. j. na individuálnom princípe. Vyhlásenie zároveň odmieta „akékoľvek exteritoriálne účinky legislatívy iných krajín vrátane Základného zákona Maďarska“ a zdôrazňuje, že na území SR „platia a budú platiť výlučne Ústava Slovenskej republiky, jej právny

poriadok a medzinárodnoprávne záväzky, ktoré prijala Slovenská republika“.³⁷ Toto vyhlásenie, podporené stranami vtedajšej vládnej koalície, zodpovedá dikcii vyhlásení, ktoré v procese prípravy maďarskej ústavy a bezprostredne po jej schválení vydalo MZV SR³⁸.

Hoci postoj vládnej koalície prispieval k upokojeniu situácie v bilaterálnych slovensko-maďarských vzťahoch a prispel k tomu, že upriamil pozornosť zahraničia na nekonštruktívny, ba až konfrontačný postoj Maďarska, váhavosť jej postupu, keď medzi prijatím ústavy Maďarska a príslušnou reakciou NR SR uplynul viac než mesiac, mohol vzbudzovať dojem slabosti slovenskej zahraničnej politiky. Možno súhlasiť s názorom, že eskalácia konfrontácie v podobe mimoriadnych, *ad hoc* prijímaných

---

Váhavosť postupu vládnej koalície, keď medzi prijatím ústavy Maďarska a príslušnou reakciou NR SR uplynul viac než mesiac, mohol vzbudzovať dojem slabosti slovenskej zahraničnej politiky.

---

³³ *Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na prijatie Vyhlásenia Národnej rady Slovenskej republiky k aktuálnym slovensko-maďarským vzťahom.* Tlač 311. 1. 4. 2011.

³⁴ *Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Mareka Maďariča a Róberta Madeja na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.* Tlač 363, 29. 4. 2012.

³⁵ *Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na prijatie Vyhlásenia Národnej rady Slovenskej republiky k aktivitám vlády a parlamentu Maďarskej republiky voči Slovenskej republike.* Tlač 371, 29. 4. 2011.

³⁶ *Prejav ministra zahraničných vecí SR Mikuláša Dzurindu v NR SR na tému slovensko-maďarské vzťahy,* MZV SR, 25. 5. 2011.

³⁷ *Vyhlásenie Národnej rady Slovenskej republiky k prijatiu Základného zákona Maďarska.* Uznesenie NR SR č. 467, 27. 5. 2011.

³⁸ *Vyhlásenie MZV SR k procesu prípravy maďarskej ústavy.* MZV SR, 11. 4. 2011; *Vyhlásenie MZV SR k prijatiu maďarskej ústavy.* MZV SR, 18. 4. 2011.

ústavných zákonov by medzinárodnému postaveniu SR neprospera. Sotva by prispela k zmene maďarskej ústavy, keďže prijímanie takéhoto dokumentu je zvrchovaným právom každého štátu. Naproti tomu ustanovenia maďarského Základného zákona obsahujúce prvky exterritoriality vytvárajú prinajmenšom latentné zdroje konfliktov v bilaterálnych vzťahoch medzi Maďarskom a susedmi, ktoré však nebude možné v krátkom časovom horizonte zmeniť, keďže majú charakter ústavného zákona. Postoj SR v danej situácii posilnila práve umiernená a zároveň sebedovomá reakcia, zdôrazňujúca jej suverenitu, ako aj stanovisko medzinárodného spoločenstva.

Argumenty tzv. Benátskej komisie z 18. júna 2011 o autoritatívnych tendenciách v maďarskej ústave a potenciálnych exterritoriálnych účinkoch definovaných menšinových práv, ktoré by mohli znepokojiť susedné štáty a viesť k medzietnickému napätiu,³⁹ si osvojil aj Európsky parlament⁴⁰, obavy o osud demokracie v Maďarsku vyjadřili generálny tajomník OSN Pan Ki-mun⁴¹ a predstavitelia USA⁴². Vládna garnitúra V. Orbána tak dostáva Maďarsko do medzinárodnej izolácie aj bez toho, aby sa na eskalácii napätia v stredoeurópskom regióne podieľali predstavitelia SR.

POKRAČOVANIE KAUZY DVOJAKÉHO OBČIANSTVA

Problematika reakcie SR na maďarskú novelizáciu zákona o štátnom občianstve z roku 2010, ktorá umožňuje zjednodušené získavanie maďarského štátneho občianstva občanom iných štátov na základe znalosti maďarského jazyka a etnického pôvodu bez toho, aby mali na území Maďarska trvalý pobyt, predstavovala faktor, ktorý v roku 2011 rozdeľoval vládnu koalíciu. Do konca funkčného obdobia NR SR v marci 2012 sa vládnym stranám v otázke úpravy novely zákona o štátnom občianstve SR, prijatej v roku 2010 ako bezprostredná reakcia na maďarský zákon, nepodarilo dospieť ku konsenzu a pokusy o jej zmenu uviazli v slepej uličke.

Stalo sa tak aj napriek tomu, že legislatívna úprava občianstva SR bola súčasťou programového vyhlásenia vlády I. Radičovej s cieľom eliminovať „nežiaduce negatívne účinky tohto zákona na občanov SR“⁴³. Myšlienku zmiernenia súčasného zákona o štátnom občianstve SR, v dôsledku ktorého po získaní iného štátneho občianstva jeho nositeľom zaniká slovenské štátne občianstvo, si osvojila aj najsilnejšia opozičná

³⁹ *Opinion on the new Constitution of Hungary adopted by the Venice Commission at its 87th Plenary Session (Venice, 17-18 June 2011). Opinion no. 618 / 2011.* Rada Európy, Štrasburg 20. 6. 2011; *Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky víta stanovisko Benátskej komisie k Ústave Maďarskej republiky*, 22. 6. 2011.

⁴⁰ *Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. júla 2011 o revízii maďarskej ústavy. Spoločný návrh uznesenia*, Brusel 1. 7. 2011.

⁴¹ *Ban encourages Hungary to address concerns over constitution and media laws.* UN News Centre, 18. 4. 2011, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=38139&Cr=hungary&Cr1#.UKre1OT6Lds> (prístup 18. 4. 2011).

⁴² *Tsakopoulos Kounalakis, E.: A Second Look – Op-Ed by Ambassador Eleni Tsakopoulos Kounalakis published in the Hungarian weekly Heti Válasz, Veľvyslanectvo USA v Budapešti*, 8. 12. 2011, <http://hungary.usembassy.gov/kounalakis12082011.html> (prístup 8. 12. 2011).

⁴³ *Občianska zodpovednosť a spolupráca. Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie rokov 2010 – 2014.* Úrad vlády SR, august 2010, s. 51.

strana Smer-SD. Táto strana predložila návrh, podľa ktorého by občania SR mohli nadobudnúť cudzie občianstvo v prípade, ak majú na území štátu, v ktorom sa zdržiavajú, evidovaný pobyt dlhší ako šesť mesiacov.⁴⁴ Vládna koalícia si legislatívny návrh Smeru-SD neosvojila, ale pri prerokovaní vládneho návrhu zákona postojie blízke línii Smeru-SD a SNS zastávali aj poslanci zo skupiny Obyčajní ľudia a poslanec KDH Radoslav Procházka. Dôsledkom bolo zastavenie legislatívneho procesu, keďže poslanci vládnej koalície svoj návrh stiahli.⁴⁵ Návrh M. Dzurindu na riešenie otázok súvisiacich s priznávaním štátneho občianstva prostredníctvom medzištátnej dohody maďarská vláda definitívne zamietla 12. júla 2011.⁴⁶

Aj napriek vyhotorenému politickému súpereniu medzi vládnu koalíciu a opozíciu sa v otázke „dvojakého občianstva“ začali črtiť spoločné východiská spočívajúce v podmienenosti jej akceptácie existenciou „reálnych väzieb“ občana SR k druhej krajine.

Strana Most-Híd získala v septembri 2011 podporu 44 koaličných poslancov na predloženie novely zákona o štátnom občianstve SR z mája 2010 na posúdenie Ústavnému súdu SR. Predkladateľ návrhu poslanec Gábor Gál pritom argumentoval údajným rozporom zákona s článkom 5 Ústavy SR, podľa ktorého nikoho nemožno zbaviť štátneho občianstva proti jeho vôli.⁴⁷

Neúspešne sa skončil aj opakovaný pokus časti vládnej koalície na čele s KDH o novelu zákona o štátnom občianstve SR prostredníctvom poslaneckého návrhu podmieňujúceho získanie viacerých občianstiev na základe „štandardných

medzinárodných princípov, ako je napríklad dlhší pobyt či rodinná väzba v inej krajine“⁴⁸. Takúto dikciu novely zákona však Most-Híd odmietol a nepodporila ho ani opozícia. Návrh zákona teda v NR SR v prvom čítaní 9. februára 2012 neprešiel.⁴⁹

Problematika „dvojakého občianstva“ však bola tematizovaná v rámci politickej agendy maďarskej vládnej strany Fidesz. Týkalo sa to napr. kauzy bývalej učiteľky Ilony Tamásovej z Rimavskej Soboty, ktorá prijatím maďarského štátneho občianstva prišla o štátne občianstvo SR, čo maďarské politické elity a časť médií klasifikovali ako porušenie ľudských práv. Jej prípad bol tiež predmetom rokovaní štátneho tajomníka Ministerstva vnútra SR Maroša Žilinku so štátnou podtajomníčkou Ministerstva verejnej správy a spravodlivosti Maďarska Zsuzsannou Répásovou 14. – 15. decem-

---

⁴⁴ Smer-SD navrhuje zmäkčenie zákona o štátnom občianstve. In: *Aktuality.sk*, 14. 1. 2011, <http://www.aktuality.sk/clanok/180307/nr-sr-smer-sd-navrhuje-zmakcenie-zakona-o-statnom-obciansstve/> (prístup 14. 1. 2011).

⁴⁵ Podrobnejšie pozri ročenku za rok 2010, Marušiak, J.: c. d., s. 92.

⁴⁶ Budapešť odmietla náš návrh občianstva. Správy STV. In: *STV 1*, 12. 7. 2011.

⁴⁷ Koaliční poslanci napadli zákon o štátnom občianstve na Ústavnom súde. In: *SITA*, 21. 9. 2011. Do uzávierky *Ročenky zahraničnej politiky SR 2011* Ústavný súd v uvedenej otázke nevyniesol rozsudok.

⁴⁸ Koalícia: Zákon o štátnom občianstve sa bude meniť poslaneckou novelou. In: *TASR*, 23. 8. 2011.

⁴⁹ *Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Jozefa Mikuša a Jozefa Kollára na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov*. Tlač 525, 27. 9. 2011.

bra 2011. M. Žilinka obvinenia z porušovania ľudských práv formou odňatia štátneho občianstva odmietol, prípad klasifikoval ako stratu občianstva zo zákona.⁵⁰ Demonštratívne sa k získaniu maďarského občianstva priznal vedúci predstaviteľ SMK v Leviciach László Gubík, ktorý sa tak stal doposiaľ jediným slovenským politikom, ktorý sa k podobnému kroku priznal aj za cenu straty občianstva SR.⁵¹

Podľa B. Bugára v druhej polovici septembra 2011 požiadalo o priznanie maďarského občianstva približne 100 občanov SR.⁵² Od júla 2010 do júla 2012 prišlo v dôsledku prijatia cudzieho štátneho občianstva o občianstvo SR 296 ľudí, z toho 134 mužov a 162 žien, pričom v 25 prípadoch sa tak stalo v dôsledku získania maďarského občianstva.⁵³ Hoci z týchto údajov, resp. odhadov nevyplýva, že by prax dvojakeho občianstva predstavovala zásadný problém na južnom Slovensku, schválenie nového volebného zákona, ktorý poskytuje volebné právo pri voľbách do maďarského Národného zhromaždenia aj maďarským občanom s trvalým pobytom v zahraničí,⁵⁴ v decembri 2011 neprispieje k zblíženiu stanovísk Slovenska a Maďarska v otázke zregulovania sporu o dvojakom občianstve a slovenskom „protizákone“. Aj napriek vyhrotenému politickému súpereniu medzi vládnu koalíciou a opozíciou sa však v otázke „dvojakeho občianstva“ začali črtiť spoločné východiská na úpravu uvedenej problematiky spočívajúce v podmienenosti jej akceptácie existenciou „reálnych väzieb“ občana SR k druhej krajine.

CEZHRANIČNÉ INFRAŠTRUKTÚRNE PROJEKTY

– PREDMET PRAGMATICKEJ SPOLUPRÁCE

Spolupráca v oblasti posilnenia energetickej bezpečnosti a zlepšenie dopravného prepojenia oboch štátov predstavujú spoločné ekonomické záujmy Slovenska a Maďarska, v rámci ktorých sa vytvára priestor na konštruktívnu spoluprácu aj napriek rozdielnym názorom na menšinovú politiku a otázky štátneho občianstva. Počas návštevy V. Orbána v Bratislave bola na úrovni premiérov podpísaná medzivládna dohoda o výstavbe, prevádzke a údržbe plynovodu Veľké Zlievce (SR) – Vecsés (Maďarsko), ktorý umožní prepojenie plynovodných sústav oboch štátov a následne diverzifikáciu trás prepravy zemného plynu. Realizáciou prepojenia bola poverená spoločnosť Magyar Gáz Tranzit.⁵⁵ Predpokladaná najvyššia kapacita plynovodu s dĺžkou 115 km

⁵⁰ M. Žilinka: *Slovensko nikomu neodníma štátne občianstvo a nemá sa za čo hanbiť*. Ministerstvo vnútra SR, 15. 12. 2011, <http://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=m-zilinka-slovensko-nikomu-neodnima-statne-obciansvo-a-nema-sa-za-co-hanbit> (prístup 15. 12. 2011).

⁵¹ Kern, M.: *Maďarský politik stratil štátne občianstvo*. In: *Sme*, 25. 8. 2011.

⁵² Most-Híd novelu o občianstve od partnerov odmieta, Smer ju možno podporí. In: *SITA*, 26. 9. 2011.

⁵³ Maďarské občianstvo získalo po Ficovej novele len 25 ľudí. In: *SITA*, 16. 7. 2012.

⁵⁴ Kern, M.: *Maďari budú môcť voliť aj zo Slovenska*. In: *Sme*, 26. 12. 2011.

⁵⁵ *Budovane slovensko-maďarského prepojenia plynovodov podporilo nové memorandum o porozumení*. *Eustream – Slovak Gas TS*, 9. 9. 2011, http://www.eustream.sk/sk_media/sk_tlacove-spravy

bude 4 milióny m³ denne. Začiatok výstavby slovenského úseku plynovodu je plánovaný na február 2013.⁵⁶

Projektovaný plynovod je súčasťou projektu severo-južného prepojenia plynovodných sústav stredoeurópskych štátov a ich napojenia na projektované terminály na skvapalnený zemný plyn (LNG) v Chorvátsku a Poľsku. Realizuje sa v rámci Plánu hospodárskej obnovy Európy (EERP), iniciovaného Európskou komisiou v decembri 2008. Na jeho realizáciu EÚ poskytne sumu 30 miliónov eur⁵⁷, celkové náklady na projekt sa odhadovali v roku 2010 na 100 miliónov eur, podľa dohody o spoločnom postupe (Joint Development Agreement) medzi spoločnosťami Eustream a Magyar Gáz Tranzit z roku 2012 sa však hovorí už o sume 160 miliónov⁵⁸.

Spomedzi projektov dopravnej infraštruktúry sa začal s podporou fondov EÚ realizovať ambiciózný projekt obnovy cestných mostov cez Ipeľ zničených počas druhej svetovej vojny. Príslušná medzivládna dohoda bola podpísaná 16. novembra 2007 počas stretnutia premiérov R. Fica a G. Bajnaia, v decembri 2011 a vo februári 2012 boli otvorené prvé dva mosty medzi obcami Trenč (časť Rároš) a Nógradszakál (časť Rárospuszta), resp. medzi obcami Pečov a Pösténypuszta.⁵⁹

K ďalším významným infraštruktúrnym projektom, ktoré boli predmetom bilaterálnych rokovaní v sledovanom období, patrí dokončenie prepojení rýchlostných ciest a diaľnic Košice – Miškolc, ako aj Zvolen – Šahy – Vacov – Budapešť, resp. Bratislava – Budapešť, ale najmä výstavba nového mosta cez Dunaj medzi mestami Komárno – Komárom a rekonštrukcia toho existujúceho.⁶⁰

Na spoluprácu v environmentálnej oblasti (v rámci piliera B – Ochrana životného prostredia) sú zamerané spoločné slovensko-maďarské aktivity v rámci Európskej stratégie pre Dunajský región, schválenej Európskou radou 24. júna 2011. Spoločnú deklaráciu o spolupráci v environmentálnej oblasti 26. mája 2011 podpísali v bavorskom Degensdorfe Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pre rozvoj vidieka Maďarska, Štátne ministerstvo životného prostredia a verejného zdravia Bavorska, Ministerstvo životného prostredia a lesov Rumunska a Ministerstvo kultúry Chorvátska. Slovensko je spoločne s Maďarskom koordinátorom prioritnej oblasti 4 – Obnova a zachovanie kvality vôd.⁶¹

Či už ide o projekty mostov cez Ipeľ ako prvkov dopravnej infraštruktúry alebo o budovanie „duchovných mostov“, popri podobných euroatlantických prioritách

---

vy/budovanie-slovensko-madarskeho-prepojenia-plynovodov-podporilo-nove-memorandum-o-porozumeni/10 (prístup 9. 9. 2011).

⁵⁶ Slovensko-maďarský plynovod naberá na realnosti. In: *Energia.sk*, 2. 3. 2012.

⁵⁷ V projekte slovensko-maďarského plynovodu ďalší pokrok. In: *SITA*, 6. 3. 2012.

⁵⁸ Slovensko a Maďarsko sa dohodli na prepojení plynovodu. In: *Energia.sk*, 24. 5. 2012.

⁵⁹ *Most v Rároši je otvorený*. Banskobystrický samosprávny kraj – oficiálna webová stránka, 9. 12. 2011, <http://www.vucbb.sk/portal/samosprava/medialny-servis/tlacove-spravy/most-v-raros-je-otvoreny> (prístup 9. 12. 2011); Pečov a Pösténypuszta – Otvorili druhý most cez Ipeľ. In: *TASR*, 24. 2. 2012.

⁶⁰ Výstavba Dunajského mosta sa môže začať v marci 2014. In: *SITA*, 20. 1. 2012; *Minister Dzurinda si spolu s ministrom Martonyim pripomenul 10. výročie znovuoživenia mosta Márie Valérie*. c. d.

⁶¹ Spoločná deklarácia o Európskej stratégii pre Dunajský región. In: *Obecné noviny*, 7. 7. 2011, s. 13.

predstavovali tú časť aktivít vzájomných vzťahov oboch štátov, kde bolo vedomie spoločných záujmov prítomné najväčšími.

ZÁVER

V porovnaní s obdobím rokov 2009 – 2010, ktoré predchádzalo parlamentným voľbám v oboch štátoch, možno v súvislosti s rokom 2011 hovoriť o zlepšení slovensko-maďarských vzťahov. Popri pozitívnych tendenciách a deklarovaní vôle spolupracovať však osobitne na maďarskej strane vystupovali aj tendencie, ktoré atmosféru bilaterálnych vzťahov výrazne komplikovali, ako napr. v prípade výrokov predsedu Národného zhromaždenia L. Kövéra na adresu Slovenska. Syndróm „hojdačky“, ako pomenoval striedanie kooperačných a konfliktných momentov T. Strážay, teda pokračoval aj po roku 2010.⁶² Podobne ako v roku 2010, aj v roku 2011 boli slovensko-maďarské medzištátne vzťahy nielen súčasťou zahraničnej politiky oboch štátov, ale v prípade Slovenska boli aj vnútropolitickým faktorom so silným mobilizačným potenciálom. Táto otázka predstavovala agendu rivalizácie politických strán, pričom tieto spory neprebíhali iba medzi vládnu koalíciou a opozíciou, ale predstavovali tiež diferenciačný faktor vnútri oboch táborov. Vo vládnej koalícii bolo možné za stúpcov ústretovej a kompromisnej línie považovať liberálne strany SDKÚ-DS, SaS a, samozrejme, Most-Híd, kým konzervatívne zoskupenia ako KDH a Obyčajní ľudia zastávali v otázkach menšinovej politiky menej pružné stanovisko. Aj v opozícii však v druhom polroku 2011 a začiatkom roka 2012 možno postupne pozorovať rozdiely v prístupe strany Smer-SD, v ktorej agende sa „maďarská otázka“ dostáva postupne do úzadia, kým v prípade SNS v predvolebnej kampani zohrávala problematika slovensko-maďarských vzťahov dôležitú rolu: „SNS nebude ako ostatné strany zakrývať hrozby plynúce z expanzie cezhraničnej politiky a prijímania exteriorných zákonov. SNS nedovolí vziať časť štátnych občanov Slovenskej republiky Maďarskom.“⁶³ Postupnú evolúciu v politike Smeru-SD bolo možné pozorovať však už od začiatku roka 2011, keď predseda strany R. Fico vyzdvihol skutočnosť, že značná časť slovenských voličov maďarskej národnosti vo voľbách 2010 podporila stranu Most-Híd, čo interpretoval ako „prejav určitej miery lojality slovenských Maďarov k štátu“. Pripustil, že jeho strana lojalitu slovenských Maďarov podcenila.⁶⁴ V predvolebnej kampani tejto strany už bol hungarocentrický moment omnoho slabší ako

---

Otázka slovensko-maďarských vzťahov predstavovala agendu rivalizácie politických strán, pričom tieto spory neprebíhali iba medzi vládnu koalíciou a opozíciou, ale predstavovali tiež diferenciačný faktor vnútri oboch táborov.

---

⁶² Strážay, T.: Ilúzie a dezilúzie v slovensko-maďarských vzťahoch. In: *Zahraničná politika – internetový portál*, <http://www.zahranicnapolitika.sk/index.php?id=861&tl=13> (prístup 29. 9. 2009).

⁶³ Gyárfášová, O.: Kampaň mnohých naj. In: *Volebný info servis*, 6. 3. 2012, http://www.infovolby.sk/index.php?base=data/_pr/1331046614.txt (prístup 6. 3. 2012).

⁶⁴ Fico: Podcenili sme lojalitu slovenských Maďarov. In: *SITA*, 2. 1. 2011.

v minulosti. Ak teda najmä v prvom polroku 2011 predstavovali slovensko-maďarské vzťahy prvok polarizácie slovenskej spoločnosti, od jesene 2011 možno pozorovať zblíženie stanovísk, pričom mobilizačný potenciál „maďarskej karty“ bol pred parlamentnými voľbami v marci 2012 podstatne slabší ako v roku 2010.

Zatiaľ čo pre rok 2010 bol charakteristický rast napätia vo vzájomných slovensko-maďarských medzištátnych vzťahoch, ale do určitej miery aj vo vnútroštátnej dimenzii vo vzťahoch medzi maďarskou menšinou a majoritným obyvateľstvom, roky 2011 a 2012 predstavovali opačný trend. Potvrdili to aj výsledky parlamentných volieb v marci 2012, po ktorých sa mimo parlamentu opakovane ocitla SMK, ale aj SNS a ĽS-HZDS, t. j. strany profilujúce sa na národnostnej problematike. Na druhej strane ich porážka, s výnimkou posledného zoskupenia, nebola natoľko silná, aby bolo možné návrat nacionalisticky orientovaných síl do NR SR vylúčiť. Rok 2011 a začiatok roka 2012 teda možno charakterizovať ako obdobie postupnej konvergencie postojov rozhodujúcich politických síl v SR v oblasti slovensko-maďarských vzťahov. Tento trend sa potvrdzuje aj po voľbách 2012, keď sa nová vláda R. Fica zdržiava konfrontačného prístupu v slovensko-maďarských vzťahoch. Konvergencia postojov sa týkala nielen otázok dvojakeho občianstva, ale aj formovania celkovej atmosféry bilaterálnych slovensko-maďarských vzťahov. Snaha vystupovať ako konštruktívny a nekonfrontačný aktér v tejto oblasti sa stáva konsenzuálnou prioritou umožňujúcou perspektívnu spoluprácu väčšiny politických strán bez ohľadu na to, či sú súčasťou vládnej väčšiny alebo opozície.

Počas roka 2011 sa významnou mierou podarilo oddeliť otázku vzťahov medzi majoritou a maďarskou minoritou v SR od problematických dimenzií v medzištátnych slovensko-maďarských vzťahoch. Tento trend sa potvrdil aj po voľbách v roku 2012.

Zároveň však treba konštatovať, že v zásadných otázkach, týkajúcich sa napr. dvojakeho občianstva a prístupu k národnostným menšinám, medzi SR a Maďarskom naďalej panujú rozdielne názory. Právne normy prijaté v Maďarsku v rokoch 2010 – 2011, ako napr. novela zákona o štátnom občianstve, články ústavy s potenciálnym exteritoriálnym účinkom, resp. zákon upravujúci voľby do Národného zhromaždenia, vytvárajú predpoklady na pokračovanie vzájomných nedorozumení aj v budúcnosti. Na druhej strane však pretrvávajúce spory v uvedených otázkach a odmietavý postoj SR k budovaniu inštitucionálnych väzieb medzi maďarským štátom a jeho menšinami v zahraničí, čo zostáva jedným z dominantných prvkov maďarských politických elít vo vzťahu k susedným štátom, nepredstavujú prekážku rozvoja pragmatickej spolupráce či už na multilaterálnej úrovni, napr. na pôde euroatlantických štruktúr či vo V4, alebo v oblasti ekonomiky a budovania spoločnej infraštruktúry. Poznanie, že takýto prístup je možný, si osvojila aj nová vláda R. Fica.

V súvislosti s vývojom v Maďarsku po nástupe druhej vlády V. Orbána je predmetom pozornosti slovenských politických elít primárne tzv. národná politika Maďarska, t. j. do akej miery maďarský štát buduje exteritoriálne inštitucionálne väzby s príslušníkmi maďarských menšín v susedných štátoch. S výnimkou mimovládnych organizácií, ktoré organizovali napr. protesty proti maďarskému mediálnemu zákonu (Amnesty International, slovenská pobočka Medzinárodného tlačového inštitútu)⁶⁵,

⁶⁵ 18. januára sa uskutočnil protest proti novoprijatému mediálnemu zákonu v Maďarsku. In: *Amnesty International*, 18. 1.2011, <http://www.amnesty.sk/clanky/856/18januara-sa-uskutocnil>

mimo pozornosti politických predstaviteľov SR zostávajú autoritatívne tendencie v Maďarsku. Postoje SR v uvedených otázkach sú v súlade s postojmi medzinárodného spoločenstva⁶⁶, Slovensko však v sledovanom období nemalo záujem o politickú izoláciu Maďarska.

Dôležitú rolu v stabilizácii bilaterálnych vzťahov zohráva členstvo oboch štátov v euroatlantických zoskupeniach. Práve spoločné záujmy na pôde EÚ a NATO nielen v otázke zahraničnej politiky EÚ vo vzťahu k programu Východného partnerstva alebo integrácie štátov západného Balkánu, ale aj blízke názory na budúcnosť EÚ sa významnou mierou podieľali na obsahu i charaktere bilaterálneho dialógu. Spolupráca v rámci EÚ, napr. v oblasti budovania pohraničnej dopravnej infraštruktúry a prepojenia plynovodných systémov oboch štátov, prispieva k zvyšovaniu ich konkurencieschopnosti v Európe. Na druhej strane prítomnosť EÚ v takých zásadných otázkach, akou je problematika dvojakeého občianstva alebo na ňu nadväzujúca úprava volebného zákonodarstva v Maďarsku, bola iba obmedzená, čo vyplýva zo súčasného stavu zmluvnej základne EÚ.

-protest-proti-novoprijatemu-medialnemu-zakonu-v-madarsku (prístup 18. 1. 2011); Aj Slováci podporujú protest proti maďarskému mediálnemu zákonu. In: *SITA*, 13. 1. 2011.

⁶⁶ Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky víta stanovisko Benátskej komisie k Ústave Maďarskej republiky, MZV SR, 22. 6. 2011.

MOŽNOSTI A LIMITY ĎALŠEJ „VYŠEHRADIZÁCIE“ VYŠEHRADU

TOMÁŠ STRÁŽAY

Počas roka 2011 prechádzala Európska únia zložitým obdobím, ktoré pokračovalo aj v roku 2012. Dlhová kríza mala za následok celkovú krízu v eurozóne, pribúdali tiež otázky nielen nad budúcnosťou spoločnej meny, ale aj celého európskeho projektu samého osebe. Krajiny V4 ani samotná skupina touto krízou, prirodzene, nezostali nedotknuté. Hoci členom eurozóny je spomedzi vyšehradských krajín nateraz iba Slovensko, prepojenosť českej a maďarskej ekonomiky s eurozónou – predovšetkým vzhľadom na ich otvorenosť – nemožno spochybňovať. A hoci Poľsko, najmä vďaka veľkosti domáceho trhu, vychádza v rámci krajín V4 z krízy dlhodobo najlepšie, predstavitelia Poľska si dostatočne uvedomujú pripútanosť vlastnej krajiny k EÚ.¹

Rok 2011 a prvá polovica roka 2012 vykresľujú pôsobenie V4 skôr v pozitívnom zmysle. V4 pod taktovkou slovenského a českého predsedníctva dokázala kontinuitu vo viacerých oblastiach záujmu, od teritoriálnych až po sektorové priority, pričom nebola núdza ani o inovatívne momenty, z ktorých viaceré majú ambíciu stať sa dlhodobými iniciatívami. Nemožno tiež nespomenúť fakt, že rok 2011 predstavoval pre V4 jubilejný rok – vo februári si Česko, Maďarsko, Poľsko a Slovensko pripomenuli dvadsiate výročie založenia Vyšehradskej skupiny ako skutočne autochtónnej stredoeurópskej regionálnej iniciatívy. Pripomenutie si jubilea v texte, ktorého ambíciou je zmapovať zásadné aktivity vyšehradskej skupiny v období rokov 2011 – 2012, ne-

¹ Pozri napríklad Sikorski, R.: I fear Germany's power less than her inactivity. In: *Financial Times*, 28. 11. 2011.

možno obísť už aj vzhľadom na významné samity, ktoré sa pri príležitosti jubilea uskutočnili a ktorých iniciátorom bolo slovenské predsedníctvo vo V4.

Text sa primárne zameriava na kľúčové témy z oblasti sektorových priorít, dôraz kladie aj na teritoriálne priority, respektíve formát V4 + a na vývoj v rámci Medzinárodného vyšehradského fondu. Neobchádza však ani aktuálne výzvy, ktoré súvisia so súčasným dianím v rámci EÚ.

JUBILEUM A JEHO DOZVUKY

Pri príležitosti dvadsiateho výročia založenia Vyšehradskej skupiny (február 2011) sa nešetrilo pozitívnym hodnotením. Bez zveličovania možno povedať, že V4 môžeme právom považovať za najrozvinutejšiu formu regionálnej spolupráce v strednej Európe s čoraz významnejším presahom do EÚ, východného či juhovýchodného susedstva. Na podrobné rozpísanie dosiahnutých úspechov neponúka táto štúdia dostatočný priestor a nie je to ani jej zámerom.² Dôležitejšie je azda pripomenúť impulzy, ktoré z doterajšej formy spolupráce plynú pre nadchádzajúce obdobia.

Kontinuitu v existujúcich tematických oblastiach spolupráce, otvorenosť novým impulzom a témam a inovatívnosť pri hľadaní riešení významovo neraz presahujúcich

---

Predstavitelia vyšehradských krajín zrejme v blízkej budúcnosti nebudú môcť obísť otázku, do akej miery je výhodné mať inštitucionálne „slabý“ Vyšehrad v inštitucionálne silnejúcej Únii.

---

samotný geografický rámec Vyšehradu možno považovať za najvyzdvihovanejšie „lessons learned“ za dvadsaťročie jeho existencie. K nim možno pripojiť otvorenosť spolupráce s ďalšími krajinami či regionálnymi iniciatívami, predovšetkým v exponovanom formáte V4 plus, avšak pri nemennosti počtu krajín tvoriacich jadro vyšehradskej spolupráce. S orientáciou na flexibilitu súvisí aj presadzovanie modelu takzvanej slabej inštitucionalizácie

Vyšehradu, čo má tak svoje výhody, ako aj nevýhody. V tomto kontexte bude zaujímavé sledovať, ako bude Vyšehradská štvorka z pohľadu formy vlastnej inštitucionalizácie reflektovať zmeny na úrovni EÚ, ktoré smerujú k ďalším inštitucionálnym reformám, respektíve posilňovaniu úlohy európskych inštitúcií. Inými slovami, predstavitelia vyšehradských krajín zrejme v blízkej budúcnosti nebudú môcť obísť otázku, do akej miery je výhodné mať inštitucionálne „slabý“ Vyšehrad v inštitucionálne silnejúcej Únii. Na druhej strane nízka miera inštitucionalizácie umožňuje Vyšehradskej štvorke reagovať flexibilnejšie na výzvy súvisiace s aktuálnym dianím mimo skupiny, predovšetkým na úrovni EÚ. Model tzv. slabej inštitucionalizácie tiež vyzdvihuje do popredia existenciu politickej vôle spolupracovať, pričom kooperácia sa prehlbuje len v oblastiach, na ktorých rozvoji majú záujem všetky štyri krajiny. Práve takéto „dobrovoľné“ posilňovanie spolupráce vo vybraných oblastiach bez potreby existencie ko-

---

² Podrobnejšie pozri Strážay, T.: Vyšehrad druhej generácie. In: Brezáni, P. (ed.): *Ročenka zahraničnej politiky SR 2010*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o. 2011, s. 105 – 111.

ordinujúcej inštitúcie vo forme sekretariátu môže predstavovať odpoveď na aktuálne dianie v EÚ i na budúci vývoj.

Program slovenského predsedníctva mal ambíciu prehĺbiť spoluprácu v rámci V4 i dôstojným spôsobom osláviť jubileum – v tomto kontexte možno poznamenať, že samotný priebeh predsedníctva, špeciálne v druhom polroku, predčil programové zámery a očakávania. Účasť predsedov vlád Rakúska, Ukrajiny a Nemecka na samite premiérov V4 možno považovať za ocenenie významu V4 z ich strany, čo obzvlášť platí o prítomnosti nemeckej kancelárky Angely Merkelovej.³ Za zmienku v tomto kontexte stojí i fakt, že na samite ministrov zahraničných vecí V4 a Východného partnerstva, ktorý sa konal iba niekoľko dní po stretnutí premiérov, sa zúčastnil aj nemecký minister zahraničných vecí Guido Westerwelle.⁴ Slovenské predsedníctvo vo V4 sa do histórie vyšehradskej spolupráce zapísalo aj prostredníctvom Bratislavskej deklarácie, ktorá, zdôrazňujúc kontinuitu v prioritách, vytyčuje rámcovo ciele na ďalšie pôsobenie skupiny v prioritných oblastiach spolupráce.⁵

KONTINUITA V TERITORIÁLNYCH PRIORITÁCH

Tak slovenské, ako i české predsedníctvo nadviazalo v programe aj prakticky na orientáciu na dve teritoriálne priority V4, ktoré *de facto* inštitucionalizovalo už predchádzajúce maďarské predsedníctvo. Ide o Východné partnerstvo a západný Balkán, ktorých význam v rámci prioritných záujmov V4 spečatujú aj pravidelné samity ministrov zahraničných vecí krajín V4 a štátov reprezentujúcich jednotlivé regióny.⁶

Vzhľadom na dlhú krízu a s ňou súvisiaci vývoj v rámci EÚ sa dostáva podpora integračných ambícií krajín západného Balkánu, respektíve ďalšie pokračovanie rozširovacieho procesu, ako aj intenzifikácie spolupráce s vybranými krajinami východného susedstva EÚ v rámci programu Východného partnerstva do úzadia. Menej to zdanlivo platí o politike rozširovania – EÚ môže poukázať na príklad Chorvátska, ktoré sa stane jej členom už v polovici roka 2013, aj na začatie predstupových rozhovorov s Čiernou Horou a udelenie kandidátskeho štatútu Srbsku. Za skutočný úspech však možno zatiaľ považovať len príklad Chorvátska, ktoré už negociačný proces zavrhlo.

³ Pozri napr. *Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine/V4 (1. júl 2010 – 30. jún 2011)*, <http://www.visegradgroup.eu/documents/annual-reports> (prístup 15. 11. 2012).

⁴ *The Visegrad Group and Germany Foreign Ministers Statement on the Eastern Partnership*, Bratislava 3. 3. 2011, <http://www.visegradgroup.eu/2011/the-visegrad-group-and> (prístup 15. 11. 2012).

⁵ *The Bratislava Declaration of the Prime Ministers of the Czech Republic, the Republic of Hungary, the Republic of Poland and the Slovak Republic on the occasion of the 20th anniversary of the Visegrad Group*, Bratislava 15. 2. 2011, <http://www.visegradgroup.eu/2011/the-bratislava> (prístup 15. 11. 2012).

⁶ V sledovanom období január 2011 – jún 2012 sa uskutočnili tri takéto samity: vo februári 2011 a v marci 2012 sa konali samity orientované na Východné partnerstvo, v novembri samit zameraný na západný Balkán. Predchádzajúci samit V4 – západný Balkán sa konal v októbri 2010 v Bratislave.

Vo všetkých troch prípadoch zohrali zásadnú podpornú úlohu vyšehradské krajiny. Aj napriek nárastu agendy v iných oblastiach – s dôrazom na tie súvisiace s ekonomickou a fiškálnou politikou EÚ, respektíve inštitucionálnou reformou – vyšehradské krajiny naďalej jednoznačne deklarujú svoju podporu ďalšiemu pokračovaniu rozširovacieho procesu, pričom krajiny západného Balkánu sú vnímané ako prioritní kandidáti na členstvo.⁷ Vzhľadom na aktuálnu váhu Vyšehradskej štvorky na úrovni EÚ preto možno predpokladať, že problematika ďalšieho rozšírenia nebude po vstupe Chorvátska do Únie marginalizovaná, aj keď kľúčové z hľadiska pokračovania rozširovacieho procesu bude tiež získanie podpory ďalších členských krajín.

Aktuálny vývoj v EÚ odsunul projekt Východného partnerstva do úzadia, v tomto prípade však išlo aj o reakciu na vnútropolitický vývoj v dvoch zásadných krajinách – na Ukrajine a v Bielorusku. Projekt potrebuje revitalizáciu, pričom generátorom nových impulzov vzhľadom na geografickú blízkosť môže byť práve Vyšehradská štvorka. Je zrejmé, že pri absencii intenzívnejšieho politického dialógu medzi EÚ a krajinami

Východného partnerstva sa stále väčší dôraz kladie na iné oblasti spolupráce, predovšetkým na technické aspekty či podporu spoločných projektov. Do popredia sa dostáva skôr bilaterálny prístup, čo však pre Vyšehradskú skupinu nepredstavuje zásadnejší problém – na rozvoj spolupráce by bolo možné vo väčšej miere než doteraz využívať formát V4 +.⁸

Hoci tzv. arabská jar vyvolala v rámci V4 veľmi priaznivú odozvu a jednotlivé vyšehradské krajiny ponúkli konkrétnu pomoc, k zásadnejšej koordinácii postojov na úrovni V4 neprišlo.

Hoci tzv. arabská jar vyvolala v rámci V4 veľmi priaznivú odozvu a jednotlivé vyšehradské kraji-

ny ponúkli zainteresovaným krajinám konkrétnu pomoc súvisiacu s odovzdávaním know-how z transformačných procesov, k zásadnejšej koordinácii postojov na úrovni V4 neprišlo. Zdá sa, že aj v tomto prípade prevážili skôr partikulárne záujmy jednotlivých krajín, keďže viaceré z nich sa považovali za potenciálnych lídrov v tomto procese. Vyhlásenie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a Nemecka v súvislosti s južným vektorom Európskej politiky susedstva, respektíve so situáciou v južnom susedstve EÚ tak možno považovať za jednu z jedinelých spoločných iniciatív v tejto oblasti.⁹ V tomto kontexte sa prehlíada aj spolupráca na úrovni V4 – Turecko, hoci Turecko signalizuje záujem o spoluprácu s Vyšehradskou skupinou.¹⁰

⁷ *Joint Statement of the Visegrad Group and Slovenia on the Western Balkans*, Praha 4. 11. 2011, <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2011/joint-statement-of-the> (prístup 5. 11. 2012).

⁸ Medzinárodný vyšehradský fond vytvoril v roku 2012 na základe dohody predsedov vlád V4 samostatný program zameraný na podporu spolupráce s krajinami Východného partnerstva. Rozvoj projektov s krajinami Východného partnerstva sa rozhodlo samostatným grantom podporiť aj holandské ministerstvo zahraničných vecí, celková výška prostriedkov alokovaných v rámci programu Visegrad 4 Eastern Partnership Program predstavuje takmer 3 milióny eur. Pozri oficiálnu stránku Medzinárodného vyšehradského fondu <http://visegradfund.org/v4eap/> (prístup 22. 11. 2012).

⁹ *Common Declaration of Germany and the Visegrad Group on the EU Southern Neighbourhood Policy*, 3. 3. 2011, <http://www.visegradgroup.eu/2011/common-declaration-of> (prístup 5. 11. 2012).

¹⁰ O záujme Turecka svedčí aj podujatie pri príležitosti 20. výročia založenia vyšehradskej spolupráce v marci 2011 v Istanbule. Jeho organizátormi bol Global Political Trends Center, Istanbul

Naopak úspešne sa rozvíjala spolupráca s „tradičnými“ partnermi, ktorými sú predovšetkým Slovinsko, respektíve Rakúsko, pobaltské krajiny, Japonsko či v čoraz väčšej miere Bulharsko a Rumunsko, najmä pokiaľ ide o oblasť rozvoja územného plánovania, energetiky či koordináciu postojov v oblasti kohéznej politiky, respektíve prípravy viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020. Vybrané stretnutia predstaviteľov V4 sa uskutočňovali za prítomnosti zástupcov Európskej komisie – spomenúť v tomto kontexte možno stretnutie predsedov vlád V4 s predsedom EK Joséom Manuelom Barrosom pred zasadnutím Európskej rady či účasť komisára pre rozširovanie a susedskú politiku Štefana Füleho na samitoch vyšehradských ministrov zahraničných vecí. Jednoznačne pozitívne možno hodnotiť začatie spolupráce vo formáte V4 + USA, ktorej priamym výsledkom bola aj výzva Medzinárodného vyšehradského fondu na predkladanie projektov financovaných spoločne s Emerging Donors Challenge Fund.

PERSPEKTÍVNA SEKTOROVÁ SPOLUPRÁCA

Sektorová spolupráca patrí dlhodobu k jadru vyšehradskej spolupráce, pričom spolupráca v jednotlivých sektoroch sa naďalej prehĺbuje. Vzhľadom na obmedzený rozsah štúdie nie je možné venovať sa kvalifikovane všetkým oblastiam sektorovej spolupráce, záujem autora sa preto sústreďuje na dve oblasti – energetiku a obranu, v rámci ktorých prišlo počas slovenského a českého predsedníctva vo V4 k významným posunom, najmä pokiaľ ide o plánovanie a realizáciu konkrétnych projektov.

Významnú mieru kontinuity s predchádzajúcim maďarským predsedníctvom vo V4 vykazovala oblasť energetiky, respektíve energetickej bezpečnosti. Kľúčový energetický samit V4, ktorý sa konal ešte začiatkom roka 2010 počas maďarského predsedníctva v Budapešti, vymedzil zreteľnejšie rámce na vzájomnú spoluprácu vyšehradských krajín i nástroje, ktoré majú k dispozícii. Deklarácia ministrov krajín V4 zodpovedných za energetiku z januára 2011 nadväzuje na budapešťiansku deklaráciu, pričom ešte väčšmi zdôrazňuje význam a prínos V4 pri budovaní severo-južných energetických koridorov v rámci EÚ v širšom regióne stredovýchodnej Európy a ambíciu rozvíjať vyšehradský energetický sektor, ktorý by mal byť vnímaný ako súčasť jednotného trhu Únie.¹¹ Úspechom slovenského predsedníctva bolo aj presadenie severo-južného prepojenia medzi priority EÚ. Aktívne pôsobila pracovná skupina pre severo-južné prepojenie, intenzívna bola takisto frekvencia stretnutí Skupiny na vysokej úrovni pre energetickú bezpečnosť.¹² Počas českého predsedníctva bolo následne podpísané Memorandum o porozumení o severo-južnom prepojení v strednej a východnej Európe, ktorého signatármi boli popri vyšehradských krajinách aj Bulharsko,

---

a konzuláty všetkých štyroch vyšehradských krajín. Pozri *20 years of Visegrad Four Cooperation: Implications for EU Enlargement*, <http://www.gpotcenter.org/events/621> (prístup 23. 11. 2012).

¹¹ *Declaration of V4 Energy Ministers*, Bratislava 25. 1. 2011, <http://www.visegradgroup.eu/2011/declaration-of-v4-energy> (prístup 23. 11. 2012).

¹² Pozri *Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine/V4*, c. d.

Chorvátsko, Nemecko, Rakúsko, Nemecko, Slovinsko a Európska komisia – *de facto* tak išlo o veľmi úspešnú implementáciu modelu V4 +.¹³

V kontexte rozvoja energetickej infraštruktúry a špeciálne severo-južného prepojenia prišlo z pohľadu Slovenska k zásadnému posunu – začiatkom roka 2011 bola podpísaná dohoda o slovensko-maďarskom prepojení plynovodov. Záujem o vybudovanie plynovodného prepojenia dlhšie deklaruje aj Poľsko – momentálne je v štádiu rozpracovania štúdia uskutočniteľnosti, ktorej zámerom je navrhnuť detailnejšie možnosti prepojenia interkonektorov. Zásadnou otázkou pre V4 bola v sledovanom období tiež diverzifikácia energetických zdrojov, a to tak v prípade ropy, ako aj plynu. Významný pokrok vykonali vyšehradské krajiny v oblasti prepojenia trhov s elektrickou energiou: navzájom prepojené sú už trhy troch vyšehradských krajín – Česka, Maďarska a Slovenska, pričom v budúcnosti nemožno vylúčiť ani zapojenie Poľska. Pred kvalitatívne nové výzvy postavilo vyšehradské krajiny rozhodnutie vlády SRN

V kontexte rozvoja energetickej infraštruktúry a špeciálne severo-južného prepojenia prišlo z pohľadu Slovenska k zásadnému posunu – začiatkom roka 2011 bola podpísaná dohoda o slovensko maďarskom prepojení plynovodov.

---

pozastaviť výrobu elektrickej energie na svojom území prostredníctvom jadrových elektrární do konca roka 2020. Všetky vyšehradské krajiny okrem Poľska disponujú na svojom území jadrovými elektrárnami, pričom ČR i SR majú záujem produkčné kapacity ďalej rozvíjať. Poľsko dokonca reálne uvažuje o vybudovaní prvej jadrovej elektrárne na svojom území – otázne však v prípade všetkých troch krajín zostáva, kto bude reálnym staviteľom jednotlivých blokov elektrární a dodávateľom technologických zariadení.

Problematika obrany, respektíve spolupráce v rámci bezpečnostného sektora patrili donedávna medzi oblasti, kde sa kooperácia koncentrovala skôr na politickú rovinu, prípadne boli spoločné iniciatívy redukované na bilaterálnu úroveň. Spoločný projekt modernizácie bojových helikoptér Mi-24 rezonoval v rámci V4 už pred niekoľkými rokmi, k jeho praktickej realizácii však nikdy neprišlo. Spoločná slovensko-česko-poľská tanková brigáda, ktorá mala evidentne ambíciu prekročiť úroveň bilaterálnej spolupráce, ukončila svoju činnosť po troch rokoch existencie. Aj vzhľadom na tieto skúsenosti sa projekt vytvorenia spoločnej bojovej skupiny V4 EÚ javí ambicióznym. Práce nad prípravou spoločnej bojovej skupiny prebiehali už počas slovenského predsedníctva vo V4, jej vytvorenie napokon potvrdili v spoločnom komuniké ministri obrany krajín V4 počas stretnutia v Litoměřiciach v apríli 2012. Bojová jednotka by mala byť vytvorená v prvej polovici roka 2016, pričom ministri v komuniké deklarovali aj možnosť spolupráce s krajinami spoza vyšehradskej skupiny.¹⁴ Spoločná bojová jednotka V4 EÚ bude vytvorená pod poľským vedením, čo zrejme odzrkadľuje nielen význam Poľska z hľadiska veľkosti

¹³ *Memorandum of Understanding on North-South Interconnections in Central – Eastern Europe*, http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/doc/2011_north_south_east_mou.pdf (prístup 23. 11. 2012).

¹⁴ *Joint Communiqué of the Ministers of Defence of the Visegrad Group*, Litoměřice 4. 5. 2012, <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2012/joint-communicue-of-the> (prístup 22. 11. 2012).

jeho ozbrojených síl, ale aj pozornosti, akú venuje otázkam obrany a bezpečnosti. Poľsko vynakladá na obranu percentuálne najvyšší podiel HDP spomedzi všetkých vyšehradských krajín.

Vôľu prehľbovať spoluprácu v oblasti bezpečnosti a obrany potvrdili predstavitelia rezortov obrany a ministri zahraničných vecí krajín V4 aj v spoločnej deklarácii zameranej na úlohu a zodpovednosť Vyšehradskej skupiny v procese posilňovania NATO.¹⁵ Deklarácia bola zverejnená ešte pred májovým samitom NATO v Chicagu a prezentovaná aj ďalším partnerom v Aliancii, čo ešte viac potvrdzuje, že v rámci agendy V4 bude mať sektorová spolupráca v rezorte obrany čoraz významnejšie postavenie.

Spomenúť treba aj oblasť tzv. mäkkej bezpečnosti („soft security“), ktorá je v prípade V4 obzvlášť dôležitá. Ide o celý rad konkrétnych príkladov spolupráce a iniciatív, ktoré spolu s vôľou ďalšieho prehĺbenia koordinácie vytvárajú z Vyšehradskej štvorky nielen oblasť stability, ale aj model, ktorý je príťažlivý pre iné regióny, predovšetkým vo východnom susedstve a na západnom Balkáne. Skúsenosti z transformačných a integračných procesov môžu ponúknuť najmä jednotlivé krajiny V4, vytvorenie efektívnej a životaschopnej regionálnej iniciatívy je však ich spoločným úspechom, ktorý možno právom označiť za regionálne know-how.

MEDZINÁRODNÝ VYŠEHRADSKÝ FOND: KRÍVA VYŠEHRAD NA JEDNU NOHU?

Medzinárodný vyšehradský fond zostáva naďalej významným nástrojom posilňovania vyšehradskej spolupráce a povedomia smerom dovnútra, ale aj navonok. Roky 2011 – 2012 boli v súvislosti s MVF rokmi viacerých zmien zásadného charakteru. Pre žiadateľov o granty je podstatná iniciácia reformných procesov vedúcich k zjednodušeniu administratívnych procedúr súvisiacich s implementáciou grantov, pozitívne bolo tiež prijaté zvýšenie percentuálneho podielu, ktorým MVF podporuje jednotlivé projekty. Kým pred časom mohli žiadatelia počítať s podporou do 50 % z celkového rozpočtu, aktuálne je to až 70 %. S podporou MVF začal v roku 2012 vychádzať nový časopis zameraný na aktuálne témy rezonujúce vo vyšehradskom priestore – *Visegrad Insight*.¹⁶ Spomenúť treba aj vydanie vyšehradskej bibliografie pod názvom *Two Decades of Visegrad Cooperation*¹⁷, ktorá bola po prvýkrát predstavená na pražskej konferencii „Môj hrdina, tvoj nepriateľ – načúvaním k porozumeniu“, podporovanej takisto MVF¹⁸. Na sklonku českého predsedníctva sa podarilo zabezpečiť podporu pre vznik

¹⁵ *Declaration of the Visegrad Group – Responsibility for a Strong NATO*, 18. 4. 2012, <http://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements/declaration-of-the> (prístup 22. 11. 2012).

¹⁶ Pozri www.visegradinsight.eu (prístup 22. 11. 2012).

¹⁷ *Two Decades of Visegrad Cooperation. Selected V4 Bibliography*. Bratislava: Medzinárodný vyšehradský fond, 2011. Publikácia je dostupná aj v elektronickej podobe na <http://www.visegradgroup.eu/documents/essays-articles/bibliography> (prístup 23. 11. 2012).

¹⁸ Konferencia sa konala začiatkom decembra 2011 na pôde MZV ČR a jej cieľom bolo prediskutovať národné dejiny vyšehradských krajín v historiografickej reflexii susedov. Pozri napríklad portál *Moderní dějiny*, <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/mezinarodni-konference-my-hero-your-enemy-listening-to-understand/> (prístup 22. 11. 2012).

vyšehradskej think-tankovej platformy pod názvom „Think Visegrad“ – popri zosieťovaní expertov z rôznych oblastí je cieľom platformy ponúknuť vládam V4 nezávislé expertné analýzy na vopred dohodnuté témy.¹⁹ Práve prostredníctvom takejto platformy budú mať think-tanky, respektíve iné akademické expertné pracoviská možnosť formovať politiku Vyšehradskej skupiny.

Z hľadiska grantových schém možno za zásadný prelom považovať vytvorenie samostatného programu Visegrad 4 Eastern Partnership, ktorý zastreší všetky doterajšie programové aktivity zamerané na krajiny východného susedstva. Hoci program bol oficiálne spustený až v roku 2012, nárast podpory pre projekty zamerané na Východné partnerstvo, respektíve určené žiadateľom z krajín VP bol badateľný už dlhšie. V spolupráci s Emerging Donors Challenge Fund umožnil MVF žiadateľom uchádzať sa o podporu pre projekty implementované vo vybraných krajinách VP už v septembri 2011. S ponukou podporiť projekty v tom istom geografickom regióne prišlo aj

---

Medzinárodný vyšehradský fond zostáva naďalej významným nástrojom posilňovania vyšehradskej spolupráce a povedomia smerom dovnútra, ale aj navonok.

---

holandské ministerstvo zahraničných vecí. Momentálne je v rámci programu Visegrad 4 Eastern Partnership dohromady alokovaných iba o niečo menej ako 3 milióny eur, takže je najväčším grantovým programom MVF.²⁰ Zhodnotenie alokovaných prostriedkov bude možné posúdiť až po vyhodnotení projektov podporených v prvej fáze – to je však zadaním až pre nasledujúce vydania *Ročenky zahraničnej politiky SR*.

Hoci západný Balkán je takisto považovaný za teritoriálnu prioritu V4, prostriedkov alokovaných na podporu projektov v tomto regióne je niekoľkonásobne menej. V roku 2012 je v rámci programu Visegrad + Western Balkans alokovaných približne 300 000 eur. Svojím spôsobom tak možno súhlasiť s argumentom, že Vyšehrad v uplynulom období ako keby kríval na jednu nohu. Spôsobom, ako túto disproporciu zmierniť, je navýšiť rozpočet pre program Visegrad + Western Balkans. Ďalšou možnosťou je úspešne zavrieť rokovania s partnermi zo západného Balkánu o možnostiach vytvorenia tzv. Západobalkánskeho fondu (Western Balkan Fund), pre ktorý by mal byť inšpiráciou práve MVF a do ktorého by vyšehradské krajiny prostredníctvom MVF mohli aj finančne prispieť. Myšlienka vytvorenia takéhoto fondu bola podrobnejšie rozpracovaná v štúdiu uskutočniteľnosti, ktorú pod inštitucionálnou záštitou International Center for Democratic Transition vypracoval medzinárodný expertný tím.²¹ Iniciatíva bola oficiálne predstavená v rámci českého predsedníctva vo V4 v roku 2011.²²

¹⁹ Pozri napr. *Zpráva o českém předsednictví ve visegrádské skupině (červenec 2011 – červen 2012)*, <http://www.visegradgroup.eu/documents/annual-reports> (prístup 23. 11. 2012).

²⁰ Pozri oficiálnu stránku Medzinárodného vyšehradského fondu <http://visegradfund.org/v4eap/> (prístup 22. 11. 2012).

²¹ *Developing a Feasibility Study on the possible creation of the Western Balkan "Visegrad" Fund*, http://www.icdt.hu/documents/projects/Project-Brief_Developing-a-Feasibility-Study-on-the-Possible-Creation-of-a-Western-Balkans-Visegrad.pdf (prístup 23. 11. 2012).

²² *Zpráva o českém předsednictví ve visegrádské skupině, c. d.*

AKTUÁLNE EURÓPSKE VÝZVY A V4

Európska únia prechádza neľahkým obdobím, ktoré má a bude mať vplyv na fungovanie EÚ a jej inštitúcií. Vyšehradská štvorka ako integrálna súčasť EÚ bude týmto výzvam čeliť rovnako, a to bez ohľadu na fakt, aký stupeň integrácie budú jednotlivé krajiny spíňať. Už roky 2011 – 2012 naznačili, že aj v otázkach strategického významu nemusia vždy vyšehradské krajiny hovoriť jedným hlasom – príkladom je postoj k fiškálnej zmluve. Hoci odlišný postoj ČR na fungovanie V4 nemal zásadnejší vplyv, je zrejmé, že v systéme nových pravidiel fungovania Európskej únie bude Česká republika – v prípade zachovania súčasných postojov – zrejme v kvalitatívne inej pozícii než Slovensko, ale i Poľsko či Maďarsko. Európske témy budú v rámci aktivít V4 zohrávať prioritnú úlohu, pričom ich rozsah a intenzita má rastúcu tendenciu. Dôležitou témou je otázka prípravy viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020. Hoci v tomto prípade zastávajú krajiny V4 skôr koherentné postoje, ani tu nemožno nevidieť určité odlišnosti. Česká republika je, rovnako ako ostatné tri krajiny V4, na jednej strane členom neformálnej skupiny „priatelia kohéznej politiky“, na strane druhej však podporuje aj ciele tzv. skupiny „like-minded countries“, ktorú tvoria čistí prispievatelia do rozpočtu EÚ – takéto pomyselné sedenie na dvoch stoličkách však zďaleka nie je pre Vyšehrad hrozbou.

Funkčná EÚ je absolútnou nevyhnutnosťou na úspešné fungovanie V4 v najbližších rokoch, presadzovanie akéhokoľvek regionalizmu vymedzujúceho sa voči Únii by preto bolo nielen kontraproduktívne, ale sebazničujúce pre celú Vyšehradskú skupinu. Treba tiež pripomenúť, že slovenské predsedníctvo v EÚ bude po viac ako piatich rokoch prvým predsedníctvom krajiny Vyšehradskej štvorky. Na to, aby mohlo skutočne reprezentovať ambíciu celej skupiny, je dôležitá zhoda v čo najväčšom počte otázok strategického významu.

Je zrejmé, že dva významné tematické objekty vyšehradskej spolupráce – Východné partnerstvo a západný Balkán – sa vzhľadom na naliehavosť situácie súvisiacej s vnútornými problémami EÚ dostávajú v rámci Únie do úzadia. V4 ako aktívny podporovateľ integračných ambícií krajín západného Balkánu i približovania krajín Východného partnerstva k EÚ by mala naďalej udržiavať tak politiku rozširovania, ako aj Východné partnerstvo ako významnú súčasť Európskej politiky susedstva v pozornosti členských krajín i inštitúcií EÚ. Úspešný vstup Chorvátska do Únie v roku 2013 by nemal byť považovaný za završenie rozširovacieho procesu na niekoľko ďalších rokov, ale za významný impulz na jeho revitalizáciu. Napriek vnútorným problémom, ktorým čelia krajiny Východného partnerstva, je potrebné upozorňovať na životaschopnosť tohto konceptu, ktorý spustila v rámci svojho predsedníctva v EÚ práve Česká republika, ako aj na potrebu jeho oživenia.

Nemecko predstavuje pre všetky štyri vyšehradské krajiny významného politického i ekonomického partnera. Účast' ministra zahraničných vecí a nemeckej kancelárky na dvoch významných samitoch V4 možno považovať za signál, že i Nemecko považuje vyšehradskú krajinu za povšimnutiahodného partnera, ktorého význam navyše rastie. Budovanie aktívneho dialógu na úrovni V4 plus Nemecko by malo byť považované za jednu zo zásadných priorít vyšehradskej spolupráce. Práve poľské predsedníctvo vo V4 by mohlo v tejto oblasti rozšíriť aktuálnu spoluprácu o nové dimenzie a intenzifikovať ju.

Poľsko, ktoré je najväčšou spomedzi štyroch krajín V4 a až do konca júna 2013 aj krajinou predsedníckou, má neskrývané ambície aktívne participovať na formovaní európskej politiky, ale aj ďalej budovať regionálne partnerstvo v rámci Vyšehradskej skupiny.

Poľsko má neskrývané ambície aktívne participovať na formovaní európskej politiky, ale aj ďalej budovať regionálne partnerstvo v rámci Vyšehradskej skupiny.

Pre ostatné tri krajiny V4 je kľúčové zotrvať v partnerstve s Poľskom, a to tak na regionálnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ, kde im môže práve takéto partnerstvo v budúcnosti napomôcť presadzovať vlastné iniciatívy v európskej politike. Pre Poľsko je na druhej strane výhodou, že má vo svojom susedstve tri krajiny, ktoré môže považovať za predvídateľných a lojálnych partnerov. Predpokladom na takéto partnerstvo je však

zhoda v otázkach strategického významu, vrátane postojov týkajúcich sa budúceho fungovania EÚ. Inak budeme reálne konfrontovaní so situáciou, keď sa popri viacrýchlostnej Európe stane definitívne realitou i viacrýchlostný Vyšehrad.

VZŤAHY SLOVENSKA S VÝCHODNÝMI SUSEDMI V ROKU 2011

ALEXANDER DULEBA

Tento článok ponúka analytický prehľad vzťahov Slovenskej republiky s východnými susedmi v roku 2011. Prvá časť článku je venovaná aktivitám SR na poste predsedníckej krajiny vo Vyšehradskej štvorke (V4) v prvej polovici roka 2011 týkajúcich sa Východného partnerstva (VP). Slovenská diplomacia v rámci predsedníctva prispela k rozvoju vzťahov medzi EÚ a krajinami VP nielen z pohľadu regionálnej spolupráce v rámci V4. Druhá časť článku mapuje bilaterálne vzťahy SR s krajinami VP, pričom hlavná pozornosť je upriamená na vzťahy s Ukrajinou, a tretia ponúka stručnú charakteristiku vzťahov Slovenskej republiky s Ruskou federáciou. V častiach zaoberajúcich sa bilaterálnymi vzťahmi SR s východnými susedmi sa sústreďujeme na kľúčové stykové aktivity slovenskej diplomacie a otázky politickej a ekonomickej spolupráce.

Pokiaľ ide o politiku SR voči krajinám východnej Európy, v roku 2011 nedošlo k programovým zmenám v porovnaní s rokom 2010. Prioritou zahraničnopolitického programu vlády SR vedenej Ivetou Radičovou a slovenskej diplomacie pod vedením Mikuláša Dzurindu v agende vzťahov s krajinami východnej Európy bolo predovšetkým aktívne zapojenie SR do politiky EÚ v rámci VP, podpora zblížovania sa krajín VP s EÚ so zameraním najmä na Ukrajinu a Moldavsko a dôležitou súčasťou bol aj rozvoj dobrých vzťahov s Ruskom s cieľom podporiť rozvoj hospodárskej spolupráce a bilaterálny obchod.¹

¹ Viac o mieste krajín východnej Európy v zahraničnopolitickom programe vlády Ivety Radičovej (júl 2010 – apríl 2011) a o porovnaní zmien, ku ktorým došlo vo východnej politike SR v porov-

PREDSEDNÍCTVO SR VO V4 A VÝCHODNÉ PARTNERSTVO

Slovensko predsedalo V4 v období od júla 2010 do júna 2011. Východné partnerstvo bolo zaradené medzi priority programu slovenského predsedníctva.² V prvom polroku 2011 sa slovenskej diplomacii v rámci programu predsedníctva vo V4 podarilo zorganizovať niekoľko významných podujatí, ktoré svojím významom prekročili rámec V4. Dňa 15. februára 2011 sa pri príležitosti 20. výročia vzniku regionálnej spolupráce v rámci V4 konal v Bratislave samit predsedov vlád krajín V4 za účasti nemeckej kancelárky Angely Merkelovej, rakúskeho kancelára Wenera Feymanna a predsedu ukrajinskej vlády Mykolu Azarova. Rozšírený formát samitu s účasťou predsedov vlád troch kľúčových susedných vyšehradských krajín vyslal symbolické politické posolstvo do EÚ i voči Ukrajine. Smerom k EÚ naznačoval, že V4 bude podporovať politiku rozširovania na východ, a smerom k Ukrajine, že V4 je pripravená byť advokátom Ukrajiny a krajín VP v rámci Únie. Na tomto samite bola prijatá deklarácia o Bielorusku, ktorá obsahovala výzvu adresovanú bieloruským štátnym orgánom, aby prepustili politických väzňov a ukončili politické perzekúcie voči predstaviteľom opozície a občianskej spoločnosti.³ Na samite predsedov vlád V4, ktorý sa konal v Bratislave v júni 2011 na záver predsedníctva SR vo V4, sa zúčastnil predseda vlády Moldavska Vlad Filat.⁴ Prizvanie predsedov vlád Ukrajiny a Moldavska na vrcholné podujatia organizované v Bratislave počas slovenského predsedníctva vo V4 v prvom polroku 2011 korešpondovalo s významom, ktorý SR pripisuje vzťahom s Ukrajinou a Moldavskom v rámci VP.

Rozšírený samit V4 vo februári 2011 v Bratislave za účasti nemeckej kancelárky, rakúskeho kancelára, ukrajinského premiéra a takisto premiéra Maďarska Viktora Orbána, krajiny predsedajúcej Rade EÚ v prvom polroku 2011, zohral veľmi špecifickú úlohu v kontexte podpory Východného partnerstva v rámci EÚ. Druhý samit VP sa mal pôvodne konať na záver maďarského predsedníctva v Rade EÚ najneskôr do konca júna 2011. Z viacerých dôvodov bol však samit v Budapešti zrušený a termín jeho konania sa posunul do obdobia poľského predsedníctva v druhej polovici roka 2011.⁵ Bratislavský minisamit vo februári 2011 v rozšírenom formáte V4 plus predstavoval aspoň čiastočnú kompenzáciu neuskutočneného veľkého samitu VP v Buda-

---

naní s predchádzajúcou vládou SR pod vedením Róberta Fica (2006 – 2010), pozri Duleba, A.: *Vzťahy Slovenska s východnými susedmi v roku 2010*. In: Brezáni, P. (ed.): *Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2010*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o. 2011, s. 119 – 134.

² *Program of the Slovak Presidency of the Visegrad Group (July 2010 – June 2011): Efficient Visegrad – Continuity, Cohesion, Solidarity, Awareness*, <http://www.visegradgroup.eu/documents/presidency-programs/2010-2011-slovak-110412> (prístup 19. 11. 2012).

³ *Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine (júl 2010 – jún 2011)*. MZV SR, 2011, s. 1 – 2, http://www.foreign.gov.sk/en/foreign_policy/slovak_v4_presidency-slovak_v4_presidency (prístup 20. 11. 2012).

⁴ Tamže, s. 2.

⁵ Kaczynski, P. M.: *Evaluation of the Hungarian Council Presidency*. In: *V4/revue*, 25. 3. 2012, <http://visegradrevue.eu/?p=309> (prístup 20. 11. 2012).

pešti. Slovenskej diplomacii sa tak podarilo sčasti zaplniť vzniknutú medzeru a udržať tému Východného partnerstva v politickej agende Únie.

Ďalšou významnou aktivitou slovenského predsedníctva vo V4 bolo rozšírené ministerské rokovanie V4 a krajín VP, ktoré sa uskutočnilo v Bratislave 3. marca 2011. Okrem ministrov zahraničných vecí krajín V4 a VP sa na rokovaní zúčastnila vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničnú politiku Catherine Ashton, minister zahraničných vecí Spolkovej republiky Nemecko Guido Westerwelle a komisár EÚ pre rozširovanie Štefan Füle. Okrem podpory pre procesy transformácie stretnutie jednoznačne poukázalo na priamu úmeru medzi spoluprácou a podporou EÚ krajinám VP a uznávaním základných demokratických hodnôt v krajinách VP. Stretnutie prijalo niekoľko významných politických posolstiev.⁶ Na základe iniciatívy slovenského predsedníctva ministri zahraničných vecí V4 podporili návrh na posilnenú spoluprácu a upevnenie synergie V4 v rámci programu Východného partnerstva s využitím nástrojov Medzinárodného vyšehradského fondu (MVF), vrátane navýšenia rozpočtu MVF počínajúc rokom 2012 s cieľom rozšíriť podporu pre spoluprácu krajín V4 s krajinami Východného partnerstva. Predsedovia vlád krajín V4 na samite, ktorý sa konal na záver slovenského predsedníctva v júni 2011 v Bratislave, prijali v tejto veci spoločné vyhlásenie.⁷

Rozšírený samit predsedov vlád V4 za účasti predsedov vlád Nemecka, Rakúska a Ukrajiny vo februári 2011, rokovanie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a Východného partnerstva za účasti vysokej predstaviteľky EÚ pre zahraničné vzťahy, komisára pre rozširovanie a nemeckého ministra zahraničných vecí v marci 2011, ako aj záverečný samit slovenského predsedníctva za účasti predsedov vlád V4 a predsedu vlády Moldavska v júni 2011, obrazne povedané, zmenili Bratislavu na hlavné mesto VP v EÚ v prvej polovici roka 2011. Z hľadiska podpory VP v rámci EÚ mali aktivity slovenskej diplomacie mimoriadny význam najmä v kontexte posunu spomínaného druhého samitu Východného partnerstva v Budapešti.

Mozaiku východnej politiky SR v roku 2011 na úrovni EÚ dotvára skutočnosť, že bývalý (2009 – 2010) i súčasný minister zahraničných vecí (od apríla 2012) Miroslav Lajčák bol v decembri 2010 vymenovaný na pozíciu výkonného riaditeľa Európskej služby pre vonkajšiu činnosť pre Rusko, východné susedstvo a západný Balkán. V tejto funkcii pôsobil až do marca 2012, keď prijal ponuku víťaza predčasných parlamentných volieb v SR Smer-SD na obsadenie postu ministra zahraničných vecí.⁸ Vo funkcii výkonného riaditeľa ESVČ riadil Miroslav Lajčák všetky kľúčové aktivity, ktoré

Z hľadiska podpory VP v rámci EÚ mali aktivity slovenskej diplomacie mimoriadny význam najmä v kontexte posunu druhého samitu Východného partnerstva v Budapešti.

---

⁶ Výročná správa..., c. d., s. 2.

⁷ Joint Statement on the enhanced Visegrad Group activities in the Eastern Partnership. Visegrad Group Prime Ministers' Meeting, 16 June 2011, [http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_C5A435B9BE34271DC12578B200480B68_EN/\\$File/V4PMs_V4EaP_June16_final.pdf](http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_C5A435B9BE34271DC12578B200480B68_EN/$File/V4PMs_V4EaP_June16_final.pdf) (prístup 20. 11. 2012).

⁸ EU High Representative Catherine Ashton Appoints Two New Managing Directors. In: *European Union Press* A258/10, Brusel 14. 12. 2010.

sa týkali rozvoja vzťahov EÚ s krajinami východnej Európy, vrátane rokovaní o asociačných dohodách s krajinami Východného partnerstva počas roka 2011.

VZŤAHY S KRAJINAMI VÝCHODNÉHO PARTNERSTVA

UKRAJINA

Rozvoj vzťahov s Ukrajinou, podpora reforiem a integračného procesu Ukrajiny do EÚ boli definované ako priority zahraničného programu vlády vedenej Ivetou Radičovou.⁹ Ukrajinská strana využila ponuku SR na poskytnutie pomoci a prejavila záujem oboznámiť sa so slovenskými skúsenosťami z procesu reforiem.

Na začiatku februára 2011 uskutočnil pracovnú cestu do SR podpredseda vlády a minister sociálnej politiky Ukrajiny Sergej Tihipko. Cieľom návštevy bolo oboznámiť sa predovšetkým s dôchodkovou a daňovou reformou na Slovensku a so skúsenosťami z jej uplatňovania. Počas pracovnej cesty S. Tihipko rokoval s podpredsedom vlády a ministrom financií Ivanom Miklošom, podpredsedom vlády a ministrom práce a sociálnych vecí Jozefom Mihálom a s predstaviteľmi Asociácie dôchodcovských správcovsých spoločností. Na ministerstve financií sa stretol so slovenskými expertmi, ktorí pripravovali dôchodkovú reformu v SR. Okrem dôchodkovej reformy S. Tihipka zaujímali i skúsenosti s daňovou reformou, keďže v ukrajinskej vláde bol zodpovedný za vypracovanie nového daňového kódexu. „Cieľom mojej návštevy je oboznámiť sa s vašimi skúsenosťami a takisto si prepožičať skúsenosti vašich odborníkov a zapojiť ich do procesu reforiem v našej krajine,“ uviedol po stretnutí so slovenskými expertmi na ministerstve financií.¹⁰

Výsledkom rokovaní S. Tihipka v Bratislave bolo niekoľko ciest slovenských expertov na príslušné ukrajinské ministerstvá, počas ktorých realizovali školenia pre ukrajinských partnerov. V dňoch 16. – 18. marca 2011 sa uskutočnil pobyt piatich slovenských expertov na oblasť sociálneho poistenia na ukrajinskom ministerstve sociálnych vecí. Ukrajinským partnerom poskytli expertízu v oblasti dôchodkovej reformy. Podľa vyjadrenia ukrajinskej strany patria slovenská dôchodková a daňová reforma a s ňou súvisiaca legislatíva k najlepším v Európe, a preto sa nimi chce inšpirovať.¹¹

Významnou formou slovenskej pomoci Ukrajine v procese rokovaní o asociačnej dohode s EÚ v roku 2011 bol projekt Národný konvent o EÚ na Ukrajine, realizovaný Výskumným centrom Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku v spolupráci s Národným inštitútom strategických štúdií Ukrajiny a Ukrajinským centrom pre nezávislý politický výskum s podporou SlovakAid. Štyri pracovné skupiny (1. Politická asociácia Ukrajiny s EÚ, 2. Hlboká a komplexná dohoda o voľnom obchode, 3. Spra-

⁹ Viac pozri v Duleba, A.: c. d.

¹⁰ *Slovensko pomôže Ukrajine s reformami*. MF SR, 3. 2. 2011, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatId=84&NewsID=399> (prístup 21. 11. 2012).

¹¹ *Pôsobenie slovenských expertov na ukrajinskom ministerstve sociálnej politiky v Kyjeve*, MZV SR (Archív správ: Ukrajina), 16. 3. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 21. 11. 2012).

vodlivosť, sloboda a bezpečnosť, 4. Regionálny rozvoj a medzinárodná spolupráca) za účasti slovenských expertov vypracovali odporúčania pre ukrajinskú vládu a negociačné tímy Ukrajiny pre sektorovú a obchodnú časť asociačnej dohody v 24 okruhoch problémových otázok, ktoré boli predmetom aktuálneho rozhodovania ukrajinskej strany vo vzťahoch s EÚ.¹²

V dňoch 22. – 24. februára 2011 navštívila SR delegácia poslancov Najvyššej rady Ukrajiny, členov poslaneckej skupiny priateľstva Ukrajina – Slovensko. Poslanci sa oboznámili s plánom rozvoja slovensko-ukrajinskej hranice, stretli sa s predsedom Prešovského samosprávneho kraja a primátorom Prešova. Vo Svidníku rokovali s predstaviteľmi ukrajinskej menšiny na Slovensku a s predstaviteľmi miestnej samosprávy. Dôležitými bodmi ich programu boli rokovanie s členmi poslaneckej skupiny priateľstva s Ukrajinou NR SR, prijatie u podpredsedu parlamentu a rokovanie s členmi výboru pre vzdelanie, vedu a mládež. Ukrajinských poslancov zaujímali najmä podmienky života ukrajinskej menšiny, systém verejnej správy a legislatíva upravujúca pôsobenie súkromných škôl.¹³

Vrcholnou diplomatickou udalosťou slovensko-ukrajinských vzťahov v roku 2011 bola oficiálna jednodňová návšteva ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyča v SR 17. júna 2011. Prezident Ivan Gašparovič vyjadril radosť z toho, že obidve krajiny majú veľký záujem o dobrú bilaterálnu spoluprácu a stabilitu a zároveň o stabilitu v celej Európe. „Na dnešnom rokovaní sme hovorili o globálnych problémoch, ktoré sa týkajú bezprostredne našich dvoch krajín, ale aj Európy a sveta,“ uviedol pre médiá. Prezidenti rokovali o hospodárskej spolupráci, energetickej bezpečnosti, budúcnosti a možnostiach jadrovej energetiky vrátane bilaterálnej spolupráce v jadrovej energetike, o cezhraničnej a regionálnej spolupráci a dotkli sa aj aktuálnych medzinárodných otázok a vzťahov. Prezident Janukovyč vyjadril potešenie, že ukrajinsko-slovenský dialóg je konštruktívny a systematický a prebieha v priateľskom duchu. Pripomenul, že Slovensko je pre Ukrajinu dobrým a stabilným partnerom v strednej Európe. Obaja prezidenti vystúpili spoločne na bilaterálnom ekonomickom fóre, ktoré sa konalo v druhej časti dňa návštevy v hoteli Bôrik. Pred slovenskými i ukrajinskými podnikateľmi zdôraznili, že obrat tovaru v prvom štvrtroku 2011 sa zvýšil o 75 %. Ukrajinský prezident vyzval slovenských podnikateľov a expertov, aby sa zúčastnili na modernizácii tranzitného plynovodného systému na Ukrajine. „Veľký potenciál spolupráce, ktorý existuje medzi našimi krajinami, nie je plne využitý, preto chcem vyzvať na jeho zintenzívnenie tak, aby sme mohli rýchlejšie pokračovať pri riešení všetkých problémov medzi Ukrajinou a Slovenskom.“ Vyzdvi-

---

Významnou formou slovenskej pomoci Ukrajine v procese rokovanií o asociačnej dohode s EÚ v roku 2011 bol projekt Národný konvent o EÚ na Ukrajine.

---

¹² Odporúčania boli zverejnené v publikácii Lupatsi, V., Tyschchenko, Y. (ed.): *National Convention on the EU in Ukraine. Working Groups's Recommendations*. Kyjev: National Institute for Strategic Studies, Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o., Ukrainian Centre for Independent Political Research, 2012.

¹³ *Ukrajinskí poslanci na návšteve SR*. MZV SR (Archív správ: Ukrajina), 22. 2. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 21. 11. 2012).

hol úroveň regionálnej spolupráce medzi Ukrajinou a Slovenskom a vyjadril presvedčenie, že táto spolupráca bude ovplyvňovať aj spoluprácu a styky medzi obidvomi krajinami na najvyššej úrovni.¹⁴

Počas návštevy ukrajinského prezidenta v SR boli podpísané bilaterálne dohody Zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene a doplnení Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o malom pohraničnom styku, Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o vojnových hroboch, Dohoda o obchodnej, ekonomickej, vedeckej, technologickej a kultúrnej spolupráci medzi Banskobystrickým samosprávnym krajom a Záporožskou oblastnou štátnou administratívou, Dohoda o spolupráci medzi Bratislavským samosprávnym krajom a Dnepropetrovskou oblastnou štátnou administráciou a Dohoda o obchodno-ekonomickej, vedecko-technickej a kultúrnej spolupráci medzi Trnavským samosprávnym krajom a Charkovskou oblastnou štátnou administráciou.¹⁵

Ďalšou významnou udalosťou v slovensko-ukrajinských vzťahoch v roku 2011 bola dvojdňová oficiálna návšteva ministra Mikuláša Dzurindu na Ukrajine 6. – 7. septembra 2011. Slovenského ministra prijali všetci ústavní činitelia krajiny. Počas návštevy rokoval s rezortným kolegom Kosťantynom Hryščenkou, prezidentom Viktorom Janukovyčom, predsedom parlamentu Volodymorom Lytvynom a predsedom vlády Mykolom Azarovom. Predmetom rokovaní boli predovšetkým otázky rozvoja vzájomnej spolupráce a podpora európskych integračných snáh Ukrajiny. Minister Dzurinda zdôraznil, že SR podporuje približovanie sa Ukrajiny k EÚ, predovšetkým završenie rokovaní o asociačnej dohode a Dohode o hlbokoj a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA) a napĺňanie Akčného plánu pre vízovú liberalizáciu. V týchto otázkach je Slovensko pripravené Ukrajine pomáhať, avšak zároveň na rokovaníach zdôraznil, že Ukrajina musí spĺňať nielen ekonomické, ale aj politické kritériá. V rozhovore s prezidentom Janukovyčom a predsedom parlamentu Lytvynom vyjadril znepokojenie v súvislosti s vývojom kauzy odsúdenia a uväznenia bývalej premiérky Júlie Tymoškovej, čo v členských štátoch EÚ vyvoláva obavy z demokratického vývoja na Ukrajine a sťažuje proces európskej integrácie Ukrajiny.¹⁶

Minister Dzurinda sa počas návštevy Ukrajiny stretol s podpredsedom opozičnej strany Batkivščina Alexandrom Turčinovom, s ktorým hovoril o aktuálnom vývoji v kauze Júlie Tymoškovej, ktorá je predsedníčkou strany. Na záver prvého dňa návštevy sa šéf slovenskej diplomacie stretol so zástupcami mimovládnych organizácií. Na stretnutí s nimi zdôraznil, že SR sa prirodzene zaujíma o Ukrajinu, pretože je naším najväčším a zároveň jediným susedom, ktorý nie je členom Únie. „Podporujeme európske smerovanie Ukrajiny a očakávame, že Ukrajina na ceste približovania sa k EÚ bude plniť rovnako politické aj ekonomické kritériá,“ uviedol Dzurinda. Mimovládny sektor považuje za dôležitú silu na Ukrajine, ktorá kriticky hodnotí štátnu moc a jej konanie. Počas návštevy predniesol minister dve verejné prednášky. Prvú na pôde

¹⁴ Gašparovič debatoval s Janukovyčom o plyne. In: *SITA*, 17. 6. 2011; *Politické vzťahy medzi Slovenskom a Ukrajinou*, c. d.

¹⁵ *Politické vzťahy medzi Slovenskom a Ukrajinou*, c. d.

¹⁶ Minister Dzurinda bol na oficiálnej návšteve Ukrajiny. MZV SR (Archív správ: Ukrajina), 7. 9. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 21. 11. 2012).

Obchodno-priemyselnej komory Ukrajiny na stretnutí s predstaviteľmi podnikateľskej sféry a druhú na pôde Diplomatickej akadémie Ministerstva zahraničných vecí Ukrajiny na stretnutí so študentmi a s pedagogickým zborom akadémie. Vo svojich prednáškach zdôraznil úspešnú transformáciu SR ako možnú inšpiráciu pre Ukrajinu.¹⁷

Pri porovnaní obsahov rozhovorov prezidenta Gašparoviča a predsedu vlády Dzurindu s ukrajinskými partnermi v roku 2011 možno identifikovať jeden zásadný rozdiel. Zatiaľ čo jedným z hlavných posolstiev, ktoré na Ukrajinu počas svojej návštevy priniesol slovenský minister, boli obavy zo zhoršujúceho sa stavu ukrajinskej demokracie, ani jedna z verejne dostupných informácií o rokovaní medzi prezidentmi nesvedčí o tom, že by obavy z rozvoja demokracie a zhoršujúcich sa vzťahov Ukrajiny s EÚ boli predmetom rokovaní počas návštevy prezidenta Janukovyča na Slovensku.

Koncom septembra (29. – 30. septembra 2011) sa v Užhorode konalo 3. zasadnutie ukrajinsko-slovenskej zmiešanej komisie pre hospodársku, priemyselnú a vedecko-technickú spoluprácu. Delegáciu SR viedol predseda slovenskej časti komisie minister hospodárstva Juraj Miškov a ukrajinskú delegáciu predseda ukrajinskej časti komisie minister pre mimoriadne situácie Viktor Baloga. Predmetom rokovaní boli projekty bilaterálnej hospodárskej spolupráce a zlepšenie spolupráce na spoločnej hranici.¹⁸ Komisia konštatovala pozitívne trendy vo vývine bilaterálneho obchodu, ktorého celkový obrat v roku 2011 prekročil miliardu eur (v roku 2010 predstavoval 814 miliónov eur). V porovnaní s rokom 2010 významne narástol najmä import z Ukrajiny (celkovo o 36,4 %), konkrétne dosiahol hodnotu 607,8 milióna eur. Medziročne vzrástol i export do Ukrajiny o 28 % a dosiahol hodnotu 472 miliónov eur.¹⁹

Zatiaľ čo jedným z hlavných posolstiev ministra Dzurindu boli obavy zo zhoršujúceho sa stavu ukrajinskej demokracie, ani jedna z verejne dostupných informácií nesvedčí o tom, že by obavy z rozvoja demokracie a zhoršujúcich sa vzťahov Ukrajiny s EÚ boli predmetom rokovaní počas návštevy prezidenta Janukovyča na Slovensku.

MOLDAVSKO

Najväčšiu pozornosť v roku 2011 spomedzi krajín VP venovala slovenská diplomacia hneď po Ukrajine Moldavsku. Všetky najvýznamnejšie politické kontakty v bilaterálnom vzťahu v sledovanom období sa uskutočnili už v prvej polovici roka 2011.

Vo februári 2011 navštívil Moldavsko štátny tajomník Milan Ježovica. Dňa 18. februára 2011 sa zúčastnil na konferencii „Demokratizácia a európska budúcnosť Moldavskej republiky“. Konferencia bola spoluorganizovaná krajinami V4 a predstavovala súčasť programu slovenského predsedníctva vo V4. Okrem stretnutí s minis-

¹⁷ Tamže.

¹⁸ V Užhorode sa konalo 3. zasadnutie ukrajinsko-slovenskej zmiešanej komisie pre hospodársku, priemyselnú a vedecko-technickú spoluprácu. MZV SR (Archív správ: Ukrajina), 30. 9. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 21. 11. 2012).

¹⁹ Zahraničný obchod SR – január až december 2011 (a rovnaké obdobie roku 2010). Štatistický úrad SR, MH SR, 2012.

trom zahraničných vecí a európskej integrácie Moldavska či s predsedom zahraničného výboru a európskej integrácie moldavského parlamentu M. Ježovica rokoval s podpredsedom vlády pre integráciu a štátnym tajomníkom MZV Moldavska. Počas návštevy sa stretol i s predstaviteľmi moldavských mimovládnych organizácií.²⁰

Minister zahraničných vecí Moldavska Iurie Leancu sa zúčastnil na ministerskom samite krajín V4 a VP, ktorý sa konal v Bratislave 3. – 4. marca 2011. Počas svojho pobytu absolvoval i bilaterálne rokovania s Mikulášom Dzurindom. Slovenský minister vyjadril podporu moldavským eurointegračným snahám, ocenil pokrok, ktorý moldavská vláda v tejto oblasti dosiahla, a zdôraznil, že SR bude Moldavsku naďalej pomáhať pri odovzdávaní skúseností z transformačných procesov a európskej integrácie.²¹

Hlavnou diplomatickou udalosťou slovensko-moldavských vzťahov v roku 2011 bola návšteva moldavského predsedu vlády v júni 2011. Vlad Filat sa na základe pozvania slovenskej strany zúčastnil ako hosť na samite predsedov vlád V4, ktorý sa konal na záver slovenského predsedníctva vo V4.²² Okrem multilaterálnych rokovaní na samite V4 moldavský premiér bilaterálne rokoval s predsedníčkou vlády Ivetou Radíčovou a ministrom zahraničných vecí Mikulášom Dzurindom. Agenda rozhovorov sa týkala podpory SR hospodárskym a inštitucionálnym reformám v Moldavsku, implementácie projektov rozvojovej a technickej pomoci, ktoré SR ponúkla Moldavsku, školenia moldavských expertov v oblasti integrácie s EÚ, spolupráce v humanitárnych a bezpečnostných otázkach.²³

V rámci programu CETIR (Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem), ktorý realizuje MZV SR, sa 4. – 6. decembra 2011 uskutočnil študijný pobyt delegácie expertov moldavského ministerstva zahraničných vecí a európskej integrácie, ministerstva vnútra, ministerstva informačných technológií a pohraničnej služby. Cieľom ich študijného pobytu, ktorý zorganizovalo ministerstvo vnútra v spolupráci s MZV, bolo odovzdávanie skúseností z oblasti vydávania a ochrany cestovných dokladov, využívania nových technológií pri vydávaní a zabezpečovaní ochrany biometrických pasov.²⁴

V roku 2011 sa v Moldavsku realizovalo päť projektov rozvojovej pomoci podoprených cez program SlovakAid. Dva projekty realizovala Nadácia Pontis v spolupráci s East European Foundation v Kišiňove, a to „SR a európska budúcnosť Moldavska, budovanie kapacít pre dialóg MVO Moldavska so štátnou správou“ a „Posilnenie

²⁰ Milan Ježovica na návšteve Moldavska. MZV SR (Archív správ: Moldavsko), 18. 2. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 23. 11. 2012).

²¹ Minister zahraničných vecí SR Mikuláš Dzurinda sa stretol s ministrom zahraničných vecí Moldavskej republiky Iurie Leancu. MZV SR (Archív správ: Moldavsko), 4. 3. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 23. 11. 2012).

²² Výročná správa o plnení programu predsedníctva Slovenskej republiky vo Vyšehradskej skupine (júl 2010 – jún 2011), c. d.

²³ Prime Minister Vlad Filat today held a news briefing focused on the outcomes of his visit to Bratislava, Slovakia. Official Website Government of Republic of Moldova, 17. 6. 2011, <http://www.gov.md/homepage.php?l=en> (prístup 23. 11. 2012).

²⁴ Slovenskí experti vzdelávali moldavských kolegov o bezpečnosti cestovných dokladov. MZV SR (Archív správ: Moldavsko), 7. 12. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 23. 11. 2012).

dialógu o sektorových politikách medzi MVO a vládou v Moldavsku“. Obidva projekty sa zameriavajú na dialóg MVO so štátnou správou formou výmeny informácií v rámci pracovných skupín na tému ekonomického a sociálneho rozvoja. Výskumné centrum SFPA v spolupráci s IDIS Viitorul, Moldavskou asociáciou pre zahraničnú politiku a Expert Grup realizuje projekt „Národný konvent o EÚ v Moldavsku“, ktorého cieľom je štruktúrovaný sektorový dialóg medzi vládou a občianskou spoločnosťou v Moldavsku na kľúčové témy vyplývajúce z rokovaní o asociáčnej dohode s EÚ. Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci s Úradom ochrany životného prostredia Moldavska sa zaoberá projektom „Zavedenie systému environmentálne vhodného nakladania s odpadom z elektrických a elektronických zariadení“, ktorého cieľom je odovzdávanie skúseností pri manažovaní odpadového hospodárstva. Academia Istropolitana Nova v spolupráci s Inštitútom verejnej politiky Moldavska zase uskutočňuje projekt „Modernizácia vzdelávania v Moldavsku, príprava pedagógov a študentov na e-learning a flexibilné vzdelávanie“.²⁵

Moldavsko patrilo v roku 2011 medzi významných prijímateľov slovenskej rozvojevej a technickej pomoci. Naproti tomu obrat ročného obchodu medzi Slovenskom a Moldavskom sa niekoľko posledných rokov pohybuje na úrovni okolo 20 miliónov eur.

Moldavsko patrilo v roku 2011 medzi významných prijímateľov slovenskej rozvojevej a technickej pomoci. Naproti tomu obrat ročného obchodu medzi Slovenskom a Moldavskom sa niekoľko posledných rokov pohybuje na úrovni okolo 20 miliónov eur.

BIELORUSKO

V reakcii na masové represie voči opozícii a aktivistom občianskej spoločnosti, ktorí protestovali proti výsledkom prezidentských volieb v Bielorusku v decembri 2010, MZV SR na začiatku roka 2011 vydalo stanovisko, ktoré výstižne sformulovalo zásady politiky SR voči Bielorusku: „Ostatné kroky bieloruského vedenia sú v rozpore s hodnotami demokracie, princípmi právneho štátu a ochranou základných slobôd, vrátane slobody prejavu. Pri tvorbe politiky Európskej únie, ktorá reaguje na zmenenú situáciu v Bielorusku a na rozhodnutia najvyššieho bieloruského vedenia, Slovenská republika podporí využitie všetkých nástrojov EÚ, vrátane možného obnovenia sankcií. Spolupráca s inštitúciami občianskej spoločnosti bude naďalej jednou z priorít slovenskej zahraničnej politiky vo vzťahu k Bielorusku.“²⁶

Slovenská diplomacia pod vedením ministra Mikuláša Dzurindu patrila medzi hlavných podporovateľov rozšírenia sankcií EÚ voči režimu Alexandra Lukašenka, t. j. okrem vízových opatrení voči čelným predstaviteľom bieloruského režimu i o zave-

²⁵ Monitorovanie slovenských projektov a mikrograntov v Moldavsku, <http://www.slovakaid.sk/?p=7992> (prístup 23. 11. 2012).

²⁶ Vyhlásenie MZV SR k aktuálnemu vývoju v Bielorusku. MZV SR (Archív správ: Bielorusko), 5. 1. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sвета (prístup 23. 11. 2012).

denie cielených obchodných sankcií, ktoré by obmedzili príjmy režimu najmä z exportu ropných produktov na trhy EÚ.²⁷

Hlavnou témou slovenskej diplomacie bolo presadzovanie sankcií voči režimu Alexandra Lukašenka na úrovni EÚ a podpora opozície a občianskej spoločnosti v Bielorusku. Minister zahraničných vecí Dzurinda požiadal na stretnutí s rezortnými ministrami Európskej únie 26. marca 2011 o zaradenie ekonomických sankcií voči Bielorusku do zámerov na budúce rokovanie rady ministrov zahraničných vecí EÚ v apríli 2011. „V základných otázkach, ktoré sa týkajú demokracie, by sme mali byť principiálni,“ povedal s tým, že na stretnutí 12. apríla by táto otázka už mohla byť predmetom rokovaní. Dodal, že snaha o sprísnenie sankcií by mala byť súčasťou trvalého medzinárodného tlaku voči režimu v Bielorusku.²⁸ Európska únia nakoniec rozhodla o rozšírení vízových sankcií voči predstaviteľom bieloruského režimu, avšak požiadavka SR, aby sa proti Bielorusku uplatnili i ekonomické sankcie EÚ, schválená nebola. Rada pre vonkajšie vzťahy EÚ v tejto otázke nebola schopná dosiahnuť konsenzus, ktorý je nevyhnutný pri rozhodovaní o sankciách EÚ voči tretím krajinám.

V júli 2011 sa minister Dzurinda stretol s predstaviteľmi bieloruských mimovládnych organizácií, ktorí pricestovali na Slovensko vďaka projektu SlovakAid realizovaného Nadáciou Pontis. Za kľúčové zo stretnutia Dzurinda považoval to, že si mohol otestovať, či bol dôsledný v tlaku na Alexandra Lukašenka. „Včera som napísal list ministrovi financií aj guvernérovi Národnej banky Slovenska, že by sme mali zvážiť pôžičky Medzinárodného menového fondu,“ povedal na margo

toho, že podľa bieloruských aktivistov budú tieto pôžičky iba zneužitú. Podľa ministra musí Slovensko urobiť omnoho viac v oblasti vízovej liberalizácie pre cielenejšie skupiny ľudí, aby aj oni mohli vycestovať a aby sa mohli presvedčiť, že Európa s demokratickým Bieloruskom počíta. „Mladí priatelia z Bieloruska vedia, že existuje Východné partnerstvo, že v rámci Vyšehradského fondu pripravujeme viaceré projekty a tiež aj to, že krajiny ako Slovensko v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci majú konkrétne projekty, ako pomáhať demokratickej opozícii, mimovládnym organizáciám či novinárom,“ uviedol Dzurinda po stretnutí s bieloruskými aktivistami.²⁹

MZV prevzalo symbolický patronát nad predstaviteľkou bieloruskej opozície Anastasiou Palažankovou, ktorá bola uväznená po represiách na konci roka 2010. Prostredníctvom zastupiteľského úradu SR v Minsku bola príbuzným Palažankovej poskytnutá finančná pomoc. Palažanková bola spolu s ďalšími politickými väzňami prepustená v druhej polovici roka 2011. Slovenskej diplomacii sa podarilo dosiahnuť to, že jej bieloruské úrady umožnili vycestovať na Slovensko v decembri 2011. Pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv, ktorý pripadá na 10. december,

---

Slovenská diplomacia pod vedením ministra Mikuláša Dzurindu patrila medzi hlavných podporovateľov rozšírenia sankcií EÚ voči režimu Alexandra Lukašenka.

---

²⁷ Pozri rozhovor s ministrom zahraničných vecí SR Mikulášom Dzurindom v denníku *Pravda* – Dzurinda podporuje sankcie. In: *Pravda*, 3. 4. 2011.

²⁸ Dzurinda žiada ekonomické sankcie pre Bielorusko. In: *TASR*, 27. 3. 2011.

²⁹ Dzurinda: Bieloruský režim to nevydrží a sloboda sa presadí. In: *SITA*, 8. 7. 2011.

sa Mikuláš Dzurinda a Anastasia Palažanková zúčastnili na stretnutí so študentmi na pôde Univerzity Komenského v Bratislave, kde spoločne prednášali a diskutovali na tému ľudské práva v Bielorusku.³⁰

Napriek politicky jednoznačnému postojú slovenskej diplomacie voči bieloruskému režimu, vrátane presadzovania hospodárskych sankcií EÚ, Slovenská republika nepodnikla žiadne reštrikčné obchodné opatrenia na bilaterálnej úrovni – skôr naopak. Dôkazom je skutočnosť, že 9. – 10. novembra 2011 sa v Minsku uskutočnilo 10. zasadnutie zmiešanej slovensko-bieloruskej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. Slovenskú delegáciu viedla riaditeľka sekcie obchodu a ochrany spotrebiteľa ministerstva hospodárstva Eva Szabóová. Súčasťou zasadnutia bolo aj podnikateľské fórum. Za slovenskú stranu sa na ňom zúčastnilo 14 a za bieloruskú stranu 30 podnikateľských subjektov z oblastí strojárstva, stavebníctva, energetiky, poľnohospodárstva a cestovného ruchu. Zo štátnych orgánov a organizácií sa okrem MH zúčastnili aj zástupcovia MZV, MPArV, MDVRR, EXIM banky a Slovenskej agentúry pre cestovný ruch. Podnikateľské subjekty reprezentovali i riaditeľ regionálnej kancelárie SOPK v Žiline a predstaviteľ Zväzu chemického a farmaceutického priemyslu. Z bieloruskej strany boli zastúpené takmer všetky centrálné úrady Bieloruskej republiky. Delegáciu viedol námestník ministra zahraničných vecí Alexander Gurjanov.³¹

Na zasadnutí boli dohodnuté nové bilaterálne komerčné projekty vo výške niekoľko stoviek miliónov eur. Rokovanie komisie konštatovalo, že bilaterálny zahraničný obchod má veľmi pozitívnu dynamiku vzhľadom na takmer 75 % medziročný nárast v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010. Ročný obchodný obrat medzi SR a Bieloruskom dosahoval v posledných piatich rokoch úroveň v priemere 150 miliónov eur.³² Inými slovami, Bielorusko je po Ukrajine najvýznamnejším obchodným partnerom SR medzi krajinami VP.

KRAJINY JUŽNÉHO KAUKAZU

S výnimkou účasti ministrov zahraničných vecí Arménska Eduarda Nalbandiana a Gruzínska Grigola Vašadzeho na rozšírenom ministerskom stretnutí v rámci slovenského predsedníctva vo V4, ktoré sa konalo v Bratislave začiatkom marca 2011, nedošlo medzi SR a krajinami južného Kaukazu k žiadnym iným kontaktom na oficiálnej úrovni. Azerbajdžan bol na ministerskom stretnutí v Bratislave zastúpený na úrovni námestníka ministra zahraničných vecí. Na okraj samitu sa uskutočnili bilaterálne rokovania ministra Dzurindu s rezortnými kolegami z Arménska a Gruzínska.

Ministri zahraničných vecí M. Dzurinda a E. Nalbandian prerokovali otázky dvojstranných vzťahov s dôrazom na podporu a rozvoj ekonomickej dimenzie vzájom-

³⁰ Dzurinda sa stretol s bieloruskou politickou väzenkyňou. In: *TASR*, 9. 12. 2011.

³¹ 10. zasadnutie zmiešanej slovensko-bieloruskej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. MH SR, 11. 11. 2011, <http://www.mhsr.sk/aktuality-10-zasadnutie-zmiesanej-slovensko-bieloruskej-komisie-pre-hospodarsku-a-vedecko-technicku-spolupracu/10s137171c> (prístup 23. 11. 2012).

³² Tamže.

nej spolupráce. Zhodli sa, že potenciál existuje najmä v oblasti energetiky. Minister Dzurinda zdôraznil, že „je načas, aby sa naše vzájomné vzťahy posunuli dopredu“. Prerokovaná bola aj problematika riešenia konfliktu v Náhornom Karabachu. Šéf slovenskej diplomacie podporil prehlbovanie spolupráce EÚ s Arménskom i pokračovanie liberalizačného vízového procesu.³³ Na okraj ministerského stretnutia sa minister Dzurinda stretol s gruzínskym rezortným kolegom G. Vašadzem. Predmetom rozhovoru bola situácia v Gruzínsku, predovšetkým v Južnom Osetsku a Abcházsku. Minister Dzurinda zdôraznil, že SR podporuje územnú celistvosť a integračné snahy Gruzínska.³⁴

V roku 2011 ukončil svoju diplomatickú misiu mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Gruzínska v SR Nikoloz Nikolozišvili. Pri tejto príležitosti mu minister zahraničných vecí Dzurinda udelil a 4. marca 2011 odovzdal Zlatú plaketu MZV SR. Ocenenie mu bolo udelené za „významný osobný prínos, zásluhy a mimoriadnu angažovanosť pri budovaní a rozvoji bilaterálnych vzťahov a spolupráce medzi Slovenskou republikou a Gruzínskom“³⁵.

Gruzínsko je jediným prijímateľom rozvojovej pomoci SR spomedzi krajín južného Kaukazu. Od roku 2009 boli v rámci SlovakAid podporené štyri projekty so zameraním na budovanie demokratických inštitúcií a občianskej spoločnosti, rozvoj tr-

hového prostredia, pomoc pri sociálnom rozvoji a budovaní infraštruktúry v celkovej sume 546 859 eur. Z hľadiska zahraničného obchodu s krajinami južného Kaukazu je najvýznamnejším obchodným partnerom SR Azerbajdžan s priemernou výškou ročného obchodného obratu na úrovni 25 miliónov eur. Ročný obrat obchodu s Gruzínskom a Arménskom jednotlivo neprekračuje sumu 10 miliónov eur za rok.

Historicky prvá návšteva ministra M. Lajčáka vo všetkých troch krajinách južného Kaukazu, ktorá sa uskutočnila v marci 2010, nenašla pokračovanie v aktivitách slovenskej diplomacie počas roka 2011. Vzťahy SR s krajinami južného Kaukazu v porovnaní s rokom 2010 stratili na intenzite i agende.³⁶

Historicky prvá návšteva ministra M. Lajčáka vo všetkých troch krajinách južného Kaukazu v marci 2010 nenašla pokračovanie v aktivitách slovenskej diplomacie počas roka 2011.

---

³³ Minister zahraničných vecí SR Dzurinda sa stretol s ministrom zahraničných vecí Arménska. MZV SR (Archív správ: Arménsko), 3. 3. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 24. 11. 2012).

³⁴ Minister zahraničných vecí SR Mikuláš Dzurinda sa stretol s ministrom zahraničných vecí Gruzínska Grigolom Vašadzem. MZV SR (Archív správ: Gruzínsko), 4. 3. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 24. 11. 2012).

³⁵ Ocenenie veľvyslanca Gruzínska Zlatou plaketou MZV SR. MZV SR (Archív správ: Gruzínsko), 5. 3. 2011, http://www.mzv.sk/sk/cestovanie_a_konzularne_info/staty_sveta (prístup 24. 11. 2012).

³⁶ Pozri Duleba, A.: c. d.

RUSKÁ FEDERÁCIA

K zintenzívneniu oficiálnych kontaktov v slovensko-ruských vzťahoch v roku 2011 prispela skutočnosť, že Slovensko bolo hosťiteľom majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji (29. apríl – 15. máj). Počas nich Medzinárodná federácia ľadového hokeja (IIHF) rozhodovala o organizátorovi majstrovstiev v roku 2016, pričom jedným z kandidátov bola i Ruská federácia (spolu s Dánskom a Ukrajinou). Napokon IIHF rozhodla, že MS v ľadovom hokeji v roku 2016 sa budú konať v Rusku. Kandidatúru Ruska prišli do Bratislavy podporiť predseda hornej komory parlamentu Rady federácie Sergej Mironov a vtedajší predseda vlády Vladimir Putin. Návštevy využili na pracovné stretnutia s oficiálnymi predstaviteľmi SR.

Predseda Rady federácie Mironov prijal 4. mája 2011 prezident Gašparovič. Mironov počas diskusie označil vzájomné vzťahy za priateľské. Podľa neho SR plní pozitívnu úlohu spojky medzi Úniou, NATO a Ruskom. Informoval o úsilí Ruskej federácie dosiahnuť zavedenie bezvízového režimu s krajinami Únie a dodal, že v tejto záležitosti sa Rusko chce opierať aj o pomoc Slovenska. Podľa slov I. Gašparoviča bezvízový styk medzi EÚ a Ruskom nepredstavuje nijaké bezpečnostné riziko, a to ani v otázke schengenského priestoru. Mironov poďakoval Gašparovičovi za starostlivosť Slovenska a jeho ľudu o pamätníky a hroby sovietskych vojakov.³⁷

Po predsedovi hornej komory ruského parlamentu zavítal do Bratislavy počas majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji vtedajší predseda vlády Vladimir Putin. Dňa 13. mája 2011 sa uskutočnilo jeho pracovné stretnutie s predsedníčkou vlády Ivetou Radičovou. Slovenská premiérka prekvapila V. Putina požiadavkou, aby Rusko vrátilo SR pozývací list, na základe ktorého vojská Varšavskej zmluvy v roku 1968 okupovali Československo. Podľa premiérky ruský predseda vlády „vyslovil ochotu, pokiaľ takéto dokumenty v Moskve existujú, dať ich k dispozícii,“ ako povedala po stretnutí. Žiadosť premiérky vychádzala zo skutočnosti, že vyšetrovatelia v SR prerušili trestné stíhanie vplyvného komunistického funkcionára Vasilja Biľaka. Jedným z dôvodov bolo, že Slovensko nemá originál pozývacieho listu, z ktorého by sa dalo určiť, či ho Biľak podpísal. Rusko v minulosti odmietlo dokument sprístupniť s tým, že ide o historickú pamiatku.³⁸

Putin na stretnutí s Radičovou otvoril otázku spolupráce v oblasti vojenskej techniky a Cyklotrónového centra v Bratislave, ktoré sa ako spoločný slovensko-ruský projekt buduje už viac ako desať rokov a stále nie je dokončené. Premiéri sa dohodli na konkrétnych postupoch riešenia, ktoré by sa mali uzavrieť počas Radičovej oficiálnej návštevy Ruska na jeseň 2011. Ďalšou otázkou, ktorú Putin na rokovaní otvoril, bola otázka výstavby širokorozchodnej železnice na území SR. Zároveň slovenskú predsedníčku vlády ubezpečil, že plynová kríza z januára 2009 sa už nebude opako-

---

Slovenská premiérka prekvapila V. Putina požiadavkou, aby Rusko vrátilo SR pozývací list, na základe ktorého vojská Varšavskej zmluvy v roku 1968 okupovali Československo.

---

³⁷ Gašparovič: Vzťahy s Ruskom patria medzi priority Slovenska. In: *Sme*, 4. 5. 2011.

³⁸ Radičová chce od Putina pozývací list z roku 1968. In: *Sme*, 13. 5. 2011.

vať.³⁹ Postoj vlády Ivety Radičovej k problematike výstavby širokorozchodnej železnice sa sformoval už v roku 2010 – bol odmietavý a nič na tom nezmenilo ani pracovné rokovanie oboch predsedov vlád v Bratislave v máji 2011.⁴⁰ Plánovaná cesta Ivety Radičovej do Ruska sa už neuskutočnila v dôsledku pádu jej vlády v októbri 2011.

Okrem uvedených dvoch pracovných stretnutí ústavných predstaviteľov, ktoré obsahovali i politickú agendu bilaterálnych vzťahov, sa ostatné kontakty v roku 2011 sústredili na rozvoj hospodárskej spolupráce. V dňoch 17. – 18. marca 2011 sa v Bratislave konalo 15. zasadanie Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu medzi Ruskou federáciou a Slovenskou republikou, na ktorej boli posúdené aktuálne otázky dvojstrannej obchodno-ekonomickej spolupráce a hlavné smery jej ďalšieho rozvoja. Delegáciu RF viedol minister energetiky Sergej Šmatko, delegáciu SR minister hospodárstva Juraj Miškov. Súčasťou zasadania bolo rokovanie Rusko-slovenskej podnikateľskej rady. Boli dosiahnuté dohody o zameraní sa na nasledujúce prioritné oblasti bilaterálnej spolupráce: energetiku, vedecký výskum s dôrazom na nanotechnológie, rozvoj dopravnej infraštruktúry, poľnohospodárstvo a vytvorenie spoločných prevádzok v uvedených oblastiach. Okrem protokolu o zasadaní bolo podpísané vyhlásenie spolupredsedov komisie o partnerstve v oblasti modernizácie, Dohoda o spolupráci medzi Krasnojarským a Košickým krajom a Memorandum o vzájomnom porozumení v oblasti energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie medzi Ruskou energetickou agentúrou a Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou.⁴¹

V rámci Slovenských dní, ktoré sa konali v RF v septembri 2011, sa uskutočnila návšteva ministra hospodárstva Juraja Miškova. Slovenský minister otvoril 5. septembra 2011 Slovensko-ruské podnikateľské fórum v Petrohrade. Vo svojom vystúpení zdôraznil záujem SR o prehĺbvanie obchodnej výmeny, o projekty s vysokou pridanou hodnotou a o spoluprácu najmä v oblasti energetiky. Práve tam vidí obrovský potenciál na spoluprácu s Ruskou federáciou, najmä pokiaľ ide o projekty súvisiace s bezpečnosťou dodávok plynu, ropy a elektriny, ako aj s využitím jadrovej energetiky, kde má Slovensko skúsenosti so všetkými fázami jadrového cyklu. Slovensko-ruské podnikateľské fórum zorganizovalo Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Ruskej federácii v spolupráci s Ruskou energetickou agentúrou Ministerstva energetiky Ruskej federácie. Uskutočnilo sa v rámci realizácie záverov Protokolu z 15. zasadnutia Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu medzi Slovenskou republikou a Ruskou federáciou z 18. marca 2011 v Bratislave. Patronát prevzali spolupredsedovia Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu medzi Slovenskou republikou a Ruskou federáciou, minister Miškov a minister Šmatko. Na fóre sa zúčastnili zástupcovia 350 podnikateľských subjektov zo Slovenska a z Ruska.⁴²

Vývoj vzájomného zahraničného obchodu s Ruskou federáciou po kríze 2008 – 2009 sa v roku 2010 začal približovať objemom pred krízy. V roku 2011 dosiahol

³⁹ Radičová a Putin: Hovorili o plyne, hokeji a roku 1968. In: *TASR*, 14. 5. 2011.

⁴⁰ Pozri Duleba, A.: c. d.

⁴¹ 15. zasadanie Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu medzi Ruskou federáciou a Slovenskou republikou. Veľvyslanectvo Ruskej federácie v SR, 20. 3. 2011.

⁴² Minister Miškov rokuje o hospodárskej spolupráci s Ruskom. *MH SR*, 5. 9. 2011.

bilaterálny obchod medzi SR a RF celkový obrat vo výške 8,2 miliardy eur, pričom dovozy z RF predstavovali 6,2 miliardy a export zo SR 2 miliardy.⁴³ Rusko zostáva najvýznamnejším obchodným partnerom SR spomedzi krajín, ktoré sa nachádzajú mimo priestoru spoločného trhu EÚ.

ZÁVER

V roku 2011 nedošlo k programovým zmenám v politike slovenskej vlády voči krajinám východnej Európy. Najvýznamnejšie úspechy – z hľadiska dosahu na diskusiu o VP v rámci EÚ – zaznamenala slovenská diplomacia počas prvého polroka 2011, v čase, keď Slovensko predsedalo V4. Vo februári až v marci 2011 sa Bratislava stala hlavným mestom VP v EÚ vďaka úspešnému zorganizovaniu rozšíreného stretnutia ministrov zahraničných vecí a samitu predsedov vlád vo formáte V4 plus. Obidve úspešné podujatia aspoň čiastočne kompenzovali skutočnosť, že maďarské predsedníctvo v Rade EÚ nebolo schopné zorganizovať druhý samit VP, ktorý sa mal konať v prvej polovici roka 2011.

Najintenzívnejšie bilaterálne kontakty v roku 2011 zaznamenalo Slovensko vo vzťahoch s Ukrajinou, vrátane poskytovania rozvojovej a technickej pomoci v oblasti podpory jej európskeho integračného procesu. Začal sa prejavovať postupne sa prehlbujúci politický problém vo vzťahoch medzi Úniou a Ukrajinou pre odsúdenie a uväznenie bývalej premiérky Júlie Tymoškovej, ktorý objektívne zúžil možnosti pri podpore Ukrajiny v jej integračnom procese. Pomerne vysokú dynamiku – porovnateľnú s rokom 2010 – si udržali slovensko-moldavské vzťahy. SR presadzovala tvrdú pozíciu voči Bielorusku pre politické represie po prezidentských voľbách v decembri 2010 vrátane snahy o zavedenie ekonomických sankcií EÚ. V tomto kontexte paradoxne vyzneli rokovania bilaterálnej medzivládnej komisie v Minsku, na ktorých sa dohodli obchodné projekty pre slovenské podnikateľské subjekty za niekoľko stoviek miliónov eur. Vzťahy SR s krajinami južného Kaukazu v porovnaní s rokom 2010 stratili na intenzite i agende. Vzťahy s Ruskom sa sústredili na hospodársku spoluprácu a nepriniesli zmenu postojov strán k otvoreným otázkam, akou je napríklad výstavba širokorozchodnej železnice.

Vo februári až v marci 2011 sa Bratislava stala hlavným mestom VP v EÚ vďaka úspešnému zorganizovaniu rozšíreného stretnutia ministrov zahraničných vecí a samitu predsedov vlád vo formáte V4 plus.

---

⁴³ Pozri *Zahraničný obchod SR – január až december 2011*, c. d.

STÁLICA SA VOLÁ ZÁPADNÝ BALKÁN

JÚLIUS LŐRINCZ

Západný Balkán patrí medzi trvalé priority zahraničnej politiky Slovenska od jej začiatkov po súčasnosť a vzhľadom na dosiahnuté výsledky, úroveň vzťahov s tamojšími štátmi a kontext vývoja v spomínanej oblasti s politikou Európskej únie nie je dôvod očakávať, že by sa v tom niečo zmenilo. V prvopočiatoch boli motívy takejto orientácie najskôr historické a kultúrne, k čomu v deväťdesiatych rokoch pristúpili tragické spory a vojna na území rozpadávajúcej sa Juhoslávie, a teda bezpečnostná hrozba takmer v bezprostrednom susedstve. Slovensko sa angažovalo v hľadaní východísk z tejto krízy, odstraňovaní jej následkov a stabilizácii, čo najmä v nasledujúcom desaťročí prerástlo do uplatňovania európskych hodnotových polôh – t. j. riešenia konfliktných situácií dialógom, nastoľovania dobrých susedských vzťahov, rozvoja demokracie a princípov právneho štátu, rozvoja trhového hospodárstva a šírenia euroatlantickej integrácie – v slovenskej zahraničnej politike na západnom Balkáne. Spája sa to s úspechom Slovenska na ceste euroatlantickej integrácie a so šírením tohto procesu do juhovýchodnej Európy, k čomu prispeli ďalšie európske štáty a USA.

Práve na tieto hodnotové kategórie euroatlantickej integrácie, prehlbovanie demokracie, princípov právneho štátu, moderného trhového hospodárstva a zároveň na trvácnosť solidarity a priateľstva kládla dôraz slovenská zahraničná politika na západnom Balkáne aj v roku 2011. Pripomína to napríklad Strednodobá stratégia zahraničnej politiky Slovenskej republiky do roku 2015, ktorú schválila Národná rada SR v máji 2011: „Európsku zahraničnú politiku Slovenskej republiky možno charakterizovať ako politiku otvorených dverí pre všetky krajiny, ktoré budú mať záujem a splnia

potrebné kritériá. V tomto kontexte Slovensko prikladá kľúčový význam stabilizácii regiónu Balkánu a celkového pokroku v asociovaných štátoch.¹

O niečo konkrétnejšie sa už táto línia formulovala v kľúčových dokumentoch ministerstva zahraničných vecí týkajúcich sa zamerania zahraničnej politiky v roku 2011 a jej výsledkov. V nich sa zdôraznilo, že „európska a euroatlantická integrácia západného Balkánu má strategický význam aj pre Slovensko“ a jej „aktívna podpora je príspevom k stabilite a bezpečnosti v regióne i v širšom meradle.“² Ako to vyzeralo v praktickej podobe? V zámeroch sa hovorí:

- Slovensko podporí ukončenie predstupových rokovaní s Chorvátskom a podpísanie zmluvy o prístupení tejto krajiny k EÚ.
- SR sa tiež zaviazala presadzovať začatie rokovaní s Čiernou Horou a Macedónskom.
- Po pozitívnom stanovisku Európskej komisie ku kandidatúre Srbska na členstvo v druhom polroku 2011 sa Slovensko angažuje aj za udelenie kandidátskeho štatútu a začatie prístupových rokovaní s Belehradom.
- Rovnako sľubuje podporiť úsilie Albánska a Bosny a Hercegoviny splniť podmienky európskej integrácie.
- Ako člen EÚ a NATO sa bude SR zasadzovať za vyriešenie pretrvávajúcich výziev v regióne, ku ktorým patrí začatie dialógu medzi Belehradom a Prištinou, ako aj pokrok v Bosne a Hercegovine.
- Zároveň bude prispievať k posilňovaniu regionálnej spolupráce v priestore západného Balkánu.
- Slovensko bude dbať o to, aby vysoká úroveň nášho bilaterálneho politického dialógu s krajinami regiónu povzbudila ekonomickú spoluprácu a otvárala možnosti aj pre slovenské podnikateľské subjekty.
- Súčasne s politickou podporou integrácie budeme pokračovať v praktických aktivitách a odovzdávaní skúseností SR z prístupového procesu a reforiem.

O rok neskôr v Správe o plnení úloh zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2011 ministerstvo zahraničných vecí síce nesledovalo splnenie týchto úloh doslova bod po bode, ale uviedlo niektoré fakty a akcie, ktoré v záujme ich splnenia Slovenská republika urobila. Pravdivo spomína napríklad to, že sa osobitne angažovala za ukončenie prístupových rokovaní Chorvátska s EÚ. Vyzdvihuje v tomto kontexte spoločnú návštevu ministrov zahraničných vecí Slovenska a Rakúska (správa síce neuvádza mená, ale išlo o Mikuláša Dzurindu a Michaela Spindeleggera) v Chorvátsku v apríli 2011, ktorá bola nesporne dôležitým mobilizačným momentom v závere celého prístupového procesu.³ Čo sa týka Čiernej Hory, Slovenská republika výrazne presadzo-

¹ *Strednodobá stratégia zahraničnej politiky Slovenskej republiky do roku 2015*, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_D9D5A743A2CE0A4FC12578950037A688_SK/\\$File/strategia%20ZP%20SR.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_D9D5A743A2CE0A4FC12578950037A688_SK/$File/strategia%20ZP%20SR.pdf) (prístup 3. 4. 2012).

² *Zameranie zahraničnej politiky Slovenskej republiky na rok 2011*, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_17E114E56CCA5135C1257864004F98EC_SK/\\$File/Zameranie_zahranicnej_politiky_SR_na_rok_2011.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_17E114E56CCA5135C1257864004F98EC_SK/$File/Zameranie_zahranicnej_politiky_SR_na_rok_2011.pdf) (prístup 3. 4. 2012).

³ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_A7023354440E6E37C125787F0023A8F5](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_A7023354440E6E37C125787F0023A8F5).

vala otvorenie prístupových rokovaní s touto krajinou a o. i. prostredníctvom projektu Národný konvent o Európskej únii pomohla krajine zlepšiť spoluprácu vládneho a mimovládneho sektora, čo bola jedna z podmienok napredovania v integračnom úsilí. Národný konvent iniciovala slovenská strana – Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku a veľvyslanectvo SR v ČH – a realizoval sa v spolupráci s čiernohorskými partnermi.⁴

NIE VŽDY SA PREDSTAVY SPLNILI

Nie všetko vyšlo podľa predstáv, ale to nebolo vinou prípadnej nedôslednej realizácie zámerov slovenskej zahraničnej a obdobných politík napríklad našich partnerov v EÚ alebo NATO. Skôr to bol dôsledok skutočnosti, že nedozrela politická situácia v cieľových krajinách, teda v štátoch západného Balkánu.

Najviac sa to prejavilo pravdepodobne v Bosne a Hercegovine (BaH), kde napríklad po parlamentných voľbách v októbri 2010 nedokázali vyše 15 mesiacov ani len zostaviť vládu, nie sa ešte na najvyššej úrovni zaoberať integračnou agendou. Minister Dzurinda pritom v septembri 2011 rokoval s hlavnými politickými lídrami Bosny a Hercegoviny o možnostiach zostavenia funkčnej vlády a odblokovaní integračného procesu do EÚ i NATO.⁵

Na prelome rokov 2011/2012 sa rozhodujúcim politickým silám v BaH síce podarilo dohodnúť sa a zostaviť vládu, ale pravdupovediac, situácia sa po prvotnej eufórii odvtedy veľmi nezlepšila, lebo nad záujmami celého štátu prevládajú partikulárne záujmy jednotlivých skupín z prostredia politických elít. Stále je v hre dokonca aj udržanie celistvosti krajiny a o napredovaní v integračnej agende možno len ťažko hovoriť. Stále sú teda otvorené veci, na ktoré upozornilo aj vyhlásenie MZV SR z 13. februára 2012, v ktorom privítalo schválenie zloženia novej vlády a vyslovenie dôvery pre ňu v celoštátnom parlamente Bosny a Hercegoviny.⁶

Minister Dzurinda v septembri 2011 rokoval s hlavnými politickými lídrami Bosny a Hercegoviny o možnostiach zostavenia funkčnej vlády a odblokovaní integračného procesu do EÚ i NATO.

---

⁴ *Správa o plnení úloh zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2011*, [http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_3957D6DB696F734FC12579B100334CA9_SK/\\$File/SpravaZP2011%20.pdf](http://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_3957D6DB696F734FC12579B100334CA9_SK/$File/SpravaZP2011%20.pdf) (prístup 3. 4. 2012).

⁵ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_86B5BF40945C1AFBC125791100497079](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_86B5BF40945C1AFBC125791100497079) (prístup 6. 4. 2012).

⁶ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_F1C9BBDC8E76ECE5C12579A3003E318D](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_F1C9BBDC8E76ECE5C12579A3003E318D) (prístup 6. 4. 2012).

Stagnácia v politickom vývoji v BaH na pozadí s deprimujúcou sociálnou situáciou obyvateľstva (nezamestnanosť v rokoch 2011 – 2012 postihovala práceschopné obyvateľstvo na úrovni 42,4 – 43,1 %) musí pôsobiť frustrujúco aj na slovenských politikov a diplomatov, ktorí sa usilujú podnietiť vedúcich predstaviteľov krajiny, aby svoje partikulárne záujmy podriadili záujmom celého štátu a jeho občanom v záujme rozširovania euroatlantického integračného procesu, ktorý, žiaľ, v BaH prešľapuje na mieste. Spomenuli sme už aktivitu Mikuláša Dzurindu, ale aj v súvislosti s Miroslavom Lajčákom treba povedať, že asi niet inej krajiny, ktorú by v rokoch 2011 a 2012 pracovne navštívil tak často ako Bosnu a Hercegovinu – najprv v pozícii výkonného riaditeľa Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (EEAS) pre západný Balkán, Východné partnerstvo a Rusko a neskôr aj na poste podpredsedu slovenskej vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí.

Osobitnú zmienku si zasluhuje Lajčákov úsilie, keď v roku 2011 s podporou EÚ a USA zorganizoval niekoľko kôl diskretných rokovaní lídrov významných politických strán BaH v Berlíne s nemeckou spolkovou kancelárkou Angelou Merkelovou. Tieto rokovania aj s účasťou M. Lajčáka vyvolali „opatrné nádeje“ Bruselu a Washingtonu. Vývoj zatiaľ potvrdil, že opatrnosť bola a je namieste.⁷

Podobne sa dosiaľ nesplnili nádeje napríklad v prípade Srbska. Reformný proces orientovaný na prispôbenie sa štandardom Únie síce nie je v takom zlom stave ako v susednej Bosne a Hercegovine, ale takisto bol dosť ťažkopádny, napríklad v oblasti boja proti korupcii, ktorý sa rozširoval až po nástupe novej vlády. Oproti pôvodným predstavám zaostáva tempo riešenia problémov vzťahov s Kosovom. To bol hlavný dôvod, prečo sa niekoľkokrát odložilo udelenie štatútu kandidáta na členstvo v Únii a následne sa v plánovanom termíne nemohli začať ani prístupové rokovania. Bývalý srbský prezident Boris Tadić ešte v septembri 2010 v Belehrade sebaisto vyhlasoval, že v októbri toho istého roka sa Srbsko stane kandidátskou krajinou a prístupové rokovania by sa mohli začať do konca roka 2011 alebo začiatkom roka 2012.⁸ Napokon až po dohode dosiahnutej na technických rokovaníach medzi Belehradom a Prištinou o účasti Kosova na regionálnych fórach a spôsobe jeho prezentovania sa Európska rada rozhodla 2. marca 2012 (čiže nie v roku 2010 ani v roku 2011) udeliť Srbsku štatút kandidátskej krajiny na členstvo v Únii. Ministerstvo zahraničných vecí SR v ten istý deň vo vyhlásení pripomenulo a hodnotilo: „Slovensko sa osobitne zaslúžilo za udelenie kandidátskeho štatútu Srbsku ako ocenenia doterajších reforiem a transformácie spoločnosti v súlade s hodnotami, na ktorých je Európska únia vybudovaná. SR to vníma ako pozitívny signál aj pre širší región západného Balkánu a potvrdenie záväzku EÚ pokračovať vo svojom strategickom rozširovaní o ďalšie krajiny.“⁹

⁷ Táto informácia pochádza z diplomatických kruhov, ktoré si neželajú byť menované, ale nie je dôvod pochybovať o ich dôveryhodnosti.

⁸ Cvetkovič, L.: File i Tadić: Bolji dani za evropsku budućnost Srbije. In: *Slobodná Európa*, 17. 9. 2010.

⁹ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_1C56570136403716C12579B500481A15](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_1C56570136403716C12579B500481A15) (prístup 3. 4. 2012).

VZŤAH KU KOSOVU

Problém v prípade Srbska je vzťah ku Kosovu. Na Srbsko nikto nenalieha, že musí uznať samostatnosť a nezávislosť Kosova, ale v prístupovom procese je pre každú kandidátsku krajinu nevyhnutné urovnať a usporiadať si vzťahy so susedmi. V roku 2011 sa medzi Belehradom a Prištinou síce začali rokovania o riešení niektorých technických otázok ovplyvňujúcich bežný život občanov a dosiahli sa niektoré čiastkové dohody, napríklad o slobode pohybu, výmene kópií katastrálnych kníh, výmene informácií z matrík a o kosovskej colnej pečiatke, ale do dnešného dňa sa nerealizovali v praxi každodenných vzťahov.

Ako je známe, Slovensko patrí spolu s ďalšími štyrmi členskými štátmi EÚ (Cyprus, Grécko, Rumunsko a Španielsko) k štátom, ktoré dosiaľ neuznali nezávislosť Kosova. Aj v Správe o plnení úloh zahraničnej politiky sa hovorí, že „pri zachovaní svojej pozície k nezávislosti Kosova Slovensko podporovalo

pokračovanie dialógu medzi Belehradom a Prištinou ako spôsobu, ktorý jediný môže viesť k trvalo udržateľnému riešeniu kosovskej otázky v súlade s európskou perspektívou celého regiónu“.¹⁰

Podpora tohto dialógu, ktorý sa už popri pokračujúcej technickej stránke dostal na vysokú politickú úroveň pod patronátom EÚ, je nepochybne

dobrá správa, ale už menej dobré je to, že o tejto otázke sa v roku 2011 v podstate nevedel nijaký dialóg v slovenskej spoločnosti – verejnej ani odbornej. Pritom je zrejmé, že Slovensko v tejto otázke nie je v polohe zhodnej s pozíciou Srbska, ktorého väzby na Kosovo sú evidentné, presne ako vina jeho vládnucich elít prinajmenšom v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch na odcudzení Kosova a na politike, ktorá svojimi dôsledkami fakticky podnecovala kosovské separatistické tendencie. Vývoj však potvrdzuje (kosovskú samostatnosť uznáva už 97 zo 193 členských štátov OSN), že dozrieva čas aj pre realistickejšiu a komplexnú polohu stanoviska Slovenska voči Kosovu. Uznanie nezávislosti by Srbsku tiež pomohlo zbavovať sa ilúzií o prípadnom zachovaní Kosova v štátnom zväzku Srbskej republiky – táto ilúzia je, mimochodom, na ústupe aj tam – a prispelo by k stabilite a bezpečnosti v regióne, ktorého organickou súčasťou je aj albánsky faktor.

Vývoj potvrdzuje, že dozrieva čas aj pre realistickejšiu a komplexnú polohu stanoviska Slovenska voči Kosovu.

POHĽAD NA KRAJINY REGIÓNU

V **Srbsku** sa podľa dlhodobej koncepcie, ale aj výkladu súčasného slovenského veľvyslancu Jána Varšu orientujú naše priority na tri segmenty:

- podporu integračného procesu,
- ekonomickú dimenziu,
- spoluprácu s krajanmi.

---

¹⁰ Správa o plnení úloh zahraničnej politiky..., c. d.

K nim teraz pribudne dôležitá úloha vyplývajúca z toho, že zastupiteľský úrad v Belehrade sa od 1. januára 2013 stáva na dva roky kontaktným veľvyslanectvom NATO. Srbsko je jediná krajina na Balkáne, ktorá zatiaľ nemá v pláne stať sa členom NATO. Krajina je však od roku 2006 členom Partnerstva pre mier (PfP – Partnership for Peace), pričom v centre pozornosti tohto vzťahu sú demokratické, inštitucionálne a obranné reformy.

Jedným z najúspešnejších projektov slovensko-srbskej spolupráce bolo zorganizovanie Belehradského bezpečnostného fóra podľa modelu bratislavského GLOBSEC. Hneď na prvom ročníku v septembri 2011 sa na ňom popri plejáde odborníkov na zahraničnú a bezpečnostnú politiku zo Srbska a Slovenska zúčastnili špecialisti z mnohých ďalších krajín aj ministri zahraničných vecí Bulharska, Česka a Maďarska. Slovensko na vládnej úrovni zastupoval štátny tajomník Milan Ježovica a popri našej vládnej podpore boli rozhodujúcimi činiteľmi v organizovaní a zabezpečení fóra ľudia zo slovenskej mimovládnej organizácie Slovenská atlantická komisia, vedení bývalým veľvyslancom v USA Rastislavom Káčerom, a riaditeľ German Marshall Fund pre strednú a východnú Európu Pavol Demeš. Prvý ročník sa uskutočnil s príspevom slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci.¹¹

---

*Srbsko je dnes najväčší
hospodársky a obchodný partner
Slovenska na západnom Balkáne.
Vzájomná obchodná výmena
dosiahla v roku 2011 hodnotu
457,5 milióna eur.*

V Srbsku, podobne ako v ďalších krajinách západného Balkánu, sa dobre uplatnil program vytvorený na MZV v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci – Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR). V rámci tohto programu boli na Slovensku napr. skupiny pracovníkov Ministerstva práce a sociálnej politiky Srb-

skej republiky, Úradu pre bezpečnosť a zdravie pri práci i z Úradu splnomocnenca pre informácie verejného záujmu a ochrany osobných údajov. V novembri 2011 sa v Mediálnom centre v Belehrade konala prezentácia dvoch záverečných publikácií, ktoré vznikli v rámci projektu „Manuály politiky, legislatívy a štandardov Európskej únie“ a ktoré vydali s podporou SlovakAid Európske hnutie v Srbsku a Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku.¹²

Srbsko je dnes najväčší hospodársky a obchodný partner Slovenska na západnom Balkáne. Vzájomná obchodná výmena dosiahla v roku 2011 hodnotu 457,5 milióna eur, z toho slovenský vývoz do Srbska prevýšil hodnotu 301 miliónov a dovoz zo Srbska dosiahol hodnotu vyše 156 miliónov. Čo sa týka slovenských investícií, Slovensko sa v období rokov 2000 – 2011 umiestnilo medzi zahraničnými investormi na 18. mieste s objemom investícií 111,9 milióna USD a v roku 2011 bolo na 16. mieste

¹¹ Prvi Beogradski bezbednosni forum, 14. – 16. 9. 2011, www.belgradeforum.org (prístup 3. 3. 2012).

¹² Výročná správa Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku za rok 2011. Časť Výskumné programy a podujatia – stredná a juhovýchodná Európa. Partner projektu: Európske hnutie v Srbsku (Evropski pokret Srbija). Počas realizácie projektu bolo publikovaných päť knižiek: Sloboda, bezbednost, pravda (Sloboda, bezpečnosť, spravodlivosť), Trgovina (Obchod), Životna sredina (Životné prostredie), Poljoprivreda (Poľnohospodárstvo), Energetika; <http://www.sfpa.sk/dok/VS-RC-SFPA-2011.pdf> (prístup 12. 3. 2012). Publikácie sú dostupné na webovej stránke partnera <http://www.emins.org/sr/publikacije/knjige-epus.html> (prístup 12. 3. 2012).

s objemom 15,55 milióna eur. Pre zaujímavosť a na porovnanie uvádzame, že najväčším zahraničným investorom v Srbsku je Rakúsko, ktoré v období o polovicu kratšom ako Slovensko, teda v rokoch 2005 – 2011, v krajine priamo investovalo 2,1 miliardy eur. Za vlaňajší rok 2011 to bolo 154, 7 milióna.¹³

Nemusíme si však zúfať. Podľa informácii slovenského ZÚ v Belehrade sú rozpracované investície vo výške 350 – 420 miliónov eur. Ide napríklad o paroplynový cyklus v Novom Sade, ktorý má realizovať slovensko-rusko-grécke konzorcium, v ktorom hrá dominantnú úlohu slovenský GGE (Grafobal Group Energy). S tým sa spája výstavba nového bloku tepelnej elektrárne v Novom Sade. Slovenský Credo Invest pripravuje projekty 20 –30 malých vodných elektrární v hodnote 60 –100 miliónov eur. Slovenská firma Euroframe má realizovať výstavbu magistrálneho plynovodu v Sandžaku s dĺžkou 123 kilometrov za 65 miliónov eur. Enesco zo Slovenska vybuduje štyri bioplynové stanice v Báci vo Vojvodine za 15,5 milióna eur. A nateraz najväčšiu slovenskú investíciu realizuje Aqua Therm Invest, a. s., v Báčskom Petrovci. Bude to najväčší akvapark na Balkáne v hodnote 20 miliónov eur.¹⁴

Dobre sa osvedčili slovenskí výrobcovia koľajových vozidiel ŽOS Trnava a Tatra-vagónka Poprad, ktorí kúpili vagónku GOŠA v Smederevskej Planke a vagónku Bratstvo v Subotici. Slovensko-srbská GOŠA patrí v Srbsku medzi najlepších vývozcov. Zaujímavý je kapitálový vstup Neografie Martin so 700 000 eurami do vydavateľstva a tlačiarne Kultúra v Báčskom Petrovci.¹⁵

Čo sa týka **Bosny a Hercegoviny**, podstatné veci sme už spomenuli v predchádzajúcej časti. Predsa však ešte niekoľko viet o niektorých stránkach vývoja vzťahov SR a BaH. Aj v tomto prípade sa uplatnil program CETIR. Využili ho napríklad pracovníci Ministerstva zahraničných vecí Bosny a Hercegoviny, ktorí prišli do Bratislavy zbierať slovenské skúsenosti z integračného a reformného procesu. Podobne delegácia Ministerstva ekonomických vzťahov a regionálnej spolupráce Republiky srbskej v Bosne a Hercegovine získavala na Slovensku informácie z oblasti európskej integrácie a implementácie európskych smerníc do legislatívy.¹⁶

Realite a jej potrebám nezodpovedá aktivita bosnianskych mimovládnych organizácií – nedokázali nadviazať na podnetný priebeh Národného konventu o Európskej únii, ktorý v roku 2010 zorganizovala a gestorovala Slovenská spoločnosť

Národná rada SR ako vôbec prvý z parlamentov členských štátov Únie vyslovil 1. februára 2012 súhlas s prístupovou zmluvou Chorvátskej republiky.

---

¹³ Najviše investicija stiže iz Beča. In: B92, 23. 3. 2012, http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yy=2012&mm=03&dd=23&nav_id=593601 (prístup 23. 3. 2012).

¹⁴ Jeho prvá časť za 8,5 milióna eur sa začala používať v apríli 2012.

¹⁵ Informácie spracované podľa verejne dostupných zdrojov – zo stránok www.mzv.sk/belehrad a <http://www.economy.gov.sk/ekonomicke-informacie-o-teritoriach-na-rok-2012/128461s> (prístup 12. 3. 2012).

¹⁶ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_C2E8D5B184794AEBC1257957004F4BC7](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_C2E8D5B184794AEBC1257957004F4BC7).

pre zahraničnú politiku. Bolesťou mimovládnych organizácií v BaH je rozpor medzi kvantitou a kvalitou. Oficiálne ich tam existuje neuveriteľných 12 000, ale často je to len existencia formálna a pre väčšinu z nich je príznačná nekvalita.¹⁷ Pravda, niekoľko organizácií pracuje naozaj intenzívne. Platí to napríklad o Európskom hnutí v Bosne a Hercegovine, ktoré je v živom kontakte so slovenskými mimovládnymi organizáciami a s politickými a diplomatickými predstaviteľmi SR. Vedeli by o tom rozprávať Miroslav Lajčák a slovenský veľvyslanec v Sarajeve Miroslav Mojžita, ktorý je v týchto regiónoch častým účastníkom besied o EÚ, NATO a slovenských skúsenostiach z integračného a reformného procesu. Slovenskí partneri o. i. vysvetľujú, že integrácia do euroatlantických štruktúr nie je a nemôže zostať iba privilegiom politických elít, ale vecou širokej verejnosti, lebo práve ona má prvoradý záujem na uplatnení európskych štandardov v každodennom živote. Záujmom tejto verejnosti je, aby BaH bola demokratickým a právnym štátom s fungujúcou trhovou ekonomikou umožňujúcou riešiť ťažké sociálne postavenie a problémy širokých vrstiev obyvateľstva.

Hospodárska spolupráca a obchodná výmena medzi SR a BaH ešte stále nezodpovedajú potenciálu a možnostiam ekonomík oboch krajín. Hoci slovenský export do BaH vzrástol v roku 2011 o 43,64 %, náš dovoz z BaH dokonca o 133,79 % a zvýšený objem ročnej obchodnej výmeny dosiahol takmer 116 miliónov eur, čo je oproti predchádzajúcim rokom nezanedbateľný rast, ešte stále nie je uspokojivý. Slovensko nie je medzi prvými dvanástimi obchodnými partnermi BaH, kde sú napr. Slovinsko, Rakúsko, Maďarsko, Čierna Hora i Česko. Čo sa týka významných obchodných partnerov, zostávame v kategórii „ostatné krajiny“.¹⁸

Chorvátsko a Čierna Hora sú príkladom zložitého, ale úspešného príbehu integračných procesov na západnom Balkáne. Chorvátsko sa ako členský štát NATO stáva v júli 2013 aj prvým členským štátom EÚ zo západného Balkánu. Národná rada SR ako vôbec prvý z parlamentov členských štátov Únie vyslovil 1. februára 2012 súhlas s prístupovou zmluvou Chorvátskej republiky. Minister Mikuláš Dzurinda vo vystúpení pred poslancami pripomenul významnú úlohu a pomoc, ktorú mu Slovensko poskytlo v kľúčových momentoch jeho integračnej cesty do EÚ. Povedal: „Konali sme tak preto, lebo sme boli a sme presvedčení, že Chorvátsko je schopné naplniť podmienky členstva a byť prínosom pre úniu.“

Ministerstvo zahraničných vecí SR ešte v ten istý deň vo vyhlásení zdôraznilo, že „úspešný prístupový proces Chorvátska, ktoré sa po ukončení ratifikačného procesu stane 28. členskou krajinou EÚ, je silnou motiváciou pre ďalšie krajiny západného Balkánu a signálom, že plnenie podmienok a kritérií prístupového procesu prináša hmatateľné výsledky“.¹⁹

¹⁷ Informáciu o tejto situácii uviedla vedúca oddelenia sociálneho rozvoja, občianskej spoločnosti a cezhraničnej spolupráce delegácie EÚ v BaH Natália Dianišková (SR) vo svojom úvodnom vystúpení na seminári „Úloha občianskej spoločnosti pri posilnení politického dialógu v BaH“, ktorý bol usporiadaný 6. 7. 2011 v Sarajeve v rámci programu EK „People2People“. In: *Mesačná správa ZÚ Sarajevo*, júl 2011.

¹⁸ Štatistické údaje o zahraničnoobchodnej výmene Bosny a Hercegoviny v roku 2011. In: *Mesačná správa ZÚ Sarajevo*, apríl 2012.

¹⁹ *Správy podľa štátov*. MZV SR, http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_COB1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG

Mesiace predtým boli poznačené výraznou slovenskou podporou úspešného zakončenia prístupových rokovaní Chorvátska, ktoré sa zavŕšili uzavretím posledných 4 z celkového počtu 35 kapitol na medzivládnej konferencii EÚ s Chorvátskom 30. júna 2011 v Bruseli. V júli toho istého roka potom na tradičnom chorvátskom samite v Dubrovniku pod názvom „Nová dekáda pre juhovýchodnú Európu – finalizácia tranzície“ zastupoval Slovensko M. Dzurinda. Je len prirodzené, že účastníkom rokovania pripomenul nepochybnú pravdu, že Slovensko aktívne podporovalo Chorvátsko pri začatí rozhovorov o prístupe k EÚ, ako aj v záverečnej fáze tohto procesu.²⁰

Tradičné slovensko-chorvátske vzťahy sú vybudované z mnohých tehál pestrých kontaktov medzi príslušníkmi národov oboch krajín nielen v politickej sfére, ale aj v hospodárstve, kultúre a rozličných oblastiach života spoločnosti. Začiatkom augusta 2011 na ostrove Brač, na dome, kde žil a pôsobil známy slovenský spisovateľ Martin Kukučín, odhalili pamätnú tabuľu.²¹ Treba pripomenúť, že osud tohto domu, pamiatky na jedného z mnohých Slovákov, ktorých životy sa prepletili so životmi Chorvátov, bol veľa rokov neistý a často na okraji záujmu.

Čo sa týka obchodných a hospodárskych vzťahov, aj v prípade Chorvátska platí, že ich stav nezodpovedá skutočným možnostiam oboch krajín. Objem vzájomného obratu v roku 2011 síce dosiahol hodnotu 290,8 milióna eur, ale v našich kontaktoch v týchto oblastiach chýba viac investičných aktivít z oboch strán.

V januári 2011 sa 13 slovenských podnikateľských subjektov zúčastnilo na 13. medzinárodnom veľtrhu VIROEXPO 2011 v meste Virovitica. Slovensko tam malo reprezentačný stánok, v ktorom sa prezentovali aj možnosti podnikania a investovania v SR. Podobnú príležitosť na informovanie chorvátskych hospodárskych a obchodných kruhov využilo päť slovenských firiem v Záhrebe na medzinárodných výstavách zameraných na stavebníctvo, nákladnú dopravu a zariadenia na ohrev a chladenie. Z iniciatívy veľvyslanca SR v Záhrebe Romana Supeka sa uskutočnilo niekoľko rokovaní medzi slovenskými a chorvátskymi partnermi, ktorých výsledkom bolo podpísanie spoločenskej zmluvy o založení obchodnej spoločnosti Tehnix, s. r. o., so sídlom v Bratislave a s dcérskou firmou Tehnix, d. o. o., v chorvátskom meste Donji Kraljevac. Spoločnosť umožní priviesť na Slovensko vyspelú technológiu z oblasti ochrany životného prostredia a už pripravuje projekty na riešenie otázok odpadového hospodárstva miest a obcí na Slovensku i v Chorvátsku. Slovenská spoločnosť HB Reavis

---

=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_24ED0EE083BB1D23C1257997003CE884 (prístup 3. 3. 2012).

²⁰ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_0FFBEB042F49DCE4C12578C70024EB2D](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_0FFBEB042F49DCE4C12578C70024EB2D) (prístup 3. 3. 2012).

²¹ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_E2C9A9853B3AC9C9C12578E8002CAFF7](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_E2C9A9853B3AC9C9C12578E8002CAFF7) (prístup 3. 3. 2012).

má záujem postaviť obchodné centrum v Záhrebe s predpokladanými nákladmi vo výške 60 miliónov eur.²²

Impozantná je úspešná cesta **Čiernej Hory** k euroatlantickým štruktúram, hoci táto krajina získala nezávislosť len pred šiestimi rokmi. A opäť tu vidieť rukopis slovenskej zahraničnej politiky, či už na vládnej úrovni alebo v aktivitách mimovládneho sektora, ktorý sa spolu so svojimi čiernohorskými partnermi usiluje zapojiť do týchto procesov občiansku spoločnosť. V tejto súvislosti treba spomenúť najmä Národný konvent o Európskej únii, ktorý v ČH realizuje Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku s podporou SlovakAid. Vyplýva z toho, že rozširovanie euroatlantickej komunity je jeden z najdôležitejších a najúspešnejších projektov v dejinách modernej Európy. A tento projekt nemôže byť kompletný bez členstva krajín západného Balkánu v euroatlantických štruktúrach. Cieľom Národného konventu o EÚ je urobiť

Cieľom Národného konventu o EÚ je urobiť z európskeho projektu projekt všetkých občanov.

---

z európskeho projektu projekt všetkých občanov. Prvý cyklus národného konventu, do ktorého sa zapája množstvo expertov z vládnych i mimovládnych kruhov, otvoril v apríli 2011 štátny tajomník MZV Milan Ježovica. Konvent vlastne nadväzoval na rozhodnutie Európskej rady z decembra 2010 udeliť Čiernej Hore štatút kandidátskej krajiny na členstvo v EÚ. Prvý cyklus vyhodnotili začiatkom

druhej polovice toho istého roka a v decembri 2012 už uzavreli druhý cyklus národného konventu, ktorý vysoko ohodnotil predseda čiernohorského parlamentu Ranko Krivokapić.²³

Čierna Hora veľmi racionálne a intenzívne využíva slovenský program CETIR. V novembri 2011 prišla do Bratislavy skupina právnych expertov z ministerstva spravodlivosti, generálnej prokuratúry a najvyššieho súdu, aby skúmali uplatňovanie legislatívnych princípov v boji proti korupcii. Súčasťou tejto spolupráce bolo aj vystúpenie štátneho tajomníka Milana Ježovica v októbri 2011 na 3. strategickom plánovacom seminári v Budve s témou „Finančná kríza v čase politických zmien“.

V októbri 2011 udelili slovenskému veľvyslancovi v Čiernej Hore Františkovi Lipkovi titul Manažér roka 2011 za „výnimočný príspevok k posilňovaniu spolupráce medzi civilným a verejným sektorom v ČH a príklady dobrej práce pri vytváraní konsenzu v dôležitých otázkach európskych integrácií a implementácie európskych predpisov a štandardov s dôrazom na rozvoj malého a stredného podnikania“. Takto ho hod-

²² *Obchodná spolupráca SR s jednotlivými krajinami/podpora exportu*. MH SR, <http://www.economy.gov.sk/obchodna-spolupraca-sr-s-jednotlivymi-krajinami-podpora-exportu-6663/128348s> (prístup 3. 3. 2012).

²³ *Výročná správa SFPA za rok 2011, c. d. Pozri tiež Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_5278706EFD28FE74C1257AD2002EA332](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_182E292E8D0C6991C125786900389D91) (prístup 3. 3. 2012).

notila Priemyselná a živnostnícka komora Čiernej Hory, ktorá dodala, že sa rozhodla oceniť ho za prípravu a realizáciu národného konventu.²⁴

Macedónsko je iný, menej úspešný príbeh. Okrem iného je blokované Gréckom, ktoré pre nezhody týkajúce sa názvu krajiny bráni jeho postupu v euroatlantických integračných procesoch. Slovensko sa však snaží čo najviac povzbudiť reformné a integračné úsilie tohto štátu. A tak koncom júna 2011 na pozvanie slovenskej strany prišla na MZV delegácia z partnerského macedónskeho ministerstva (cez program CETIR) na študijnú cestu. Cieľom bolo odovzdať skúsenosti z integrácie do európskych a euroatlantických štruktúr, z reforiem súvisiacich s transformačnými procesmi a úlohou rezortu ministerstva zahraničných vecí v prístupovom procese. Išlo o to, aby sa krajine aj týmto spôsobom pomohlo pri formulovaní a implementácii stratégií v oblasti reforiem a integračných procesov s využitím slovenského príkladu, ktorý uznávajú ako úspešný model. Okrem expertov MZV sa na konzultáciách zúčastnili zástupcovia Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, Inštitútu pre verejné otázky a Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku.

V septembri prišla s podobným cieľom na Slovensko delegácia Výboru pre európske záležitosti macedónskeho parlamentu, v novembri 2011 to bola zas skupina expertov z oblasti zdravotného a sociálneho poistenia.²⁵

AKO POMÔČť ROZVOJU

Ťažisko slovenskej rozvojovej pomoci na západnom Balkáne bolo už tradične v podpore demokratických reforiem, integračného procesu, trhového prostredia a občianskej spoločnosti. Niektorí odborníci a občianski aktivisti hovoria, že bez toho, aby potrebu takejto pomoci spochybňovali, by ju bolo potrebné preklasifikovať z „rozvojovej“ na „predvstupovú pomoc“ v rámci procesu európskej integrácie západného Balkánu, prípadne niektorých štátov Východného partnerstva, a peniaze na to určene vykazovať z úplne iných rozpočtových kapitol. Dodávajú, že na podporu týchto krajín v integračnom úsilí by sa mali vytvoriť iné mechanizmy, napríklad na spôsob Medzinárodného vyšehradského fondu. Podľa týchto názorov by sa tak uvoľnilo viac prostriedkov pre pomoc najchudobnejším krajinám najmä v Afrike.²⁶

²⁴ Výročná správa SFPA za rok 2011, c. d. Pozri tiež *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_552D827E03C224ADC125791F0034D4C0](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_552D827E03C224ADC125791F0034D4C0) (prístup 3. 3. 2012).

²⁵ *Správy podľa štátov*. MZV SR, [http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/\(vw_ByID\)/ID_7889D1DB0E726A39C1257918002BDDD6](http://www.mzv.sk/servlet/content?MT=/App/WCM/main.nsf/vw_ByID/ID_C0B1D004B5A332B2C1257627003301E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&MENU=spravy_podla_statov&SHOW=actuality_by_state&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/Aktualit.nsf/(vw_ByID)/ID_7889D1DB0E726A39C1257918002BDDD6) (prístup 13. 3. 2012).

²⁶ Mesík, J.: Trpaslík medzi obrami: komu pomáha SlovakAid? In: *Zahranická politika*. Roč. XVI, 2012, č. 2, s. 3 – 6.

Možno to, samozrejme, chápať ako podnet na diskusiu a prípadné zmeny, ale teraz, keď sa zaoberáme rokom 2011, pozrime sa na fakty. A podľa tých Slovenská agentúra pre medzinárodnú spoluprácu a rozvojovú pomoc (SAMRS) vo svojej výročnej správe uvádza, že v spomínanom roku bolo v rámci národného programu bilaterálnej pomoci ODA SR vyplatených 7 152 376, 72 eura. Z toho na rozvojové programy dvojstrannej pomoci 6 075 222,80 eura, na mikrogranty (do výšky 5 000 eur, poskytované slovenskými zastupiteľskými úradmi) 370 467,80 eura, na humanitárnu pomoc 216 117 eur, na program CETIR 56 887,50 eura a na administratívne náklady (náklady SAMRS) 433 681,60 eura.²⁷

Cieľovými krajinami na západnom Balkáne boli Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Macedónsko a Srbsko. K nim smerovalo 2 218 902,50 eura, čo je 34,77 % podielu na všetkých projektoch. Najviac sa dostalo Bosne a Hercegovine – 17,77 %, potom Srbsku – 12,06 % a Čiernej Hore 7,52 %.²⁸

Ťažisko slovenskej rozvojovej pomoci na západnom Balkáne bolo už tradične v podpore demokratických reforiem, integračného procesu, trhového prostredia a občianskej spoločnosti.

V roku 2011 bolo 96 mikrograntov, z ktorých 23 poskytol ZÚ v Belehrade. Ten poskytol v roku 2012 doteraz 21 mikrograntov, pričom 16 z nich bolo v hodnote 72 600 eur pre Kosovo. V programe CETIR bolo hrađených 10 študijných pobytov z krajín západného Balkánu z celkového počtu 23 hrađených pobytov.²⁹

Ako vyzerali a ako boli zamerané jednotlivé projekty?³⁰ Neuvedieme ich úplný zoznam, ale najmä tie, ktoré charakterizujú štruktúru a zame-

ranie oficiálnej slovenskej rozvojovej pomoci v krajinách západného Balkánu.

Napríklad v Bosne a Hercegovine to bol projekt firmy Bioenergy Center, s. r. o., v spolupráci s Local Democracy Agency v Prijedore zameraný na identifikáciu príležitostí na využitie potenciálu vodnej a solárnej energie v tomto štáte s cieľom otvoriť dvere potenciálnym investorom. Celkové náklady prekročili 205 000 eur, pričom ODA poskytla vyše 164 000 eur.

Slovenské Centrum pre európsku politiku v spolupráci s Pedagoškim zavodom v Tuzle vypracovali pilotný projekt na implementáciu tém európskej integrácie pre stredoškolské učebné osnovy s možnosťou ich uplatnenia v celej krajine.

Nadácia Pomocné ruky založená bosnianskymi podnikateľmi žijúcimi na Slovensku a slovenskými sympatizantmi BaH v spolupráci s bosnianskym združením Bosfam – bosnianska rodina vybudovala a zariadila v Srebrenici centrum pomoci pre tamojšie ženy, väčšinou vojnové vdovy, a prispela na zariadenie jednej zdravotníckej ambulancie vo vlastníctve samosprávy.

V Čiernej Hore Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku v spolupráci s miestnou mimovládnu organizáciou Európske hnutie v rámci pro-

---

²⁷ Výročná správa Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu za rok 2011. Bratislava: Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, 2012, http://www.slovakaid.sk/wp-content/uploads/2012/05/SAMRS_vyrocnasprava_2011.pdf (prístup 21. 5. 2012).

²⁸ Tamže.

²⁹ Tamže.

³⁰ Tamže.

jektu Národný konvent o EÚ vytvorilo permanentnú, otvorenú a širokú platformu na verejnú diskusiu o otázkach súvisiacich so vzťahom krajiny s Úniou a o potrebných reformách v tomto štáte. Iná slovenská mimovládna organizácia Slovenská atlantická komisia (SAC) organizuje v spolupráci s partnermi v Čiernej Hore „speaking tours“ – série besied politikov, diplomatov, analytikov a novinárov expertov s verejnosťou v regiónoch týkajúce sa Severoatlantickej aliancie a jej miesta v euroatlantických integráciách.

Okrem toho SAC v spolupráci s Belgrade Fund for Political Excellence poskytuje technickú pomoc Srbsku a Čiernej Hore prostredníctvom transferu unikátneho know-how SR v oblasti integrácie do EÚ a NATO. Takisto v spolupráci so spomínanou srbskou mimovládnu organizáciou založila SAC Belehradské bezpečnostné fórum.

Regionálna SOPK v Žiline v spolupráci s regionálnou hospodárskou komorou v srbskom meste Leskovac realizujú projekt uplatňovania slovenských skúseností z transformačného procesu a reforiem v podmienkach regiónov.

Nadácia Pontis v spolupráci s Balkan Civil Society Development Network organizuje v Macedónsku projekt posilňovania kapacít odbornej verejnosti a ich zapojenia do verejnej politiky týkajúcej sa európskej integrácie cez transfer slovenských skúseností (projekt je určený najmä pre analytikov a novinárov nielen v Macedónsku, ale aj v Albánsku a Čiernej Hore).

Podnikateľská aliancia Slovenska v súčinnosti s Konfederáciou podnikateľov Macedónska realizuje projekt, ktorého cieľom je zavedenie protikorupčných nástrojov vo verejnej i v súkromnej sfére, zvyšovanie transparentnosti a obmedzovanie šedej ekonomiky. Zámer je zlepšovať podmienky na rozvoj podnikateľských aktivít a zamestnanosti v štandardnom podnikateľskom prostredí.

ZÁVER

Rok 2011 bol na západnom Balkáne rušný ako obyčajne, hoci to už našťastie nie je v polohách dramatických deväťdesiatych rokov minulého storočia s otvorenými vojnovými konfliktmi. Ich dôsledky sa však stále prejavujú napriek tomu, že stabilizácia pokročila a bezpečnostná situácia je kvalitatívne iná, lepšia, aj keď sa napríklad srbsko-kosovské vzťahy a z nich prameniace napätie ešte neobídu bez prítomnosti vojenských síl KFOR a policajných služieb EULEX.

Slovenská zahraničná politika vo vzťahu k tejto oblasti je nepochybne aktívna, a čo je dôležitejšie, aj produktívna. Má svoj podiel na úspechoch euroatlantickej integračnej cesty Chorvátska a Čiernej Hory. Nerezignuje ani pred ťažkosťami transformačného a integračného procesu v Srbsku, ale najmä pred stagnáciou v Bosne a Hercegovine a Macedónsku. Nie je to málo na štát takej veľkosti, ako je Slovensko, ale aj v tomto prípade sa potvrdzuje, že rozmery krajiny a počet jej obyvateľov nemusia vždy determinovať a obmedzovať jej politický potenciál a možnosti na medzinárodnej scéne. Stále platí to, čo uznávajú aj naši spojenci a partneri: Slovenská republika prináša svojou politikou na západnom Balkáne pridanú hodnotu do európskej politiky v úsilí integrovať ho do euroatlantických štruktúr a prispieť tak k bezpečnosti, stabilite a lepšej budúcnosti tohto regiónu i celého kontinentu. Jediným hendikepom – hoci

nie všetci s tým budú súhlasiť – je podľa nás skutočnosť, že v kosovskej problematike je Slovensko neuznávaním samostatnosti Kosova ako štátu stále tak trochu mimo väčšinového prúdu európskej politiky. Keď to spomíname, neznamená to, že vyzývame na podriadenie sa určitej „štádovosti“, ale na dôslednejšie rešpektovanie nových realít na západnom Balkáne po tragickej kríze deväťdesiatych rokov. Svojím spôsobom sa

---

Slovenská zahraničná politika na západnom Balkáne je úspešná aj preto, lebo pôsobí v oblasti komplexne, nepretržite a nezávisle od výmeny vládnych garnitúr a takisto koordinovane na vládnej i mimovládnej úrovni.

---

dnes už aj v Srbsku pragmatická a realistická časť politických elít vyrovnáva s bolestnou minulosťou a jej nezvratnými dôsledkami.

Slovenská zahraničná politika na západnom Balkáne je úspešná aj preto, lebo pôsobí v oblasti komplexne, nepretržite a nezávisle od výmeny vládnych garnitúr a takisto koordinovane na vládnej i mimovládnej úrovni. A ešte niečo. Pre vzťah Slovenska ku krajinám západného Balkánu, jeho pôsobenie prostredníctvom desiatok, stoviek politikov, diplomatov a množstva občianskych

aktivistov v mimovládnych organizáciách platí to, čo pri vyznamenaní popredného slovenského diplomata v jednom z hlavných miest regiónu povedali o ňom: „Vždy tu bol, aby pomáhal – diskretné, ako jeho povolanie prikazuje, ale najmä priateľsky... Robil to vždy prostriedkami a spôsobom, aby nás neranil, aby neprivedol k nejakému pocitu závislosti. Je príklad diplomata s misiou priateľstva a povzbudenia.“³¹

---

³¹ Ide o Miroslava Mojžitu, ktorý bol v rokoch 1997 – 2001 veľvyslancom SR v Belehrade a od roku 2004 je veľvyslancom SR v Sarajeve. V decembri 2010 mu srbská mimovládna organizácia Liga expertov (www.lex.org.rs) v Medzinárodny deň ľudských práv udelila titul a medailu Rytier povolania (Vitez poziva). Týmto vyznamenaním oceňujú každý rok vysoké morálne a odborné kvality šiestich osobností spoločenského života, vedy a kultúry. Citované slová sú z návrhu výberovej komisie na vyznamenanie slovenského diplomata. Peňažnú odmenu spojenú s vyznamenaním venoval M. Mojžita univerzitnej detskej klinike v Belehrade. Pozri Ambassador se odrekao nagrade u korist dečje klinike. In: *Kurir*, 18. 2. 2011, <http://www.kurir-info.rs/ambassador-se-odrekao-nagrade-u-korist-decje-klinike-clanak-74122> (prístup 3. 3. 2012).

III.

NÁSTROJE SLOVENSKEJ
ZAHRANIČNEJ POLITIKY

SLOVENSKÁ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCA V ROKU 2011

NORA BEŇÁKOVÁ, PETER BREZÁNI, JÁN MIHÁLIK

Rok 2011 bol z pohľadu slovenskej rozvojovej pomoci (ODA SR) ďalším zo série pokusov posunúť túto tému na vyššiu diskusnú i koncepcnú úroveň. Bol to rok, keď sa zdôrazňovali pojmy ako hodnoty, ľudské práva, efektívnosť, adresnosť, transparentnosť, posilňovanie kapacít či rozvojové vzdelávanie, rok, v ktorom došlo k ďalšiemu zúženiu počtu krajín a sektorových priorít. Národný program na rok 2011 nezabudol ani na snahu zohľadňovať (vo väčšej miere) potreby recipientov či potrebu monitoringu a evaluácie. Súčasťou rozvojovej diskusie (ak to tak môžeme nazvať) bolo i zapájanie slovenských subjektov do schém EÚ, aktívnejšie odovzdávanie transformačnej skúsenosti a večná téma rozšírenia okruhu realizátorov o podnikateľov a prepojenie rozvojovej pomoci s obchodnou politikou.

V podstate môžeme rok 2011 hodnotiť ako štandardný. Niečo sa podarilo viac, niečo menej a na ostatné nebolo dosť času a politickej vôle.

V roku 2011 sa dokončila Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na roky 2012 – 2016 a pracovalo sa na príprave nového Mechanizmu poskytovania humanitárnej pomoci, ktorý však nebol schválený ani ku koncu roka 2011. Uskutočnil sa monitoring vybraných projektov v Keni a Južnom Sudáne a prvé externé evaluácie v Bosne a Hercegovine a v Afganistane. Čísla tiež napovedajú, že sa významnejšie navýšil objem prostriedkov na rozvojovú pomoc (o 6,3 milióna eur oproti roku 2010), avšak nešlo o toľkokrát navrhované navýšenie bilaterálneho aspektu, ale o fakt, že od roku 2011 Slovensko prispieva svojím podielom aj do Európskeho rozvojového fondu.

Rok 2011 sa oproti minulým rokom nelíšil v snahe realizátorov pokračovať v procese hľadania zmysluplných pravidiel spolupráce s donatorom – Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS). Toto úsilie do značnej miery hatí jednak fakt, že rozvojová pomoc podlieha pravidlám narábania s prostriedkami zo štátneho rozpočtu, čo núti SAMRS pohybovať sa v rámcoch, ktoré na takúto formu aktivít a projektov neboli nastavené, jednak nadmerná fluktuácia zamestnancov i vedenia agentúry. Za všetko hovorí i skutočnosť, že v roku 2011 mala agentúra troch riaditeľov.

V podstate však môžeme rok 2011 hodnotiť ako štandardný. Niečo sa podarilo viac, niečo menej a na ostatné nebolo dosť času a politickej vôle.

NÁRODNÝ PROGRAM 2011: ÚMYSLY A SKUTKY

Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na rok 2011¹ (NP 2011) schválila vláda na svojom zasadnutí 26. januára 2011. Po prvýkrát sa tak stalo, že rozhodujúci programovací dokument sa podarilo schváliť na začiatku programovacieho obdobia.² Na rozdiel od tých predchádzajúcich mal polovičný rozsah a obmenenú štruktúru. Priniesol tiež niekoľko kvalitatívnych zmien.

Prvou a asi najzásadnejšou bola diferenciácia medzi rozvojovou a technickou pomocou. Ako už bolo spomenuté v úvode, počet krajín, ktorým sa mala rozvojová pomoc poskytovať, bol zúžený³, podobne ako ich sektorové zameranie, ktoré však bolo opäť stanovené bez hlbšej diskusie (ktorú samotný programový dokument obsahuje v úvode) s recipientskými krajinami. Vo všeobecnosti (v týchto statiach sa pritom každý rok výrazne opakujeme) je problémom efektívneho nastavenia sektorových priorit pre vybrané krajiny absencia strategických programových dokumentov, ktoré by definovali donorský zámer Slovenska na viacročné obdobie. A túto situáciu nezmenil ani rok 2011.

Zvýšený dôraz tento dokument kládol na odovzdávanie transformačných skúseností SR vo forme technickej pomoci či na budovanie slovenských kapacít v oblasti rozvojovej spolupráce a rozvojové vzdelávanie. Na MZV sa vytvoril samostatný program Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR), ktorého cieľom je urýchliť a zlepšiť rozvoj krajín západného Balkánu a Východného

¹ *Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na rok 2011*, <http://www.slovakaid.sk/wp-content/uploads/2011/02/NP-ODA-2011.pdf> (prístup 12. 3. 2011).

² Situáciu však nakoniec aj tak skomplikovalo prijatie zákona o dotáciách v pôsobnosti MZV SR a výnosov MZV SR publikovaných pod č. 134/2011 Z. z. (výnos o náležitostiach žiadostí o dotáciu, náležitostiach zmluvy o poskytnutí dotácie a účele dotácie a o náležitostiach výzvy vrátane postupov pri predkladaní programov a projektov oficiálnej rozvojovej pomoci) a 135/2011 Z. z. (výnos o založení komisie na posudzovanie žiadostí o poskytnutie dotácie na oficiálnu rozvojovú pomoc), ktoré spôsobili posuny v realizácii samotných výziev, ktoré sa podobne ako v minulom období uskutočnili opäť až takmer v polovici programovacieho obdobia (máj 2011).

³ Programovými krajinami ostali Keňa a Afganistan, prioritnými Sudán, Bosna a Hercegovina, Moldavsko a Čierna Hora.

partnerstva prostredníctvom odbornej výmeny, informovanosti o EÚ a poradenstva v rozhodovacích procesoch najmä na medzivládnej úrovni.⁴

Novou formou pomoci malo byť zavedenie poskytovania štipendií priamo v rozvojových krajinách, kde majú slovenské vysoké školy pobočky, avšak táto forma pomoci sa nakoniec nerealizovala.

V duchu zavedenej tradície ani v NP 2011 neabsentovali konkrétne stanovené úlohy na rok 2011, pri ktorých však opäť chýbali presné termíny plnenia, indikácia finálneho stavu ku koncu programovacieho obdobia a nebola pri nich jasná ani zodpovednosť za ich realizáciu. Zoznam úloh a ich vykazovanie, tak ako ich prezentuje MZV SR, ponúka tabuľka 1.⁵

BILATERÁLNA POMOC: KAM, DO ČOHO A ZA KOĽKO

NP 2011 vymedzuje dvojstrannú rozvojovú pomoc ako hlavný a najdôležitejší (a najadresnejší) komponent slovenskej ODA, ktorý vláda plánovala zefektívniť a urobiť transparentnejším. Ako sa ďalej uvádza v úvode NP 2011 – a s čím možno len súhlasiť –, aj preto znížila na rok 2011 teritoriálny rozptyl a zúžila sektorové zameranie. Tento prístup znižuje fragmentáciu ODA SR, ktorá bola pri disponibilných finančných objemoch neefektívne rozdeľovaná medzi veľký počet krajín bez možnosti výraznejšieho účinku v krajine. K tomu však patrí aj „za bé“ – a tým je plánovanie a programovanie našich aktivít, ktoré bolo aj v roku 2011 bez odozvy (a ako vidno z tabuľky 1, prípravu programových dokumentov – prinajmenšom pre programové krajiny – nemalo v pláne ani toto vedenie).

V NP 2011 bola prvýkrát rozdelená pomoc na rozvojovú a technickú. V prípade rozvojovej pomoci bol počet krajín zúžený na šesť:

- programovými krajinami ostali Keňa a Afganistan,
- prioritnými krajinami Južný Sudán, Bosna a Hercegovina, Moldavsko a Čierna Hora.

Pri zavedení modality technickej pomoci boli vyhlásené výzvy pre región západného Balkánu, krajiny Východného partnerstva (Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina) a v rámci aktuálnych výziev pre Tunisko a Egypt.

Okrem programového zaostávania bol pozadu i finančný pohyb. V roku 2011 bolo na bilaterálnu pomoc poskytnutých 15 419 476,60 eura.⁶ I keď v absolútnych číslach

⁴ Teda primárne prostredníctvom krátkodobých študijných pobytov predstaviteľov štátnej správy z prijímateľských krajín, prípadne expertov zo SR v prijímateľských krajinách.

⁵ Tabuľka je prevzatá z materiálu *Informácia o oficiálnej rozvojovej pomoci SR za rok 2011*. Bratislava, MZV SR, 2012, s. 16. V bode „Zlepšenie fungovania systému humanitárnej pomoci“ sa síce píše, že sa pripravila nová verzia mechanizmu, avšak ani do volieb v marci 2012 tento materiál nebol schválený. Podobne časť o hodnotení a monitorovaní projektov ako jednu zo splnených úloh uvádza realizáciu evaluácie projektov v Keni a Južnom Sudáne v sektore zdravotníctva v roku 2011, no samotná evaluácia sa uskutočnila až v marci 2012. Vo vykázaní poslednej úlohy je tiež sporná formulácia hovoriaca o zverejnení informácie o novom programe EK ePrag, ktorý je skôr príručkou.

⁶ Údaje o objeme použitých zdrojov sú prevzaté z už citovaného dokumentu *Informácia o oficiálnej rozvojovej pomoci SR za rok 2011*.

Tabuľka 1. Vyhodnotenie plnenia úloh a indikátorov Národného programu ODA SR 2011

Úloha	Indikátor	Plnenie
Podporiť rozvojové vzdelávanie na školách a výchovu mladých ľudí vo vedomí solidarity, spolupatričnosti a zodpovednosti	Predloženie Národnej stratégie pre globálne rozvojové vzdelávanie na rokovaní vlády SR	Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na obdobie rokov 2012 – 2016 bola prerokovaná v rámci Hospodárskej a sociálnej rady a následne schválená na rokovaní vlády SR 18. januára 2012.
Zlepšenie fungovania systému humanitárnej pomoci	Predloženie aktualizovanej verzie Mechanizmu poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia na rokovaní vlády SR	Aktualizovaná verzia Mechanizmu poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia je pripravená na predloženie na rokovaní porady vedenia MZV SR a následne na rokovaní vlády SR.
Budovanie kapacít na poskytovanie rozvojovej a humanitárnej pomoci	Vytvorenie databázy slovenských expertov v oblasti rozvojovej a humanitárnej pomoci	Databáza slovenských expertov v oblasti rozvojovej a humanitárnej pomoci bola zverejnená 5. januára 2012 a postupne sa dotvára.
Vytvorenie systému monitorovania a hodnotenia ODA SR	Vytvorenie všeobecných pravidiel monitorovania a hodnotenia ODA SR, realizácia hodnotenia projektov ODA SR vo vybraných partnerských krajinách	V roku 2011 prebehol monitoring projektov v Keni, nezávislé hodnotenie (evaluácia) projektov v Bosne a Hercegovine (D&D Consulting), v Afganistane (UNDP), v Keni a Južnom Sudáne v sektore zdravotníctva (IBS Slovakia).
Zlepšiť programovanie ODA SR	Identifikácia partnera na spoločné programovanie vo vybranej partnerskej krajine	V rámci vládneho programu USA, tzv. Emerging Donors Challenge Fund, sa o spolufinancovanie rozvojových projektov uchádzalo desať krajín strednej a východnej Európy. Z celkovej sumy 3 milióny USD bolo pre slovenské projekty vyčlenených 700 000 USD. Slovenská strana participovala na spoločných projektoch s USA vo výške 400 000 eur.
Zapojenie súkromného sektora do ODA SR	Vypracovanie koncepcie efektívneho prepojenia obchodnej politiky SR s ODA SR	Návrh koncepcie je pripravený na TORP. Zároveň M.E.S.A. 10 na základe zadania SAMRS vypracovala štúdiu realizovateľnosti B2B v kontexte mechanizmu poskytovania ODA SR.
Posilniť štatistické výkazníctvo o ODA SR	Vytvorenie informačného systému na poskytovanie ODA	Úloha sa plní v spolupráci s MF SR.
Zabezpečiť implementáciu odporúčaní hodnotiacej správy Výboru OECD pre rozvojovú pomoc k ODA SR s cieľom posilniť systém rozvojovej spolupráce SR	Vypracovanie pracovného plánu aktivít zameraných na plnenie odporúčaní	Úloha v procese plnenia – TORP vypracoval odpočet realizovaných odporúčaní. V priebehu roka 2012 sa v SR pripravuje oficiálna prezentácia záverov správy a dosiahnutého pokroku v realizácii jej odporúčaní spojená s odborným seminárom na vybranú tému za účasti expertov OECD a EÚ.
Priebežne a systémovo podporovať väčšie zapojenie slovenských subjektov do rozvojovej spolupráce financovanej z nástrojov EÚ	Zvyšovať povedomie slovenských subjektov o finančných nástrojoch EÚ v oblasti rozvojovej spolupráce	Zverejnenie informácie na www.slovakaid.sk o novom programe EK ePRAG (<i>Practical Guide to Contract Procedures for EC External Actions</i>). V januári 2011 sa konal seminár pre MVO a podnikateľské subjekty o využívaní európskych finančných nástrojov IPA, ENPI a o verejnom obstarávaní EK.

išlo približne o navýšenie o 200 000 eur oproti roku 2010, v percentuálnom vyjadrení bol podiel na celkovej ODA (25 %) o 2 % nižší v porovnaní s minulým rokom.

Najväčší balík z tohto objemu v sume 7 152 376,70 eura (vrátane administratívnych nákladov – 433 681,60 eura) bol použitý na rozvojové projekty spravované SAMRS. Výdavky samotného MZV SR na bilaterálnu pomoc predstavovali 880 970,70 eura (z toho 657 564,60 tvorili mzdové náklady v rámci agendy ODA).

Ministerstvo vnútra realizovalo z celkového objemu 2 946 809 eur najväčšie množstvo aktivít v rámci priority „utečenci“ (2 158 635,50 eura)⁷. Na misie pod záštitou EÚ⁸ použilo 404 900 eur a na materiálnu humanitárnu pomoc 322 710 eur.

Ministerstvo školstva použilo prostriedky vykazované ako rozvojová pomoc na štipendiá (1 629 118 eur), projekt FF UK (Slovenčina ako cudzí jazyk – 24 233,30 eura), platy učiteľov a lektorov (620 272,30 eura) a 28 820 eur vykázalo ako administratívne náklady.

Štvrtým najväčším „poskytovateľom“ bilaterálnej ODA bolo ministerstvo financií (1 931 255,20 eura), ktoré poskytlo finančný príspevok do Fondu technickej spolupráce SR a EBOR (1 milión eur), uhradilo zvýšenie príspevku pre Regionálne centrum UNDP na program Verejné financie pre rozvoj (621 166,20 eura)⁹ a poskytlo technickú pomoc vo forme expertízy a konzultácií vo výške 17 803 eur. V súvislosti s rozvojovými aktivitami tiež vyúčtovalo použitie 180 000 eur na informačný systém vykazovania ODA, 7 000 na budovanie kapacít MF SR a 105 286 eur na administratívu (mzdy).

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka realizovalo rozvojové aktivity v celkovom objeme 103 882,70 eura, ktoré v podstate rovnomerne použilo na zapojenie do Centrálného potravinového dátového systému, prevádzkovanie depozitnej knižnice FAO a projekty Národného lesníckeho centra s Ukrajinou.

Úrad jadrového dozoru použil na financovanie stáží a vedeckých návštev 58 500 eur a kancelária prezidenta zrealizovala v súvislosti s rozvojovou problematikou služobné cesty (Čierna Hora) v objeme 33 638,70 eura.

Medzi menších poskytovateľov patrili v roku 2011 Ministerstvo zdravotníctva SR (3 000 eur na odborné konzultácie), Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo (3 100 eur na školenia) a Národná banka SR v objeme 3 400 eur.

Jadro projektovej rozvojovej spolupráce sa realizovalo prostredníctvom podpory SAMRS.¹⁰ V roku 2011 sa začala, pokračovala a v niektorých prípadoch sa aj ukonči-

⁷ Z tejto sumy až 75 % zdrojov smerovalo na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona 480/2002 Z. z. o azyle.

⁸ EUPOL – Afganistan, EUPM – Bosna a Hercegovina, EUMM – Gruzínsko, EULEX – Kosovo, EUBAM – Ukrajina a Moldavsko.

⁹ Cieľom programu je posilniť a zlepšiť národné kapacity vybraných krajín v oblasti verejných financií, keďže správne riadenie verejných financií je kľúčové pre boj s korupciou, znižovanie chudoby a zabezpečenie efektívneho využívania verejných zdrojov. MF SR program financuje, zúčastňuje sa na jeho riadení ako člen riadiacich orgánov programu a podieľa sa aj na poskytovaní expertízy vybraným rozvojovým krajinám. V roku 2011 MF SR podporilo projekty technickej pomoci zamerané na reformu riadenia verejných financií v Čiernej Hore, Moldavsku a na Ukrajine. Vo všetkých krajinách prebiehajú v rámci dohodnutých tematických oblastí konzultačné, vzdelávacie a analytické aktivity pre pracovníkov ministerstiev financií a pre ďalších kľúčových aktérov.

¹⁰ Autori aj v tomto roku použili na spracovanie tejto časti dokument *Výročná správa Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu za rok 2011*. Bratislava: Slovenská agentúra

la realizácia 197 projektov. Z nich 27 bolo realizovaných v programových krajinách, 53 v projektových krajinách (z toho 12 v rámci technickej pomoci a 3 boli schválené v rámci projektovej výzvy Aktuálne rozvojové výzvy). Osem projektov sa implementovalo v oblasti globálneho vzdelávania, spolufinancovali sa tri, ktoré uspeli vo výzvach Európskej komisie, a po jednom sa realizovali projekty zamerané na verejnú informovanosť, resp. na podporu a budovanie kapacít.

Už „samoplagiátorsky“ musia autori (podobne ako v mnohých predchádzajúcich a nasledujúcich častiach textu) pripomenúť, že projekty sa implementovali v pomerne širokom sektorovom (približne 16 rôznych sektorov¹¹) a teritoriálnom zábere (17 rôznych krajín), čo je dôsledkom predchádzajúceho nastavenia. Treba však zdôrazniť, že výrazne ubudlo infraštruktúrnych projektov v prospech sektorov, v rámci ktorých vie SR podať účinnejšiu pomocnú ruku (zdravotníctvo, vzdelávanie či technická pomoc). Prehľad objemu finančných prostriedkov poskytuje tabuľka 2.

V rámci čoraz častejšie využíwanej schémy mikrograntov prebiehalo 96 projektov v 12 krajinách v hodnote 370 467,70 eura. Najviac sa táto modalita využila v Bielorusku (24 projektov), Srbsku a Kosove (23), Bosne a Hercegovine (15) a v Keni (10).¹² Väčšina mikrograntov smerovala do podpory sociálnej infraštruktúry (čiže nákup technického vybavenia alebo rekonštrukčné práce pre školy a škôlky, zdravotné a sociálne zariadenia alebo mimovládne organizácie či redakcie). Okrem toho bolo podporených niekoľko projektov malej komunitnej infraštruktúry týkajúcich sa rozvodu vody alebo energie v obciach. Malá časť projektov sa venuje rozvoju demokracie a občianskej spoločnosti, vzdelávaniu či poskytovaniu skúseností s reformami alebo európskej integrácii.

VÝZVY V ROKU 2011¹³

V roku 2011 sa uskutočnilo 15 výziev, v rámci ktorých bolo schválených 44 projektov v celkovom objeme 5 715 107,69 eura. Pre programové krajiny bolo schválených 13 projektov s dominanciou tých, ktoré boli zamerané na sociálny rozvoj v oblasti zdravotníctva a vzdelávania.¹⁴

---

pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, 2012, http://www.slovakaid.sk/wp-content/uploads/2012/05/SAMRS_vyrocnna-sprava_2011.pdf (prístup 21. 5. 2012), a už citovaný materiál *MZV Informácie... Kým v minulom roku sa oba dokumenty líšili vo viacerých aspektoch a dáta boli nejednotné, za rok 2011 sa nápadne podobali aj jednotlivé formulácie. Hoci príležitostné nezrovnalosti v týchto dokumentoch sa vyskytli, pre záverečný obraz o slovenskej ODA v roku 2011 nemali tieto rozdiely nijaký relevantný význam*

¹¹ Niektoré pomenovania sektorov v rôznych NP sa líšia, ich obsahová náplň sa však často prekrýva. Preto sa autori rozhodli pre výraz „približne“.

¹² Po 9 projektov bolo podporených v Moldavsku a Čiernej Hore, 4 v Egypte, 3 na Ukrajine a po 1 projekte implementovali v Iraku, Mongolsku, Albánsku a Indonézii.

¹³ Podrobnejší prehľad projektov schválených v roku 2011 pozri in *Dvojstranná rozvojová pomoc SR v roku 2011. Hodnotiaci správa mimovládnych rozvojových organizácií*. Bratislava: Platforma MVRO, 2012. Nasledujúca časť výrazne čerpá z tohto dokumentu, ako aj z už citovanej *Výročnej správy SAMRS*.

¹⁴ Afganistan – 3 (Afganistan je krajina s problematickou bezpečnosťou, a preto nemožno očakávať veľký počet slovenských subjektov, ktoré sú schopné realizovať kvalitné terénne projekty;

Tabuľka 2. Bilaterálna ODA SR za rok 2011 podľa krajín (v eurách) (bez humanitárnej pomoci, mikrograntov a nákladov na CETIR)

Afganistan		902 979,33
Afrika		1 714 093,71
	Keňa	1 088 664,00
	Sudán	517 464,37
	Etiópia	23 965,34
	Egypt	84 000,00
Krajiny Východného partnerstva		956 856,05
	Ukrajina	353 326,33
	Bielorusko	39 089,66
	Gruzínsko	368 118,50
	Moldavsko	196 321,56
Krajiny západného Balkánu		2 218 902,50
	Srbsko	739 144,47
	Bosna a Hercegovina	868 531,28
	Čierna Hora	461 248,40
	Macedónsko	149 978,35
Slovenská republika		269 515,43
	rozvojové vzdelávanie	142 509,35
	verejná informovanosť	19 795,22
	budovanie kapacít ODA	51 910,08
	spolufinancovanie projektov s EÚ	55 300,78
Ostatné krajiny		12 875,80
Spolu		6 075 222,82

V projektových krajinách bolo schválených 5 projektov.¹⁵ Treba dodať, že napr. programový zámer uvedený v NP pre Bosnu a Hercegovinu bol stanovený príliš ambiciózne. Už hlavný cieľ – stabilizácia krajiny a budovanie funkčného štátu – je ťažké plniť prostredníctvom vybraných sektorových priorít. Do budúcnosti by bolo relevantné prehodnotiť poskytovanie rozvojových intervencií pre Bosnu a Hercegovinu a sústrediť sa na technickú pomoc a podporu integračného úsilia.

Programové zameranie pre Čiernu Horu reagovalo na aktuálny problém záplav z roku 2010 a v rámci neho boli schválené dva projekty protipovodňovej ochrany, pričom realizácia jedného bola zastavená. Za zmysluplnejšie však pokladáme využitie

---

z toho dôvodu by Afganistan v budúcnosti mohol byť preradený zo skupiny programových krajín medzi projektové krajiny), Keňa – 6 (Keňa je pre slovenské rozvojové aktivity krajina s veľkým potenciálom, tradične býva v rámci výzvy predložených najväčší počet žiadostí, z ktorých niektoré nie je možné podporiť z dôvodu finančných limitov; zdravotnícke projekty v Keni majú dlhodobú tradíciu) a Južný Sudán – 4 (v Južnom Sudáne sú viaceré slovenské subjekty prítomné od roku 2000, čo Slovensku poskytuje pridanú hodnotu v rámci donorskej komunity, ktorej pozornosť sa na toto teritórium upriamila po vzniku nového štátu v roku 2011) v celkovom objeme 3 172 944,50 eura.

¹⁵ Bosna a Hercegovina – 1, Čierna Hora – 3 a Moldavsko 1 v celkovom objeme 853 069,80 eura.

slovenských skúseností s vodným hospodárstvom v chudobnejších rozvojových krajinách než v hlavnom meste krajiny, ktorá sa snaží o členstvo v EÚ. Práve technická pomoc pri integračnom úsilí Čiernej Hory by mala byť slovenskou prioritou v tejto krajine. Podobne ako v prípade Bosny, aj zámer pre Moldavsko bol zadefinovaný príliš ambiciózne v porovnaní s pridelenou finančnou alokáciou pre rozvojové projekty v tejto krajine v sume 280 000 eur. Je nutné dodať, že aj ten jeden schválený projekt patrí skôr do komponentu technická pomoc ako do oblasti sociálneho rozvoja.

V rámci komponentu technická pomoc pre západný Balkán a krajiny Východného partnerstva bolo schválených 13 projektov – 5 na Balkáne¹⁶ a zvyšok v krajinách Východného partnerstva.¹⁷

V regióne Východného partnerstva nebol schválený ani jeden projekt pre Ukrajinu (zo štyroch podaných), hoci Ukrajina je naším strategickým a zároveň jediným susedom, kam naša rozvojová pomoc smeruje. Zo schválených projektov v rámci tejto modality priamo tri riešia priority zapájania štátnych inštitúcií a občianskej spoločnosti do reformných procesov a integračného úsilia. Projekty sú založené na

---

V regióne Východného partnerstva nebol schválený ani jeden projekt pre Ukrajinu (zo štyroch podaných), hoci Ukrajina je naším strategickým a zároveň jediným susedom, kam naša rozvojová pomoc smeruje.

---

predchádzajúcich skúsenostiach s odborným dialógom tak na Slovensku, ako aj v danom regióne. Zvyšné sa zameriavajú na preberanie veľmi špecificky zameraných noriem EÚ – týkajúcich sa protipovodňových opatrení a nakladania s elektrickým odpadom. Pri tomto type intervencií by stálo za zváženie stanoviť prioritné sektory, ktorých by sa reformy alebo harmonizácia noriem mali týkať, aj v koordinácii s aktivitami CETIR, v rámci ktorých prichádzajú na Slovensko zástupcovia štátnych inštitúcií z cieľových krajín kvôli konkrétnym té-

мам, a nastaviť zameranie výziev v budúcnosti podľa konkrétne prejaveneho záujmu z určitej krajiny.

Navyše prenosom transformačných skúseností, teda jednou z priorit slovenskej rozvojovej pomoci, sa zaoberá limitovaný počet subjektov. Preto riešenie vyhlásiť regionálne výzvy nedovoľuje organizáciám, ktoré majú kapacity aj expertízu, uchádzať sa o projekty v niekoľkých krajinách regiónu súčasne, čím sa znižuje možnosť kontinuity programov, ktoré už boli podporované zo SlovakAid v predchádzajúcom období.

Bielorusko bolo v roku 2011 prioritnou krajinou pre MZV v oblasti podpory ľudských práv a demokracie. Samotné ministerstvo a zastupiteľský úrad SR realizovali viaceré vlastné aktivity, ako je pozývanie zástupcov opozície, aktivistov a ich príbuzných na Slovensko, verejné podujatia na vyjadrenie solidarity na Slovensku či distribúciu techniky a inej pomoci prostredníctvom mikrograntov. Pri samotných výzvach sa ukázali pomerne slabé kapacity slovenských mimovládnych organizácií. V prvej výzve uspela len jedna, ktorá v Bielorusku pôsobí dlhodobo (Nadácia Pontis) a v sú-

¹⁶ 3 projekty v Macedónsku (1 je regionálny a pokrýva aj Srbsko a Albánsko), 1 v Srbsku a 1 v Čiernej Hore.

¹⁷ 3 projekty v Moldavsku, 2 v Gruzínsku a 3 v Bielorusku.

časnosti sa venuje najmä podpore analytikov, verejnej politike, budovaniu kapacít mimovládnych organizácií a posilňovaniu zodpovedného podnikania. Združenie Človek v ohrození a FSEV UK sú novými realizátormi projektov na pomoc obetiam represíí – či už študentom, nezávislým novinárom alebo aktivistom. Zavedenie nového modelu – štipendijného fondu – je zaujímavým počínom, je však dôležité, aby bol tento model nastavený na dlhodobjšie trvanie, aby študenti mohli dokončiť štúdium, nielen ostať na Slovensku jeden semester.

Na západnom Balkáne bolo prioritným cieľom podporiť európsku a euroatlantickú perspektívu regiónu západného Balkánu. Plánované priority sa v najširšom meradle uplatňujú v Čiernej Hore v rámci projektov Výskumného centra Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, Nadácie Pontis a Slovenskej atlantickej komisie, ktoré sú založené na predchádzajúcich skúsenostiach s odborným dialógom tak na Slovensku, ako aj v danom regióne. Srbsko a Albánsko sú čiastočne pokryté jedným projektom. Pre Bosnu a Hercegovinu nebol realizovaný ani jeden projekt. V Macedónsku sú oba projekty zamerané na odovzdávanie skúseností so súkromnou sférou a zamestnávateľmi. Oba projekty nastavujú nástroje na eliminovanie korupcie a nezamestnanosti, ktorých reálny výsledok sa dá vyhodnotiť až s odstupom času.

Egypt a Tunisko boli do slovenskej rozvojevej pomoci doplnené dodatočne v reakcii na aktuálny vývoj vo svete. Výzvou pre slovenské organizácie bolo predložiť projekty pre krajiny, v ktorých predtým nerealizovali žiadne aktivity. Projekty preto predložili najmä tie organizácie, ktoré sú súčasťou medzinárodných sietí alebo majú bohaté medzinárodné kontakty v oblasti demokratizačných aktivít.

Prvé schválené projekty Občianskeho oka a Nadácie Pontis pre Egypt reagovali na aktuálnu situáciu – potrebu prípravy volieb a ich nezávislého monitorovania a pomoc pri budovaní kapacít vznikajúcich mimovládnych organizácií. Tieto aktivity dosiahli výsledky napriek zložitej politickej situácii v krajine. Z tohto dôvodu by bolo opodstatnené stavať na doterajších výsledkoch a v projektoch v Egypte naďalej pokračovať.

Slovensko sa s Holandskom stalo spolupredsedom Pracovnej skupiny v rámci Spoločenstva demokracií „Task Force Tunisia“. V tej súvislosti bola vyhlásená ďalšia grantová výzva na projekty v Tunisku. Projekt Občianskeho oka sa aj v tejto krajine venoval aktuálnej potrebe pozorovania transparentnosti volieb, projekt PDCS si dáva za cieľ najprv identifikovať spomedzi stoviek novovzniknutých MVO potenciálnych lídrov a organizácie, ktoré majú perspektívu hrať úlohu pri ďalšej transformácii krajiny a poskytnúť tak slovenské skúsenosti. Efektivitu projektu e-Slovensko – vydanie komiksu, ktorý v čase písania tohto textu nebol vytlačený a distribuovaný, nedokážeme posúdiť.

Poučením pre pôsobenie v nových teritóriách by malo byť aj to, že na začiatku je vhodné mať k dispozícii malé zdroje (mikrogranty alebo prostriedky z programu

---

Poučením pre pôsobenie v nových teritóriách by malo byť aj to, že na začiatku je vhodné mať k dispozícii malé zdroje, ktoré by zástupcom slovenských organizácií umožnili vycestovať do krajín, hľadať kvalitných lokálnych partnerov, vidieť aktivity iných donorov, a až potom predkladať väčšie projekty na grantové výzvy.

CETIR), ktoré by zástupcom slovenských organizácií umožnili vycestovať do krajín, hľadať kvalitných lokálnych partnerov, vidieť aktivity iných donorov, a až potom predkladať väčšie projekty na grantové výzvy. S prihliadnutím na to, že ide o nové destinácie slovenskej ODA, a prakticky neexistenciu domácej expertízy by tematickému vymedzeniu výziev mala predchádzať dlhšia diskusia za účasti odborníkov z danej oblasti a potenciálnych slovenských realizátorov pomoci, aby sa ciele pôsobenia slovenských subjektov stanovili realisticky. Napríklad vypracovanie konceptu reformy bezpečnostného sektora, ktorá je pre občiansku spoločnosť v Tunisku ešte stále neznámou koncepciou, je príliš ambiciózne zadanie.¹⁸

Pozitívom slovenskej rozvojovej spolupráce v roku 2011 je, že sa po prvýkrát poskytla väčšia časť financií na pomoc najchudobnejším a nízkopríjmovým krajinám (58 %) oproti krajinám so stredným príjmom (42 %).

Podpora smerovala v roku 2011 do sektorov zdravotníctva (30,6 %), vzdelávania (18,7 %), ochrany životného prostredia (15,7 %) a európskej integrácie (11,7 %), ako aj do sektorov občianskej spoločnosti (11 %), poľnohospodárstva (8,1 %), infraštruktúry (2,9 %) a budovania trhového prostredia (1,5 %).

V rámci dotačných výziev sa prihlásili všetky typy právnických osôb, prevládajúce zameranie výziev na zdravotníctvo, vzdelávanie či technickú pomoc v oblasti reforiem a rozvoja občianskej spoločnosti vytvorili v roku 2011 väčší priestor na ponuku projektov zo strany MVO, ktoré získali 66 % projektov. Výraznejšie sa oproti minulosti presadili akademické inštitúcie (19,7 %), ktoré sa zapájajú do pomoci v náročnejších teritóriách, ako je Afganistan, Južný Sudán, Keňa či Bielorusko. Podnikateľské subjekty získali 10 % projektov, štátne inštitúcie 3 % a zväzy podnikateľov 1,5 %.

NOVÉ CENTRUM PRE ODOVZDÁVANIE SKÚSENOSTÍ Z INTEGRÁCIE A REFORIEM

V roku 2011 sa na MZV vytvoril program technickej pomoci CETIR, ktorého cieľom je prehĺbovať kontakty slovenských expertov s predstaviteľmi štátnych orgánov a občianskej spoločnosti v krajinách západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ. Dôraz pri jeho implementácii sa kladie na konzultácie o konkrétnych otázkach ich reformných a integračných procesov. Úmyslom CETIR je promptne reagovať na požiadavky partnerskej krajiny v súvislosti s konkrétnou otázkou a možnosť predviesť v praxi riešenia v špecifických inštitúciách na území SR. Na rok 2011 bolo na CETIR vyčlenených ambiciózných 300 000 eur.

Nakoniec sa realizovalo desať pobytov zástupcov štátnej správy (ministerstvá, médiá) z krajín západného Balkánu¹⁹ a Východného partnerstva²⁰. Z prostriedkov CETIR sa hradila aj účasť bieloruských aktivistov na festivale Pohoda (2 088,40 eura),

¹⁸ Dôležité je tiež vytýčiť vhodný časový rámec na jednotlivé projekty vzhľadom na očakávania v oblasti transformačných procesov, ktoré si vyžadujú dlhší časový úsek. V prípade grantovej výzvy pre Tunisko bol časový rámec na projekty s dĺžkou maximálne 9 mesiacov veľmi krátky, obmedzený aj v podobe mesačnej prestávky počas ramadánu.

¹⁹ Macedónsko: tri šesťčlenné delegácie – 15 399,50 eura, Bosna a Hercegovina: dve trojčlenné delegácie – 2 934,90 eura, Srbsko: dve delegácie (10 osôb) – 7 496,20 eura, Čierna Hora: dve delegácie z ČH v SR a jedna cesta zástupcu SR v ČH – 4 120,90 eura.

²⁰ Moldavsko: jedna päťčlenná delegácia – 4 384,80 eura.

Leadership Development Programme na MZV (458,90 eura) a informačný leták (1 679,04 eura). Reálne čerpanie teda predstavovalo sumu 56 887 eur. Z celkových nákladov bolo 30 % použitých na úhradu mzdových nákladov kontaktného bodu CETIR v SR.

Treba zdôrazniť, že CETIR umožňuje reagovať na aktuálne potreby v oblasti odovzdávania skúseností. Takýto flexibilný mechanizmus financovania nízkorozpočtových aktivít v systéme slovenskej rozvojovej pomoci doteraz absentoval. Je však pomerne rigidný v zapájaní iných ako štátnych aktérov. Zapojením mimovládneho či akademického sektora by sa podporilo budovanie vzťahov a spoločných aktivít s MZV a podporili by sa ďalšie aktivity zamerané na podporu transformácie a integrácie vybraných krajín. MVO a ďalší aktéri majú záujem a kapacity pozývať zástupcov inštitúcií z partnerských krajín na študijné návštevy alebo verejné podujatia pre slovenskú verejnosť, spolufinancovať publikačné výstupy o transformácii alebo integrácii, vytvárať analýzy a štúdie o partnerských krajinách pre potreby plánovania ODA, vycestovať do partnerskej krajiny s cieľom hľadať lokálnych projektových partnerov na prípravu väčších projektov a podobne.

Program CETIR je pomerne rigidný v zapájaní iných ako štátnych aktérov.

Okrem toho by bolo ideálne, ak by sa v rámci technickej pomoci prepojili veľké projekty podporené v rámci výziev a malé aktivity v rámci CETIR. Koordinátor programu CETIR by mal sledovať všetky bilaterálne projekty a snažiť sa s jednotlivými realizátormi koordinovať aktivity pre zástupcov inštitúcií z cieľových krajín. Ako už bolo naznačené, z prostriedkov CETIR by sa mohli hradiť aj menšie granty, ktoré by umožnili zástupcom slovenských organizácií vycestovať do jednotlivých krajín slovenskej ODA a zmapovať situáciu predtým, ako sa s väčšími projektmi zapoja do grantových výziev.

SPOLUFINANCOVANIE

Aj napriek tomu, že nástroj spolufinancovania projektov schválených v rámci výziev Európskej komisie je podľa NP ODA 2011 „dôležitý z hľadiska podpory slovenských subjektov uchádzajúcich sa o finančné zdroje EÚ, ako aj hľadiska budovania domácich kapacít pre poskytovanie pomoci“, a napriek dostatku finančných zdrojov boli podporené len tri zo štyroch žiadostí o spolufinancovanie európskych projektov schválených EK v roku 2010 alebo 2011, ktoré boli zamerané na rozvojové vzdelávanie a verejnú informovanosť o rozvojovej spolupráci na Slovensku a realizovali sa v rámci trojročných projektov mimovládnych organizácií.

Odmietnutie jednej zo žiadostí otvorilo otázku nastavenia kritérií rozhodovania o poskytnutí zdrojov na spolufinancovanie projektov schválených EK. Kým dosiaľ sa ako jediné kritérium používala schopnosť prijímateľa získať grant EK, teraz museli zavážiť nové a vopred nepomenované kritériá, na základe ktorých bola žiadosť odmietnutá. Vzhľadom na stúpajúci počet organizácií získavajúcich granty EK a relatívne nenný objem peňazí na ich spolufinancovanie bude do budúcnosti potrebné vyjasniť a vopred zverejniť kritériá, podľa ktorých bude prebiehať selekcia.

ROZVOJOVÉ VZDELÁVANIE

Počas roka 2011 sa stretávala pracovná skupina pre globálne rozvojové vzdelávanie zriadená na MZV SR, ktorej cieľom bolo vypracovať Národnú stratégiu globálneho vzdelávania. Pracovná skupina bola zložená zo zástupcov MŠVVaŠ SR, metodických centier, Štátneho pedagogického ústavu, Platformy mimovládnych rozvojových organizácií, Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a MZV SR. Zámerom stratégie (schválenej vládou v januári 2012 na roky 2012 – 2016) je implementácia rozvojového vzdelávania do učebných osnov jednotlivých stupňov vzdelávacích inštitúcií.

Základným cieľom grantovej výzvy pre oblasť rozvojového vzdelávania v roku 2011 bola implementácia učebných osnov globálneho rozvojového vzdelávania (GRV) pre všetky skupiny mladých ľudí vo formálnom a v neformálnom vzdelávaní a podpora multiplikačných aktivít pre oblasť GRV a výskumu.

Všetky podporené projekty budú realizovať organizácie, ktoré majú dlhoročné skúsenosti so zavádzaním tém globálneho rozvojového vzdelávania do výučby na základných a stredných školách alebo na vysokých školách či v rámci neformálneho vzdelávania detí a mládeže. Rozsah zadania a potreby, ktoré si implementácia novej Národnej stratégie globálneho vzdelávania na roky 2012 – 2016 vyžaduje, však predpokladajú oveľa väčšie finančné nároky a najmä súčinnosť relevantných inštitúcií, ako je ministerstvo školstva (predovšetkým sekcia ďalšieho vzdelávania a mládeže, sekcia regionálneho školstva, sekcia medzinárodnej spolupráce a sekcia vysokých škôl), Štátny pedagogický ústav či metodické centrá, ktoré sú zodpovedné za tvorbu štátneho vzdelávacieho programu, vzdelávanie učiteľov a nové metodiky či učebnice. Aktivity mimovládnych organizácií majú mať doplnkový charakter ponuky pre aktívnych pedagógov, prípadne testovať pilotné riešenia pre vzdelávací systém, alebo ponúkať expertízu z pôsobenia v rozvojových krajinách, nemôžu však nahradiť úlohu inštitúcií zodpovedných za systém celoživotného vzdelávania.

HUMANITÁRNA POMOC

Humanitárna pomoc SR bola aj v roku 2011 neoddeliteľnou súčasťou ODA. Medzi priority MZV SR v tejto oblasti patrilo a v nadchádzajúcom období bude naďalej patriť posilňovanie kapacít zainteresovaných subjektov, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility, ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci. V duchu snahy zabrániť stratám na životoch a zmierňovať utrpenie obyvateľstva zasiahnutého mimoriadnou udalosťou reagovalo v roku 2011 MZV na humanitárne krízy prostredníctvom desiatich humanitárnych projektov v celkovom objeme 234 000 eur a ministerstvo vnútra poskytnutím materiálnej humanitárnej pomoci v celkovej sume 322 710 eur.

FINANČNÁ POMOC

Finančná pomoc (v gescii MZV SR) sa v roku 2011 realizovala v Japonsku, Rusku, Bosne a Hercegovine, Tunisku, Keni, Etiópii a Líbyi. Projekty realizovali mimovládne

organizácie alebo boli poskytnuté formou finančného príspevku lokálnym inštitúciám. Najväčšie z nich predstavovali príspevok Medzinárodnému červenému krížu na pomoc zemetrasením postihnutému Japonsku vo výške 100 000 eur a tri príspevky po 20 000 eur pre slovenské humanitárne organizácie na pomoc suchom postihnutému Africkému rohu. Na podporu aktivít pre deti z Líbye v tuniskom utečeneckom tábore bolo poskytnutých 15 000 eur, ďalšie príspevky boli určené na ozdravné pobyty pre ľudí z Bieloruska, Líbye a Ruska.

Finančná humanitárna pomoc je efektívna najmä z dôvodu úspory prepravných nákladov a možnosti nákupu na mieste pôsobenia, čím sa podporuje miestna ekonomika. Objem poskytnutej finančnej pomoci je však stále nízky, najmä ak zväžíme fakt, že takmer polovica sumy bola použitá v súvislosti s jednou katastrofou (Japonsko), a pokiaľ ide o ostatné, najmä o hladomorom postihnutú východnú Afriku či konfliktom postihnutú Líbyu, vyčlenené boli príspevky vo výške 15 000 – 20 000 eur, čo umožňuje len symbolickú prítomnosť slovenských subjektov v postihnutých krajinách (v prípade, že sa im nepodarí získať významnejší finančný objem z verejných zbierok alebo vlastných zdrojov).

MATERIÁLNA POMOC

Ministerstvo vnútra poskytlo v priebehu roka materiálnu humanitárnu pomoc Uzbekistanu (išlo o lieky zo zásoby štátnych hmotných rezerv SR – 26 300 eur), Pakistanu (materiál na núdzové ubytovanie a ošatenie v hodnote 66 600 eur), Turecku (materiál na núdzové ubytovanie – stany, deky spacie vaky v hodnote 85 090 eur) a v dvoch etapách i zemetrasením a cunami postihnutému Japonsku (materiál na núdzové ubytovanie a ošatenie a poľné postele – 144 720 eur).

BUDOVANIE KAPACÍT

V zmysle Memoranda o porozumení medzi MZV SR a Platformou mimovládnych rozvojových organizácií sa v roku 2011 pokračovalo v podpore koordinačných a reprezentačných funkcií strešných organizácií mimovládneho sektora pôsobiacich v oblasti rozvojovej spolupráce.

Platforma mimovládnych rozvojových organizácií je od vzniku mechanizmu slovenskej rozvojovej pomoci (v roku 2004) jedinou strešnou organizáciou, ktorá združuje subjekty pôsobiace v oblasti rozvojovej spolupráce, humanitárnej pomoci a rozvojového vzdelávania. Okrem mimovládnych organizácií združuje akademické inštitúcie, ktoré majú právnu formu neziskovej organizácie, prípadne sa na činnosti platformy podieľajú prostredníctvom združení pôsobiacich na akademickej pôde. Význam existencie strešných organizácií realizátorov rozvojových projektov pre MZV SR sa preukázal nielen z hľadiska zjednodušenia komunikácie s celou komunitou realizátorov, ale najmä stále sa zvyšujúcim zapojením Platformy do prípravy koncepčných dokumentov. Platforma vie ponúknuť koordinované využitie odborných kapacít kumulovaných v jej členských organizáciách. Iniciatívne sa snaží o zvyšovanie kvality systému oficiálnej rozvojovej pomoci tým, že na základe praktických skúseností svojich členov z terénu ponúka nové návrhy a mechanizmy, ako slovenskú

pomoc realizovať čo najúčinnejšie. Svoju úlohu hrá aj pri získavaní verejnej podpory pre tému rozvojovej spolupráce. Navyše buduje kapacity svojich členov realizovať rozvojové projekty v súlade s medzinárodne uznávanými štandardmi efektívnej rozvojovej spolupráce.

MULTILATERÁLNA ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCA

Multilaterálny aspekt našich intervencií dlhodobo stagnuje v zmysle nízkej úspešnosti presadzovania našich priorít v medzinárodnom prostredí (a to aj napriek participácii v niekoľkých skupinách „task force“²¹) a obmedzenia tejto spolupráce na akceptovanie a platenie členských poplatkov v medzinárodných organizáciách. Opäť sa budeme opakovať, ale aj tu platí, že táto oblasť je výrazne personálne poddimenzovaná a absentuje aj v slovenskej rozvojovej diskusii – naprieč celým spektrom jej aktérov²². Je to tak napriek faktu, že podiel našej multilaterálnej ODA je až 75 %. V minulom roku sme takto na členské poplatky použili 46 495 798 eur.²³

EVALUÁCIA

Finančné prostriedky sa v rámci Programu SlovakAid rozdeľujú od roku 2004. Avšak až v roku 2011 sa podarilo realizovať prvé externé nezávislé evaluácie, ktoré hodnotili efektivitu, účinok a relevantnosť financovaných projektov. Evaluáciu šiestich vybraných projektov v Afganistane realizovala v máji 2012 kancelária UNDP na Slovensku. Išlo o projekty založenia gastroenterologického centra v Kábule, rozvoja ľudských zdrojov na Kábulskej polytechnickej univerzite, vzdelávania matiek v oblasti zdravotnej starostlivosti o dieťa prostredníctvom verejne prístupných didaktických panelov, socioekonomického rozvoja vidieckych oblastí a výstavby pohotovostného príjmu v nemocnici v provincii Logar, reintegrácie presídlencov a navrátilcov v okrese Karabach (provincia Gazní).

Záverom evaluácie bolo, že napriek relatívne nízkym finančným objemom (v porovnaní so zahraničnými donormi) dosahujú slovenské projekty významné výsledky. Týka sa to najmä organizácií ako Slovenská technická univerzita alebo združenie Človek v ohrození, ktoré pôsobia v Afganistane dlhodobo, na základe čoho získali skúsenosti a expertízu. Jediný z hodnotených projektov, ktorý v čase evaluácie nemohol

²¹ Za zmienku stojí iniciatíva EBOR T2T, za ktorej vytvorením stála SR.

²² O slabom záujme o multilaterálnu ODA sebakriticky svedčí aj krátkosť tohto zhodnotenia. Za jeden z dôvodov nízkej angažovanosti mimovládnych subjektov v tejto problematike považujeme nedostatky v systéme bilaterálnej ODA, ktoré odvádzajú pozornosť MVO týmto smerom (v duchu porekadla „bližšia košľa ako kabát“). Na Slovensku chýba aj think-tank, ktorý by sa systematicky zaoberal výskumom samotnej ODA a mal kapacitu venovať náležitú pozornosť aj jej multilaterálnemu komponentu.

²³ Zoznam organizácií, do ktorých sme uhrádzali členské príspevky, je uvedený v už citovanom dokumente *Informácia...*

preukázať výsledky, bol projekt vzdelávacích didaktických panelov do nemocníc, ktoré ani po jeho skončení ešte neboli lokalizované v nemocniciach, ale v kancelárii ministerstva zdravotníctva, garanta projektu.

Odporúčania z evaluácie smerovali najmä k nutnosti prípravy programového strategického dokumentu pre Afganistan a v zapojení nezávislých expertov so skúsenosťami s touto krajinou do schvaľovania projektov. Realizáciu projektov by podporila existencia konzulárnych služieb (aj v spolupráci s inou členskou krajinou EÚ) a podpísanie medzivládnej dohody o rozvojovej spolupráci medzi SR a Afganistanom. Projekty by boli účinnejšie, keby na ne bolo možné alokovať väčšie finančné objemy, aby dokázali realizovať dlhodobejšie a komplexnejšie intervencie, najmä v sektoroch podpory vzdelávania, podpory zdravotnej infraštruktúry a podpory vidieckeho rozvoja.

Evaluáciu troch infraštruktúrnych projektov realizovaných v Bosne a Hercegovine vykonala v októbri 2011 spoločnosť D&D Consulting. Išlo o projekty rozvoja infraštruktúry na monitorovanie zemetrasení, modernizácie technologickej infraštruktúry na zvýšenie bezpečnosti odmiňovacích prác a vybudovania technickej infraštruktúry s cieľom zefektívniť činnosti v oblasti poskytovania komunálnych služieb v samospráve Brčko.

Napriek tomu, že monitorovanie zemetrasení v seizmicky aktívnej oblasti je nesporné dôležitou činnosťou, v prípade Bosny a Hercegoviny nie je súčasťou priorit žiadna z bližšie špecifikovaných činností. Jedným z najväčších donorov v rámci rozvojovej pomoci poskytovanej pre túto krajinu bolo Japonsko. Dá sa preto očakávať, že ak by boli jej strategickou prioritou práve otázky seizmicity, vzhľadom na neporovnateľne väčšie skúsenosti Japonska v tejto oblasti by bola táto téma veľmi pravdepodobne súčasťou ich rozvojovej pomoci.

Cieľom projektu v oblasti odmiňovania bola modernizácia technologickej infraštruktúry na monitorovanie a zvýšenie bezpečnosti odmiňovacích prác prostredníctvom vybudovania a dodania dispečerského systému a zaškolenia 15 pracovníkov. Ani dva roky po ukončení projektu sa dodané zariadenie nevyužíva a partner čaká na jeho zapojenie do integrovaného záchranného systému.

Cieľom tretieho projektu bola implementácia moderného technologického riešenia na zefektívnenie riadenia údržbových a poruchových služieb pri odstraňovaní porúch distribučných sietí pitnej vody a elektrickej energie. Priamym príjemcom projektu bol verejný komunálny podnik Brčko. Agenturizácia, t. j. transformácia komunálnych podnikov na komerčné spoločnosti na základe zákona, skôr indikuje, že štát tieto činnosti nepovažuje za prioritu – naopak, presúva ich do komerčnej sféry, ktorá dokáže zabezpečiť služby efektívnejšie a so ziskom. Je preto otázne, či by sa mala rozvojová pomoc sústreďovať na komerčné podniky, zvlášť ak sa nezaoberá priamo otázkou transformácie a nerieši problémy celoplošne, ale len v jednom konkrétnom podniku. Takáto činnosť by sa dala označiť skôr pojmom podpora exportu než rozvojová pomoc.

Záver z evaluácie smerovali najmä k zabezpečeniu lepšej finančnej efektívnosti a nenadhodnocovaniu nákladov v projektoch, k potrebe podpísať zmluvu o rozvojovej spolupráci s Bosnou a Hercegovinou, ktorá by umožnila dovoz zariadení bez cla a daní. Nedostatočná špecifikácia priorit v programových dokumentoch ponecháva

priestor na ich rôznu interpretáciu, čo má za následok výber projektov, ktoré môžu byť síce zaujímavé, ale nie relevantné. Súvisia skôr s motiváciou firiem etablovať sa na trhu. Na implementácii projektov sa podieľajú rovnaké alebo personálne prepojené firmy či ich spolupracujúce inštitúcie, čo spochybňuje objektívnosť výberového procesu.

Ani jeden z projektov nebol naplánovaný a realizovaný tak, aby bolo možné hovoriť o plánovanej komplementarite alebo koordinácii projektov slovenskej rozvojovej pomoci či už s ďalšími donormi, alebo medzi lokálnymi partnermi.

NP ODA 2012 – DOBRÝ DOKUMENT, MÁLO ZDROJOV

Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na rok 2012 veľmi úspešne nadviazal na novovybudovanú tradíciu schvaľovania základných programových dokumentov na začiatku relevantného obdobia. Vláda SR ho schválila 18. januára 2012. Štruktúrou aj obsahovým zameraním sa podobal na NP 2011. MZV pokračuje v zužovaní teritoriálnych priorít a dôraz kladie na podporu technickej spolupráce. Na projekty rozvojovej spolupráce boli určené Afganistan, Keňa a Južný Sudán. Sektorové priority ostali v podstate nezmenené.

Technické projekty sa majú realizovať v regióne západného Balkánu, Východného partnerstva a južného susedstva EÚ. Novinkou je, že v rámci zapojenia podnikateľskej sféry do rozvojovej spolupráce boli pre tento segment vymedzené teritoriálne priority: Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Moldavsko, Keňa. Sektorovo bola spolupráca zacielená na energetiku a vodné hospodárstvo, štandardizáciu, normalizáciu a metrológiu, ako aj regionálny a komunitný rozvoj so zameraním na cestovný ruch.

Za zmienku stojí i úloha vytvoriť systém/pravidlá vysielania dobrovoľníkov v rámci ODA a zabezpečiť implementáciu Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie. Tieto dve položky poukazujú na postupné zvyšovanie koncepčného uvažovania a systémového prístupu k plánovaniu a následnej realizácii ODA.

ODPORÚČANIA PRE ĎALŠIE SMEROVANIE SLOVENSKEJ ROZVOJOVEJ SPOLUPRÁCE

- Treba vypracovať dlhodobé programové donorské zámery pre všetky cieľové krajiny so špecifickými sektorovými prioritami, čo umožní efektívnejšie plánovanie, budovanie kapacít slovenských subjektov a predvídateľnosť poskytovania rozvojovej pomoci;
- dlhodobé stratégie/zámery pravidelne programovo evaluovať z hľadiska využitia finančných prostriedkov a udržateľnosti výsledkov;
- zvýšiť objem dvojstrannej pomoci na rozvojové projekty a projekty rozvojového vzdelávania spravované prostredníctvom agentúry SAMRS, ktorý zostáva už niekoľko rokov na viac-menej rovnakej úrovni;

- vytvoríť plán pravidelného navyšovania prostriedkov na rozvojovú spoluprácu;
- výraznejšie uplatniť programový prístup k financovaniu pomoci vo vybraných krajinách, podporovať kľúčové subjekty rozvojovej spolupráce prostredníctvom dlhodobějších programových kontraktov, realizovať programové zámery aj formou verejných súťaží, tendrov;
- prehodnotiť doterajší systém schvaľovania projektov komisiou zloženou výlučne z pracovníkov MZV SR, doplniť do procesu schvaľovania projektov odborné posudky od nezávislých odborníkov, z ktorých budú členovia komisie vychádzať pri bodovaní návrhov;
- zvýšiť transparentnosť pri rozhodovaní o projektoch, zverejňovať nielen mená členov komisie, bodové hodnotenie jednotlivých projektov, ale aj obsah odborných posudkov;
- zlepšiť prístup slovenskej verejnosti k aktuálnym, kompletným a ľahko zrozumiteľným informáciám o poskytnutej rozvojovej pomoci, poskytnúť informácie aj v angličtine pre miestnych partnerov a verejnosť v prijímateľských krajinách;
- zabezpečiť implementáciu Národnej stratégie globálneho vzdelávania a potrebné finančné zdroje na jej realizáciu (aj zo zdrojov MŠVVaŠ SR), ďalej rozvinúť (konceptne i finančne) program podpory dobrovoľníkov v rámci ODA;
- zamerať program zapájania podnikateľských subjektov do slovenskej rozvojovej pomoci tak, aby sa uprednostnili kritériá efektívnej rozvojovej spolupráce pred neselektívnou podporou exportu slovenských firiem; v tomto zmysle treba spracovať a prijať stratégiu zapojenia podnikateľských subjektov do ODA s využitím skúseností etablovaných zahraničných donorov v tejto oblasti; zamerať sa na zvyšovanie kapacít podnikateľských subjektov, aby boli schopné zmysluplne a úspešne vstúpiť do programov ODA;
- zvýšiť pozornosť venovanú multilaterálnej pomoci napr. cez koordinovanejší prístup k sformulovaniu cieľov Národného programu v tejto oblasti.

VEREJNÁ DIPLOMACIA SR V ROKU 2011 – HĽADANIE ZNAČKY KRAJINY

ONDREJ GAŽOVIČ

Hlavným motívom verejnodiplomatických aktivít Ministerstva zahraničných vecí SR v roku 2011 bolo hľadanie ideového a naratívneho rámca, ktorý by Slovensko mohlo využiť pri tzv. branding, t. j. pri utváraní značky krajiny a jej prezentácii zahraničnej a domácej verejnosti. Predkladaný text hodnotí, ako sa túto úlohu podarilo MZV realizovať v praxi. Popri kritickej analýze tvorby ideového konceptu prezentácie SR text prináša zmapovanie ďalších súvisiacich aktivít rezortu v oblasti verejnej diplomacie v roku 2011 a načrtáva možný vývin tejto agendy v budúcnosti.

NOVÉ SMEROVANIE

Ako naznačili už záverečné mesiace roka 2010, v hodnotenom období sa MZV v oblasti verejnej diplomacie vydalo novou cestou po inštitucionálnej aj po obsahovej stránke.

K 1. decembru 2010 zanikla na MZV Sekcia verejnej diplomacie a služieb občanom (SVDS) a spolu s ňou aj samotný Odbor verejnej diplomacie (OVDI). Úloha rozvíjať rezortnú verejnú diplomáciu bola presunutá na nižšiu úroveň riadenia – novozriadené Oddelenie prezentácie SR, ktoré pôsobilo najprv v rámci Odboru tlače, prezentácie a knižnice a počas roka 2011 bolo následne organizačne presunuté pod Odbor kultúrnej diplomacie.¹ Druhou inštitucionálnou zmenou bolo definitívne

¹ V súvislosti s inštitucionálnymi zmenami, ktoré v oblasti verejnej diplomacie prebehli na MZV SR v závere roka 2010, pozri podrobnejšie Gažovič, O.: Verejná diplomacia SR v roku 2010. In:

ukončenie činnosti Rady vlády pre jednotnú prezentáciu Slovenska v zahraničí, ktorá sa ako koordináčny orgán v tejto oblasti z dôvodu svojej nízkej efektivity neosvedčila. Preto bola uznesením vlády SR v marci 2011 zrušená a jej kompetencie v oblasti koordinácie zahraničnej prezentácie SR boli prenesené na Slovenskú agentúru pre cestovný ruch (SACR), štátnu príspevkovú organizáciu v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Pokiaľ ide o obsahovú náplň verejnodiplomatických aktivít rezortu v hodnotenom období, badateľný posun nastal v zmene akcentu od širšie chápanej verejnej diplomacie smerom k brandingovej krajiny a ku globálnej prezentácii SR. Dlhodobým cieľom, na ktorého dosiahnutie pracovníci MZV zodpovední za oblasť verejnej diplomacie zamerali svoju činnosť, sa stalo formulovanie dôveryhodnej a príťažlivej prezentačnej identity SR a jej následné uvedenie do praxe v podobe brandingovej kampane.² Splnenie tohto cieľa je, samozrejme, ambicióznou a komplexnou úlohou, ktorej realizácia by mala prebiehať v niekoľkých na seba nadväzujúcich fázach.

Ako prvú z nich možno označiť hľadanie odpovedí na otázku, ako je Slovensko vnímané v zahraničí. Na základe získaných odpovedí sa dajú

identifikovať a analyzovať existujúce silné a slabé stránky v zahraničnom obraze Slovenska, čo je dôležitým predpokladom ďalšieho postupu. Druhú fázu predstavuje oboznámenie sa s brandingovými stratégiami krajín, ktoré sú v tejto oblasti dlhodobo úspešné a ktorých značky medzinárodná verejnosť vníma pozitívne. Treťou fázou je navrhnutie prezentačnej identity SR, teda hľadanie a formulovanie takého príbehu a vlastností krajiny, ktoré reflektujú jej povahu, sú dôveryhodné a príťažlivé pre zahraničnú aj domácu verejnosť a ktoré Slovensko zároveň dostatočne odlišujú od iných podobných krajín súťažiacich o pozornosť v medzinárodnej aréne. Štvrtou fázou by mala byť transformácia ideových základov prezentačnej identity SR do podoby konkrétnych komunikačných posolstiev a ich kreatívnych stvárnení, sprevádzaná návrhom presnej podoby, rozsahu a zacielenia pripravovanej brandingovej kampane. Ako záverečná fáza komplexného procesu brandingovej krajiny sa ponúka samotná realizácia brandingovej kampane a jej priebežné vyhodnocovanie.

V nasledujúcich častiach text zhodnocuje, do akej miery sa MZV v roku 2011 podarilo uspieť pri realizácii uvedeného rámca brandingovej krajiny SR.

OBRAZ SLOVENSKA V ZAHRAŇIČÍ

Pokiaľ ide o spoznávanie aktuálneho vnímania SR v zahraničí, v roku 2011 (s presahom do nasledujúceho roka) MZV iniciovalo realizáciu dvoch štúdií a prispelo k nej svojou súčinnosťou. Prvou z nich bolo zapojenie SR do medzinárodného prieskumu

Brezáni, P. (ed.): *Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2010*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o. 2011, s. 167 – 176.

² Osobný rozhovor s pracovníkom Oddelenia prezentácie MZV SR Vladimírom Talianom.

„The Anholt-GfK Roper Nation Brands Index“ za rok 2011, pri ktorom kľúčovú úlohu – vrátane financovania slovenskej účasti na projekte – zohrala Slovenská agentúra pre cestovný ruch. Anholtovej prieskum, ktorý od roku 2005³ priebežne pozoruje medzinárodný obraz vybraných krajín sveta, patrí medzi najprestížnejšie referenčné rebríčky tohto druhu. Druhou realizovanou štúdiou bola analytická správa *Imidž Slovenska z pohľadu zahraničia*, ktorú rezortu diplomacie ako objednávateľovi odovzdal v marci 2012 autorský kolektív z Ústavu európskych štúdií a medzinárodných vzťahov Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského (ÚEŠMV FSEV UK) a Inštitútu pre verejné otázky (IVO).

THE ANHOLT-GfK ROPER NATION BRANDS INDEX 2011

Objednávateľom účasti SR v indexe za rok 2011 bola SACR, ktorá tiež financovala súvisiace náklady vo výške 48 000 amerických dolárov. Anholtovej prieskum meria príťažlivosť značky jednotlivých krajín, pričom každoročne sa ich hodnotí približne 50. Realizátor prieskumu skúma ich atraktivnosť na vzorke približne 20 000 respondentov, ktorí pochádzajú z 20 rôznych referenčných krajín. Na základe zozbieraných odpovedí sa pre každú krajinu vytvorí „hexagon národnej značky“, ktorý zobrazuje výsledné skóre krajiny v šiestich oblastiach: vývoz (ako poznanie krajiny pôvodu konkrétneho výrobku ovplyvňuje jeho predajnosť), model vládnutia (ako sú vnímané schopnosti vlády danej krajiny), kultúra (ako je hodnotené kultúrne dedičstvo krajiny), ľudia (aké dojmy prevládajú pri hodnotení obyvateľov krajiny), cestovný ruch (do akej miery je krajina príťažlivá z pohľadu prírodných krás, histórie a mestského života), imigrácia a investície (ako je vnímaná schopnosť krajiny prilákať talenty).

Výsledky SR v uvedenom prieskume neboli príliš pozitívne. Slovom Simona Anholta, Slovensko je „krajina, ktorú na svetovom radare nevidieť, a keď ľudí požiadate, aby o tom premýšľali, väčšine neschádza na um nič pozitívne alebo charakteristické, čo by o nej povedali“⁴. Anholt ide na základe výskumu dokonca tak ďaleko, že o výsledkoch Slovenska konštatuje: „Zodpovedajú klasickej predstave bývalého sovietskeho štátu: ťažký priemysel; nudná a predvídateľná krajinná scenéria; usilovne pracujúci, ale nevzdelaní ľudia; nízka úroveň technologických schopností a efektívnosti trhu; virtuálne zóna bez kultúry.“⁵ Na tomto mieste je vhodné zdôrazniť, že index nehodnotí fakt, aká krajina v skutočnosti je, ale „iba“ to, ako je vnímaná vo svete – s ohľadom na procesy sociálnej konštrukcie reality však tieto dve polohy od seba často nebývajú príliš vzdialené. Anholt vo svojom hodnotení Slovenska uznáva, že krajina a jej obyvatelia disponujú množstvom príťažlivých črt a je plná kultúrneho, ľudského a turistického kapitálu, no zahraničná percepcia za realitou zaostáva a zmena tejto pre Slovensko nevýhodnej situácie je behom na dlhú trať.⁶

³ Simon Anholt vytvoril koncept „Nation Brands Index“ v roku 2005; od roku 2008 vychádza v spolupráci so spoločnosťou GfK Roper Public Affairs & Corporate Communications inovovaná verzia indexu „The Anholt-GfK Roper Nation Brands Index“.

⁴ *The Anholt-GfK Roper Nation Brands Index. Správa za rok 2011*. Pripravené pre Slovenskú agentúru pre cestovný ruch. New York: GfK, 2011, s. 10.

⁵ Tamže, s. 11.

⁶ Tamže, s. 11 – 14.

Pokiaľ ide o kvantifikovateľné výsledky, Slovensko sa v celkovom rebríčku umiestnilo na 38. priečke z 50 zúčastnených krajín. Na porovnanie je zaujímavé uviesť, že Česká republika sa umiestnila na 31. mieste a spomedzi krajín strednej a východnej Európy sa horšie ako Slovensko umiestnilo len Lotyšsko na 43. mieste. Najvyššie hodnotenými krajinami boli USA, Nemecko a Spojené kráľovstvo, na posledných priečkach sa zas umiestnili Irán, Angola a Nigéria.⁷

V rámci hodnotenia rozdeleného podľa krajín pôvodu respondentov bolo Slovensko najlepšie vnímané v Poľsku (24. miesto v poľskom indexe) a najhoršie v Indii (44. miesto v indickom indexe). Najlepšie hodnotenými oblasťami Slovenska

boli model vládnutia (26. miesto v súhrnnom indexe) a model imigrácia/investícia (31. miesto v súhrnnom indexe). Naopak v indexoch ľudia (40. miesto) a cestovný ruch (42. miesto) Slovensko skórovalo veľmi slabo. Spomedzi podrobnejších subindexov, z ktorých sa skladajú jednotlivé modely, je najhorším a dosť znepokojujúcim výsledkom Slovenska jeho umiestnenie v tabuľke „Známosť“, ktorá hodnotí, koľko ľudí Slovensko

---

Slovensko sa v celkovom rebríčku Indexu národných značiek Anholt-GfK Roper za rok 2011 umiestnilo na 38. priečke z 50 zúčastnených krajín.

---

pozná alebo má o ňom aspoň isté vedomosti – dosiahlo len 48. miesto z 50 hodnotených krajín.⁸

„The Anholt-GfK Roper Nation Brands Index 2011“ predstavuje vysoko profesionálne spracovaný materiál, ktorý na približne 70 stranách podrobne hodnotí jednotlivé aspekty imidžu a poznania Slovenska v zahraničí. Zakúpenie tohto prieskumu poskytuje cenné vstupy do diskusie o tom, v ktorých oblastiach a akým spôsobom by mala SR zintenzívniť svoje prezentačné aktivity. Po návrhu a realizácii podobných krokov by mohlo byť prospešné prieskum opätovne objednať s adekvátnym časovým odstupom na získanie spätnej väzby.

IMIDŽ SLOVENSKA Z POHĽADU ZAHRANIČIA

Analytická správa, ktorej autormi sú Oľga Gyárfášová, Zora Bútorová a Martin Bútor, sa na rozdiel od Anholtovho prieskumu zameriava na vnímanie Slovenska z pohľadu zahraničných expertov a vybraných zahraničných médií. Štúdia bola vypracovaná na základe výzvy dotačného mechanizmu MZV SR na rok 2011 a jej finálna podoba je datovaná k marcu 2012.

Z hľadiska obsahu je štúdia rozdelená na tri hlavné časti. Prvá z nich predstavuje a charakterizuje hlavné etapy vnímania SR zahraničnými elitami a médiami od vzniku SR v roku 1993 až do súčasnosti. Autorský kolektív ponúka dnes už klasický výklad cyklického vývoja domácej a zahraničnej politiky SR – od úvodných dilem „voľby civilizačného okruhu“, v ktorom by chcel nový štát pôsobiť, cez nastolenie smerovania k integrácii do Európskej únie a NATO, komplikované nasledujúcim „obdobím sebadiskvalifikácie favorita“ po roku 1994, až po vyzdvihované „obdobie úspešného

---

⁷ Tamže, s. 16.

⁸ Tamže, s. 9.

dobiehania“ za vlád premiéra Mikuláša Dzurindu (1998 – 2006) a následnú „zmes pozitívnej kontinuity a problematickej zmeny“ počas vlády premiéra Róberta Fica v rokoch 2006 – 2010. Autori si tiež všímajú aktuálnu zmenu pozície Slovenska v EÚ od pasívneho prijímateľa k aktívnemu spolutvorcovi európskeho politického rozhodovania, ako aj „vitalitu nastupujúcej mladšej generácie“ zahraničnopolitickej komunity v SR.⁹ Analogicky k predstavenému cyklu autori stručne uvádzajú i úzko súvisiaci vývoj medzinárodného imidžu SR.

Druhá z hlavných častí analytickej správy už prináša výsledky vlastného výskumu autorského kolektívu a zameriava sa na vnímanie Slovenska očami zahraničných expertov. Použitou metodológiou bol dotazníkový výskum na vzorke 34 respondentov („dôležitých zahraničných mienkotvorcov“) zo 14 krajín sveta. Respondenti odpovedali na otázky týkajúce sa ich asociácií súvisiacich so Slovenskom a ohodnotenia SR podľa štandardnej SWOT analýzy, t. j. kde vidia silné alebo slabé stránky a šance či ohrozenia Slovenska.¹⁰

Autori zhrňajú výsledky svojho výskumu nasledujúcim spôsobom. Medzi hlavné asociácie zahraničných expertov so Slovenskom patrí „silný príbeh krajiny“, súvisiaci o. i. so vzoprením sa časti spoločnosti voči praktikám bývalého premiéra Vladimíra Mečiara a s doháňaním integračného manka do EÚ a NATO. Ďalšími hlavnými asociáciami sú „blízkosť“ Slovenska, chápaná nielen geograficky, ale aj kultúrne, historicky a mentálne, a „potenciál“ krajiny, ktorá toho môže vďaka kreativitě a húževnatosti svojich občanov veľa dokázať.¹¹

Medzi hlavné silné stránky SR oslovení experti zaraďujú o. i. pracovitosť, istú pokoru a neformálnosť obyvateľov, celkovú flexibilitu, dynamizmus a multikulturalizmus krajiny a jej otvorenú ekonomiku naklonenú reformám.¹² V súvislosti s uvedeným výpočtom sa ponúka otázka, nakoľko je takýto obraz Slovenska dôveryhodný pre samotnú domácu verejnosť. Rovnako oslovení zahraniční experti ako slabé stránky SR následne označujú napr. nacionalizmus, nedostatočnú integráciu Rómov, diskrimináciu vo vzťahu k menšinám, korupčné prepojenie politických a ekonomických elít alebo neochotu k reformám – v priamom protiklade k úvahám spomenutým vyššie. Medzi ďalšie slabé stránky krajiny podľa expertov patria výrazné regionálne rozdiely, slabá justícia, ale aj absencia identity či značky krajiny.¹³

Analýza šancí a ohrození SR, tak ako ich vnímajú oslovení zahraniční experti, je spravená len veľmi fragmentárne. Ako príležitosti sú uvedené napr. členstvo v eurozóne, potenciál turizmu a nových technológií, ohrozenia zas v zásade kopírujú problémy naznačené v časti o slabých stránkach.

Istú výhradu k druhej časti analytickej správy možno formulovať v súvislosti so zvolenou zostavou osloveného expertného panelu. Otázniky vzbudzuje najmä regionálne a ideologické zázemie expertov, ktoré pravdepodobne kopíruje väčšími profesionálne siete autorov správy než potreby podobného typu výskumu. Prakticky všetci

⁹ Gyárfášová, O., Bútorá, M., Bútorová, Z.: *Imidž Slovenska z pohľadu zahraničia*. Analytická správa vypracovaná pre MZV SR. Bratislava: ÚEŠMV FSEV UK a IVO, 2012, 27 s.

¹⁰ Tamže, s. 15.

¹¹ Tamže, s. 3 a 15 – 16.

¹² Tamže, s. 16.

¹³ Tamže, s. 17.

oslovení experti patria k pomyslenému euro-americkému civilizačnému okruhu a do výberu 34 ľudí sa nedostal ani jeden expert z Ruska, Číny, Indie, Južnej Ameriky alebo Afriky. Naproti tomu zástupcovia troch krajín – USA, Veľkej Británie a ČR – tvoria takmer polovicu všetkých respondentov.¹⁴ Autori správy síce explicitne konštatujú, že im nejde o reprezentatívnosť vzorky¹⁵, takéto zaujatie výberu – bez jeho jasného odôvodnenia – je však s ohľadom na aktuálnu dynamiku medzinárodných vzťahov a komplexné konotácie brandingu len ťažko akceptovateľné¹⁶.

Záverečná časť analytickej správy skúma a prehľadným spôsobom predstavuje pohľad vybraných zahraničných médií na Slovensko. Autori analyzovali články o Slovensku z obdobia január 2011 – február 2012, ktoré boli uverejnené vo vybranej americkej, britskej, nemeckej a rakúskej tlači. Hlavnou témou, ktorá dominovala spravodajstvu o Slovensku v uvedenom období, bol postoj SR k navýšeniu tzv. eurovalu, s ním súvisiace hlasovanie v NR SR a jeho dôsledky pre EÚ a vnútropolitickú situáciu v SR. Autori tiež upozorňujú na potenciál nepolitických „niche“ Slovenska, ktoré dokážu aj vo vysoko konkurenčnom globálnom mediálnom prostredí zaujať pozornosť – ako príklady uvádzajú zmienky o regióne Spiša alebo o modernom umení na Slovensku.¹⁷ V súhrne štúdia ponúka cennú sondu do problematiky percepcie značky Slovensko vo vybranom segmente zahraničných médií a odbornej verejnosti.

STRATÉGIE BRANDINGU

Ako ďalšiu z úvodných fáz príprav brandingu SR je možné označiť identifikáciu a analýzu brandingových stratégií krajín, ktoré sú v tejto oblasti dlhodobo úspešné a ktorých značky medzinárodná verejnosť vníma pozitívne. MZV postupovalo v tejto oblasti prípravy brandingu súbežne dvomi metódami. Dôležitú informačnú a analytickú úlohu zohrali jednotlivé zastupiteľské úrady SR, ktoré pre ústredie vypracovali podklady týkajúce sa aktivít verejnej diplomacie a špecificky aj brandingových stratégií vybraných krajín. Zároveň bol prostredníctvom dotačného mechanizmu MZV komplementárne podporený vznik podobnej analýzy z externého analytického prostredia.

BRANDING KRAJINY: SKÚSENOSTI NÓRSKA, ŠVÉDSKA A FÍNSKA

Externú komparatívnu štúdiu o brandingových stratégiách zahraničných krajín vypracovali Jozef Bátor, slovenský akademik, ktorý dlhodobo spoluvytvára globálne vedenú odbornú diskusiu o téme (verejnej) diplomacie, a Teodor Gyelnik, jeho kolega

¹⁴ Takisto zaráča vysoké zastúpenie politológov a sociológov, ktorí tvoria odhadom dve tretiny respondentov – je otázne, nakoľko sú práve oni „dôležitými zahraničnými mienkotvorcami“.

¹⁵ S odvolaním sa na dostupnosť reprezentatívnejších dát v prieskume Simona Anholta. Tamže, s. 15.

¹⁶ Vplyv podobného zaujatia výberu je zrejmy nielen vo výbere tém (udalostí, javov), ktoré oslovených zahraničných expertov pri téme „Slovensko“ zaujímajú, ale aj v obmedzenom rozpätí zachytených normatívnych hodnotení týchto udalostí a javov.

¹⁷ Tamže, s. 19 – 25.

z Ústavu európskych štúdií a medzinárodných vzťahov FSEV UK. Autori sa vo svojej štúdií z marca 2012 zamerali na proces a výsledky brandingu škandinávskych krajín. Tento geografický výber možno z pohľadu relevancie výskumu pre SR hodnotiť ako legitímne a vhodné rozhodnutie – podobne ako SR, aj Nórsko, Švédsko a Fínsko sú malými či stredne veľkými európskymi krajinami, ktoré zápasia o pozornosť zahraničnej verejnosti. Ďalším spoločným znakom skúmaných krajín a SR je nepochybne nutnosť vyriešiť otázku, akým spôsobom v myšliach zahraničnej verejnosti dosiahnuť jasné odlíšenie od susedných štátov, ktoré sa z globálneho pohľadu navzájom značne podobajú.

V rámci stručného teoretického úvodu štúdie autori odporúčajú MZV založiť svoju brandingovú stratégiu na procese tzv. *typifikácie*, ktorú predstavujú ako snahu o „identifikáciu určitých spoločných a pretrvávajúcich vzorcov správania charakterizujúcich určité spoločnosti, ktoré sú rozpoznateľné ako vlastné v rámci spoločnosti a zároveň [sú] dostatočne všeobecné, a tým pochopiteľné i pre nečlenov daného spoločnosti“¹⁸. Špecifické zameranie typifikácie na sociálne aspekty krajiny, v porovnaní s tradičným fókusom brandingu na fyzické aspekty (národné jedlá, prírodné krásy a pod.), je zrejme. Autori však už bohužiaľ nepribližujú, akým spôsobom môže práve typifikácia predísť tomu, aby si zahraničná verejnosť utvárala na základe brandingovej kampane „stereotypné znalosti sklzávajúce ku karikatúram“, čo je častá výhrada voči brandingu, o ktorej sa zmieňujú aj oni.¹⁹

Jadrom štúdie je analýza brandingových stratégií Nórska, Švédska a Fínska. Autori podrobne predstavujú kľúčové posolstvá, charakteristiky a príbehy, ktoré zohrávajú hlavnú rolu v brandingu týchto krajín. Cenný je tiež pohľad, ktorý ponúkajú na hlavné výzvy, pred ktorými tieto krajiny v oblasti brandingu stáli, a na to, ako sa s nimi vyrovnali. Slabou stránkou textu je naopak len veľmi fragmentárne predstavenie inštitucionálneho či organizačného rámca a koordinačných mechanizmov brandingu analyzovaných krajín. Práve otázka organizačného nastavenia systému prezentácie SR v zahraničí a koordinácie jednotlivých zúčastnených aktérov (MZV SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Slovenská agentúra pre cestovný ruch, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu a pod.), z ktorých každý disponuje vlastným rozpočtom a kompetenciami bez výraznej ochoty sprístupňovať ich a spolupracovať, pritom predstavuje jednu z hlavných výziev pre verejnú diplomáciu SR.

Organizačné nastavenie systému prezentácie SR v zahraničí a koordinácia jednotlivých zúčastnených aktérov, z ktorých každý disponuje vlastným rozpočtom a kompetenciami bez výraznej ochoty sprístupňovať ich a spolupracovať, predstavuje jednu z hlavných výziev pre verejnú diplomáciu SR.

---

¹⁸ Bátora, J., Gyelnik, T.: *Branding krajiny: skúsenosti Nórska, Švédska a Fínska*. Bratislava: ÚEŠMV FSEV UK, 2012, 20 s.

¹⁹ Stereotypne a v podobe karikatúry je možné vnímať nielen chuť francúzskej národnej kuchyne, bezpečnosť švajčiarskych bánk či kvalitu poľských ciest (fyzickú infraštruktúru), ale aj slovenskú či nórsku pohostinnosť, invenčnosť a dobrodružnosť (vzorce správania obyvateľov, t. j. sociálnu infraštruktúru v centre záujmu typifikácie).

V závere textu autori na základe výsledkov svojho bádania zhrňajú hlavné odporúčania pre MZV v oblasti prípravy brandingu SR. Výstižný a cenný vklad do diskusie prinášajú upozornením na význam verejnej legitimity pri formulácii brandingovej stratégie. Explicitne odporúčajú MZV „premýšľať efektívne spôsoby zapojenia verejnosti do diskusií o hodnotách a atribútoch identity SR“, čo je nutným predpokladom formulovania takej prezentačnej identity, ktorá bude akceptovaná domácou spoločnosťou.²⁰ Medzi ďalšími odporúčaniami (popri už zmienenom dôraze na typifikáciu) autori spomínajú nutnosť koherencie naratívnej a vizuálnej stránky prezentácie SR v zahraničí, ako aj cieľené využívanie symbolických príležitostí na branding krajiny – ako príklad uvádzajú 20. výročie vzniku SR v roku 2013.

PREZENTAČNÁ IDENTITA KRAJINY

Jednou z kľúčových fáz prípravy brandingu je hľadanie a jasná formulácia základného ideového a naratívneho rámca, t. j. vlastností a príbehu krajiny, ktoré sú dôveryhodné a príťažlivé pre zahraničnú aj domácu verejnosť a zároveň krajinu dostatočne odlišujú od iných záujemcov súťažiacich o pozornosť v medzinárodnej aréne. Práve príprava takéhoto konceptu bola nosným motívom verejnodiplomatických aktivít MZV v roku 2011.

SLOVENSKO, KRAJINA S POTENCIÁLOM

Rezort diplomacie v roku 2011 do značnej miery ustúpil od snahy organizačne zastrešovať jednotnú prezentáciu SR a namiesto toho svoju energiu v oblasti verejnej diplomacie zameral na hľadanie a formulovanie atraktívneho príbehu krajiny. Na tento účel MZV zastrešilo prácu expertnej skupiny zloženej z odborníkov v oblastiach marketingu (Peter Hajdin, Marián Timoracký), médií (Andrej Bán), manažmentu kultúry (Zora Jaurová), z akademického a mimovládneho sektora (Jozef Batora, Martin Bútor, Oľga Gyárfášová, Péter Hunčík) a zo samotného ministerstva (Miriam Mádrová, Vladimír Talian).

Výsledkom približne ročnej práce tejto expertnej skupiny sa stal dokument *Slovensko, krajina s potenciálom. Ideový koncept prezentácie Slovenska*. V decembri 2011 ho zobrala na vedomie vláda SR a následne bol koncom februára 2012 verejne prezentovaný na pôde MZV SR.

Pri čítaní dokumentu je zrejmé snaha autorského kolektívu vyvarovať sa tradičných stereotypov a národných mýtov, ktoré sú v úvahách o Slovensku obvykle prítomné. Namiesto nich ponúkajú originálny a moderným jazykom napísaný príbeh o osobnostiach, dejinách a súčasnosti nášho priestoru *vzťahov* – práve takto sympaticky inkluzívne totiž chápu Slovensko.²¹ Slovanmi autorov materiálu, ich „cieľom bolo

²⁰ Tamže, s. 17.

²¹ Kolektív autorov: *Slovensko, krajina s potenciálom. Ideový koncept prezentácie Slovenska*. Bratislava: MZV SR, s. 1.

nájsť základ modernej identity Slovenska a upozorniť na jeho potenciál vo všetkých oblastiach²². V čom teda spočíva moderná identita SR a ktoré jej súčasti sú také príťažlivé, aby sa od nich odvíjala komunikačná stratégia krajiny?

Ako hlavné atribúty príťažlivej modernej identity SR autori identifikovali *svojrásnosť, rozmanitosť, vitalitu* a z nich vyplývajúcu *vynachádzavosť* krajiny a jej obyvateľov. Slovensko v dokumente predstavujú ako sociálny priestor plný paradoxov a protikladov, ako krajinu, ktorá môže byť hrdá na svoju kultúrnu a prírodnú rozmanitosť. Na podporu svojej interpretácie ponúkajú množstvo príkladov, z ktorých vyvodzujú aj vysokú mieru kreativity a inovatívnosti obyvateľov tohto priestoru. Príbeh krajiny vizuálne zobrazujú ako mohutný a košatý strom, z ktorého svojrásnych koreňov vyrastá potenciál dynamického, akcieschopného a moderného Slovenska. Ako sa vyjadrila jedna z autoriek dokumentu Zora Jaurová, príbeh Slovenska je možné chápať aj ako príbeh „od Draculu k ESETu“²³.

Z bohatého výberu inšpiratívnych príkladov tejto tváre Slovenska, ktoré autori zhromaždili, treba upozorniť aspoň na niektoré – čitateľom približujú vo svete známe osobnosti späté so Slovenskom, akými sú Milan Rastislav Štefánik, Alexander Dubček, Dušan Jurkovič, Béla Bartók, Ladislav Kubala, Ján Kadár, Tomáš Garrigue Masaryk alebo Andy Warhol, úspešný obchodný príbeh už spomínanej firmy ESET, inovácie a vynálezy pochádzajúce zo Slovenska, napr. padák, vrtuľník, vodostĺpcové čerpadlá a systém vodných tajchov či bojové umenie Krav maga, pôsobenie slovenských aktivistov pri demokratizačných procesoch na západnom Balkáne, v Bielorusku a na Ukrajine alebo presadenie sa slovenských dizajnérov v popredných svetových automobilových spoločnostiach.

Autorskému kolektívu sa nepochybne podarilo formulovať príťažlivú tvár slovenskej identity a ponúknuť ju do diskusie. Zároveň je zrejmé, že takto vystavaný príbeh je len jedným z množstva možných. Otázkou preto zostáva, do akej miery je interpretácia, ktorú ponúkli, legitímna a dôveryhodná a nakoľko sa s ňou dokáže identifikovať slovenská verejnosť, aby mohla naozaj poslúžiť ako základ brandingovej stratégie SR.²⁴

Z predstaveného materiálu, ako aj z príspevkov autorského kolektívu pri jeho verejnom uvedení na pôde MZV je zrejmé, že dokument je zamýšľaný ako vklad do

---

Ako hlavné atribúty príťažlivej modernej identity SR autori ideového konceptu prezentácie SR identifikovali svojrásnosť, rozmanitosť, vitalitu a z nich vyplývajúcu vynachádzavosť krajiny a jej obyvateľov.

---

²² Tamže.

²³ Narážajúc na nie práve lichotivé zmienky o Slovákoch v slávnej knihe Brama Stokera z 19. storočia, v kontraste k úspešnej slovenskej firme ESET, ktorá vyrába celosvetovo známy softvér na ochranu počítača pred vírusmi a inými bezpečnostnými ohrozeniami.

²⁴ Stanovísk, z ktorých jednotlivé segmenty slovenskej spoločnosti môžu s takto formovaným obrazom a identitou polemizovať, je mnoho. Je v ňom zmienok o kresťanských hodnotách primálo, alebo priveľa? Koľko Slovákov pokladá Bélu Bartóka za „svojho“ a koľko za „cudzieho“, pre koho je Alexander Dubček demokratizačným hrdinom a pre koho zas zbabelcom či z princípu zlým komunistom? Stotožnia sa Rómovia zo segregovaných osád, baníci s odňatým invalidným dôchodkom a nezamestnané šičky s tým, že ekonomická transformácia a začlenenie krajiny do NATO sú príbehom úspechu?

ďalšej diskusie, ako východisko budúcich úvah a konkrétnych krokov týkajúcich sa prezentácie SR, ktoré je otvorené kritike. Tento pokorný prístup nanešťastie čiastočne spochybňuje predstava verejnej diskusie, ktorú autori načrtávajú v závere svojho diela. Domnievajú sa, že jeho „ďalšiemu rozpracovaniu... by mala predchádzať široká verejná diskusia, ktorá by viedla k intenzívnejšej internalizácii tejto identity verejnosťou a hlbšiemu pochopeniu takto formulovanej identity Slovenska“²⁵. Súčasťou avizovanej verejnej diskusie by nepochybne mal byť aj opačný proces – snaha hlbšie pochopiť konkrétne ideové vstupy jednotlivých segmentov spoločnosti a intenzívnejšie ich zahrnúť do konceptu.

V súhrne možno povedať, že autorský tím pod taktovkou MZV predostrel atraktívny obraz moderného, schopného a úspešného Slovenska, ktorý kvalitou spracovania výrazne prekonáva často opakované mýty o pohostinných, holubičích a utláčaných Slovákoch. Napriek vysloveným výhradám teda dokument predstavuje cenný vklad do spoločenskej diskusie, ktorú autori vo svojom zámere predpokladajú.

VÝZVY DO BUDÚCNOSTI

V roku 2011 sa MZV v oblasti verejnej diplomacie výrazne koncentrovalo na proces tvorby brandingu SR. Za solídny úspech je možné označiť zrealizovanie niekoľkých prípravných fáz brandingu – od identifikácie aktuálneho vnímania SR v zahraničí cez analýzu brandingových stratégií iných krajín až po návrh ideového konceptu prezentácie Slovenska. MZV tak pripravilo pôdu na ďalší postup, ktorý by mal v budúcnosti vyvrcholiť návrhom a realizáciou konkrétnej brandingovej kampane.

Medzi potenciálne riziká nastoleného vývoja možno zaradiť personálne poddimenzovanie rezortného výkonu verejnej diplomacie, ktoré súvisí s uskutočnenými organizačnými zmenami na MZV a so zrušením samostatného odboru zameraného na túto oblasť. V hodnotenom roku sa pracovníkom MZV darilo túto situáciu zvládnuť najmä vďaka intenzívnej spolupráci s domácim externým prostredím, na ktoré bola delegovaná značná časť úloh, predovšetkým prostredníctvom využitia rezortného dotačného mechanizmu. Podarilo sa tak zachovať kontinuitu systematickej a vzájomne výhodnej odbornej spolupráce medzi MZV a expertmi z širšie chápaného tretieho sektora a akademickej sféry, ktorá je obzvlášť v sfére verejnej diplomacie vysoko žiaduca.²⁶

Smerom do budúcnosti spočíva pred rezortnou verejnou diplomaciou hneď niekoľko výziev. Priamo pred zátvorku treba vyňať upozornenie, že verejnú diplomáciu nie je vhodné splošťovať len na problematiku brandingu, ale že má významný potenciál o. i. v manažmente každodenných interakcií a v procesoch komunikácie a utvárania vzťahov s domácou a so zahraničnou verejnosťou.

²⁵ Tamže, s. 29.

²⁶ Pozri napr. Mallicková, E.: Verejná diplomacia ako priorita MZV SR. In: Bátora, J., Hozlárová, Z. (eds): *Verejná diplomacia: nový strategický nástroj MZV SR?* Bratislava: Ústav európskych štúdií a medzinárodných vzťahov FSEV UK, 2010, s. 10 – 13.

V oblasti branding-u sú aktuálnymi výzvami návrh a realizácia verejnej diskusie o pripravenom ideovom koncepte prezentácie SR v zahraničí, aktualizácia materiálu o výsledkoch tejto diskusie a následný návrh konkrétnych komunikačných posolstiev a kreatívnych stvárnení prezentácie SR v zahraničí. To by mohlo predstavovať dostatočne pevnú pôdu pre komplexný návrh brandingovej kampane a jej realizáciu.

Zásadnou výzvou je najmä vytvorenie funkčného koordinačného mechanizmu, ktorý umožní jednotlivým subjektom zúčastňujúcim sa na procesoch prezentácie SR v zahraničí lepšie vzájomne komunikovať, hľadať prieniky svojich záujmov a záväzne sa dohodnúť na spoločnom postupe. Len to umožní dosiahnuť synergický efekt množstva rôznych prezentačných snáh a zabráni plytvaniu rozpočtovými prostriedkami určenými na túto

oblasť. Rada vlády pre jednotnú prezentáciu sa z dôvodu svojej nízkej akcieschopnosti neosvedčila a reakciou MZV v hodnotenom období bola rezignácia na ambíciu vytvoriť funkčnejší mechanizmus. Rizikom takéhoto postupu je, že subjekty nezapojené do prípravy prezentačných aktivít MZV môžu nesúhlasiť s postupmi, ktoré boli navrhnuté bez ich účasti, a v dôsledku toho ich nepodporovať alebo úplne blokovať. V kontexte obmedzených finančných zdrojov tak koordinácia a komplementárnosť činnosti hlavných zúčastnených subjektov predstavujú *conditio sine qua non* efektívnej prezentácie SR v zahraničí.

V kontexte obmedzených finančných zdrojov koordinácia a komplementárnosť činnosti hlavných zúčastnených subjektov predstavujú conditio sine qua non efektívnej prezentácie SR v zahraničí.

IV.

Z HISTÓRIE SLOVENSKEJ ZAHRANIČNEJ POLITIKY

DIPLOMAT MÓRIC BEŇOVSKÝ

MIROSLAV MUSIL

Gróf Móric Beňovský je často vnímaný skôr ako romantická postava. V podaní niektorých našich historikov je to iba dobrodruh, ktorý chcel zbohatnúť, no nevyšlo mu to – či už doma v Uhorsku, na Madagaskare, vo Francúzsku, v Amerike alebo inde, takmer vždy sa to preňho údajne skončilo fiaskom. V literatúre sa spochybňovali aj viaceré údaje z jeho slávnych memoárov *Pamäti a cesty*¹. V skutočnosti bol však Móric Beňovský prvým šľachticom s identifikovaným slovenským pôvodom, ktorého možno v modernej terminológii medzinárodných vzťahov označiť ako ekonomického diplomata.

Autor príspevku podnikol tri výpravy so zámerom hľadať a skúmať fakty o Beňovského pôsobení a jeho kráľovstve na Madagaskare a Mauríciu. Pátral po dokumentoch súvisiacich s Beňovským v USA – vo Washingtone, Philadelphii a v Newburghu i vo Francúzsku – v Paríži a Aix-en-Provence. Prvá výprava na Madagaskar v roku 1996² vyvrátila tvrdenia madagaskarských historikov, že neexistuje záznam o mieste Beňovského posledného odpočinku. V archíve v Antananarive objavil autor opis záverečnej drámy Beňovského, ako aj lokalitu jeho kráľovstva a posledného odpočinku. Druhá a tretia cesta dospeli k presnejšej lokalizácii hrobu a k objavu doposiaľ nezmapovaných archívnych fondov. Autor sa nespoľahol na zdanlivo logický úsudok, že podobne, ako odchádzajúci francúzski kolonialisti „vyčistili“ archívy na Madagaskare, postupovali aj Briti, keď opúšťali Maurícius. V hlavnom

---

Móric Beňovský bol prvým šľachticom s identifikovaným slovenským pôvodom, ktorého možno v modernej terminológii medzinárodných vzťahov označiť ako ekonomického diplomata.

---

¹ Beňovský, M. A: *Pamäti a cesty I*. 1. vyd. Bratislava: Lúč, 2006, 301 s., a Beňovský, M. A: *Pamäti a cesty II*. 1. vyd. Bratislava: Lúč, 2006, 313 s.

² Kele, F., Musil, M.: *Madagaskarský denník*. 1. vyd. Bratislava: Printservis, 1996, 171 s.

meste Maurícia Port Louis objavil doposiaľ neznáme originály Beňovského rukopisov – správ, inštrukcií a rozkazov. Aj vďaka nim sa podarilo poskladať mozaiku ozajstného príbehu tohto slovenského diplomata.

DIPLOMAT NA FRANCÚZSKOM KRÁĽOVSKOM DVORE

Beňovský odišiel ilegálne z Uhorska, vyznamenal sa v radoch poľskej konfederácie bojujúcej proti poľskému kráľovi a dostal sa do vyhnanstva na Kamčatke v Boľšerecku. Tam si dokázal získať priazeň guvernéra (a jeho dcéry) a majstrovsky zorganizoval vzburu a útek. Jeho loď doplávala takmer k brehom Aljašky. O osem rokov skôr ako kapitán Cook zmapoval severný Pacifik. Dokázal sa diplomaticky dohodnúť a získať nevyhnutné zásoby aj na tam, kde sa na cudzincov z Európy pozerali veľmi nedôverčivo, najmä v Japonsku, ale napríklad aj na Formose (dnešný Taiwan). V Macau ponúkol služby Francúzom. S nimi sa potom doplavil na Maurícius (vtedy Île de France), kde sa dozvedel, ako sa Francúzi dovtedy neúspešne pokúšali kolonizovať ostrov Madagaskar – bohatý zdroj otrokov oplývajúci širokou paletou živočíšnych a nerastných bohatstiev, ktorý predstavoval strategický bod na ceste do Indie a späť.

Namiesto pôsobenia silou a zameriavania sa výhradne na obchod s otrokmi odporúčal získať si priazeň a služby obyvateľstva správnou diplomaciou, civilizovať ich a navodiť v nich potreby, ktoré umožnia rozvoj obchodu s Francúzskom.

Pre Beňovského to bol podnet, aby sa dôvtipom pokúsil o to, čo sa Francúzom nepodarilo realizovať prostredníctvom vojenskej taktiky. Keď doplával do Francúzska, ihneď podnikol kroky, aby prenikol do kruhov na kráľovskom dvore. Napísal list ministrovi zahraničných vecí³, v ktorom ponúkol, že prezradí tajné plány Britov a Rusov. Neexistuje záznam spresňujúci, čo v skutočnosti o uvedených plánoch povedal, no vedel, že Rusi aj Briti sa usilujú ovládnuť túto severnú oblasť Ti-

chého oceána na rozhraní medzi Áziou a Amerikou.

Na dvore boli rozhodujúce aj vplyvné kontakty. V tom Móricovi pomohol odporúčajúcim listom ministrovi⁴ jeho príbuzný Benyowsky de Benyo žijúci vo Francúzsku, v tom čase veliteľ mesta Bar-le-Duc⁵. Beňovského prestíž zvýšilo aj to, že mu do Paríža doručili dekrét o jeho vymenovaní za generála poľskej konfederácie.⁶

Beňovský už tri dni po odoslaní odporúčajúceho listu predložil ministrovi námorníctva dômyselný plán⁷, akým spôsobom si podmaniť Madagaskar ako veľmi sľubnú kolóniu. Namiesto pôsobenia silou a zameriavania sa výhradne na obchod s otrokmi

---

³ Archives nationales d'outre-mer (Národný zámorský archív, ďalej len „ANOM“), Aix-en-Provence, C 5A 3, č. 57, 1772.

⁴ ANOM, Aix-en-Provence, C 5A 3, č. 74, 27. 12. 1772.

⁵ V literatúre sa spochybnila existencia tohto príbuzného, avšak autor našiel uvedený list v ANOM.

⁶ Aj o tomto dekrete existovali dohady, no je uložený v ANOM, C 5A 8, č. 1, 16. 7. 1772.

⁷ ANOM, Aix-en-Provence, C 5A, č. 78, 30. 12. 1772.

odporúčal získať si priazeň a služby obyvateľstva správnou diplomaciou, civilizovať ich a navodiť v nich potreby, ktoré umožnia rozvoj obchodu s Francúzskom. V ďalšom rozpracovaní svojho ambiciózneho plánu pre ministra⁸ uviedol, že tam objaví bane na železo, meď, zlato, striebro, kryštály, topásky a iné drahokamy či povrchové uhlie. Chcel tiež zabezpečiť príjem do kráľovskej pokladnice z kávy, bavlny, cukrovej trstiny a rôznych druhov korenia, dohodnúť obchod s náčelníkmi na dodávanie dobytky, ryže, vosku, medi, kože, kokosového a veľrybieho oleja, indiga, tabaku, sivej ambry, gummy, ebenového a tиковého dreva. Beňovský plánoval založiť viacero prístavov, ktoré by slúžili ako základne pre obchod aj pre prípad vojny. Vyjadril zámer, že vďaka hojnosti tиковého dreva postaví lode a vycvičí domorodcov ako posádku, ktorá bude v tamojšej klíme vhodnejšia než Európania, čo bude najvýhodnejším tovarom ostrova. Zaumienil si spojiť sa s náčelníkmi, ktorí zaňho povedú vojnu v prospech tých, ktorí požiadajú o ochranu pod francúzskou zástavou.

Beňovský natoľko zapôsobil, že kráľ jeho plán schválil a vymenoval ho za plukovníka – veliteľa zboru dobrovoľníkov, s ktorými mal podporovať obchod na teritóriu za Mysom dobrej nádeje, konkrétne na Madagaskare, štvrtom najväčšom ostrove sveta, oveľa väčšom než Francúzsko. Beňovský pritom podliehal francúzskemu ministerstvu zahraničných vecí a ministerstvu námorníctva.

MODERNÁ STRATÉGIA KOMUNIKÁCIE, MARKETINGU A ZJEDNOCOVANIA

Podľa pôvodných inštrukcií mal Beňovský na Madagaskare vybudovať jednoduchú obchodnú základňu najmä na získavanie otrokov, prípadne ryže a ďalších potravín. Z jeho plánov načrtnutých vyššie však vyplynuli ďalekosiahlejšie zámery. Obdivuhodné sú jeho zásady negociačnej stratégie: „Správnou zmesou miernosti, ráznosti, obozretnosti, prívetivosti a akčnosti si možno podrobiť aj tie najzúrivejšie národy!“⁹ Ešte pozoruhodnejší je jeho moderný marketingový prístup, podľa ktorého možno domorodcov primeraným vedením ľahko navadiť na spôsoby správania, umenie, komodity, ba azda aj na luxus Európanov. Plánoval teda v domorodcoch vytvárať nové konzumné potreby a dopyt po tovare pre domácich doposiaľ nevidanom a nezaujímavom. Písal, ako u nich navodí veľkú spotrebu farebných textílií a že vymenia všetok majetok za látky a drobné ozdoby.

V tom období bol Madagaskar nejednotnou spleťou rozmanitých kmeňov pod vládou množstva kráľov a náčelníkov. Beňovský po príchode na Madagaskar inštruoval svojich dôstojníkov, aby spoznávali a využívali slabôstky miestnych vládarov, ich samolúbošť aj alkoholizmus. Vyzýval ich, aby podporovali chamtivosť darmi a ctižiadostivosť poctami. V správach ministerstvu uvádzal, že miestni králi a náčelníci dych-

⁸ Archives diplomatiques, Ministère des affaires étrangères, Paríž, séria Mémoires et documents, podséria Ázia, zv. 9, f. 28 – 33.

⁹ Tamže, f. 34 – 35.

tia po alkohole a oddávajú sa ožranstvu. Radi zdôrazňujú svoj majestát dekoráciami a prahnú po postriebených výložkách.¹⁰

Beňovský bol mimoriadne vynaliezavý, pokiaľ ide o repertoár pôct pre miestnych vládarov. Vymyslel pre nich napríklad špeciálny titul „ochrancovia Francúzska“, podpísaný samotným kráľom Ľudovítom XVI. Takto si postupne získaval čoraz viac vládarov ako spojencov. Pozoruhodné je, že Beňovský vymyslel aj tajnú šifru, ktorou ministerstvu zasielal dôverné správy.¹¹

K jeho stratégii patrilo podporovanie slabších kmeňov pri útoku silnejších, čím si získaval ich vďačnosť a spojenectvo. Súčasný kráľ v oblasti Ankarana Tsimiraha III.¹² v rozhovore s autorom uviedol, že jeho kmeň vďačil Beňovskému za záchranu pred bojovnými Sakalavmi.

Vďaka takýmto dôvtipným krokom sa Beňovskému podarilo to, že 1. októbra 1776 si ho miestni králi zvolili za svojho veľkokráľa (ampansakabé).¹³

Pôvodne Beňovský so zámerom posilniť pozíciu Francúzska na ostrove navrhoval prisťahovať z Francúzska asi stopäťdesiat rodín ako budúcich kolonistov, prípadne siroty, dievčatá aj chlapcov.¹⁴ Neskôr si osvojil efektívnejšiu stratégiu. Navrhoval doviezť na ostrov okolo šesťsto mladých mužov, ktorí si tu ľahko nájdu domorodé manželky. Tie navyše prinesú veno v podobe dobytku, ryže a iných produktov. Beňovský odporúčal povoliť vojakom a súkromníkom sobášiť sa s domorodkyňami – to ich pripúta k tejto zemi, ich potomkovia budú zvlášť produktívni a perspektívni. Aj preto žiadal vyslať na Madagaskar i kňaza.

DIPLOMAT A ŽENY

Nemalú úlohu po boku diplomata môže zohrávať jeho manželka či iné ženy. Beňovského manželka Zuzana ho statočne sprevádzala počas riskantného pobytu na Madagaskare, kde aktívne pôsobila v oblastiach, ktoré dnes môžeme nazvať humanitárnou pomocou. Aj vďaka jej pôsobeniu na manželky náčelníkov sa Beňovskému podarilo odstrániť zvyk zabíjania novorodencov, ktorí sa narodili v „nešťastné“ dni alebo s telesnou chybou. Zuzana sa tiež starala o opustené domorodé deti.¹⁵

V Beňovského *Pamätiach a cestách* sa okrem jeho manželky objavuje len Afánázia, dcéra guvernéra v Bolšerecku. Takisto jej zásluhou si Beňovský získal priazeň guvernéra. Táto dáma sa podľa niektorých autorov považuje za výplod Beňovského fantázie. Avšak historik zaoberajúci sa dejinami Taiwanu Jonathan Manthorpe, zaraďujúci Beňovského medzi najvýznamnejšie osobnosti na Taiwane, sa vyjadruje aj

¹⁰ Tamže, f. 55 – 59.

¹¹ ANOM, Aix-en-Provence, C 5A 3, č. 126.

¹² Na Madagaskare aj v súčasnosti pretrváva niekoľko desiatok miestnych kráľov.

¹³ V literatúre boli vyjadrené pochybnosti aj o tomto akte voľby za veľkokráľa, no autor sa s ním oboznámil v ANOM, C 5A 6, č. 11.

¹⁴ Archives diplomatiques, Ministère des affaires étrangères, Paríž, séria Mémoires et documents, podséria Ázia, zv. 9, f. 96 – 101.

¹⁵ Bibliothèque Nationale, Paríž, f. 298.

o Afanázii, ktorú „spaľovala mocná sexuálna túžba voči uhorskému grófovi..., hoci vedela, že má v Európe manželku“¹⁶.

Beňovského pobočník poručík Lasalle vo svojich poznámkach uviedol, že miestni náčelníci považovali za nevyhnutné utužovať dohody o spojenectve tým, že partnerovi ponúkali za manželku jednu zo svojich dcér (mávali niekoľko desiatok manželiek a mnohonásobne viac detí). V súvislosti s Beňovským je doložených spolu tridsaťdva spojeneckých dohôd s miestnymi náčelníkmi, bola to teda preňho náročná diplomatická výzva – žeby z toho vyplývalo aj ten istý počet „dohodových manželiek“? Zdá sa však, že Beňovský bol morálne veľmi zásadový. V liste zaslanom ministerstvu sa sťažoval na hospodára, ktorého mu poslali z Île de France a ktorý navádzal jeho mladých dôstojníkov na návštevy domov rozkoše (zrejme sa vyskytovali v okolí základne).¹⁷

MADAGASKAR KONTRA MAURÍCIUS

Kráľ vyslal Beňovského na Madagaskar s tým, že po príchode mu budú s materiálom a tovarom pomáhať guvernér regiónu Indického oceánu rytier de Ternay a jeho správca Maillart, ktorí sídlili na Mauríciu. Guvernér a správca, ako aj na nich napojená klika otrokárov od Beňovského očakávali, že na Madagaskare podporí predovšetkým pre nich výnosný obchod s otrokmi. Príliš im nevyhovovalo, že rozbiehal iné iniciatívy, ktoré by zároveň zatienili ich zásluhy, resp. spochybnili význam ich postavenia na Mauríciu.

To zároveň vysvetľuje, čo spôsobilo tragický koniec Beňovského diplomatickej misie na Madagaskare. Vedenie na Mauríciu s obavami sledovalo, ako si Beňovský upevňoval pozíciu na Madagaskare a ako upozorňoval ministerstvo na stále nové možnosti ekonomického využitia ostrova. Ešte s väčšou nevhodou registrovali, ako Beňovský v správach dokazoval, že – na rozdiel od tvrdení guvernéra de Ternay – strategický význam pre Francúzsko nemá Maurícius, ale práve Madagaskar. Iba ten Francúzom ostával ako kľúčová základňa v Indickom oceáne, keďže v tom čase postupne strácali pozíciu v Indii a okolitom regióne. Beňovského argumenty nezávisle potvrdil známy francúzsky moreplavec Yves Joseph de Kerguelen vo svojej správe o Madagaskare¹⁸ – vyzdvihol strategickú polohu ostrova medzi Mysom dobrej nádeje, Indiou a Čínou. Zatiaľ čo Maurícius je príliš otvorený, nedá sa ubrániť v prípade útoku Britov, Madagaskar má málo miest vhodných na prístátie a dá sa výborne brániť z vnútrozemia. Navyše je sebestačný v zásobovaní potravinami a surovinami, kým Maurícius je odkázaný na dovoz. Preto Kerguelen navrhol

---

Vedenie na Mauríciu s obavami sledovalo, ako si Beňovský upevňoval pozíciu na Madagaskare a ako upozorňoval ministerstvo na stále nové možnosti ekonomického využitia ostrova.

---

¹⁶ Manthorpe, J.: *Forbidden nation. A history of Taiwan*. Palgrave Macmillan, 2005, s. 128.

¹⁷ Archives diplomatiques, Ministère des affaires étrangères, Paríž, séria Mémoires et documents, podséria Ázia, zv. 9, f. 123 – 127.

¹⁸ ANOM, Aix-en-Provence, C 5A 5, č. 5.

úplne zrušiť francúzsku základňu na Mauríciu aj na ostrove Réunion (vtedy Île Bourbon), ktoré kráľa ročne stoja milióny.

Guvernér a jeho klika v takejto situácii pochopili, že im ide o existenciu, ak nie o život, pre dezinformovanie ústredia. Použili teda všetky prostriedky na to, aby Beňovského zdiskreditovali. Sprvu sa obmedzili na vyvracanie pravdivosti jeho depeší. Keď napríklad Beňovský nadšene opisoval miestne bohaté ložiská sivej ambry, základnej suroviny pre voňavkársky priemysel, guvernér to popieral tým, že ide len o bezcenný sivý nerast. Následne však Kerguelen aj ďalší potvrdili, že ide o veľmi kvalitnú sivú ambru. Podobne potvrdili i bohaté náleziská drahokamov, polodrahokamov a ďalších surovín, ktoré Beňovský indikoval. Najpresvedčivejším dôkazom je to, že na Madagaskar sa v súčasnosti hrnú zahraniční investori, ktorí idú za čoraz širším repertoárom nerastných bohatstiev. Krajina sa hmýri novodobými „zlatokopmi“, množia sa osady hľadačov zařírov a ďalších drahokamov.

Ako súčasť obrannej stratégie kruhy guvernéra Beňovskému prideliť hospodára, ktorý mu do financií zámerne vnášal chaos. No najúčinnjším opatrením na spravodajskú izoláciu Beňovského bolo to, že guvernérovi ľudia zadržovali jeho listy. Tvrdili mu, že sa nevyskytla žiadna loď smerujúca do metropoly. Kapitáni lodí pristávajúcich na Madagaskare dokonca dostali príkaz nepreberať od neho poštu. Aj na ministerstve v Paríži sa v zázname referenta pre uvedený región poukazovalo na to, že je omylom podriaďiť génia ako Beňovský guvernérovi, ktorý dusí jeho iniciatívy.

V SLUŽBÁCH JOZEFA II

Vo Francúzsku medzitým nastúpil na trón panovník Ľudovít XVI. Beňovský zaplavoval ministerstvo projektmi ďalšieho zvelaďovania Madagaskaru, ktoré si však žiadali investície. Nakoniec sa sám vypravil do Paríža, kde ho síce ocenili povýšením na generála, no požadované prostriedky mu neposkytli. Móricovi sa manévrou na dvore, najmä cez Máriu Lujzu, dcéru cisárovnej Márie Terézie, podarilo získať od cisárovnej omilostenie, ba dokonca povýšenie z baróna na grófa. Získal tiež súhlas Ľudovíta XVI. vstúpiť do služieb Márie Terézie a následne aj do služieb Jozefa II. Beňovský vypracoval pre Jozefa II. pozoruhodný plán obchodnej cesty sieťou riek od Dunaja až po Jadran, ktorá mala spájať Viedeň a Bratislavu s Terstom. Súbežne vypracoval plán rakúskej flotily, ktorá mala mať 60 bojových lodí a mala byť porovnateľná s britskou a francúzskou flotilou.¹⁹ Ostalo však len pri plánoch, ani na toto zrejme neboli financie. Napokon Jozef II. poveril Beňovského misiou presadzovať rakúske záujmy na Madagaskare, na čo mu síce dal veľkolepý dekrét, no žiadne prostriedky.²⁰

¹⁹ Haus, Hof- und Staatsarchiv, StK Vorträge 131 / III, fol. 107 (Plan) až 117 v (Benyowsky).

²⁰ Aj o existencii tohto dekrétu sa vyjadrili pochybnosti, autor ho však našiel v ANOM, C 5A 8, č. 183.

DIPLOMAT V NOVOM SVETE

Keďže Beňovský nezískal primeranú podporu pre svoje projekty vo Francúzsku ani v Rakúsku, zameril sa na Ameriku. V Paríži si získal sympatie vyslanca USA v Paríži Benjamina Franklina a v auguste 1779 sa s odporúčaniami od Franklina obrátil listom (po latinsky) na Kontinentálny kongres sídliači vo Philadelphii s ponukou slúžiť americkej revolúcii. List bol natoľko presvedčivý, že mu Kongres prideliť tisíc dolárov a koňa, aby sa pripojil ku generálovi Pulaskému, svojmu spolubojovníkovi z čias poľskej konfederácie.²¹ Nanešťastie Pulaski krátko po príchode Beňovského tragicky zahynul a Beňovský tak stratil priaznivca. V roku 1782 to v USA skúsil znova s premyslenou obchodno-vojenskou stratégiou založenou na výhodnej ponuke. Listom z 24. marca 1782 ponúkol vrchnému veliteľovi vojsk Georgeovi Washingtonovi projekt náboru „Prvej cudzineckej légie“ (ktorá mala byť regrutovaná v Európe) na pomoc americkej revolúcii.²² Washington v liste z 12. apríla 1782 hodnotil projekt ako zaujímavý aj z finančného hľadiska: „Náklady 518 000 libier za nábor, ošatenie, výzbroj, vybavenie a prepravu telesa 3 483 mužov sú naozaj skromné.“²³ Dokonca prijal Beňovského vo svojom sídle v Newburghu. Aj minister vojny USA Benjamin Lincoln v liste Kongresu z 9. mája 1782 hodnotil projekt kladne: „... včasnosť, s akou je možné légii zostať, ako aj služby, ktoré môže poskytnúť, sú silnými argumentmi na prijatie návrhu grófa“²⁴. Zmierlivý obrat v postoji Veľkej Británie k USA však v konečnom dôsledku viedol k zamietnutiu tohto projektu.

Beňovský následne založil britsko-americkú obchodnú spoločnosť pre obchod s Madagaskarom a tak 25. októbra 1784 naposledy vyplával na svoj vysnívaný ostrov. Tam sa usídlil na najvýchodnejšom cípe a začal budovať hlavné mesto svojho kráľovstva Mauretániu (odvodené od latinskej verzie jeho mena Móric). Listom sa obrátil na Francúzov, titulujúc sa „My Augustus Maurícius – veľkokráľ“, a navrhol im vzájomne výhodný obchod, avšak pod podmienkou, že z Madagaskaru sa už nebudú vyvážať otroci, čím vážne skrížil podnikateľské zámery francúzskych otrokárov na Mauríciu.

BEŇOVSKÝ NEMUSEL ZAHYŇÚŤ

Beňovský však čoskoro pochopil, že v úplnej izolácii nemá šancu. Kapitán jeho lode mu ušiel s nákladom aj so zbraňami, lebo bol podplatený Francúzmi. Jeho spojenie s Francúzskom „filtrovali“ na Mauríciu. Najzarážajúcejší pre autora bol objav, že gróf vôbec nemusel byť zlikvidovaný. V liste z 26. marca 1786²⁵, adresovanom ministrovi zahraničných vecí grófovi de Vergennes, sa opäť poddáva Francúzom: „Toto je, pán

²¹ National Archives, Washington, Papers of the Continental Congress, č. 41, 1774 – 1789.

²² National Archives, Washington, Letters to Washington, tom 57, zv. 141.

²³ Tamže.

²⁴ National Archives, Washington, Papers of the Continental Congress, č. 41, 1774 – 1789.

²⁵ Archives diplomatiques, Ministère des affaires étrangères, Paríž, séria Mémoires et documents, podséria Ázia, zv. 18, f. 240 – 241.

gróf, ponuka môjho podrobenia sa. Váš veľmi pokorný a oddaný služobník. Augustus gróf Beňovský (Benyowsky)“.

Je však pravdepodobné, že otrokárske kruhy z Maurícia tento jeho kapitulačný list nepustili ďalej. Ani vtedy, keď z Paríža prišiel príkaz, aby grófa zneškodnili. Nahovorili guvernéra, aby vyslal špeciálnu jednotku vedenú bývalým Beňovského tlmočníkom Mayeurom. Zaskočili ho prepadom cez prales. Bránil sa do poslednej chvíle a padol francúzskou guľkou ako francúzsky generál. Autor v archíve na Mauríciu vypátral, že guvernér de Souillac, ktorý jednotku vyslal, neskôr oľutoval, že podľahol nátlaku otrokárov. Vo svojich pamätiach uviedol, že Beňovský mohol slúžiť ako vzor manažmentu pre francúzske kolónie. Zostavovateľ spoločnej francúzskej štúdie o Madagaskare

Antony Jully zhruba o storočie neskôr (1897) napísal: „Je to tragický koniec muža, ktorý, nebyť obchodných rivalít, ktoré z neho urobili obeť slepej a egoistickej politiky Île de France, mohol byť hrdinom.“²⁶ Aj v správe „Prehľad o francúzskych základniach na Madagaskare“ (1836), ktorú vypracoval admirál Duperré, minister námorníctva

a kolónií, sa pochvalne zmieňuje o základni, ktorú na Madagaskare vybudoval „slávny barón Beňovský“²⁷.

Je pravdepodobné, že viaceré osoby, ktoré sa podujali historicky zhodnotiť Beňovského a jeho pôsobenie na Madagaskare, sa nechali ovplyvniť prevažne negatívnymi hodnoteniami vychádzajúcimi zo spravodajstva guvernéra de Ternay a jeho kruhov, ako aj z britských alebo iných nefrancúzskych autorov, prirodzene nevraživých voči „francúzskemu dobrodruhovi“. Možno to bola práve (francúzska) jazyková bariéra, ktorá našim historikom zabránila zistiť, že grófa z Vrbového si najviac vážia tí, o ktorých sa bežne mylne predpokladá, že pre nich zostal *persona non grata*. Je načase, aby si Beňovského ako prototyp Európana, svetoobčana, moderného podnikateľa a diplomata začali väčšmi vážiť aj v krajine jeho pôvodu.

---

*Beňovský mohol slúžiť
ako vzor manažmentu pre
francúzske kolónie.*

---

²⁶ Musil, M.: Skutočný príbeh grófa Beňovského. In: *Historická revue*, 2011, č. 1.

²⁷ Archives diplomatiques, Ministère des affaires étrangères, Paríž, série Mémoires et documents, podsérie Ázia, zv. 18, f. 233 – 235.

PRÍLOHY

CHRONOLÓGIA DÔLEŽITÝCH UDALOSTÍ V SLOVENSKEJ ZAHRANIČNEJ A EURÓPSKEJ POLITIKE V ROKU 2011

1. 1. Do štruktúry MZV SR boli formálne integrované ekonomické oddelenia zastupiteľských úradov. Cieľom kompetenčnej zmeny bolo vytvoriť priestor na užšiu spoluprácu rezortu diplomacie a podnikateľskej sféry, zabezpečenie integrácie politického a ekonomického pôsobenia slovenskej zahraničnej služby a efektívnejšie využívanie zdrojov.

5. 1. MZV SR opätovne odsúdilo použitie neadekvátnej sily voči občanom Bieloruska, ktorí prejavili nesúhlas s manipuláciou decembrových výsledkov prezidentských volieb, a vyjadrilo hlboké sklamanie nad tým, že Bielorusko nepredĺžilo mandát kancelárii OBSE v Minsku. MZV tiež zdôraznilo, že podporí možné obnovenie sankcií EÚ voči predstaviteľom režimu a že spolupráca s občianskou spoločnosťou bude jednou z priorít slovenskej zahraničnej politiky vo vzťahu k Bielorusku.

4. – 5. 1. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda navštívil Srbsko na pozvanie srbského rezortného partnera V. Jeremića. Počas stretnutia vyzdvihol pozitívne zmeny vo vzťahoch medzi EÚ a Srbskom, zdôraznil potrebu reforiem ako súčasť integračného procesu a ponúkol podporu SR v odovzdávaní skúseností z prístupového procesu. Obe strany sa zhodli na potrebe čo najskôr začať dialóg medzi Belehradom a Prištinou s podporou EÚ. Rozhovory sa zaoberali aj zintenzívnením dvojstrannej ekonomickej spolupráce.

19. – 20. 1. Akreditačná komisia NATO zhodnotila pripravenosť Centra výnimočnosti pre oblasť likvidácie výbušných materiálov v Trenčíne. Centrum splnilo všetky podmienky, aby sa stalo prvou oficiálnou inštitúciou NATO na území Slovenska.

25. 1. V nadväznosti na iniciatívu SR bola v Bratislave na úrovni ministrov hospodárstva V4 schválená deklarácia V4+ o energetike, ktorej cieľom je podporiť regionálne priority V4 vo výstavbe energetickej infraštruktúry.

Na základe údajov z internetových stránok prezidenta SR, Národnej rady SR, Úradu vlády SR, Ministerstva zahraničných vecí SR a Ministerstva obrany SR spracovala Daniela Balážová, redaktorka denníka Pravda (dbalazova@pravda.sk).

26. 1. Vláda SR schválila Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci na rok 2011. Program znížil počet prioritných krajín a zúžil sektorové zameranie pomoci. Kladie dôraz na odovzdávanie transformačných skúseností vo forme technickej pomoci, tvorbu kapacít v oblasti rozvojovej spolupráce, rozvojové vzdelávanie a na výraznejšie zapojenie sa slovenských subjektov do využívania nástrojov EÚ.

28. 1. MZV SR začalo práce na ideovom koncepte prezentácie Slovenska s cieľom zvýšiť kvalitu práce slovenských zastupiteľských úradov v zahraničí. Konceptný materiál „Slovensko, krajina s potenciálom“ bol vypracovaný počas roka 2011, vláda ho vzala na vedomie 14. 12. 2011.

28. 1. Počas prvej oficiálnej návštevy maďarského predsedu vlády v SR po viac než 11 rokoch premiér V. Orbán s I. Radičovou podpísali dohodu o prepojení plynovodu medzi Veľkým Krtíšom a maďarským Vecsésom. Premiérka Radičová na rokovaníach navrhla, aby spor medzi Slovenskom a Maďarskom o udeľovanie dvojakeho občianstva riešila medzishátatna zmluva. V. Orbána prijal i prezident SR I. Gašparovič a predseda Národnej rady SR R. Sulík.

29. 1. MZV SR odsúdilo násilie v Egypte a vyjadrilo nádej, že egyptskí predstavitelia budú rešpektovať základné ľudské práva a občianske slobody. Na prevoz slovenských občanov z Egypta vyslala vláda SR letecký špeciál, ktorý využilo 45 ľudí, väčšinou občanov SR.

31. 1. Rada pre zahraničné veci EÚ rozhodla o uvalení sankcií na prezidenta A. Lukašenka a 157 predstaviteľov režimu. Študentov a politických aktivistov sa má naopak týkať voľnejší vízový režim.

2. 2. Z iniciatívy slovenskej strany sa v Bratislave uskutočnilo X. zasadnutie Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre záležitosti menšín. Na žiadosť maďarskej strany sa rokovalo aj o zákone o štátnom jazyku SR. Slovenská strana trvala na programovom vyhlásení vlády SR, podľa ktorého slovenská vláda napraví reštrikčné legislatívne a politické opatrenia z predchádzajúceho obdobia, ktoré neboli v súlade s predpismi v oblasti ľudských práv.

3. – 4. 2. Lídri EÚ na zasadnutí Európskej rady dosiahli dohodu o potrebe vytvoriť vnútorný trh s energiou do roku 2014. Stredoeurópsky región bol označený za jednu z prioritných oblastí na rozvoj energetickej infraštruktúry. Z pohľadu SR je dôležité aj zachovať možnosť financovania energetických projektov z verejných zdrojov a dobrovoľnosť pri stanovovaní cieľa v oblasti energetickej efektívnosti.

8. 2. Komisár EÚ pre rozvoj A. Piebalgs na stretnutí so štátnym tajomníkom M. Ježovicom v Bratislave rokoval o Zelenej knihe EÚ o rozvojovej politike. Dohodli sa na prehlbovaní spolupráce, ktorá má viesť k výraznejšiemu zapojeniu slovenských subjektov do realizácie rozvojových aktivít EÚ, a to najmä v cieľových krajinách slovenskej pomoci, ako sú Keňa a Sudán.

9. 2. Vláda SR navrhla vymenovať za nového predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí M. Vetráka. Vo funkcii má vystriedať V. Prívarovú, ktorej uplynulo päťročné funkčné obdobie.

12. 2. MZV SR uvítalo oznámenie o odstúpení H. Mubaraka z postu egyptského prezidenta. Vyjadrilo presvedčenie, že dialóg medzi zástupcami egyptského ľudu a štruktúrami štátnej moci bude viesť k prechodu k demokracii, rešpektovaniu ľudských práv a k príprave slobodných volieb.

15. 2. Pri príležitosti 20. výročia vzniku Vyšehradskej skupiny sa na pozvanie predsedníčky vlády I. Radičovej uskutočnil v Bratislave rozšírený samit predsedov vlád krajín V4 a predsedov vlád Nemecka, Rakúska a Ukrajiny. Prijatá Bratislavská deklarácia premiérov V4 zdôrazňuje význam vyšehradskej spolupráce v európskej, zahraničnopolitickej i hospodárskej oblasti a po-

ukazuje na hlavné aktuálne výzvy V4 v kontexte členstva v EÚ a NATO. V rámci rozšíreného formátu predsedov vlád V4, Nemecka, Rakúska a Ukrajiny premiéri šiestich členských štátov EÚ prijali spoločné vyhlásenie týkajúce sa Bieloruska, v ktorom vyzvali bieloruské orgány, aby okamžite prepustili politických väzňov a dodržiavali ľudské práva a slobody.

17. 2. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda prijal rumunského rezortného partnera T. Baconschiho. Obaja pozitívne zhodnotili úroveň dvojstranných vzťahov a rokovali o otázkach regionálnej európskej agendy, najmä o energetickej bezpečnosti, Dunajskej stratégii, európskom riešení rómskej otázky, rozširovaní EÚ, západnom Balkáne a Východnom partnerstve. T. Baconschi vyjadril záujem o intenzívnejší dialóg s V4.

18. 2. Štátny tajomník M. Ježovica navštívil Moldavsko, kde sa zúčastnil na konferencii „Demokratizácia a európska budúcnosť Moldavskej republiky“. Konferenciu usporiadali krajiny V4. Okrem potvrdenia významu V4 ako úspešného projektu regionálnej spolupráce bolo cieľom návštevy vyjadriť podporu novej moldavskej vláde, eurointegračnému smerovaniu Moldavska a potvrdiť záujem SR o rozvoj bilaterálneho dialógu.

21. 2. Rada pre zahraničnú politiku EÚ na zasadnutí v Bruseli prijala 11-bodové vyhlásenie o situácii v Líbyi, vyzvala na zastavenie násillia a rešpektovanie práva líbyjského ľudu rozhodnúť o svojej budúcnosti. S prispáním slovenskej diplomacie sa podľa slov M. Dzurindu podarilo do záverov presadiť dôraz nielen na rešpektovanie práv občanov krajín, v ktorých pokračujú vzbury voči režimom, ale aj na rešpektovanie práv občanov EÚ.

1. 3. Slovensko prevzalo koordináciu činnosti jednotiek EUFOR/Althea na juhu a juhozápade Bosny.

2. 3. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda prijal predstaviteľov bieloruskej opozície S. Šuškieviča, A. Milinkieviča a A. Kazulina, ktorí pricestovali do Bratislavy na jeho osobitné pozvanie pri príležitosti ministerskej schôdzky V4 s krajinami Východného partnerstva.

3. 3. Ministri zahraničných vecí krajín V4 a minister zahraničných vecí Nemecka G. Westerwelle diskutovali v Bratislave o Východnom partnerstve. Bola to historicky prvá účasť šéfa nemeckej diplomacie na rozšírenom zasadnutí ministrov zahraničných vecí štátov V4. Ministri V4 privítali výmenu názorov na politiku Východného partnerstva aj s ministrami Arménska, Azerbajdžanu, Bieloruska, Gruzínska, Moldavska a Ukrajiny, ako aj s vysokou predstaviteľkou EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku C. Ashtonovou a s európskym komisárom pre rozširovanie a susedskú politiku Š. Füleom. Na záver prijali Deklaráciu ministrov zahraničných vecí Vyšehradskej skupiny a Nemecka o Východnom partnerstve a schválili stanovisko k zavraždeniu pakistanského ministra pre menšiny S. Bhattiho.

4. 3. V rámci ministerského stretnutia V4 s krajinami Východného partnerstva sa M. Dzurinda stretol aj s moldavským rezortným kolegom I. Leancom a s gruzínskym rezortným kolegom G. Vašadzem.

4. 3. Na pozvanie slovenskej premiérky uskutočnila návštevu SR predsedníčka chorvátskej vlády J. Kosorová. Radičová zdôraznila podporu SR čo najskoršiemu ukončeniu prístupových rokovaní Chorvátska s EÚ a potvrdila záujem na posilnení spolupráce s Chorvátskom v oblasti hospodárstva, energetiky, cestovného ruchu a zlepšenia podmienok pre investície. Ocenila úlohu Chorvátska v regióne západného Balkánu.

9. 3. Vláda SR schválila návrh na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon o spolupráci NR SR a vlády v záležitostiach EÚ. Návrh zabezpečuje posilnenie postavenia parlamentu, ktoré mu priznáva Lisabonská zmluva.

11. 3. Mimoriadny samit eurozóny prijal dohodu o navýšení Európskeho nástroja finančnej stability (EFSF, tzv. dočasný euroval) a budúcom Európskom mechanizme pre stabilitu (ESM, tzv. trvalý euroval), zmiernení úverových podmienok pre Grécko a o všeobecnom prístupe v otázke súboru legislatívnych návrhov pre hospodárske riadenie („six-pack“). Do dohody o pakte pre euro plus sa podarilo presadiť slovenské priority: zmienku o tom, že priame dane zostávajú v národnej kompetencii, a podmienku, že vek odchodu do dôchodku bude závisieť od demografického vývoja v krajine. Pri prijímaní distribučného kľúča pre ESM sa SR podarilo dosiahnuť jeho zmenu, ktorá okrem veľkosti krajiny zohľadňuje aj silu národného hospodárstva. Pre Slovensko to znamená zníženie príspevku asi o 17 %, celkovo o 1,162 mld. eur.

21. 3. Do riadneho programu rokovania Rady pre zahraničnú politiku EÚ, ktorému dominoval vývoj v Líbyi po prijatí rezolúcie OSN a zavedení sankcií vrátane zbrojného embarga, slovenská diplomacia presadila aj diskusiu o vývoji v Bielorusku. M. Dzurinda na rokovaní žiadal sprísne- nie sankcií voči režimu A. Lukašenka.

25. 3. Hlavy štátov a vlád 27 štátov EÚ odsúhlasili limitovanú zmenu Zmluvy o fungovaní EÚ v záujme vytvorenia ESM, ktorý má od roku 2013 nahradiť EFSF, a dohodli sa na všeobecnom prístupe k návrhom na posilnenie hospodárskeho riadenia. V prijatom pakte pre euro plus sa SR podarilo zachovať klauzulu, že výber opatrení v daňovej a sociálnej oblasti je vecou každej krajiny. V otázke ESM došlo k predĺženiu časového harmonogramu na postupné navrhovanie splatného kapitálu 80 mld. z pôvodných 3 na 5 rokov.

5. 4. Štátny tajomník M. Ježovica v parlamente Čiernej Hory slávnostne otvoril Národný konvent o EÚ. Projekt konventu, ktorý z prostriedkov SlovakAid realizuje RC SFPa, má krajine pomôcť v integračnom procese.

6. 4. Vláda SR neschválila návrh skupiny poslancov na prijatie Vyhlásenia Národnej rady SR k aktuálnym slovensko-maďarským vzťahom. Poslanecký návrh žiadal slovenskú vládu, aby vyzvala vládu MR na bilaterálne rokovania na najvyššej úrovni na tému dvojakého občianstva a najmä na prípravu na udelenie volebného práva príslušníkom maďarskej národnostnej menšiny, občanov SR, žijúcich na území SR.

11. 4. V súvislosti s prípravou novej maďarskej ústavy MZV SR vo vyhlásení uviedlo, že SR očakáva, že Maďarská republika bude dodržiavať medzinárodné záväzky, ktoré prijala, že prispeje k dobrým susedským vzťahom a bude rešpektovať ústavné usporiadanie iných krajín. Zároveň pripomína, že SR bude dôsledne odmietať pokusy o zasahovanie do jej suverenity, vrátane uplatňovania kolektívnych práv osôb hlásiacich sa k národnostným menšinám.

15. 4. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda sa v Berlíne zúčastnil na stretnutí šéfov diplomacií krajín NATO. Ministri potvrdili záväzok podporovať implementáciu rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN voči Líbyi a prijali dokumenty zamerané na vzťahy NATO s partnerskými krajinami. Rada NATO – Rusko sa zamerala na spoluprácu pri budovaní systému protiraketovej obrany v boji proti terorizmu a pri stabilizácii situácie v Afganistane. O bilaterálnej spolupráci diskutoval M. Dzurinda so španielskou rezortnou partnerkou T. Jimenezovou a s ministrom zahraničných vecí Turecka A. Davutoğluom. S tureckým ministrom rokoval aj o možnosti zavedenia bezvízového režimu pre občanov SR a zjednodušenia procedúr vízového režimu pre tureckých občanov pri cestách na Slovensko.

18. 4. MZV zobralo na vedomie schválenie novej maďarskej ústavy. Zopakovalo, že SR rešpektuje suverénne právo každej krajiny určiť si vlastné ústavné usporiadanie. Súčasne očakáva, že Maďarsko si pri implementácii ústavy bude ctíť ústavné usporiadanie iných krajín a bude rešpektovať princípy medzinárodného práva a prijaté medzinárodné záväzky. Pripomína, že ochrana osôb patriacich k národnostným menšinám na Slovensku je v súlade s medzinárod-

nými štandardmi založená na princípe individuálnych práv. SR odmietne uplatnenie právnych noriem akéhokoľvek štátu na svojom území, ktoré by zasiahlo do jej ústavnoprávneho poriadku alebo by sa dotklo suverenity a práv slovenských občanov.

23. 4. MZV odsúdilo neprímerané zásahy sýrskych ozbrojených zložiek proti účastníkom demonštrácií. Vyzvalo sýrske vedenie na okamžité ukončenie násilia a zavedenie avizovaných politických reforiem.

1. 5. Skončilo sa sedemročné prechodné obdobie obmedzenia možnosti zamestnávať slovenských občanov v Rakúsku a Nemecku. Tým sa zavŕšila posledná etapa úplnej integrácie SR do EÚ.

1. 5. Prezident I. Gašparovič sa zúčastnil na blahorečení zosnulého pápeža Jána Pavla II. vo Vatikáne.

4. 5. Prezident I. Gašparovič prijal predsedu Rady federácie Federálneho zhromaždenia Ruskej federácie S. Mironova. Ten ho informoval o úsilí Ruska o zavedenie bezvízového režimu s krajinami EÚ, pričom sa chce opierať aj o pomoc Slovenska. I. Gašparovič zdôraznil, že pre slovenskú stranu je hlavnou požiadavkou zachovanie reciprocitu a že zároveň je potrebné brať do úvahy doterajšie plnenie vízovej a readmisnej dohody EÚ – Rusko.

10. – 11. 5. Štátny tajomník M. Ježovica na 121. zasadnutí Výboru ministrov Rady Európy podporil návrh susedskej politiky Rady Európy. Pri príležitosti zasadnutia podpísal Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilia na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu. Slovensko sa tak zaradilo medzi prvých signatárov dohovoru, ktorý stanovuje právne záväzné štandardy v tejto oblasti.

12. 5. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda prijal maďarského rezortného partnera J. Martonyiho. Témou rokovania boli aktuálne otázky slovensko-maďarských vzťahov. Ministri tiež podpísali dodatok k medzivládnej dohode o prevádzkovaní, údržbe a rekonštrukcii cestných hraničných mostov a úsekov hraničných ciest na spoločnej štátnej hranici.

13. 5. Prezident I. Gašparovič prijal ruského premiéra V. Putina, ktorý bol v Bratislave počas majstrovstiev sveta v hokeji na pozvanie Medzinárodnej hokejovej federácie. Diskutovali o aktuálnych otázkach medzinárodnej politiky, spolupráci SR ako členskej krajiny NATO s Ruskom a o otázkach energetických dodávok.

16. 5. MZV vyzvalo bieloruské orgány na okamžité zastavenie zmanipulovaných politických súdnych procesov a na prepustenie zatknutých, obvinených a odsúdených politických väzňov. Reagovalo tak na rozhodnutie súdu v Minsku, ktorý odsúdil na päť rokov väzenia opozičného kandidáta na post prezidenta Bieloruska A. Sannikova. MZV tiež avizovalo, že SR podporí prijatie ďalších opatrení EÚ voči Bielorusku vrátane sankcií s ekonomickým dosahom. Na MZV bol pozvaný veľvyslanec Bieloruskej republiky na Slovensku, ktorému bolo tlmočené hlboké znepokojenie v súvislosti s prebiehajúcimi politickými procesmi v Bielorusku.

18. 5. Slovenská vláda neschválila návrh skupiny poslancov na prijatie Vyhlásenia Národnej rady SR k aktivitám vlády a parlamentu Maďarskej republiky voči SR. Zámerom vyhlásenia bolo vyjadriť rozhorčené odmietavé stanovisko nad sériou protislovenských aktov a exoterritoriálnej legislatívy, ostro protestovať proti niektorým výrokom oficiálnych predstaviteľov Maďarska a apelovať na dodržiavanie medzinárodných povojnových zmlúv a základnej medzištátnej zmluvy o dobrom susedstve.

18. 5. Prezident I. Gašparovič prijal predsedníčku Poslaneckej snemovne Parlamentu Českej republiky M. Němcovou. Na stretnutí ocenili vysokú úroveň spolupráce oboch krajín.

19. 5. Generálneho tajomníka NATO A. F. Rasmussena počas návštevy v SR prijal prezident I. Gašparovič. A. F. Rasmussen uviedol, že verí v schopnosť SR splniť si záväzky, ktoré jej vyplývajú z členstva v NATO. Vyzval na dodržanie záväzkov v medzinárodných operáciách a pokračovanie v modernizácii armády. S M. Dzurindom diskutoval o zabezpečení efektívnej obrany. M. Dzurinda vyjadril podporu konceptu „inteligentnej obrany“ („smart defence“) a generálny tajomník NATO ocenil príspevok SR v systéme kolektívnej obrany.

23. 5. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda sa v Bruseli zúčastnil na zasadnutiach Rady EÚ pre zahraničné veci a Rady EÚ pre všeobecné záležitosti. Pre SR bola dôležitou témou diskusia o príprave novej stratégie EÚ v oblasti ľudských práv. Rada tiež prijala rozhodnutie o posilnení sankcií voči Bielorusku. M. Dzurinda podporil čo najskoršie ukončenie prístupových rokovaní s Chorvátskom, berúc do úvahy pokrok, ktorý krajina dosiahla, čo bolo potvrdené aj počas spoločnej návštevy šéfov diplomácií Slovenska a Rakúska v Chorvátsku.

24. – 25. 5. Premiérka I. Radičová viedla delegáciu SR na zasadnutí ministerskej Rady OECD a oslavách 50. výročia vzniku OECD. Na podujatí sa zúčastnili i podpredseda vlády a minister financií I. Mikloš a minister hospodárstva J. Miškov. Radičová uskutočnila aj bilaterálne stretnutie s predsedom vlády Kórejskej republiky, ktorý požiadal o pomoc pri riešení problémov s vízami pre kórejských občanov, ktorí žiadajú o dlhodobý pobyt na území SR. I. Radičová prisľúbila, že SR sa otázkou víz bude intenzívne zaoberať.

26. 5. MZV v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci spustilo program Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (CETIR). Program bol v roku 2011 určený pre expertov z krajín západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ.

27. 5. Národná rada SR schválila vyhlásenie v súvislosti s prijatím ústavného zákona Maďarskej republiky, v ktorom NR SR odmietla akékoľvek ex-territoriálne účinky legislatívy iných krajín.

27. 5. Prezident I. Gašparovič sa zúčastnil na 17. samite krajín strednej Európy vo Varšave, ktorý bol zameraný na diskusiu o skúsenostiach z demokratickej transformácie. Novinkou na samite bolo pozvanie troch pobaltských krajín a Kosova. Slovenský prezident podmienil účasť na samite absenciou symbolov kosovskej štátnosti za rokovacím stolom. Na bilaterálnych rozhovoroch rokoval s prezidentom Macedónska G. Ivanovom a s predsedom Predsedníctva Bosny a Hercegoviny N. Radmanovićom a zúčastnil sa na spoločnej večeri hláv štátov s americkým prezidentom B. Obamom.

27. 5. MZV uvítalo návrh Európskej komisie na reformu Európskej susedskej politiky. Ocenilo, že formuluje jasné priority – budovanie demokratických spoločností, posilňovanie občianskeho sektora a Slovenskom presadzovaný princíp „viac za viac“ (t. j. viac pomoci a viac zdrojov EÚ pre partnerov realizujúcich rýchlejšie a hlbšie reformy). SR bude presadzovať, aby avizované nové finančné zdroje pre Európsku susedskú politiku objektívne odražali individuálne potreby a reálny pokrok reforiem jednotlivých partnerských krajín.

30. 5. Premiérka I. Radičová počas oficiálnej návštevy Slovinska rokovala so slovinským predsedom vlády B. Pahomom, s prezidentom D. Türkcom a s predsedom Štátneho zhromaždenia P. Gantarom. Návšteva potvrdila záujem oboch strán ďalej rozvíjať obojstranne výhodnú a rôznorodú spoluprácu, vrátane regionálnej spolupráce (V4 a Dunajská stratégia) a spolupráce v rámci EÚ.

1. 6. Generálny riaditeľ Sekcie európskych záležitostí MZV F. Ružička prijal veľvyslanca Maďarskej republiky A. Heizera. V nadväznosti na rokovania ministrov zahraničných vecí M. Dzurindu a J. Martonyiho v Bratislave mu odovzdal list slovenského ministra zahraničných vecí

maďarskému partnerovi, v ktorom žiada o stanovisko k návrhu medzištátnej zmluvy medzi SR a MR o úprave niektorých otázok týkajúcich sa štátneho občianstva, ktoré predložila slovenská strana 15. februára 2011. F. Ružička zároveň odovzdal nótu, v ktorej MZV žiada o stanovisko a vysvetlenie v súvislosti s ďalším spôsobom realizácie finančnej podpory, ktorú Maďarsko poskytuje v oblasti vzdelávania a kultúry.

1. – 3. 6. Prezident I. Gašparovič sa zúčastnil na oslavách 150. výročia zjednotenia Talianska v Benátkach.

5. – 7. 6. Prezident I. Gašparovič uskutočnil oficiálnu návštevu Litvy.

10. 6. MZV privítalo návrh Európskej komisie na ukončenie prístupových rokovaní EÚ a Chorvátska. Komisia navrhla za dátum vstupu stanoviť 1. júl 2013. Slovensko podporovalo Chorvátsko od začatia rozhovorov o pristúpení.

13. 6. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda rokoval v Bratislave so srbským rezortným partnerom V. Jeremičom, ktorého prijal aj prezident I. Gašparovič. SR vyjadrila podporu úsiliu Srbska začať rokovania o vstupe do EÚ a ocenila zatknutie Ratka Mladića. Šéfovia diplomacii rokovali aj o dialógu medzi Belehradom a kosovskou Prištinou a venovali sa prehlbovaniu vzájomnej hospodárskej spolupráce. Slovenská strana predpokladá, že dôjde k dohodám o realizácii projektov v oblasti kultúry, vzdelávania a zdravotníctva.

15. 6. Štátny tajomník M. Ježovica prijal člena výkonného výboru líbyjskej Dočasnej národnej rady zodpovedného za spravodlivosť a ľudské práva M. Alágho.

16. 6. Pri príležitosti ukončenia predsedníctva SR vo Vyšehradskej skupine (1. 7. 2010 – 30. 6. 2011) sa v Bratislave uskutočnil samit predsedov vlád krajín V4. Predsedovia vlád Slovenska, Maďarska, Poľska a podpredseda vlády a minister zahraničných vecí ČR schválili spoločné vyhlásenie premiérov V4 o posilnení aktivít V4 a koordinácie v programe Východného partnerstva vrátane vytvorenia nového programu Medzinárodného vyšehradského fondu „V4EaP“. Schválili zvýšenie príspevku SR a ostatných krajín V4 do rozpočtu MVF o 250-tisíc eur od 1. 1. 2012. Hosťom druhej časti samitu bol predseda vlády Moldavskej republiky V. Filat. Ten v rámci pracovnej návštevy SR bilaterálne rokoval s premiérkou I. Radičovou, podpredsedom vlády a ministrom financií I. Miklošom a bol prijatý podpredsedom NR SR P. Hrušovským.

16. 6. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda rokoval v Káhire s rezortným kolegom N. El Arabym. Šéf slovenskej diplomacie sa počas návštevy Egypta stretol aj s podpredsedom egyptskej vlády Yahyom al-Gamalom a generálnym tajomníkom Ligy arabských štátov A. Moussom, predstaviteľmi formujúcich sa egyptských politických strán a mimovládnych organizácií. MZV v tom istom čase vypísalo výzvu na predkladanie žiadostí o dotácie na projekty SlovakAid pre Egypt a Tunisko.

17. 6. Ukrajinský prezident V. Janukovyč počas oficiálnej návštevy SR rokoval so slovenským prezidentom I. Gašparovičom a predsedníčkou vlády I. Radičovou. Počas návštevy bola podpísaná bilaterálna dohoda o modifikácii dohovoru o malom pohraničnom styku a dohoda o vojenských hroboch. Zároveň boli podpísané dohody o spolupráci medzi vybranými slovenskými a ukrajinskými samosprávami.

17. 6. Rada OSN pre ľudské práva prijala rezolúciu, ktorou schválila návrh novej medzinárodnej zmluvy – Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa. Rozhodnutím Rady OSN pre ľudské práva sa na jej pôde uzavrela niekoľkoročná iniciatíva za prijatie protokolu koordinovaná Slovenskom.

20. 6. Rada EÚ pre zahraničné veci schválila ekonomické sankcie pre Bielorusko. M. Dzurinda po rokovaní pripomenul, že táto agenda je už pol roka významnou súčasťou práce slovenskej diplomacie. Zdôraznil, že posun zaznamenalo aj Srbsko.

20. 6. MZV uvítalo stanovisko Benátskej komisie k novej Ústave Maďarskej republiky. Ako zdôraznil rezort diplomacie, Benátska komisia plne potvrdzuje stanovisko SR, že za ochranu osôb patriacich k národnostným menšinám je primárne zodpovedný štát, v ktorom menšina žije. Benátska komisia tiež zdôrazňuje individuálny charakter ľudských práv a nutnosť rešpektovať princípy dobrých susedských vzťahov a vyhnúť sa exoterritoriálnym prvkom, ktoré by mohli znepokojit susedné štáty a viesť k medzietnickému napätiu.

21. 6. MZV uvítalo znovuzvolenie Pana Ki-muna na post generálneho tajomníka OSN Valným zhromaždením OSN.

21. 6. Na prvú oficiálnu návštevu SR vo funkcii hlavy štátu pricestoval poľský prezident B. Komorowski, ktorého prijal slovenský prezident I. Gašparovič. Obe strany ocenili vynikajúce vzťahy medzi Bratislavou a Varšavou v bilaterálnej, regionálnej aj európskej dimenzii. Na rokovaní so šéfom diplomacie obe strany potvrdili záujem na skvalitňovaní dopravnej infraštruktúry medzi krajinami a zdôraznili potrebu dostávať priame rýchlostné cestné prepojenie Žilina – Čadca – Skalité – Zwardoń – Bielsko-Biała. Prezident Komorowski informoval o prioritách nadchádzajúceho prvého poľského predsedníctva v Rade EÚ. V súvislosti s Východným partnerstvom obe strany potvrdili potrebu spolupráce s Ukrajinou a podpory jej európskej perspektívy.

22. 6. Vláda schválila návrh na uzavretie dodatku k zmluve o EFSF. Pre SR znamená zvýšenie záruk na úroveň 7,72 mld. eur (z pôvodných 4,37 mld. eur). Vláda tiež schválila návrh na uzavretie Zmluvy o založení Európskeho mechanizmu pre stabilitu.

24. 6. Európska rada v Bruseli v rámci rokovaní o hospodárskej politike uzatvorila európsky semester a schválila aj balík legislatívnych opatrení („six-pack“) na posilnenie hospodárskeho riadenia, reformu Paktu stability a rastu a makroekonomických nerovnováh v rámci EÚ. Vývoj udalostí v južnom Stredomorí podnietil diskusiu o migrácii a pravidlách schengenského priestoru. V záveroch Európskej rady zdôraznila solidaritu s členskými krajinami EÚ, ktoré čelia migračným tlakom. Rada vyzvala na ukončenie prístupových rokovaní s Chorvátskom do konca júna 2011. Schválila tiež Dunajskú stratégiu a Rámcovú stratégiu EÚ o začleňovaní Rómov.

29. 6. Európska komisia prezentovala súhrnný návrh týkajúci sa viacročného finančného rámca Európskej únie na roky 2014 – 2020. MZV v tejto súvislosti zdôraznilo, že SR sa počas rokovaní sústreďuje najmä na udržanie politiky súdržnosti ako jednej z hlavných priorít rozpočtu EÚ a na reformu spoločnej poľnohospodárskej politiky. Zároveň nebude podporovať zavedenie nových spoločných daní EÚ.

1. 7. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda na šiestom ministerskom stretnutí Spoločenstva demokracií vo Vilniuse oficiálne prevzal spolupredsedníctvo SR nad procesom odovzdávania skúseností z transformácie Tunisku. Slovensko v rámci neho spolupracuje s Holandskom.

2. 7. Prezident I. Gašparovič prijal členov Snemovne reprezentantov Kongresu USA vedených J. Micom, republikánskym kongresmanom slovenského pôvodu. Na stretnutí diskutovali aj o podpore investícií v SR. J. Mica konštatoval, že pre americké podnikanie je veľmi dôležité dôveryhodné podnikateľské prostredie, a upozornil na obavy v oblasti vymožitelnosti práva a stavu justície.

6. 7. Súčasťou porady vedúcich zastupiteľských úradov SR boli aj aktivity súvisiace s prioritami v oblasti ekonomickej diplomacie. Zástupcovia štátnej správy a podnikateľov diskutovali

o možnostiach presadzovania ekonomických záujmov SR a jej podnikateľských subjektov v zahraničí cez sieť zastupiteľských úradov.

7. 7. Prezident I. Gašparovič prijal predsedu Európskej rady H. Van Rompuya, s ktorým rokoval o aktuálnych problémoch vývoja dlhovej krízy v eurozóne, príprave viacročného finančného rámca a najmä o postoji SR k eurovalu a pôžičke Grécku. H. Van Rompuy pripomenul, že EÚ potrebuje v otázke záchranu Grécka každý hlas.

9. 7. MZV uvítalo vyhlásenie nezávislosti Juhosudánskej republiky a oznámilo, že SR je pripravená nadviazať s novovzniknutým štátom diplomatické styky.

11. 7. MZV dostalo odpoveď maďarskej strany na verbálnu nótu, ktorá sa týka plnenia medzivládnej dohody o vzájomnej podpore národnostných menšín v oblasti vzdelávania a kultúry. Slovenská strana je naďalej presvedčená, že poskytovanie finančnej podpory v oblasti vzdelávania a kultúry sa musí realizovať výlučne v súlade s dohodou, a bude v tejto veci viesť s maďarskou stranou ďalšie rokovania. Maďarská strana tiež odovzdala list štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí Maďarskej republiky Zs. Németha s reakciou na predloženie návrhu SR na uzavretie dvojstrannej dohody o dvojakom občianstve. Potvrdzuje v ňom pretrvávajúcu rozdielnosť názorov a súčasne nutnosť ďalších rokovaní. SR bude tieto rokovania iniciovať.

21. 7. Mimoriadny samit eurozóny schválil nový program pomoci pre Grécko, ktorý predpokladá dobrovoľnú účasť súkromného sektora, opatrenia na stabilizáciu eurozóny a zabránenie šírenia náklady dlhovej krízy na ďalšie nadmieru zadlžené krajiny (posilnenie úverovej kapacity a rozšírenie právomocí EFSF). Štáty eurozóny sa tiež zaviazali, že budú prísne dodržiavať dohodnuté fiškálne ciele, zlepšia konkurencieschopnosť a budú sa zaoberať makroekonomickými nerovnováhami. Okrem krajín, na ktoré sa vzťahuje program, všetky krajiny znížia svoj deficit verejných financií pod 3 % najneskôr do roku 2013.

3. 8. MZV dôrazne odsúdilo nasadenie sýrskych vojenských a bezpečnostných zložiek proti civilistom. SR spolu s krajinami EÚ, so spojencami a s partnermi vyvinie všetko úsilie na to, aby sa v Sýrii ukončilo násilie, rešpektovali sa základné ľudské práva a medzinárodné záväzky a aby sa reálne začal proces celospoločenského dialógu o reformách v krajine.

17. 8. Vláda SR schválila návrh na vyslovenie súhlasu s ratifikáciou marcového rozhodnutia Európskej rady, ktorým sa mení Zmluva o fungovaní EÚ v záujme vytvorenia Európskeho stabilizačného mechanizmu.

24. 8. Slovenská vláda schválila dokument Východiská strategického hodnotenia obrany SR, ktorý minister obrany predložil na rokovanie v súlade s uznesením Bezpečnostnej rady SR z 12. júla 2011.

30. 8. V súvislosti s vývojom situácie v Líbyi považuje SR Dočasnú národnú radu Líbye za jediného legitímneho predstaviteľa krajiny.

31. 8. Vláda SR schválila návrh zákona o vysielaní civilných expertov na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu mimo územia SR.

31. 8. Vláda schválila návrh Migračnej politiky SR s výhľadom do roku 2020. Preferenciu pri prijímaní cudzincov v rámci riadenej ekonomickej migrácie majú migranti s potrebnou kvalifikáciou a z kultúrne blízkych krajín. Dôležitým kritériom je aj tzv. etický nábor pracovníkov, a to najmä z krajín a oblastí, kde žijú Slováci v zahraničí.

2. 9. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda rokoval v Bratislave s nemeckým kolegom G. Westerwellem, ktorého prijal aj prezident I. Gašparovič. Ministri diskutovali o stabilite eurozóny, Východnom partnerstve, západnom Balkáne aj arabskej jari. Počas návštevy bola podpísaná dohoda o vytvorení slovensko-nemeckej reflexnej skupiny, ktorá zapája mimovládne organizácie a akademický sektor do strategického medzivládneho dialógu o dianí vo svete. Za slovenskú stranu je koordinátorom projektu RC SFPa a za nemeckú SWP – Nadácia pre vedu a politiku.

6. 9. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda počas oficiálnej návštevy Ukrajiny rokoval s rezortným kolegom K. Hryščenkom o rozvoji vzájomnej spolupráce a integračných snahách Ukrajiny. Na rokovaní s prezidentom V. Janukovyčom vyjadril znepokojenie v súvislosti s vývojom kauzy J. Tymošenkovej. Stretol sa aj s podpredsedom opozičnej strany J. Tymošenkovej Batkivščina A. Turčinovom.

7. 9. Počas návštevy prezidenta I. Gašparoviča na Malte sa uskutočnilo ekonomicko-podnikateľské fórum. Počas neho bolo za účasti slovenského a maltského prezidenta podpísané memorandum o spolupráci medzi slovenskou a maltskou obchodnou komorou.

7. 9. Vláda schválila návrh na uzavretie druhého dodatku k rámcovej zmluve o Európskom finančnom stabilizačnom nástroji. S cieľom rýchlo schváliť zmeny na zvýšenie flexibility mechanizmu bol zastavený ratifikačný proces prvého dodatku (vláda SR ho schválila 22. 6. 2011). V dôsledku zmeny dôjde k prepočítaniu výšky pomoci a tým k zvýšeniu záruky pre všetkých zostávajúcich členov eurozóny vrátane SR.

12. – 14. 9. Prezident I. Gašparovič uskutočnil oficiálnu návštevu v Čiernej Hore.

15. 9. Predseda NR SR R. Sulík sa zúčastnil na konferencii predsedov parlamentov krajín V4 v Prahe. Na záver stretnutia delegácie predsedov parlamentov na návrh R. Sulíka schválili doplnenie záverečnej deklarácie. Vyzvali zainteresované strany, aby dôsledne dodržiavali všetky pravidlá a záväzky vyplývajúce z prístupových zmlúv s EÚ, vrátane maastrichtských kritérií a Lisabonskej zmluvy.

20. 9. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda rokoval s hlavnými politickými lídrami Bosny a Hercegoviny o možnostiach zostavenia funkčnej vlády a odblokovania integračného procesu do EÚ i NATO. Minister sa stretol aj s veliteľom operácie EUFOR/Althea B. Bairom a s príslušníkmi slovenského kontingentu.

19. – 24. 9. Delegácia SR vedená premiérkou I. Radičovou sa zúčastnila na oficiálnej časti 66. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN v New Yorku. I. Radičová vystúpila vo všeobecnej rozprave Valného zhromaždenia OSN, na Globálnom investičnom sympóziu a zúčastnila sa na zasadnutí o otvorenom vládnutí, ktoré spoluorganizovali prezidenti USA a Brazílie. Stretla sa s generálnym tajomníkom OSN Panom Ki-munom, so srbským prezidentom B. Tadićom a v rámci zasadnutia o otvorenom vládnutí sa krátko stretla s prezidentom USA B. Obamom.

25. 9. Na pozvanie predsedníčky vlády Chorvátskej republiky J. Kosorovej sa uskutočnila oficiálna návšteva predsedníčky vlády SR I. Radičovej v Chorvátsku. Premiérky rokovali o procese integrácie Chorvátska do EÚ po ukončení prístupových rokovaní, o budúcej spolupráci na úrovni EÚ, bilaterálnej spolupráci v hospodárskej oblasti energetiky a spolupráci v oblasti kultúry, školstva a menšín.

29. – 30. 9. Premiérka I. Radičová viedla delegáciu SR na samite EÚ a krajín Východného partnerstva vo Varšave. Zúčastnili sa na ňom najvyšší predstavitelia členských krajín EÚ a šiestich východných partnerov (Arménsko, Azerbajdžan, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina).

na). Bielorusko sa na samite nezúčastnilo. Účastníci prijali Spoločnú deklaráciu Východného partnerstva.

1. 10. Do platnosti vstúpila nová organizačná štruktúra MZV SR, na základe ktorej sa znížil počet sekcií a riadiacich pracovníkov.

4. 10. MZV vyjadrilo hlboké znepokojenie nad zhoršujúcim sa stavom dodržiavania ľudských práv v Iráne, dramatickým nárastom poprav a pokračujúcimi represiami voči iránskym občanom, obhajcom ľudských práv, politickým aktivistom a príslušníkom národnostných a náboženských menšín. Vyzvalo na zrušenie trestu smrti pre pastora J. Nadarchaniho a na jeho okamžité a bezpodmienečné prepustenie. Výzvu na jeho prepustenie presadila SR aj do záverov Rady pre zahraničné záležitosti EÚ.

7. – 8. 10. Prezident I. Gašparovič sa zúčastnil na 20. samite prezidentov krajín V4 vo Vyšehrade. Na samite bola prijatá slávnostná deklarácia, ktorá sumarizuje výsledky 20-ročnej vyšehradskej spolupráce a poukazuje na dôležitosť jej pokračovania. Na bilaterálnom rokovaní sa I. Gašparovič stretol s maďarským hosťiteľom prezidentom P. Schmittom. Za nie najšťastnejšie slovenský prezident označil výroky niektorých politikov na obidvoch stranách. P. Schmidt na rokovaní otvoril tému dvojakeho občianstva.

9. 10. Prezident I. Gašparovič odcestoval na oficiálnu návštevu Indonézie, ktorej cieľom bolo posilnenie vzájomnej hospodárskej a obchodnej spolupráce. Následnú plánovanú návštevu Filipín pre vnútropolitickú krízu na Slovensku neuskutočnil.

11. 10. Vláda SR pre nehodu v koalícii a nesúhlas koaličnej SaS s dodatkom k rámcovej zmluve o EFSF schválila na mimoriadnej schôdzi návrh na spojenie hlasovania Národnej rady SR o dodatku s hlasovaním o dôvere vláde. Dodatok k EFSF hlasovaním v parlamente nebol schválený a vláde tak nebola vyslovená dôvera. Táto situácia viedla predsedov parlamentných politických strán k dohode o predčasných voľbách.

13. 10. Národná rada SR schválila návrh ústavného zákona o skrátení volebného obdobia a konaní predčasných volieb 10. 3. 2012. NR SR tiež schválila dodatok k rámcovej zmluve o EFSF, čím sa SR stala poslednou krajinou eurozóny, ktorá ho schválila. NR SR zároveň odvolala z postu predsedu NR SR R. Sulíka z SaS a na návrh koaličných poslaneckých klubov za SDKÚ-DS, KDH a Most-Híd schválila za nového predsedu NR SR Pavla Hrušovského.

21. 10. Národná rada SR schválila novelu ústavy, ktorá dopĺňa ústavný text o možnosť prezidenta poveriť odvolanú vládu, aby si plnila úlohy v rozsahu určenom ústavou, resp. so súhlasom prezidenta. Novela bola prijatá pre spor o výklad Ústavy SR z dôvodu neexistencie výslovného oprávnenia prezidenta poveriť odvolanú vládu vykonávaním svojich funkcií do vymenovania novej vlády, čím vznikol aj problém otázky zastupovania SR na medzinárodných stretnutiach a samitoch. Prezident Gašparovič po prijatí novely ústavy odvolal I. Radičovú z funkcie predsedníčky vlády SR a následne ju poveril, aby svoju funkciu vykonávala až do vymenovania novej vlády.

23. 10. Predsedníčka vlády SR sa zúčastnila na samite Európskej rady a následne na zasadnutí členských štátov eurozóny v Bruseli. Európska rada zdôraznila nevyhnutnosť podpory vnútorného rastu EÚ a potrebu implementovať opatrenia na dobudovanie jednotného trhu a na podporu malých a stredných podnikov. Závery Európskej rady zároveň odkazujú na využitie nástrojov, ktorými EÚ disponuje (stratégia Európa 2020, európsky semester, pakt pre euro plus či balík legislatívnych návrhov na posilnenie hospodárskeho riadenia), s cieľom ukončiť krízu v Európe. Významným bodom diskusie bola aj otázka inštitucionálneho riadenia eurozóny a možnosti zapojenia EÚ27 do rozhodovania o budúcnosti hospodárskej a menovej únie.

26. 10. Delegácia SR vedená predsedníčkou vlády sa v Bruseli zúčastnila na neformálnom stretnutí EÚ a mimoriadnom samite členských štátov eurozóny. Lídri eurozóny dosiahli dohodu o 2. programe pre Grécko v hodnote 130 mld. eur. Zapojenie súkromných investorov vo forme odpísania 50 % gréckeho dlhu by malo zabezpečiť jeho zníženie na úroveň 120 % HDP do roku 2020. Na základe dohody o výnimke Slovensko neposkytne záruky pre Grécko nad rámec dohody z júlového samitu. SR sa tiež podarilo presadiť klauzulu, ktorá má zamedziť transfer kapitálu z dcérskych bánk. Zároveň bola dohodnutá optimalizácia prostriedkov v EFSF bez rozšírenia záruk členských krajín EFSF cez tzv. efekt finančnej páky. Lídri eurozóny sa dohodli na súbore špecifických opatrení nad rámec predtým prijatého balíka o hospodárskom riadení. Každý členský štát eurozóny teda musí na ústavnej úrovni prijať pravidlo o vyrovnanom rozpočte. So zámerom posilniť riadenie v eurozóne bola dosiahnutá dohoda o 10 opatreniach na jeho posilnenie.

26. 10. Rezort slovenskej diplomacie ocenil pokojný priebeh volieb do tuniského parlamentu, ktoré sa uskutočnili 23. 10. Označil ich za víťazstvo demokracie a občanov Tuniska, ktorí zvrhnutím autoritatívneho režimu začali tzv. arabskú jar. MZV zároveň zdôraznilo, že SR je pripravená naďalej podporovať proces demokratických zmien v Tunisku a aktívne prispieť k ich uskutočňovaniu v praxi.

28. 10. MZV uvítalo rozhodnutie Severoatlantickej rady NATO, ktoré ukončilo operáciu Zjednotený ochranca v Líbyi. Spojenecké jednotky podľa vyhlásenia rezortu zabezpečili ochranu civilného obyvateľstva pred útokmi režimu M. Kaddáfího, zaviedli embargo na nelegálny dovoz zbraní a zriadili bezletovú zónu nad krajinou.

1. 11. Do platnosti vstúpilo rozhodnutie o znížení počtu diplomatických a konzulárnych misií SR, na ktorých môžu cudzinci požiadať o vízum či pobyt na Slovensku. Vízovú a pobytovú agendu v krajinách schengenského priestoru zabezpečuje sedem regionálnych vízových centier (na veľvyslanectvách SR v Aténach, Berlíne, Madride, Paríži, Prahe, vo Varšave a Viedni). Ministerstvo tak reagovalo na výrazný pokles vízovej a pobytovej agendy po pristúpení Slovenska k Schengenskému dohovoru v záujme úspory verejných zdrojov.

4. 11. Na pozvanie českého ministra zahraničných vecí K. Schwarzenberga sa M. Dzurinda stretol v Prahe s ministrami zahraničných vecí krajín V4 a západného Balkánu. Počas návštevy podpísal s českým rezortným partnerom dohodu o vzájomnom zastupovaní svojich štátov vo vízovom konaní prostredníctvom diplomatických misií a konzulárnych úradov a protokol o jej vykonávaní.

8. 11. Zástupkyňa námestníka Ministerstva zahraničných vecí USA pre Európu a Euráziu M. L. Yovanovitch poďakovala slovenským vojakom v Afganistane. Slovenskí špecialisti na zneškodňovanie výbušnín identifikovali a zničili auto naložené výbušninami, ktoré chceli nepriateľské sily použiť pri útoku na spojeneckú základňu v Kandaháre.

10. 11. Počas 66. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN v New Yorku vo voľbách sudcov Medzinárodného súdneho dvora opätovne zvolili jeho súčasného podpredsedu P. Tomku.

11. 11. V Budapešti zasadala zmiešaná slovensko-maďarská komisia pre európsku a euroatlantickú integráciu pod vedením štátneho tajomníka M. Ježovicu a štátneho tajomníka maďarského ministerstva zahraničných vecí Zs. Németha. Obe strany konštatovali vysokú mieru zhody v kľúčových európskych finančných, ekonomických a zahraničnopolitických otázkach. Potvrdili tiež vôľu riešiť niektoré citlivé otázky vzájomných vzťahov bilaterálnym dialógom. M. Ježovica vyzval maďarskú stranu na urýchlené stanovenie termínu rokovaní o dohode o štátnom občianstve a termínu zasadnutia zmiešanej komisie pre záležitosti menších.

23. 11. Pre kauzu odpočúvania novinárov Vojenským obranným spravodajstvom prezident I. Gašparovič na návrh premiérky I. Radičovej zrušil poverenie ministra obrany L. Galka viesť rezort. Vedením ministerstva poveril 28. 11. predsedníčku vlády I. Radičovú.

28. 11. Generálny tajomník OSN Pan Ki-mun vymenoval slovenského diplomata J. Kubiša do funkcie svojho osobitného predstaviteľa pre Afganistan a vedúceho pomocnej misie OSN v Afganistane (UNAMA). J. Kubiš od januára 2012 vystrieda S. de Misturu zo Švédska.

30. 11. Vláda SR schválila návrh na uzatvorenie zmluvy o pristúpení Chorvátska k EÚ. Zmluva bola slávnostne podpísaná na zasadnutí Európskej rady 9. 12. 2011.

28. 11. – 9. 12. Minister životného prostredia viedol delegáciu SR na 17. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a na 7. zasadnutí zmluvných strán Kjótskeho protokolu v juhoafrickom Durbane. SR pozitívne hodnotí najmä skutočnosť, že sa podarilo vyriešiť otázku ďalšieho pokračovania Kjótskeho protokolu. Minister životného prostredia vo svojej správe vláde SR zároveň upozornil na skutočnosť, že rozšírenie rozsahu povinností podávať správy podľa rozhodnutí schválených v Durbane si bude vyžadovať zvýšenie odborných kapacít a finančných zdrojov ministerstva.

7. 12. Ministri zahraničných vecí SR a USA M. Dzurinda a H. Clinton podpísali v Bruseli Spoločný akčný plán medzi vládou SR a vládou USA na boj proti nelegálnemu nakladaniu s jadrovými a rádioaktívnymi materiálmi a súvisiacimi technológiami. Akčný plán vyjadruje zámer oboch vlád spolupracovať pri zvyšovaní schopností SR predchádzať pokusom o pašovanie jadrových a rádioaktívnych materiálov, odhaľovať ich a účinne na ne reagovať.

7. – 8. 12. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda na decembrovom stretnutí šéfov diplomacií NATO pripomenul, že v procese rozširovania NATO Slovensko stabilne podporuje integračné ambície krajín západného Balkánu. Osobitne podporil vyslanie pozitívneho signálu Čiernej Hore. NATO potvrdilo záväzok dlhodobého partnerstva s Afganistanom.

9. 12. Hlavy štátov a predsedovia vlád 17 členských štátov eurozóny sa na zasadnutí v Bruseli dohodli na vytvorení medzivládnej fiškálnej dohody. Ďalších 6 krajín EÚ vyjadrilo záujem sa k dohode pripojiť. Veľká Británia účasť na dohode odmietla, ČR, Švédsko a Maďarsko ešte zväžia, či dohodu o posilnení rozpočtovej disciplíny podpíšu. Nová fiškálna dohoda má priniesť posilnenú koordináciu hospodárskych politík krajín eurozóny a zavedenie nového fiškálneho pravidla, ktorého cieľom je zamedziť nadmerné zadlžovanie sa členských štátov. V súvislosti s rozširovaním EÚ bol prijatý kompromis, aby Rada po preskúmaní vo februári 2012 prijala rozhodnutie, ktorým sa Srbsku udelí štatút kandidátskej krajiny.

14. 12. Minister zahraničných vecí M. Dzurinda prostredníctvom návštevy v Južnom Sudáne nadviazal diplomatické styky s novovzniknutým štátom. V tejto krajine, ktorá je jednou z priorit oficiálnej rozvojovej pomoci a kde slovenské organizácie pôsobia už vyše desať rokov, odovzdal minister humanitárnu pomoc. Deň predtým počas návštevy Kene podpísal s kenským rezortným partnerom M. M. Wetang'ulom dohodu o kultúrnej spolupráci a rokoval aj s ministrom obchodu C. Mwakwerem.

14. 12. Vláda schválila rámcovú pozíciu SR k viacročnému finančnému rámcu EÚ na roky 2014 – 2020, ktorá stanovila hlavné ciele ďalších rokovanií.

23. 12. Na Slovensku bol vyhlásený štátny smútok ako pietna spomienka na Václava Havla, symbol nežnej revolúcie a posledného prezidenta ČSFR, ktorý zomrel 18. 12. Slovenskú delegáciu na pohrebe v Prahe viedol prezident I. Gašparovič.

ZMLUVY, DOHODY A DOHOVORY PUBLIKOVANÉ V ROKU 2011

BILATERÁLNE ZMLUVY

MEDZI ŠTÁTMI

1. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o spoločnej štátnej hranici zo dňa 4. januára 1996
(Bratislava 13. mája 2010, publ. č. 62/2011 Z. z., ozn. č. 274/1997 Z. z.)
2. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o údržbe a opravách cestných mostných objektov a úsekov ciest na slovensko-českej štátnej hranici
(Bratislava 17. júna 2009, publ. č. 143/2011 Z. z.)
3. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Kanadou o mobilite mladých
(Bratislava 20. júla 2010, publ. č. 171/2011 Z. z.)
4. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Indonézskej republiky o spolupráci v oblasti vedy, vzdelávania, kultúry, športu a mládeže
(Jakarta 29. marca 2010, publ. č. 246/2011 Z. z.)
5. Zmluva medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Vietnamskej socialistickej republiky o podpore a vzájomnej ochrane investícií
(Bratislava 17. decembra 2009, publ. č. 247/2011 Z. z.)
6. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Macedónskou republikou o podpore a vzájomnej ochrane investícií
(Skopje 25. júna 2009, publ. č. 248/2011 Z. z.)
7. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou o spolupráci v boji proti trestnej činnosti a spolupráci na prihraničných územiach podpísaná 23. marca 2004 vo Varšave
(Bratislava 12. mája 2010, publ. č. 240/2011 Z. z.)

8. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Arménskej republiky o leteckých dopravných službách
(Jerevan 18. marca 2010, publ. č. 420/2011 Z. z.)
9. Protokol o zmene a doplnení Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o leteckých dopravných službách
(Kyjev 6. októbra 2010, publ. č. 426/2011 Z. z.)
10. Dodatok č. 1 k Dohode medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o prevádzkovaní, údržbe a rekonštrukcii cestných hraničných mostov a úsekov hraničných ciest na spoločnej štátnej hranici z 18. júna 2007
(Bratislava 12. mája 2011)
11. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Austráliou o sociálnom zabezpečení
(New York 21. septembra 2010, publ. č. 459/2011 Z. z.)
  - a) Vykonávacia dohoda na vykonávanie Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Austráliou o sociálnom zabezpečení
(Bratislava 30. augusta 2011, publ. č. 459/2011 Z. z.)
12. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Štátom Izrael o sociálnom zabezpečení
(Bratislava 15. júna 2010, publ. č. 458/2011 Z. z.)
  - a) Vykonávacia dohoda medzi Slovenskou republikou a Štátom Izrael o sociálnom zabezpečení
(Bratislava 15. júna 2010, publ. č. 458/2011 Z. z.)
13. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene a doplnení Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o malom pohraničnom styku
(Bratislava 17. júna 2011, publ. č. 529/2011 Z. z.)

MEDZI VLÁDAMI

1. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Kirgizskej republiky o vzájomnom zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických pasov
(Biškek 1. apríla 2010, publ. č. 8/2011 Z. z.)
2. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky, Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, cez Slovenskú republiku
(Bratislava 22. decembra 2010, publ. č. 9/2011 Z. z.)
3. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o zrušení konzulárnych poplatkov
(Kyjev 6. októbra 2010, publ. č. 67/2011 Z. z.)
4. Ukončenie Veterinárnej dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Holandského kráľovstva
(Praha 4. júla 1972, č. 98/1973 Zb., publ. č. 142/2011 Z. z.)
5. Ukončenie platnosti Dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a Rakúskou spolkovou vládou o zrušení vízovej povinnosti z 18. januára 1990 v znení Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Spolkovou vládou Rakúska o zmene Dohody o zrušení vízovej povinnosti uzavretej formou výmeny nót z 22. decembra 1993 a 14. januára

- 1994 v znení Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Spolkovou vládou Rakúska o zmene Dohody o zrušení vízovej povinnosti z 15. apríla 1998 (publ. č. 69/2011 Z. z.)
6. Ukončenie platnosti Dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a Zväzovou výkonnou radou Zhromaždenia Socialistickej federatívnej republiky Juhoslávie o vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladov o vzdelaní a dokladov o vedeckých hodnotiach a tituloch vydávaných v Československej socialistickej republike a Socialistickej federatívnej republike Juhoslávia podpísanej 12. septembra 1989 v Belehrade vo vzťahu k Macedónskej republike (publ. č. 68/2011 Z. z.)
  7. Protokol medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Srbskej republiky o vykonávaní Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Srbskou republikou o readmisii osôb bez povolenia na pobyt podpísanej v Bruseli 18. septembra 2007 (Belehrad 18. novembra 2010, publ. č. 76/2011 Z. z.)
  8. Vykonávací protokol k Dohode medzi vládou Slovenskej republiky a Švajčiarskou federálnou radou o readmisii osôb s neoprávneným pobytom (Bratislava 12. júna 2006, publ. č. 104/2011 Z. z.)
  9. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Slovinskej republiky o vojnových hroboch (Lublana 16. novembra 2010, publ. č. 165/2011 Z. z.)
  10. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Chorvátskej republiky o policajnej spolupráci (Záhreb 17. novembra 2010, publ. č. 169/2011 Z. z.)
  11. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Argentínskej republiky o hospodárskej spolupráci (Buenos Aires 23. novembra 2009, publ. č. 199/2011 Z. z.)
  12. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Kazašskej republiky o vojnových hroboch (Astana 30. marca 2010, publ. č. 215/2011 Z. z.)
  13. Dohoda medzi Slovenskou republikou a vládou Ruskej federácie o vzájomnej ochrane práv na výsledky duševnej činnosti, ktoré sú využívané a získavané v procese dvojstrannej vojensko-technickej spolupráce (Bratislava 7. apríla 2010, publ. č. 214/2011 Z. z.)
  14. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Francúzskej republiky o dočasnom pôsobení vojenského technického poradcu (Bratislava 30. októbra 2009, publ. č. 311/2011 Z. z.)
  15. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Francúzskej republiky o spolupráci v oblasti obrany (Bratislava 4. mája 2009, publ. č. 310/2011 Z. z.)
  16. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Litovskej republiky o vedecko-technickej spolupráci (Vilnius 24. februára 2011, publ. č. 327/2011 Z. z.)

17. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o bode hraničného prepojenia rýchlostnej cesty R4 v úseku Košice – Milhosť – štátna hranica a rýchlostnej cesty M30 v úseku štátna hranica – Tornyosnémeti – Miškovec (Miskolc) (Kechnec 24. júna 2011, publ. č. 376/2011 Z. z.)
18. Ukončenie platnosti Dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Argentínskej republiky o spolupráci na veterinárnom úseku (publ. č. 379/2011 Z. z.)
19. Protokol medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Mongolska o medzinárodných zmluvách, ktorými sa riadia dvojstranné slovensko-mongolské vzťahy (Peking 17. októbra 2011, publ. č. 399/2011 Z. z.)
20. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Čínskej ľudovej republiky o rozšírení konzulárneho obvodu Honorárneho konzulátu Slovenskej republiky v Osobitnej administratívnej oblasti Hongkong (publ. č. 391/2011 Z. z.)
21. Dohoda medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Lotyšskej republiky o zastupovaní pri vydávaní víz uzavretá formou výmeny nôt (publ. č. 427/2011 Z. z.)
22. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu, ktorou sa mení a dopĺňa Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu o koordinácii činností Európskej migračnej siete, podpísaná v Bratislave 20. júla 2009 (Bratislava 2. decembra 2011, publ. č. 545/2011 Z. z.)
23. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o spolupráci pri výstavbe, prevádzke, údržbe, rekonštrukcii a obnove prevádzky po výpadku potrubia na prepravu uhlíkovodíkov prechádzajúceho spoločnými štátnymi hranicami (Bratislava 28. januára 2011, publ. č. 555/2011 Z. z.)

REZORTNÉ

1. Vykonávací protokol medzi Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom vnútra Chorvátskej republiky o spolupráci počas turistickej sezóny 2011 (Bratislava 18. apríla 2011, publ. č. 139/2011 Z. z.)
2. Program spolupráce medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva a vedy Macedónskej republiky v oblasti vzdelávania a vedy na roky 2011 – 2015 (Skopje 13. apríla 2011, publ. č. 141/2011 Z. z.)
3. Dohoda medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Spolkovým ministerstvom pre európske a medzinárodné záležitosti Rakúskej republiky o vykonávaní Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a spolkovou vládou Rakúskej republiky o vzájomnom zastupovaní prostredníctvom diplomatických misíí a konzulárnych úradov svojich štátov v konaní o udelenie víza (Bratislava 6. mája 2011, publ. č. 152/2011 Z. z.)

4. Dodatok k Dohode medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Maďarskej republiky o zastupovaní pri vydávaní víz (výmenou nót, publ. č. 164/2011 Z. z.)
5. Vykonávacía dohoda k Dohode medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Slovinskej republiky o vzájomnom zastupovaní prostredníctvom diplomatických misíí a konzulárnych úradov svojich štátov vo vízovom konaní (výmenou nót, publ. č. 190/2011 Z. z.)
6. Dohoda medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvom kultúry Litovskej republiky o spolupráci v oblasti kultúry (Vilnius 6. júna 2011, publ. č. 211/2011 Z. z.)
7. Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o predĺžení platnosti Programu spolupráce v oblasti školstva a kultúry medzi Slovenskou republikou a Helénskou republikou na roky 2008 – 2011 (publ. č. 270/2011 Z. z.)
8. Dohoda medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvom vnútra Českej republiky o zriadení Spoločného slovensko-českého kontaktného pracoviska Holíč – Hodonín (Hodonín 1. augusta 2011, publ. č. 273/2011 Z. z.)
9. Dohoda medzi Ministerstvom financií Slovenskej republiky a Ministerstvom financií Čínskej republiky (Taiwan) o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov (Bratislava 10. augusta 2011, publ. č. 309/2011 Z. z.)
10. Dohoda medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Českej republiky o vzájomnom zastupovaní prostredníctvom diplomatických misíí a konzulárnych úradov svojich štátov vo vízovom konaní a Protokol medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Českej republiky o vykonávaní Dohody medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Českej republiky o vzájomnom zastupovaní prostredníctvom diplomatických misíí a konzulárnych úradov svojich štátov vo vízovom konaní (Praha 4. novembra 2011, publ. č. 419/2011 Z. z.)
11. Dohoda medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom zahraničných vecí Českej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci pri poskytovaní konzulárnych služieb a pri mimoriadnych udalostiach v tretích krajinách (Praha 4. novembra 2011, publ. č. 457/2011 Z. z.)

MNOHOSTRANNÉ

1. Zmeny a doplnky príloh A a B k Európskej dohode o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí (ADR) (publ. č. 16/2011 Z. z.)
2. Zmluva o európskom informačnom systéme vozidiel a vodičských preukazov (EUCARIS) (Luxemburg 29. júna 2000, publ. č. 17/2011 Z. z.)

3. Zmeny a doplnenia k Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996 (publ. č. 25/2011 Z. z.)
4. Doplnenie zoznamu zmluvných strán k Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996 (publ. č. 52/2011 Z. z.)
5. Doplnenie zoznamu zmluvných strán k Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996 (publ. č. 70/2011 Z. z.)
6. Dohoda o zriadení Medzinárodnej protikorupčnej akadémie ako medzinárodnej organizácie (Viedeň 2. septembra 2010, publ. č. 132/2011 Z. z.)
7. Zmeny Vykonávacieho predpisu k Zmluve o patentovej spolupráci (publ. č. 157/2011 Z. z.)
8. Dohoda o stredoeurópskom výmennom programe pre univerzitné štúdiá (CEPUS III) (publ. č. 166/2011 Z. z.)
9. Uverejnenie úplného opraveného znenia Dohody o Medzinárodnom menovom fonde (publ. č. 167/2011 Z. z.)
10. Zmena článku 11 a článku 12 Dohody zriaďujúcej Mnohostrannú agentúru pre investičné záruky (publ. č. 170/2011 Z. z.)
11. Štatút Medzinárodnej agentúry pre obnoviteľnú energiu (IRENA) (Bonn 26. januára 2009, publ. č. 174/2011 Z. z.)
12. Dohoda o vytvorení funkčného bloku vzdušného priestoru stredná Európa (FAB CE) (Brdo pri Kranju 11. apríla 2011, publ. č. 185/2011 Z. z. – predbežné vykonávanie)
13. Zmeny a doplnky k Dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín o doplnení Úplného aktualizovaného zoznamu orgánov zmluvných strán podľa článku 6 Dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín (publ. č. 186/2011 Z. z.)
14. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky, vládou Ruskej federácie a Kabinetom ministrov o preprave jadrových materiálov medzi Slovenskou republikou a Ruskou federáciou cez územie Ukrajiny (Bratislava 21. októbra 2010, publ. č. 212/2011 Z. z.)
15. Protokol, ktorým sa mení a dopĺňa Dohoda o leteckej doprave medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Spojenými štátmi americkými na strane druhej (Luxemburg 24. júna 2010, publ. č. 252/2011 Z. z.)

16. Dohoda o voľnom obchode medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Kórejskou republikou na strane druhej
(Brusel 6. októbra 2010, publ. č. 230/2011 Z. z.)
17. Zmeny I Dohovoru o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií
(publ. č. 298/2011 Z. z.)
18. Zmeny a doplnenia zoznamu zmluvných strán k Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996
(publ. č. 307/2011 Z. z.)
19. Zmeny Vykonávacieho predpisu k Singapurskému dohovoru o práve ochranej známky
(publ. č. 340/2011 Z. z.)
20. Zmena a doplnenie zoznamu zmluvných strán k Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996
(publ. č. 345/2011 Z. z.)
21. Dodatok k EFSF
(publ. č. 328/2011 Z. z.)
22. Protokol, ktorým sa mení a dopĺňa Protokol o prechodných ustanoveniach, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii, k Zmluve o fungovaní Európskej únie a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu
(Brusel 23. júna 2010, publ. č. 429/2011 Z. z.)
23. Zmeny Vykonávacieho predpisu k Lisabonskej dohode o ochrane označení pôvodu a o medzinárodnom zápise označení pôvodu
(publ. č. 484/2011 Z. z.)
24. Zmeny Vykonávacieho predpisu k Madridskej dohode o medzinárodnom zápise ochranných známk a k Protokolu k tejto dohode
(publ. č. 502/2011 Z. z.)

ŠTRUKTÚRA ORGÁNOV ŠTÁTNEJ SPRÁVY PÔSOBIACICH V OBLASTI MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ V ROKU 2011

PREZIDENT SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ivan Gašparovič
Kancelária prezidenta Slovenskej republiky
Hodžovo nám. 1, 810 00 Bratislava 1
tel.: 02/5933 3319
www.prezident.sk

Sekcia zahraničných vzťahov a protokolu

Odbor protokolu
riaditeľ: Peter Priputen, tel.: 02/5933 3339
Odbor zahraničnej politiky
riaditeľ: Ján Šoth, tel.: 02/5788 8165

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Námestie Alexandra Dubčeka 1, 812 80 Bratislava
tel.: 02/5972 1111
www.nrsr.sk

Predseda Národnej rady SR

Richard Sulík (do 13. októbra 2011)
Pavol Hrušovský (od 14. októbra 2011)

Zahraničný výbor

František Šebej, predseda, tel.: 02/5972 1233, zv@nrsr.sk
Výbor pre európske záležitosti
Ivan Štefanec, predseda, tel.: 02/5972 2751, vez@nrsr.sk, oez@nrsr.sk
Výbor pre ľudské práva a národnostné menšiny
Anna Belousovová, predsedníčka, tel.: 02/5972 1699, vlpnm@nrsr.sk
Výbor pre obranu a bezpečnosť
Martin Fedor, predseda, tel.: 02/5972 1225, vob@nrsr.sk

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Nám. slobody 1, 813 70 Bratislava
tel.: 02/5729 5111
www.vlada.gov.sk

Predseda vlády Slovenskej republiky

Iveta Radičová

Podpredseda vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny

Rudolf Chmel

Sekcia európskej politiky a vedomostnej spoločnosti

generálny riaditeľ: Pavel Holík, tel.: 02/5729 5503
Odbor pre európske záležitosti
riaditeľ: Daniel Ország, tel.: 02/5729 5503

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlboká cesta 2, 833 36 Bratislava 37
tel.: 02/5978 1111
www.foreign.gov.sk

Minister

Mikuláš Dzurinda

Kancelária ministra

riaditeľ: Viktória Jančošešková, tel.: 02/5978 3003, Viktoria.Jancosekova@mzv.sk

Štátny tajomník

Milan Ježovica

Vedúci služobného úradu

Martin Maruška, tel.: 02/5978 3301, Martin.Maruska@mzv.sk

Odbor analýz a plánovania

riaditeľ: Peter Holásek, tel.: 02/5978 3021, Peter.Holasek@foreign.gov.sk

Politická sekcia

generálny riaditeľ: Peter Michalko, tel.: 02/5978 3401, Peter.Michalko@mzv.sk

Euroatlantický odbor

riaditeľ: Oksana Tomová, tel.: 02/5978 3511, Oksana.Tomova@mzv.sk

Odbor zahraničnej politiky

riaditeľ: Lubomír Čaňo, tel.: 02/5978 3411, Lubomir.Cano@mzv.sk

Odbor bezpečnostnej politiky

riaditeľ: Martin Sklenár, tel.: 02/5978 3481, Martin.Sklenar@mzv.sk

Odbor štátov východnej Európy, južného Kaukazu a strednej Ázie

riaditeľ: Marián Jakubócy, tel.: 02/5978 3431, Marian.Jakuboczy@mzv.sk

Odbor štátov juhovýchodnej Európy

riaditeľ: Ján Pšenica, tel.: 02/5978 3441, Jan.Psenica@mzv.sk

Odbor štátov Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky a Austrálie

riaditeľ: Michal Slivovič, tel.: 02/5978 3451, Michal.Slivovic@mzv.sk

Sekcia európskych a globálnych záležitostí

generálny riaditeľ: Drahoslav Štefánek, tel.: 02/5978 3601, Drahoslav.Stefanek@mzv.sk

Odbor európskych politík

riaditeľ: Jaroslav Auxt, tel.: 02/5978 3671, Jaroslav.Auxt@mzv.sk

Odbor všeobecných záležitostí a vzťahov s inštitúciami Európskej únie

riaditeľ: Peter Zelenák, tel.: 02/5978 3641, Peter.Zelenak@mzv.sk

Odbor OSN

riaditeľ: Peter Sopko, tel.: 02/5978 3611, Peter.Sopko@mzv.sk

Odbor kontroly zbrojenia a odzbrojenia

riaditeľ: Milan Cigánik, tel.: 02/5978 3621, Milan.Ciganik@mzv.sk

Sekcia obchodu a rozvojovej pomoci

generálny riaditeľ: Alexander Micovčin, tel.: 02/5978 3801, Alexander.Micovcin@mzv.sk

Odbor obchodu, investícií a inovácií

riaditeľ: Michal Kottman, tel.: 02/5978 3811, Michal.Kottman@mzv.sk

Podnikateľské informačné centrum

riaditeľ: Martin Korman, tel.: 02/5978 3880, Martin.Korman@mzv.sk

Odbor rozvojovej a humanitárnej pomoci

riaditeľka: Karla Wursterová, 02/5978 3821, Karla.Wursterova@mzv.sk

Odbor kultúrnej diplomacie

riaditeľ: Igor Otčenáš, tel.: 02/5978 3871, Igor.Otcenas@mzv.sk

Sekcia právna a konzulárnych služieb

generálny riaditeľ: Igor Bartho, tel.: 02/5978 3701, Igor.Bartho@mzv.sk

Odbor medzinárodného práva

riaditeľka: Zuzana Žitná, tel.: 02/5978 3711, Zuzana.Zitna@mzv.sk

Odbor práva EÚ

riaditeľ: Peter Lysina, tel.: 02/5978 3721, Peter.Lysina@mzv.sk

Odbor konzulárnych služieb

riaditeľ: Igor Pacolák, tel.: 02/5978 3741, Igor.Pacolak@mzv.sk

Odbor legislatívy a právnych služieb

riaditeľka: Andrea Groszová, 02/5978 3730, Andrea.Groszova@mzv.sk

Odbor ľudských práv

riaditeľ: Juraj Priputen, tel.: 02/5978 3771, Juraj.Priputen@mzv.sk

Sekcia ekonomiky a všeobecnej správy

generálny riaditeľ: Radoslav Kasander, tel.: 02/5978 2801, Radoslav.Kasander@mzv.sk

Finančný odbor

riaditeľ: Tibor Králik, tel.: 02/5978 2811, Tibor.Kralik@mzv.sk

Odbor nehnuteľností, investícií a služieb

riaditeľ: Jozef Jurena, tel.: 02/5978 2851, Jozef.Jurena@mzv.sk

Odbor verejného obstarávania

riaditeľ: Milan Pavlík, tel.: 02/5978 2891, Milan.Pavlik@mzv.sk

Odbor ekonomických informácií a majetku

riaditeľ: Roman Navrátil, tel.: 02/5978 2701, Roman.Navratil@mzv.sk

Sekcia informačných technológií a bezpečnosti

generálny riaditeľ: Peter Cabrnoch, tel.: 02/5978 2001, Peter.Cabrnoch@mzv.sk

Samosttné oddelenie disponentúry a správy majetku

vedúci oddelenia: Aleš Pauer, tel.: 02/5978 2010, Ales.Pauer@mzv.sk

Odbor riadenia a koordinácie projektu informatizácie služieb MZV SR

riaditeľ: Vladimír Ježek, tel.: 02/5978 2090, Vladimír.Jezek@mzv.sk

Odbor prevádzky a bezpečnosti informačných a komunikačných technológií

riaditeľ: Miloš Buday, tel.: 02/5978 2020, Milos.Buday@mzv.sk

Odbor bezpečnosti, utajovaných skutočností, archívu a registratúry

riaditeľ: Martin Kalinka, tel.: 02/5978 2050, Martin.Kalinka@mzv.sk

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mierová 19, 827 15 Bratislava

tel.: 02/4854 1111

www.economy.gov.sk

Minister

Juraj Miškov

Štátny tajomník

Kristián Takáč

Odbor záležitosti EÚ

riaditeľka: Jana Sermeková, tel.: 02/4854 2517, sermekova@mhsr.sk

MINISTERSTVO OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

tel.: 0960/11 22 33

www.mod.gov.sk

Minister

Ľubomír Galko (do 28. novembra 2011)

Iveta Radičová (poverená riadením – od 28. novembra 2011)

Štátny tajomník

Róbert Ondrejcsák

Sekcia obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy

generálny riaditeľ: Marián Majer, tel.: 02/44 25 87 81, 0960 312 156,

Marian.Majer@mod.gov.sk

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pribinova 2, 812 72 Bratislava

tel.: 02/5094 1111

www.minv.sk

Minister

Daniel Lipšic

Štátny tajomník

Maroš Žilinka

MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Štefanovičova 5, 817 82 Bratislava

tel.: 02/5958 1111

www.finance.gov.sk

Minister

Ivan Mikloš

Štátny tajomník

Vladimír Tvaroška

Branislav Ďurajka

MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Námestie SNP č. 33, 813 31 Bratislava

tel.: 02/2048 2111

www.culture.gov.sk

Minister

Daniel Krajcer

Štátna tajomníčka

Natália Cehláriková

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Limbová 2, 837 52 Bratislava 37

tel.: 02/5937 3111

www.health.gov.sk

Minister

Ivan Uhliarik

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Špitálska 4-8, 816 43 Bratislava

tel.: 02/2046 0000

www.employment.gov.sk

Minister

Jozef Mihál

Štátna tajomníčka

Lucia Nicholsonová

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stromová 1, 813 30 Bratislava

tel.: 02/5937 4111

www.minedu.sk

Minister

Eugen Jurzyca

Štátny tajomník

Jaroslav Ivančo

MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Župné námestie 13, 813 11 Bratislava

tel.: 02/5935 3111

www.justice.gov.sk

Minister

Lucia Žitňanská

Štátna tajomníčka

Mária Kolíková

Sekcia medzinárodného a európskeho práva

generálny riaditeľ: Peter Bážas, tel.: 02/5935 3248, ms.smep.sek@justice.sk

Odbor medzinárodného práva súkromného a procesného

riaditeľ: Miloš Haľapka, tel.: 02/5935 3349, inter.coop@justice.sk

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava

tel.: 02/5956 2284

www.enviro.gov.sk

Minister

József Nagy

Štátny tajomník

Branislav Cimerman

Sekcia enviromentálnej politiky, záležitostí EÚ a legislatívy

generálny riaditeľ: Kamil Vilinovič, tel.: 02/5956 2003, kamil.vilinovic@enviro.gov.sk

Odbor záležitostí EÚ

riaditeľka: Katarína Butkovská, 02/5956 2132, katarina.butkovska@enviro.gov.sk

MINISTERSTVO PÔDOHOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava

tel.: 02/5926 6111

www.mpsr.sk

Minister

Zsolt Simon

Štátny tajomník

Gabriel Csicsai

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava

tel.: 02/5949 4111

www.telecom.gov.sk

Minister

Ján Figel'

Štátni tajomníci

Ján Hudacký

Arpád Érsek

Sekcia stratégie záležitostí EÚ a medzinárodných vzťahov

generálny riaditeľ: Ján Krak, tel.: 02/5273 1446

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Drieňová 24, 826 03 Bratislava

tel.: 02/4829 7111

www.antimon.gov.sk

Predseda

Tibor Menyhart, tel.: 02/4829 7230

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Miletičova 3, 824 67 Bratislava

tel.: 02/5023 6211

www.statistics.sk

Predsedníčka

Ľudmila Benkovičová, tel.: 02/5542 5802

ZOZNAM ZASTUPITEĽSKÝCH ÚRADOV KRAJÍN EÚ, NATO A NIEKTORÝCH ĎALŠÍCH KRAJÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

EXISTUJÚCE ZASTUPITEĽSKÉ ÚRADY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A ICH VEDÚCI PODĽA STAVU V JANUÁRI 2012

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Afgánska islamská republika	-	Komornická1852/25 160 00 Praha 6 Česká republika	Mohamed Kabir Farahi <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 17. január 2012
Albánska republika	1. 1. 1993	Nad Šárkou 1594/59 160 00 Praha 6 Česká republika	Agim Isaku <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 3. máj 2011
Alžírka demokratická ľudová republika	1. 1. 1993	Rudolfingasse 18 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Taous Feroukhi <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 21. február 2002
Andorrské kniežatstvo	3. 6. 1996	Kärtnerring 2A/13 1010 Viedeň Rakúska republika	Gemma Cano Berné <i>radkyňa, chargé d'affaires a. i.</i>
Angolská republika	30. 9. 1993	Jelenia ulica č. 4 811 05 Bratislava	
Argentínska republika	1. 1. 1993	Goldschmiedgasse 2/1 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Eugenio Maria Curia <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 21. marec 2007
Arménska republika	14. 11. 1993	Hadikgasse 28 A-1140 Viedeň Rakúska republika	Artur Musheghian <i>radca, chargé d'affaires a. i.</i>
Austrálsky zväz	1. 1. 1993	Mattiellistrasse 2 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Michael John Potts <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 2. február 2010
Azerbajdžanská republika	27. 11. 1993	Hügelgasse 2 A-1130 Viedeň Rakúska republika	Galib Israfilov <i>designovaný veľvyslanec</i>
Bangladéšska ľudová republika	3. 3. 1993	Dovestr. 1 105 87 Berlín Spolková republika Nemecko	Mosud Mannan <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 12. júl 2011
Belgické kráľovstvo	1. 1. 1993	Fraňa Kráľa 5 811 05 Bratislava 1	Walter Lion <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 3. máj 2011
Beninská republika	19. 1. 1993	Englerallee 23 D-14159 Berlin Spolková republika Nemecko	Isidore Bio <i>designovaný veľvyslanec</i>

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Bieloruská republika	1. 1. 1993	Jančova 5 811 02 Bratislava 1	Vladimir Serpikov <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 13. december 2010
Bolívijský mnohonárodný štát	5. 3. 1993	Waaggasse 10/4 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Ricardo Javier Martínez Covarrubias <i>chargé d'affaires a. i.</i>
Bosna a Hercegovina	1. 1. 1993	Opletalova 27 110 00 Praha Česká republika	Nediljko Bilić <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 12. júl 2011
Brazílska federatívna republika	1. 1. 1993	Palisády 47, 811 06 Bratislava	Mariília Sardenberg Zelter Gonçalves <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 29. september 2008
Bulharská republika	1. 1. 1993	Kuzmányho 1 811 06 Bratislava 1	Margarita Ganeva Ganeva <i>radkyňa-vyslankyňa, chargé d'affaires a. i.</i>
Burkina Faso	1. 8. 1997	Strohgasse 14c A-1030 Viedeň Rakúska republika	Saliffou Diallo <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 13. január 2010
Burundská republika	29. 6. 1999	Berliner Strasse 36 D-10715 Berlín Spolková Republika Nemecko	Libérat Bunguza <i>prvý radca</i>
Cyperská republika	1. 1. 1993	Michalská 12 811 01 Bratislava	Marios Kountourides <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 13. október 2010
Česká republika	1. 1. 1993	Hviezdoslavovo námestie 8 811 02 Bratislava 1	Jakub Karfík <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 21. október 2009
Čiernohorská republika	1. 1. 1993	Nibelungengasse 13 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Dragana Radulović <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 2. február 2010
Čiľská republika	1. 1. 1993	Lugeck 1/3/10 A-1010 Viedeň, Rakúska republika	Alfredo Alejandro Labbé Villa <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Čínska ľudová republika	1. 1. 1993	Jančova 8b 811 02 Bratislava 1	Ziping Gu <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. august 2010
Dánske kráľovstvo	1. 1. 1993	Panská 27 816 06 Bratislava	Anita Hugau <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 11. október 2010
Zastúpenie Európskej komisie	-	Palisády 29 811 06 Bratislava	Andrea Elscheková-MatISOvá <i>vedúca delegácie EK v SR</i>
Informačná kancelária Európskeho parlamentu	-	Palisády 29 811 06 Bratislava	Robert Hajšel <i>výkonný riaditeľ</i>
Egyptská arabská republika	1. 1. 1993	Dunajská 4 P.O. Box 322 811 08 Bratislava	Ihab Ahmed Talaat Nasr <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 11. október 2010
Ekvádorská republika	1. 1. 1993	Goldschmiedgasse 10/2/24 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Juan Diego Stacey Moreno <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 20. apríl 2010
Estónska republika	1. 1. 1993	Wohlebengasse 9/13 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Eve-Küllli Kala <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 2. február 2010
Filipínska republika	1. 1. 1993	Laurenzerberg 2 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Lourdes Ortíz Yparraguirre <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 14. jún 2011
Fínska republika	1. 1. 1993	Palisády 29 811 06 Bratislava	Jukka Jalmar Leino <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 29. september 2008

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Francúzska republika	1. 1. 1993	Hlavné námestie 7 P.O.Box 152 812 83 Bratislava 1	Jean-Marie Bruno <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 13. október 2010
Gambijská republika	18. 8. 1995	Avenue F. D. Roosevelt 126 1050 Brusel Belgické kráľovstvo	Mamour A. Jagne <i>designovaný veľvyslanec</i>
Gruzínska republika	25. 11. 1993	Michalská 9 811 01 Bratislava	Alexander Nalbandov <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 3. máj 2011
Guatemalská republika	15. 4. 1993	Landstrasser Hauptstrasse 21/9 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Carla María Rodríguez Mancía <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 13. január 2010
Guinejská republika	16. 3. 1993	Jägerstrasse 67-69 D-10117 Berlín Spolková republika Nemecko	Ibrahime Sory Sow <i>designovaný veľvyslanec</i>
Helénska republika	1. 1. 1993	Hlavné námestie 4 811 01 Bratislava 1	Nicolaos D. Kanellos <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 15. december 2008
Holandské kráľovstvo	1. 1. 1993	Fraňa Kráľa 5 811 05 Bratislava 1	Daphne Bergsma <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 22. september 2009
Chorvátska republika	1. 1. 1993	Mišikova 21 811 06 Bratislava 1	Tomislav Car <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 16. január 2007
Indická republika	1. 1. 1993	Dunajská 4 811 08 Bratislava	Rajiva Misra <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. január 2011
Indonézska republika	1. 1. 1993	Brmianska 31 811 04 Bratislava 1	Harsha Edwana Joesoef <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 27. apríl 2010
Iracká republika	1. 1. 1993	Radvanská 15 811 01 Bratislava	Matheel Dhayif Majeed Al-Sabti <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. august 2010
Iránska Islamská republika	1. 1. 1993	Jsuressgasse 9 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Ebrahim Sheibany <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 27. apríl 2009
Írsko	1. 1. 1993	Carlton Savoy Building Mostová 2 811 02 Bratislava	Tom Redmond <i>tretí tajomník, konzul, chargé d'affaires a. i.</i>
Islandská republika	1. 1. 1993	Naglergasse 2/8 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Stefán Skjaldarson <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 20. apríl 2010
Štát Izrael	1. 1. 1993	Slávičie údolie 106 P. O. Box 6 811 02 Bratislava	Alexander Ben-Zvi <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. august 2010
Jamajka	1. 1. 1993	Schmargendorfer Strasse 32 D-12159 Berlín Spolková republika Nemecko	Joy Elfreda Wheeler <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 12. január 2009
Japonsko	1. 1. 1993	Hlavné námestie 2 813 27 Bratislava	Akira Takamatsu <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 8. november 2011
Jemenská republika	1. 1. 1993	Reisnerstrasse 18-20 1030 Viedeň Rakúska republika	Mohamed Nasser Binnasser Alarwy <i>vyslanec, chargé d'affaires a. i.</i>
Jordánske hášimovské kráľovstvo	3. 3. 1993	Rennweg 17/4 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Makram Mustafa Queisi <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 5. február 2009

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Juhoafrická republika	1. 1. 1993	Sandgasse 33 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Xolisa Mfundo Mabongo mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 5. máj 2011
Kambodžské kráľovstvo	–	Benjamin-Vogelsdorf Str. 2 D-13187/Berlín Spolková republika Nemecko	Chem Widhya mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 9. marec 2010
Kanada	1. 1. 1993	Muchova 6 160 00 Praha 6 Česká republika	Valerie Raymond mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 7. december 2009
Kazašská republika	1. 1. 1993	Romaina Rollanda 12 160 00 Praha 6 Česká republika	Anarbek B. Karashev mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 29. september 2008
Kenská republika	1. 1. 1993	Neulinggasse 29/8 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Consolata Kiragu radkyňa, chargé d'affaires a. i.
Kirgizská republika	1. 1. 1993	Invalidenstrasse 3/8 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Lidia Adamkalyevna Imanalieva designovaná veľvyslankyňa PL: 9. marec 2010
Kolumbijská republika	1. 1. 1993	Stadiongasse 6-8/15 A-1010 Viedeň, Rakúska republika	Freddy José Padilla de León mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 12. júl 2011
Konzská republika	30. 6. 1998	Grabbeallee 47 D.13156 Berlín Spolková republika Nemecko	Serge Michel Odzocki radca – minister, chargé d'affaires a. i.
Konzská demokratická republika	18. 2. 1993	Soukenicka 34/1765, 110 00 Praha 1 Česká republika	Cathy Mulamba Muhoma prvá tajomníčka, chargé d'affaires a. i.
Kórejská republika	1. 1. 1993	Dunajská 4 811 08 Bratislava	Seok-Soong Seo mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 7. december 2009
Kórejská ľudovodemokratická republika	1. 1. 1993	Na Větru 395/18 162 00 Praha 6 Česká republika	Kwang Il Ri mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 17. január 2012
Kostarická republika	6. 10. 1993	Wagramer Strasse 23/1/1/2-3 A-1220 Viedeň Rakúska republika	Ana Teresa Dengo Benavides mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 4. jún 2008
Kubánska republika	1. 1. 1993	Somolického 1/A 811 05 Bratislava	Loipa Sanchéz Lorenzo mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 8. november 2011
Kuvajtský štát	1. 1. 1993	Lodná 2 811 02 Bratislava	Bader Nasser Ali Alhouthi mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 13. december 2010
Lesothské kráľovstvo	8. 5. 1995	Via Serchio 8 001 98 Rím Taliana republika	Jonas Sponkie Malewa mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 16. júl 2007
Libanonská republika	1. 1. 1993	Oppolzergasse 6/3 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Ishaya El-Khoury mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 21. október 2009
Ľudový úrad veľkej socialistickej ľudovej líbyjskej arabskej džamahírije	1. 1. 1993	Révova 45 811 02 Bratislava	Abdulhafid M.M. Benzeitun chargé d'affaires
Litovská republika	1. 1. 1993	Löwengasse 47/4 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Giedrus Poudžiūnas mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 30. máj 2007
Lotyšská republika	1. 1. 1993	Stefan Esders Platz 4 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Indulis Berziņš mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 9. marec 2010

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Luxemburské veľkovevodstvo	1. 1. 1993	Wallnerstrasse 2/1/2 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Hubert Wurth mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 12. december 2011
Macedónska republika	1. 1. 1993	Kinderspitalgasse 5/2 A-1090 Viedeň Rakúska republika	Gjorgji Filipov mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 17. január 2012
Madagaskarská republika	16. 2. 1996	Koursovoy Per.5 119 034 Moskva Ruská federácia	Eloi A. Maxime Dovo mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 26. november 2003
Maďarská republika	1. 1. 1993	Nad lomom 28 811 02 Bratislava 1	Csaba Balogh mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 19. september 2011
Malajzia	1. 1. 1993	Floridsdorfer Hauptstrasse 1-7 A-1210 Viedeň Rakúska republika	Dato Muhammad Shahrul Ikram Bin Yaakob mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 12. júl 2011
Maltská republika	1. 1. 1993	Opernring 5/1 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Christopher Grima mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 15. december 2008
Marocké kráľovstvo	1. 1. 1993	Hasenauerstrasse 57 A-1180 Viedeň Rakúska republika	Ali El Mhamdi designovaný veľvyslanec
Moldavská republika	1. 1. 1993	Loewengasse 47/10 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Valeriu Chiveri mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 19. september 2011
Mongolsko	1. 1. 1993	Na Marně 5 160 00 Praha 6 Česká republika	Suren Tsoggerel mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 31. máj 2010
Namíbijská republika	9. 12. 1997	Zuckerandlgasse 2 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Raphael Nakare Dinyando designovaný veľvyslanec
Spolková republika Nemecko	1. 1. 1993	Hviezdoslavovo námestie 10 811 02 Bratislava	Axel Hartmann mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 29. september 2009
Nepál	4. 3. 1994	Guerickestrasse 27 D-10587 Berlín Spolková republika Nemecko	Madan Kumar Bhattarai mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 4. jún 2008
Nigérijská federatívna republika	1. 1. 1993	Rennweg 25 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Maria Oyeyinka Laose mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 17. január 2012
Nikaraguská republika	5. 1. 1993	Ebendorferstrasse 10/3/12 A-1010 Viedeň Rakúska republika	Isolda Frixione Miranda chargé d' affaires a.i., radkyňa - ministerka
Nórske kráľovstvo	1. 1. 1993	Palisády 29 811 06 Bratislava	Trine Skymoen mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 22. september 2009
Nový Zéland	1. 1. 1993	Mattliellstrasse 2-4 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Philip Wallace Griffiths mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 14. jún 2011
Ománsky sultanát	3. 3. 1993	Wahringer Strasse 2-4/24-25 A-1090 Viedeň Rakúska republika	Badr bin Mohammed Zahr al-Hinai mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 5. február 2009
Pakistanská islamská republika	1. 1. 1993	Hofzeile 13-A, A-1190 Viedeň Rakúska republika	Khursid Anwar mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 13. január 2010
Palestínsky štát	1. 1. 1993	Obchodná 2 811 06 Bratislava	Abdallahman S. O. Bsaiso mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 11. október 2010

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Paraguayská republika	8. 1. 1993	Prinz Eugen Str. 18/1/7 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Horacio Norgués Zubizarreta designovaný veľvyslanec
Peruánska republika	1. 1. 1993	Mahlerstrasse 7/22 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Antonio García Revilla mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 13. január 2010
Poľská republika	1. 1. 1993	Hummelova 4 811 03 Bratislava 1	Andrzej Krawczyk mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 12. január 2009
Portugalská republika	1. 1. 1993	Moskovská 10 811 08 Bratislava 1	Joao Luis Niza Pinheiro mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 18. január 2011
Rakúska republika	1. 1. 1993	Ventúrska 10 811 01 Bratislava 1	Josef Markus Wuketich mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 11. október 2010
Rumunsko	1. 1. 1993	Tichá 45/A 811 02 Bratislava 1	Florin Vodit mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 5. február 2009
Ruská federácia	1. 1. 1993	Godrova 4 811 06 Bratislava 1	Pavel Kuznecov mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 31. máj 2010
Salvádorská republika	1. 1. 1993	Prinz Eugen Strasse 72/2/1 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Mario Antonio Rivera Mora designovaný veľvyslanec
Sanmarínska republika	1. 1. 1993	Via Cismon 27 48100 Ravenna Taliánska republika	Severino Bollini mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 22. február 2007
Saudskoarabské kráľovstvo	16. 6. 1995	Formaneggasse 38 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Mansour Bin Khalid Al Farhan Al-Saud mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 6. júl 2009
Senegalská republika	–	Dessauer Strasse 29/29 D-10963 Berlín Spolková republika Nemecko	Henri Antoine Turpin designovaný veľvyslanec
Singapurská republika	12. 2. 1993	MZV, Tanglin 248163 Singapur	Jennie Chua Kheng Yeng mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 16. júl 2007
Slovenská republika	1. 1. 1993	Ventúrska 5 813 15 Bratislava 1	Stanislav Vidovič mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 6. júl 2009
Spojené arabské emiráty	3. 1. 1993	Peter Jordan Str. 66 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Mohammed Hamad Omran Alshamsi designovaný veľvyslanec
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	1. 1. 1993	Panská 16 811 01 Bratislava 1	Susannah Montgomery mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 19.september 2011
Spojené štáty americké	1. 1. 1993	Hviezdoslavovo námestie 5 811 02 Bratislava 1	Theodore Sedgwick mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 18. august .2010
Spojené štáty mexické	1. 1. 1993	Operngasse 21/10 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Alejandro Díaz y Pérez Duarte mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 12. december 2007
Srbská republika	1. 1. 1993	Búdková 38 811 04 Bratislava 1	Radmila Hrustanović mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 19. september 2011
Srilánska demokratická socialistická republika	15. 2. 1993	Rainergasse 1/2/5 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Aliyar Lebba Abdul Azeez designovaný veľvyslanec

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	Vedúci ZÚ
Sudánska republika	27. 7. 1993	Reisnerstrasse 29/5 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Mahmoud Hassan Elamin mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 2. február 2010
Svätá stolica	1. 1. 1993	Nekrasovova 17 811 04 Bratislava 1	Mario Giordana apoštolský nuncius PL: 4. jún 2008
Sýrska arabská republika	1. 1. 1993	Daffingerstrasse 4 A-1030 Viedeň Rakúska republika	Bassam Ahmad Nazim Al Sabbagh mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 13. december 2010
Španielske kráľovstvo	1. 1. 1993	Prepoštská 10 811 01 Bratislava 1	José Ángel López Jorrín mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 15. december 2008
Švajčiarska konfederácia	1. 1. 1993	Michalská 12 811 06 Bratislava 1	Christian Martin Fotsch mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 18. január 2011
Švédске kráľovstvo	1. 1. 1993	Obere Donaustrasse 49-51 A-1025 Viedeň Rakúska republika	Nils Daag mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 12. december 2011
Taliancka republika	1. 1. 1993	Palisády 49 811 06 Bratislava	Brunella Borzi Cornacchia mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 15. december 2008
Tanzánska zjednotená republika	1. 1. 1993	Eschenallee 11 D-14050 Berlín Spolková republika Nemecko	Ahmad Rweyamamu Ngemera mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 17. marec 2008
Thajské kráľovstvo	1. 1. 1993	Cottagegasse 48 A-1180 Viedeň Rakúska republika	Nongnuth Phetcharata designovaná veľvyslankyňa
Tunická republika	1. 1. 1993	Sieveringerstrasse 187 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Mohamed Samir Koubaa designovaný veľvyslanec
Turecká republika	1. 1. 1993	Holubyho 11 811 03 Bratislava 1	Lebibe G ülhan Ulutekin mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 12. december 2011
Turkménsko	1. 1. 1993	Argentinerstrasse 22/II/EG A-1040 Viedeň Rakúska republika	Yazkuli Mammedov radca
Ukrajina	1. 1. 1993	Radvanská 35 811 01 Bratislava 1	Oleh Havaši mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 13. október 2010
Uzbecká republika	20. 1. 1993	Pötzeleinsdorfer Strasse 49 A-1180 Viedeň Rakúska republika	Ravshanbek Duschanov chargé d'affaires a.i.
Venezuelská bolívarovská republika	1. 1. 1993	Prinz Eugen Strasse 72/1 A-1040 Viedeň Rakúska republika	Alí de Jesus Uzcátegui Dugue mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 27. apríl 2009
Vietnamská socialistická republika	1. 1. 1993	Dunajská 15 811 08 Bratislava	Xuan Luu Nguyen mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 14. jún 2011
Zambijská republika	5. 5. 1993	Axel-Springer Strasse 54 A D-10117 Berlín Spolková republika Nemecko	Johnstone Fanwell Chizinga designovaný veľvyslanec
Zimbabwianska republika	3. 3. 1993	Strozzigasse 10/15 A-1080 Viedeň Rakúska republika	Grace Tsitsi Mutandiro mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa PL: 13. jún 2006
Zvrchovaný vojenský špitálsky rád sv. Jána Jeruzalemského z Ródu a Malty	1. 1. 1993	Kapitulská 9 811 01 Bratislava	Francis Martin O'Donnel mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec PL: 7. december 2009

ZOZNAM KONZULÁRNYCH ÚRADOV VEDENÝCH HONORÁRNYMI KONZULMI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

VEDÚCI KONZULÁTOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE POĎA STAVU V JANUÁRI 2012

Krajina	Konzulát	Konzul
Azerbajdžanská republika	Klobučnícka 4 811 01 Bratislava	Džalal Gasymov honorárny konzul
Bahamské spoločenstvo	Rybárska brána 8 811 08 Bratislava	Michal Lazar honorárny konzul
Bangladéšska ľudová republika	Pod záhradami 41 841 01 Bratislava	Štefan Petkanič honorárny konzul
Belgické kráľovstvo	Gelnická 88 040 14 Košice	Dany R. E. Rottiers honorárny konzul
Bieloruská republika	Osadská 679/15 028 01 Trstená	Marián Murín honorárny konzul
Čínska republika	Kĺzavá 31/C 831 01 Bratislava	Jaroslav Šoltys honorárny konzul
Dánske kráľovstvo	Letecká 10 831 03 Bratislava	Michal Lörincz honorárny generálny konzul
Ekvádorská republika	Ventúrska 1 811 01 Bratislava	Ján Molitor honorárny konzul
Estónska republika	Tomášiková 19 82101 Bratislava	Peter Pochaba honorárny konzul
Etiópska federatívna demokratická republika	Obchodná 6 Pasáž Zlatý Jeleň 811 08 Bratislava	Štefan Rosina honorárny konzul
Filipínska republika	Cesta na Senec 15725/24 830 06 Bratislava	Pavol Konštiak honorárny generálny konzul
Fínska republika	Moyzesova 5 811 05 Bratislava 1	Karol Kállay honorárny generálny konzul
Guatemalská republika	Vajnorská 8/A 831 04 Bratislava 3	Zoroslav Kollár honorárny konzul
Holandské kráľovstvo	Košická 44 P.O. BOX 21 080 01 Prešov	Matúš Murajda honorárny konzul
Islandská republika	Palisády 39 811 06 Bratislava	Otto Halás honorárny konzul
Juhoafrická republika	Fraňa Kráľa 1 851 01 Bratislava	Milan Lopašovský honorárny konzul

Krajina	Konzulát	Konzul
Kazašská republika	Obchodná 6 Pasáž Zlatý Jeleň 811 08 Bratislava	Štefan Rosina honorárny konzul
Kirgizská republika	Miletičova 1 821 08 Bratislava	Tibor Podoba honorárny konzul
Kolumbijská republika	AC Diplomat Palisády 29/A 811 06 Bratislava	Anton Siekel honorárny konzul
Konzská demokratická republika	Štefanovičova 12 811 04 Bratislava	Pavol Jánošík honorárny konzul
Kórejská republika	Hviezdoslavovo nám. 20 811 02 Bratislava 1	Marián Mojžiš honorárny generálny konzul
Kostarická republika	Prepoštská 6 811 01 Bratislava	Tomáš Chrenek honorárny konzul
Lotyšská republika	Krmanova 1 040 01 Košice	Miroslav Repka honorárny konzul
Luxemburské veľkovožvodstvo	Apollo Business Centrum Mlynské Nivy 43 821 09 Bratislava	Peter Kriško honorárny konzul
Malajzia	Jaškova 2 821 03 Bratislava	Igor Junas honorárny konzul
Maldivská republika	Lazaretská 2 811 09 Bratislava	Andrej Maľko honorárny konzul
Malijská republika	Mikulášska 3-5 811 02 Bratislava	Eugen Horváth honorárny konzul
Maltská republika	Palisády 33 811 06 Bratislava	Martin Hantabál honorárny konzul
Marocké kráľovstvo	Krajná 86 821 04 Bratislava 2	Lubomír Šidala honorárny konzul
Moldavská republika	Zámocká 16 811 01 Bratislava	Antonio Parziale honorárny konzul
Mongolsko	Národná trieda 56 040 01 Košice	Peter Slávik honorárny konzul
Nikaraguiská republika	Stredný hon 430 900 43 Hamuliakovo	Vladimír Kaščák honorárny konzul
Paraguajská republika	Prepoštská 8 811 01 Bratislava	Martin Šamaj honorárny konzul
Peruánska republika	Tuhovská 5 831 07 Bratislava	Andrej Glatz honorárny generálny konzul
Poľská republika	Nám. osloboditeľov 1 031 01 Liptovský Mikuláš	Tadeusz Frackowiak honorárny konzul
Ruská federácia	kanc. 511, Štúrova 7 040 11 Košice	Ladislav Šteňko honorárny konzul
Salvádorská republika	Zahradnícka 20 900 28 Ivanka pri Dunaji	Igor Moravčík honorárny konzul
Senegalská republika	Na kopci 24 010 01 Žilina-Trnové	Souleymane Seck honorárny konzul
Seychelská republika	Beblavého 4 811 01 Bratislava 1	Andrej Hryc honorárny konzul
Sierraleonska republika	Partizánska 16 A 811 03 Bratislava	Branislav Hronec honorárny generálny konzul
Spojené štáty mexické	Prepoštská 8 811 01 Bratislava	Václav Míka honorárny konzul
Spolková republika Nemecko	Timonová 27 040 01 Košice	Juraj Banský honorárny konzul

Krajina	Konzulát	Konzul
Srbská republika	Jesenského 12 040 01 Košice	Eva Dekanovská honorárna konzulka
Sýrska arabská republika	Tatranská 1 841 06 Bratislava-Záhorská Bystrica	Mustafa Al-Sabouni honorárny konzul
Španielske kráľovstvo	Hutnícka 1 040 01 Košice	Daniel Lučkanič honorárny konzul
Švédske kráľovstvo	Tomášikova 30 821 01 Bratislava	Vladimír Kestler honorárny generálny konzul
Thajské kráľovstvo	Viedenská cesta 7 851 01 Bratislava	Alexander Rozin honorárny generálny konzul
Turecká republika	Kuzmányho 16 974 01 Banská Bystrica	Vladimír Soták honorárny konzul
Turecká republika	Mlynská ulica 2 040 01 Košice	Štefan Melník honorárny konzul
Ukrajina	Budovateľská 29 093 01 Vranov nad Topľou	Stanislav Obický honorárny konzul
Uzbecká republika	Kalinčiakova 31 831 04 Bratislava	Ludovít Černák honorárny konzul

ZOZNAM ZASTUPITEĽSKÝCH ÚRADOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY, STÁLÝCH MISÍÍ, GENERÁLNYCH KONZULÁTOV A SLOVENSKÝCH INŠTITÚTOV

EXISTUJÚCE ZASTUPITEĽSKÉ ÚRADY A ICH VEDÚCI PODĽA STAVU V JANUÁRI 2012

ZÚ	Pôsobnosť	Adresa	Vedúci ZÚ
Abuja	Beninská republika, Burkina Faso, Demokratická republika Svätého Tomáša a Princovho ostrova, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Kamerun, Kapverdy, Libéria, Mali, Níger, Nigéria, Republika Pobrežia Slonoviny, Rovníková Guinea, Senegal, Sierra Leone, Togo	No. 14, Lord Lugard Street, Asokoro Abuja, Nigéria Nigéria	Miroslav Hacek <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Addis Abeba	Etiópiya	Bole sub-city, Erer Ber Shola Residential houses W 17 Kebele 14/15 House No. 408, Addis Abeba Etiópska federatívna demokratická republika	Milan Dubček <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Ankara	Turecko, Gruzínsko	Atatürk Bulvari 245 06692 Ankara Turecká republika	Milan Zachar <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Astana	Kazachstan, Kyrgizsko	Tanbalytas Street 13, Karaotkel 2 010 000, Astana Kazachstan	Lubomír Reháč <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Atény	Grécko	Georgiou Saferi 4, Palaio Psychiko 154 52 Atény Helénska republika	Ján Voderadský <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Bagdad	Irak	Section 915, Street 24, House 195 Bagdad Iracká republika	Miloslav Nad' <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Bangkok	Thajsko, Kambodža, Laos, Mjanmarsko	No. 21/144, South Sathorn Road 101 20 Bangkok Thajské kráľovstvo	Vladimír Halgáš <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Belehrad	Srbsko, Macedónsko	Bulevar umetnosti 18 110 70 Nový Belehrad Srbská republika	Ján Varšo <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Berlín	Nemecko	Hildebrandstraße 25 10785 Berlin Nemecko	Igor Slobodník <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>

ZÚ	Pôsobnosť	Adresa	Vedúci ZÚ
Bern	Švajčiarsko, Lichtenštajnsko	Thunstrasse 63 3074 Muri b. Bern Švajčiarska konfederácia	Ján Foltín <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Brasília	Brazília, Ekvádor, Kolumbia, Venezuela, Surinam, Guayana	SES, Avenida das Nações Qd. 805, Lote 21 B CEP 70 200-902 Brasília, D.F. Brazílska federatívna republika	Branislav Hitka <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Brusel	Belgické kráľovstvo, Luxemburské veľkovojevodstvo	Avenue Moliere 195 1050 Brusel Belgické kráľovstvo	Ján Kuderjavý <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Budapešť	Maďarsko	Stefánia út 22-24 1143 Budapešť Maďarská republika	Peter Weiss <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Buenos Aires	Argentína, Bolívia, Chile, Paraguaj, Peru, Uruguaj	Figueroa Alcorta 1425 Buenos Aires Argentínska republika	Pavel Šípka <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Bukurešť	Rumunsko, Moldavsko	Strada Otetari 020 977 Bukurešť Rumunsko	Dagmar Repčėková <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i>
Canberra	Austrálsky zväz, Kiribatská republika, Nauruská republika, Nový Zéland, Papua-Nová Guinea, Republika fidžijských ostrovov, Samojský nezávislý štát, Šalamúnove ostrovy, Tongské kráľovstvo, Tuvalu, Vanuatská republika	47 Culgoa Circuit, O'Malley 2606 Canberra Austrálsky zväz	Eva Ponomarenková <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i>
Damašek	Sýria, Libanon, Jordánsko	Al Shafei Str. 33115 Damašek Sýrska arabská republika	Ivan Surkoš <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Dillí	India, Bangladéš, Nepál, Srí Lanka, Maldivy, Bhután	50-M, Niti Marg, Chanakyapuri 110021 New Dehli Indická republika	Marián Tomášik <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Dublin	Írsko	Clyde Road, Ballsbridge Dublin 4 Írsko	Roman Bužek <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Haag	Holandsko	Parkweg 1 2585 Den Haag Holandské kráľovstvo	Jaroslav Chlebo <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Hanoj	Vietnam	12 Ba Huyen Thanh Quan Ba Dinh District Hanoi Vietnamská socialistická republika	Peter Svitek <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Havana	Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Dominika, Dominikánska republika, Grenada, Haiti, Jamajka, Kuba, Svätá Lucia, Svätý Krištof a Nevis, Svätý Vincent a Grenadíny, Trinidad a Tobago	Calle 66, No. 52 entre 5B - tay7 Miramar Havana Kubánska republika	Zdenek Rozhold <i>vedúci zastupiteľského úradu</i>
Helsinki	Fínsko	Annankatu 25 00100 Helsinki Fínska republika	Juraj Podhorský <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Jakarta	Indonézia, Singapur, Filipíny, Východný Timor	Jalan Profesor Mohammad Yamin 29 1368 Jakarta 103 10 Indonézska republika	Štefan Rozkopál <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i>
Káhira	Egypt, Sudán, Jemen, Saudská Arábia, Omán, Spojené arabské emiráty	3 Adel Hosein Rostom P.O.Box 450 11794 - Ramses Post Office Dokki, Káhira Egyptská arabská republika	Peter Zsoldos <i>veľvyslanec</i>

ZÚ	Pôsobnosť	Adresa	Vedúci ZÚ
Kodaň	Dánske kráľovstvo (Dánsko, Faerské ostrovy, Grónsko)	Vesterled 26-28 2100 Kodaň Dánske kráľovstvo	Magda Pospíšilová vedúci zastupiteľského úradu
Kuala Lumpur	Malajzia, Brunej	11, Jalan U-Thant 55 000 Kuala Lumpur Malajzia	Milan Lajčiak mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Kuvajt	Kuvajt, Bahrajn, Katar	Block No. 2, Street No. 16 Villa No. 22 131 23 Area Surra Kuvajtský štát	Ivan Lančarič mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Kyjev	Ukrajina	Jaroslavov val č. 34 019 01 Kiev Ukrajina	Pavol Hamžik mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Lisabon	Portugalsko	Avenida da Liberdade 200 5 Esq., 1250-147 Lisabon Portugalská republika	Jaroslav Jarúnek mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Londýn	Spojené kráľovstvo	25, Kensington Palace Gardens W8 4QY Londýn Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	Miroslav Wlachovský mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Lublana	Slovinsko	Bleiweisova 4 1000 Ljubljana Slovinsko	Marianna Oravcová mimoriadna a splnomocnená velvyslankyňa
Madrid	Španielsko, Andorra, Maroko	C/Pinar, 20 28006 Madrid Španielske kráľovstvo	Ján Škoda mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Mexico City	Mexiko, Guatemala, Honduras, Salvador, Kostarika, Nikaragua, Panama, Belize	México 11 560 Julio Verne 35 Spojené štáty mexické	Jaroslav Blaško mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Minsk	Bielorusko	Volodarskogo 6 220 034 Minsk Bieloruská republika	Marián Servátka velvyslanec
Moskva	Ruská federácia, Arménsko, Azerbajdžan,	J. Fučíka 17/19 115 127 Moskva Ruská federácia	Jozef Migaš mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Nairobi	Keňa, Tanzánia, Eritrea, Etiópia, Seychely, Burundi, Rwanda, Uganda, Džibuti, Somálsko, Komory, Kongo, Stredoafriická republika	Milimani Road 30 204 00 100 Nairobi Kenská republika	Michal Mlynár mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Nikózia	Cyperská republika	4, Kalamatas St., Acropolis Strovolos, 2002 Nicosia Cyperská republika	Anna Tureníčová mimoriadna a splnomocnená velvyslankyňa
Oslo	Nórsko, Island	Thomas Heftyes gate 24 N-0244 Oslo Nórske kráľovstvo	Dušan Rozbora mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Ottawa	Kanada	Rideau Terrace K1M 2A1 Ottawa Kanada	Milan Kollár mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Paríž	Francúzsko, Monako, Alžírsko	125 rue du Ranelagh 75016 Paris Francúzska republika	Marek Eštok mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Peking	Čína, Mongolsko, KĽDR	Ritan Lu, Jian Guo Men Wai 100 600 Peking Čínska ľudová republika	František Dlhopolček mimoriadny a splnomocnený velvyslanec
Podgorica	Čierna Hora	Crnogorskih Serdara 5 81000 Podgorica Čierna Hora	František Lipka mimoriadny a splnomocnený velvyslanec

ZÚ	Pôsobnosť	Adresa	Vedúci ZÚ
Praha	Česká republika	Pelléova 12 160 00 Praha Česká republika	Peter Brňo <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Pretória	Juhoafrická republika, Angola, Botswana, Lesotho, Madagaskar, Maurícius, Malawi, Mozambik, Namíbia, Svazijsko, Zambia, Zimbabwe	930 Arcadia Street Arcadia 0083 Pretória Juhoafrická republika	Alexander Ilaščík <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Priština	Srbsko (Kosovo)	Metush Krasniqi 7 Dragodan 10000 Priština Srbská republika (Kosovo)	Henrich Markuš <i>vedúci pobočky zastupiteľského úradu</i>
Riga	Estónsko, Lotyšsko, Litva	Smišū iela 8 1050 Riga Lotyšská republika	Dušan Kríštofík <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Rím	Taliano, Malta, San Marino, Vatikán, Zvrchovaný vojenský špitálsky rád sv. Jána Jeruzalemského z Ródu a Malty	Via dei Colli della Farnesina 144VI/A 00194 Rím Taliana republika	Mária Krasnohorská <i>mimoriadna a splnomocnená velvyslankyňa</i>
Sarajevo	Bosna a Hercegovina	Skopljanska br. 7 710 00 Sarajevo Bosna a Hercegovina	Miroslav Mojžita <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Skopje	Macedónsko	Budimpeštanska 39 1000 Skopje Macedónska republika	Róbert Kirmág <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Sofia	Bulharsko, Macedónsko, Albánsko	Blv. Janko Sakazov 1504 Sofia Bulharská republika	Karol Mistrík <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Soul	Kórejská republika	389-1 Hannam-dong, Yongsang-gu 140-210 Soul Kórejská republika	Dušan Bella <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Štokholm	Švédsko	Arsenalsgaten 2/3 TR 10388 Štokholm Švédske kráľovstvo	Peter Kmec <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Taipei	Taiwan	333 Keelung Road, Section 1 110 Taipei Čínska republika (Taiwan)	Dušan Dacho <i>vedúci úradu</i>
Taškent	Tadžikistan, Turkmenistan, Uzbekistan	ul. Kičik Bešjogoč 38 100070 Taškent Uzbecká republika	Roman Kríštofík <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Teherán	Irán, Afganistan, Pakistan	No. 38, Sarlashgar Fallahi Street P.O.Box.11365-4451 19887 Teherán Iránska islamská republika	Anton Hajduk <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Tel Aviv	Izrael, Palestínska samospráva	Jabotinsky 37 P.O.Box 6459 Tel Aviv Izraelský štát	Radovan Javorčík <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Tirana	Albánsko	Rruga Skenderbeu 8 Tirana Albánska republika	Ivan Šveda <i>chargé d'affaires</i>
Tokio	Japonsko, Mikronézia, Marshallove ostrovy, Palau	2-11-33, Motoazabu, Minato-ku 106-0046 Tokio Japonsko	Drahomír Štos <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Tripolis	Lýbia, Tunisko, Mauretánia, Čad	Hay Al-Andalus, Gargaresh Street P.O.Box 5721 Tripolis Ľudový úrad veľkej socialistickej ľudovej líbyjskej arabskej džamahírije	

ZÚ	Pôsobnosť	Adresa	Vedúci ZÚ
Varšava	Poľsko	ul. Litewska 6 00-581 Warszawa Poľská republika	Vasil Grivna <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Vatikán	Vatikán, Svätá stolica	Via dei Colli della Farnesina 144 00 194 Roma Talianška republika	Jozef Dravecký <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Viedeň	Rakúsko	Armbrustergasse 24 A-1190 Wien Rakúska republika	Peter Lizák <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Washington	USA	3523 International Court, NW 20008 Washington D.C. Spojené štáty americké	Peter Burian <i>mimoriadny a splnomocnený velvyslanec</i>
Záhreb	Chorvátsko	Prilaz Gjure Deželica br. 10 10000 Záhreb Chorvátska republika	Roman Supek <i>vedúci zastupiteľského úradu</i>

STÁLE MISIE

Stála misia	Adresa SM	Vedúci misie
SM pri medzinárodných organizáciách vo Viedni	Blaastraße 34 A-1190 Viedeň Rakúska republika	Marcel Peško
SD pri NATO, Brusel	Boulevard Leopold III NATO HQ 1110 Brusel Belgické kráľovstvo	František Kašický
SM pri OECD, Paríž	28, Avenue d'Eylau 750 16 Paríž Francúzska republika	Ivan Šramko
SM pri OSN, New York	801 Second Avenue 10017 New York Spojené štáty americké	Miloš Koterec
SM pri OSN, Ženeva	9, Chemin de l'Ancienne Route 1218 Grand Saconnex Švajčiarska konfederácia	Fedor Rosocha
SM pri Rade Európy, Štrasburg	1 Rue Ehrmann 67000 Štrasburg Francúzska republika	Emil Kuchár
SZ pri EÚ, Brusel	Avenue de Cortenbergh 79 1000 Brusel Belgické kráľovstvo	Ivan Korčok

GENERÁLNE KONZULÁTY

Generálny konzulát	Adresa GK	Generálny konzul
Čínska ľudová republika	1375 Huaihai Central Road 200031 Shanghai Čína	<i>Pavol Sýkoricin</i>
Maďarská republika	Derkovits sor 7 5600 Békešská Čaba	<i>Štefan Daňo</i>
Poľská republika	św. Tomasza 34 31 027 Krakov	<i>Marek Lisánsky</i>
Ruská federácia	ul. Orbeli č. 21/2 194 223 Sankt Peterburg	<i>Peter Osvald</i>
Spojené štáty americké	10 940 Wilshire Boulevard, Suite 2030 CA 90024 California, Los Angeles	
Spojené štáty americké	801 Second Avenue, 12th Floor New York, N.Y. 10017	<i>Igor Pokojný</i>
Spolková republika Nemecko	Vollmannstrasse 25d 819 25 Mníchov	<i>František Zemanovič</i>
Turecká republika	Sümbül Sok. / Bambu Sok. 6 3. Levent, Istanbul, 343 30	<i>Jozef Šesták</i>
Ukrajina	Lokoty 4 880 17 Užhorod	<i>Marian Sládeček</i>

SLOVENSKÉ INŠTITÚTY

Názov	Adresa SI	Riaditeľ
Slovenský inštitút Berlín	Zimmerstrasse 27 D-10117 Berlín Spolková republika Nemecko	<i>Martin Sarvaš</i>
Slovenský inštitút Budapešť	Rákóczi út. 15 H-1088 Budapešť Maďarská republika	<i>Milan Kurucz</i>
Slovenský inštitút Moskva	Ul. 2 Brestská 27 125-056 Moskva Ruská federácia	<i>Aneta Marenčíková</i>
Slovenský inštitút Paríž	125 Rue de Ranelagh F-75016 Paríž Francúzska republika	<i>Božena Krížiková</i>
Slovenský inštitút Praha	Jilská 450/16 110 00 Praha 1 Česká republika	<i>Vladimír Valovič</i>
Slovenský inštitút Rím	Via dei Colli della Farnesina 144 00194 Rím Talianska republika	<i>Peter Krupár</i>
Slovenský inštitút Varšava	ul. Krzywe Kolo 12/14a PL-00 270 Varšava Poľská republika	<i>Helena Jacošová</i>
Slovenský inštitút Viedeň	Wipplingerstrasse 24-26 A-1010 Viedeň Rakúska republika	<i>Viera Polakovičová</i>

ZOZNAM KONZULÁRNYCH ÚRADOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY VEDENÝCH HONORÁRNymi KONZULMI

VEDÚCI KONZULÁRNYCH ÚRADOV SR PODĽA STAVU V JANUÁRI 2012

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Albánska republika	Tirana	Faik Dizdari honorárny konzul
Argentínska republika	La Platta	Eduardo Kabát honorárny generálny konzul
Arménska republika	Jerevan	Gagik Vladimirovič Martirosian honorárny konzul
Austrálsky zväz	Brisbane	Michal Horvath honorárny konzul
Austrálsky zväz	Melbourne	Vojtech Michael Markuš honorárny konzul
Austrálsky zväz	Melbourne	Milan Nečkapil honorárny konzul
Bangladéšska ľudová republika	Dhaka	Miran Ali honorárny konzul
Belgické kráľovstvo	Antverpy	Gunnar Riebs honorárny konzul
Belgické kráľovstvo	Gent	Arnold Vanhaecke honorárny konzul
Belgické kráľovstvo	Liège	Raffaele Antonio Apruzzese honorárny konzul
Bolívijská republika	La Paz	Hernán Guido Vera Ruiz honorárny konzul
Bosna a Hercegovina	Medžugorie	Rajko Zelenika honorárny konzul
Brazílska federatívna republika	Joinville	Ernesto Heinzelmann honorárny konzul
Brazílska federatívna republika	Recife	João Alixandre Neto honorárny konzul
Brazílska federatívna republika	Rio de Janeiro	M. Faical Hammoud honorárny konzul
Brazílska federatívna republika	Sao Paulo	Peter Pauliček honorárny generálny konzul
Bulharská republika	Varna	Edita Blagoevova honorárny konzul
Cyperská republika	Limassol	George Vassos Hadjithodossiou honorárny generálny konzul

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Čilská republika	Santiago	Paul Nador honorárny konzul
Čínska ľudová republika	Hong Kong	Willy Sun Mo Lin honorárny konzul
Egyptská arabská republika	Alexandria	Mohamed Moustafa el Naggar honorárny konzul
Estónska republika	Tallinn	Evan Tudeberg honorárny konzul
Etiópska federatívna demokratická republika	Addis Abeba	Feleke Bekele Safo honorárny konzul
Filipínska republika	Cebu City	Antonio N. Chiu honorárny konzul
Filipínska republika	Manila	Robert Chin Siy honorárny generálny konzul
Fínska republika	Teerjärvi	Mikael Albäck honorárny konzul
Fínska republika	Tampere	Kalervo Kummola honorárny konzul
Francúzska republika	Grenoble	Menyhért Kocsis honorárny konzul
Francúzska republika	Lille	Alain Bar honorárny konzul
Francúzska republika	Lyon	Christian Michel-Mestrallet honorárny konzul
Francúzska republika	Nancy	Jean-Marie Keller honorárny konzul
Grécko	Pireus	Michael Bodouroglou honorárny konzul
Grécko	Thessaloniki	Konstatinos Mavridis honorárny konzul
Grécko	Patras	Phaedon Couniniotis honorárny konzul
Gruzínsko	Tbilisi	Besarion Kvartskhava honorárny konzul
Guatemalská republika	Guatemala	Mario Fernando Montúfara Rodrigues honorárny konzul
Guinejská republika	Conakry	Boubakar Lombonna Diallo honorárny konzul
Haitská republika	Port-au-Prince	Claude Martin honorárny konzul
Holandské kráľovstvo	Eindhoven	Gerardus Hendrik Meulesteen honorárny konzul
Holandské kráľovstvo	Groningen	Gerhard Tonnis Poppema honorárny konzul
Holandské kráľovstvo	Rotterdam	Jacob Ten Hoope honorárny konzul
Chorvátska republika	Osijek	Ivan Komak honorárny konzul
Chorvátska republika	Split	Ante Plančić honorárny konzul
Indická republika	Kalkata	Patra Sadhan Bose honorárny konzul
Indická republika	Mumbai	Amit Choksey honorárny konzul

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Indonézska republika	Denpasar	Jürgen Schreiber honorárny konzul
Indonézska republika	Surabaya	Sindunata Sambudhi honorárny konzul
Islandská republika	Reykjavík	Runólfur Oddsson honorárny konzul
Štát Izrael	Ha Sharon	Karol Nathan Steiner honorárny konzul
Štát Izrael	Jeruzalem	Martin Rodan honorárny konzul
Jamaika	Kingston	Christopher Richard Issa honorárny konzul
Japonsko	Kirishima	Masahiro Yamamoto honorárny konzul
Jemenská republika	Saná	Adel Mohamed Al Huraibi honorárny konzul
Jordánske hášimovské kráľovstvo	Ammán	Khalidun A. Abuhassan honorárny generálny konzul
Juhoafrická republika	Port Louis	Yatemani Gujadhur honorárny konzul
Juhoafrická republika	Kapské Mesto	Geoffrey Leighton Ashmead honorárny konzul
Kamerunská republika	Yaoundé	Mohamadou Salihou honorárny konzul
Kanada	Calgary	Ludovít Zanzotto honorárny generálny konzul
Kanada	Montreal	Dezider Michaletz honorárny konzul
Kanada	Toronto	Michael Martinček honorárny konzul
Kanada	Vancouver	Stanislav Lišiak honorárny konzul
Kanada	Winnipeg	Jozef Kiska honorárny konzul
Kazašská republika	Karaganda	Alexej Petrovič Nefedov honorárny konzul
Kazašská republika	Kurčatov	Kairat Kamalovič Kadyrzanov honorárny konzul
Kenská republika	Mombasa	Christoph Modigell honorárny konzul
Kirgizská republika	Biškek	Igor Konstantinovič Gusarov honorárny konzul
Kolumbijská republika	Medellín	Jenaro Pérez Gutiérrez honorárny konzul
Kostarická republika	San José	Eugenio Gerardo Araya Chacón honorárny konzul
Litovská republika	Kaunas	Vytautas Mikaila honorárny konzul
Luxemburské veľkovoľvodstvo	Luxemburg	Blanche Mourtrier honorárny konzul
Macedónska republika	Skopje	Vlade Tome Stojanovski honorárny konzul
Malajzia	Kota Kinabalu	Wong Khen Thau honorárny konzul

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Malawijská republika	Blantyre	Salim David Bapu honorárny konzul
Maltská republika	Valletta	Godwin Edvard Bencini honorárny konzul
Marocké kráľovstvo	Casablanca	Kamil Ouzzani Touhamy honorárny konzul
Maurícius	Port Louis	Yatemani Gujadhur honorárny konzul
Mexiko	Monterrey	Jorge García Segovia honorárny konzul
Moldavská republika	Kišiňov	Iurie Grigore Popovici honorárny konzul
Monacké kniežatstvo	Monako	Cristine Noghés-Ménio honorárny generálny konzul
Mozambická republika	Maputo	Ismael Mussá Mangueira honorárny konzul
Nepál	Káthmandu	Pasang Dawa Sherpa honorárny konzul
Nigérijská federatívna republika	Port Harcourt	Eze Clifford Amadi honorárny konzul
Nórske kráľovstvo	Bergen	Morten L. Gjesdahl honorárny konzul
Nórske kráľovstvo	Drammen	Zuzana Opavská Wahl honorárny konzul
Nórske kráľovstvo	Trondheim	Erik Frederiksen honorárny konzul
Nový Zéland	Auckland	Peter Kiely honorárny konzul
Omán	Muscat	Mohammed S. Al-Harthy honorárny konzul
Panamská republika	Panama	Julio César Benedetti honorárny konzul
Paraguajská republika	Cuidad del Este	Charif Hammoud honorárny konzul
Peruánska republika	Lima	Teresa Koetzle-Daly honorárny konzul
Poľská republika	Gliwice	Marian Czerny honorárny konzul
Poľská republika	Poznaň	Piotr Stanisław Styczynski honorárny konzul
Poľská republika	Rzeszow	Adam Góral honorárny konzul
Poľská republika	Sopot	Jerzy Leśniak honorárny konzul
Poľská republika	Vroclav	Maciej Kaczmarek honorárny konzul
Poľská republika	Zakopané	Wiesław Tadeusz Wojas honorárny konzul
Portugalská republika	Porto	Tiago Ferreira Quintas Neiva de Oliveira honorárny konzul
Portugalská republika	Madeira	Roberto Rodrigo Vieira Henriques honorárny konzul
Rakúska republika	Graz	Volker Pichler honorárny konzul

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Rakúska republika	Innsbruck	Jurgen Bodenser honorárny konzul
Rakúska republika	Linz	Ernst Papesch honorárny konzul
Rakúska republika	Salzburg	Gerald Hubner honorárny konzul
Rakúska republika	Eisenstadt	Alfred Tombor honorárny konzul
Rumunsko	Salonta	Miroslav Iabloncsik honorárny konzul
Ruská federácia	Astracháň	Vladimir Stepanovič Sinčenko honorárny konzul
Ruská federácia	Chanty-Mansijsk	Eduard Vasiljevič Lebedev honorárny konzul
Ruská federácia	Rostov na Done	Peter Šulek honorárny konzul
Ruská federácia	Omsk	Jurij Viktorovič Šapovalov honorárny konzul
Ruská federácia	Krasnojarsk	Valerij Alexandrovič Gračev honorárny konzul
Ruská federácia	Jekaterinburg	Alexander Petrovič Petrov honorárny konzul
Salvádorská republika	San Salvador	Nicolas Antonio Salume Babun honorárny konzul
Senegalská republika	Dakar	Maphaté Ndiouck honorárny konzul
Seychelská republika	Victoria	Joseph France Albert honorárny konzul
Singapurská republika	Singapur	Cheo Guan Ow honorárny konzul
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	Belfast	Thomas Sullivan honorárny konzul
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	Cardiff	Nigel Bruce Harold Payne honorárny konzul
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	Edinburgh	Duncan Alexander Spiers honorárny konzul
Spojené štáty americké	Boston	Peter Mužila honorárny konzul
Spojené štáty americké	Denver	Gregor James Fasing honorárny konzul
Spojené štáty americké	Detroit	Edward Zelenak honorárny konzul
Spojené štáty americké	Indianapolis	Steve Zlatos honorárny konzul
Spojené štáty americké	Kansas City	Ross F. Marine honorárny konzul
Spojené štáty americké	Dallas	Martin Valko honorárny konzul
Spojené štáty americké	Bloomington, Minneapolis	Donald Paško honorárny konzul
Spojené štáty americké	North Miami	Cecilia F. Rokusek honorárny konzul
Spojené štáty americké	Columbia	Peter D. Korn honorárny konzul

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Spojené štáty americké	Pittsburgh	Joseph T. Senko honorárny konzul
Spojené štáty americké	San Francisco	Barbara M. Pivnicka honorárna konzulka
Spolková republika Nemecko	Bad Homburg	Imrich Donath honorárny konzul
Spolková republika Nemecko	Hamburg	Peter Littmann honorárny konzul
Spolková republika Nemecko	Hannover	Dirk Bettels honorárny konzul
Spolková republika Nemecko	Stuttgart	Christoph Goeser honorárny konzul
Srbsko	Niš	Stela Jovanovič honorárna konzulka
Demokratická socialistická republika Srí Lanka	Colombo	Mahen Roshan Andrew Kariyawan honorárny konzul
Sudánska republika	Chartúm	Nasreldin Ibrahim Shulgami honorárny generálny konzul
Sýrska arabská republika	Lattakia	Anas Dib Joud honorárny konzul
Španielske kráľovstvo	Barcelona	Joan Ignacio Torredemer Galles honorárny generálny konzul
Španielske kráľovstvo	Santa Cruz de Tenerife	Francisco José Perera Molinero honorárny konzul
Španielske kráľovstvo	Zaragoza	Jean-Pol Jules Marie Bastiaanas honorárny konzul
Švajčiarska konfederácia	Zürich	Michal Čierny honorárny generálny konzul
Švédske kráľovstvo	Göteborg	Carl Magnus Richard Kindal honorárny konzul
Švédske kráľovstvo	Malmö	Rolf Bjernell honorárny konzul
Taliana republika	Ascoli Piceno	Carlo Matarazzo honorárny konzul
Taliana republika	Florenca	Massimo Sani honorárny konzul
Taliana republika	Forlì	Alvaro Ravaglioli honorárny konzul
Taliana republika	Miláno	Luigi Cuzzolin honorárny konzul
Taliana republika	Neapol	Franca Serao honorárny konzul
Taliana republika	Terst	Miljan Todorovič honorárny konzul
Taliana republika	Turín	Giuseppe Pellegrino honorárny konzul
Togská republika	Lomé	Vivoto James Victor Sossou honorárny konzul
Turecká republika	Bursa	Hüseyin Özdilek honorárny konzul
Turecká republika	Edirne	Coskun Molla honorárny konzul
Turecká republika	Izmir	Selçuk Borovali honorárny konzul

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Turecká republika	Trabzon	Suat Gürkök honorárny konzul
Turecká republika	Kayseri	Osman Güldüo lu honorárny konzul
Uganda	Kampale	Abel M. S. Katahoire honorárny konzul
Ukrajinská republika	Doneck	Tamara Timofejevna Lysenko honorárny konzul
Urugvaj	Montevideo	Matias Balparda honorárny konzul
Venezuela	Caracas	Manuel Antonio Polanco Fernández honorárny konzul
Vietnamská socialistická republika	Hočiminovo mesto	Huy Ho honorárny generálny konzul
Zambijská republika	Lusaka	Jaroslav Kulich honorárny konzul

POČTY PRÍSLUŠNÍKOV OS SR V SÚČASNÝCH MISIÁCH NA PODPORU MIERU

STAV K JANUÁRU 2012

Misia	Miesto pôsobenia	Skutočný počet príslušníkov OS SR
OSN		
UNFICYP (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus) – OSN	Cyperská republika	159
UNTSO (United Nations Truce Supervision Organization) – OSN	Sýrska arabská republika, Štát Izrael	2
NATO		
ISAF (International Security Assistance Force)	Afgánsky islamský štát	344
Veliteľstvo NATO Sarajevo	Bosna a Hercegovina	1
EÚ		
ALTHEA	Bosna a Hercegovina	34
EUMM	Gruzínsko	1

O AUTOROCH

O AUTOROCH

Nora Beňáková vyštudovala na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Pracovala v organizáciách SAIA a Nadácia pre podporu občianskych aktivít. Od roku 2002 do konca roka 2009 pôsobila v občianskom združení Človek v ohrození ako výkonná riaditeľka, s expertízou najmä v oblasti humanitárnych a posthumanitárnych intervencií v krajinách, ako je Srí Lanka, Indonézia, Pakistan, Afganistan, Libanon, Sudán. Od roku 2010 je predsedníčkou Platformy mimovládnych rozvojových organizácií, strešnej organizácie 31 mimovládnych rozvojových organizácií zameranej na zvyšovanie efektivity systému slovenskej rozvojovej pomoci. (nora.benakova@mvro.sk)

Vladimír Bilčík vyštudoval politológiu a ekonómiu na Swarthmore College v USA, európsku politiku na University of Oxford vo Veľkej Británii a teóriu politiky na Univerzite Komenského v Bratislave. Od septembra 1999 pracuje ako analytik a vedúci výskumného programu európskych štúdií vo Výskumnom centre Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o. Od decembra 2005 pôsobí na Katedre politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského ako odborný asistent. V rokoch 2002 – 2003 bol poradcom Jána Figeľa ako člena Konventu o budúcnosti Európy. Vo svojom výskume sa venuje problematike európskej integrácie a medzinárodným vzťahom. (bilcik@sfp.sk)

Peter Brežani ukončil v roku 2002 štúdium na Fakulte medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. Od roku 2002 do roku 2003 pracoval ako analytik v Slovenskom inštitúte medzinárodných štúdií. Od septembra do februára 2004 pracoval v Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku ako šéfredaktor časopisu *Listy SFPA*. Od februára 2004 pracuje vo Výskumnom centre Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o., ako výskumný pracovník programu Hospodárska a rozvojová politika, spolueditor časopisu *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs* a editor *Ročenky zahraničnej politiky SR*. Je členom predsedníctva Platformy mimovládnych rozvojových organizácií. Vo svojom výskume sa venuje problematike vzťahov krajín severovýchodnej Ázie a rozvojovej politike. (brezani@sfp.sk)

Alexander Duleba absolvoval v roku 1989 štúdium na Kyjevskej štátnej univerzite T. G. Ševčenka. V rokoch 1990 – 1993 pracoval na Katedre sociálno-politických vied Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove. Od mája 1993 do augusta 1995 bol analytikom Slovenského inštitútu medzinárodných štúdií zriadenom pri MZV. Od septembra 1995 pracuje vo Výskumnom centre Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, od mája 2002 ako riaditeľ a zároveň vedúci výskumného programu Východná Európa. Titul PhD. získal na Ústave politických vied SAV a v roku 2009 získal titul docent na Univerzite Komenského v Bratislave. Od mája 2010 pôsobí ako pedagóg na Prešovskej univerzite v Prešove. Je autorom, spoluautorom a editorom viacerých kníh, štúdií a množstva odborných článkov. (duleba@sfp.sk)

Ondrej Gažovič je interný doktorand na Ústave európskych štúdií a medzinárodných vzťahov Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave. Vyštudoval medzinárodné vzťahy a právo na Masarykovej univerzite v Brne, absolvoval študijné a výskumné pobyty na University of Oslo (január – jún 2006) a na Diplomatickej akadémii vo Viedni (február – jún 2010). Od roku 2006 pôsobí v redakcii žurnálu *Global Politics* (www.globalpolitics.cz). Vo výskume sa zameriava na verejnú diplomaciu, rozvojovú pomoc a teórie medzinárodných vzťahov. (gazovic@gmail.com)

Július Lőrincz sa viac ako štyridsať rokov profesionálne venuje novinárstvu. Bývalá Juhoslávia bola predmetom jeho záujmu od sedemdesiatych rokov a jeho záujem sa vystupňoval v krízových deväťdesiatych rokoch minulého storočia. Je autorom alebo spoluautorom množstva rozhovorov publikovaných v denníku Pravda s významnými politickými osobnosťami regiónu, ako sú napr. Kiro Gligorov, Milan Kučan, Ibrahim Rugova, Ivica Račan, Mira Marković, Zoran Đinđić, Vojislav Koštunica, Milo Đukanović, Boris Tadić, Veton Surroi a ďalší. V rokoch 2002 – 2005 pôsobil na Ministerstve zahraničných vecí SR a na zastupiteľskom úrade SR v Záhrebe. Dlhodobu spolupracuje s rôznymi mimovládnyimi organizáciami. (lorincz@szm.com)

Juraj Marušiak ukončil v roku 1994 štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, odbor história – slovenský jazyk a literatúra. Od roku 1996 pôsobí v Ústave politických vied SAV, kde v roku 2003 obhájil titul PhD. v odbore teória politiky. V rokoch 2003 – 2010 pôsobil ako predseda Spoločnosti pre strednú a východnú Európu a v redakcii portálu Euromonitor International (od roku 2008 DespiteBorders.com). V roku 2006 externe prednášal na Bratislavskej medzinárodnej škole liberálnych štúdií. Od roku 2007 externe vyučuje na Fakulte sociálnych a ekonomických vied UK v Bratislave, odbor európske štúdiá a medzinárodné vzťahy. Odborne sa venuje problematike najnovších dejín Slovenska po roku 1945 a medzinárodným vzťahom v regióne strednej a východnej Európy. (juraj.marusiak@savba.sk)

Ján Mihálik pracuje ako konzultant a školiteľ pre PDCS, o. z., od roku 2000. Počas štúdia sociálnej práce na Univerzite Komenského v Bratislave sa špecializoval najmä na riadenie neziskových organizácií. V roku 2003 úspešne absolvoval postgraduálny diplomový kurz Prax sociálneho rozvoja akreditovaný London Metropolitan University. V súčasnosti sa odborne orientuje na témy rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci, na tvorbu rozvojových politík, riadenie neziskových organizácií, programy transformácie konfliktov a budovania mieru. Má rozsiahle skúsenosti v práci s organizáciami neziskového a verejného sektora v strednej a juhovýchodnej Európe. Pôsobí ako podpredseda Platformy mimovládnych rozvojových organizácií. Publikuje články a analýzy a je autorom viacerých evaluácií projektov a donorských programov. (jano@pdcs.sk)

Miroslav Musil ukončil štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Absolvoval študijné pobyty vo Francúzsku, v Rakúsku, Španielsku a vo Veľkej Británii. Od roku 1990 pôsobil na Ministerstve zahraničných vecí ČSFR, neskôr SR, absolvoval diplomatické misie v Ženeve, vo Washingtone, v Paríži a Ríme. Je nositeľom francúzskeho a talianskeho štátneho vyznamenania. Položil základy Diplomatického múzea na Ministerstve zahraničných vecí SR. Vo výskume a tvorbe sa zameriava na históriu diplomacie na Slovensku a významné historické osobnosti. Je autorom viacerých knižných publikácií a výstav na túto tému a ako diplomat sa zaslúžil o pamätníky viacerým slovenským osobnostiam v zahraničí. (sky.beno@gmail.com)

Ivo Samson vyštudoval históriu na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne v roku 1981. V rokoch 1994 – 1997 študoval bezpečnostnú politiku na Univerzite Friedricha Schillera v Jene a na Univerzite Justusa Liebiga v Giessene, kde v roku 1997 získal PhD. Uskutočnil dlhodobé výskumné pobyty na viacerých svetových univerzitách: v Upsalle a Štokholme, na Európskom univerzitnom inštitúte vo Florencii, Univerzite Friedricha Wilhelma v Bonne, v Sappore a na Essex University v Colchestri. V roku 2001 vyučoval ako profesor na Stredoeurópskej univerzite v Budapešti. Od januára 1998 pracuje ako analytik Výskumného centra Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o., v Bratislave a zaoberá sa otázkami bezpečnostnej politiky a terorizmu. Od roku 2006 pôsobí ako pedagóg na Univerzite Komenského a University of Wolverhampton a od roku 2011 aj na Prešovskej univerzite. (samson@sfp.sk)

Tomáš Strážay vyštudoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor žurnalistika a politológia. Doktorandské štúdium absolvoval na Graduate School for Social Research vo Varšave. Pracuje vo Výskumnom centre Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o., kde vedie program Stredná a juhovýchodná Európa a je spolueditorom štvrťročníka *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs*. (strazay@sfp.sk)

ROČENKA ZAHRANIČNEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2011

BRATISLAVA 2012

© VÝSKUMNÉ CENTRUM
SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE ZAHRANIČNÚ POLITIKU, N.O.
© AUTORI

EDITOR
PETER BREZÁNI

EDIČNÁ RADA
VLADIMÍR BILČÍK, PETER BREZÁNI, JURAJ BUZALKA, ALEXANDER DULEBA,
PETER HOLÁSEK, PETER LIZÁK, JURAJ MARUŠIAK, TOMÁŠ STRÁŽAY, JÁN ŠOTH

RECENZENTI
VLADIMÍR BILČÍK, PETER BREZÁNI, ALEXANDER DULEBA, JURAJ MARUŠIAK,
TOMÁŠ STRÁŽAY

JAZYKOVÁ REDAKTORKA
DOROTA BALŠÍNKOVÁ

192 STRÁN, VYDANIE PRVÉ

ISBN 978-80-89645-01-5

SFPA

Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku bola založená v auguste 1993 ako otvorené nestraničné diskusné fórum o medzinárodných otázkach a zahraničnej politike Slovenskej republiky. Jej hlavným cieľom je poskytovať priestor pre otvorenú výmenu názorov o zahraničnej politike. Je dobrovoľným združením fyzických a právnických osôb, ktoré sa zaujímajú o oblasť zahraničnej politiky. Prostredníctvom svojich programov šíri informácie o medzinárodných vzťahoch z pôvodných zdrojov. SFPA združuje občanov rôznej politickej orientácie. Členstvo v SFPA je otvorené pre každého, kto je presvedčený o dôležitosti diskusií o problémoch zahraničnej politiky a medzinárodných vzťahov.

RC SFPA

Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o. vzniklo transformáciou bývalej príspevkovej organizácie MZV SR Slovenský inštitút medzinárodných štúdií podľa zákona č. 13/2002 Z. z. na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky č. 1113 z 26. novembra 2003. V rámci svojej pôsobnosti poskytuje tieto všeobecne prospešné služby:

- vypracúva nezávislé odborné analýzy kľúčových otázok medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky Slovenskej republiky;
- vydáva odborné periodické i neperiodické publikácie, ktoré slúžia k prehĺbeniu poznania v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR a slúžia ako zdroj kvalifikovaných informácií pre odbornú a laickú verejnosť;
- organizuje odborné podujatia a podieľa sa na medzinárodnej vedeckej spolupráci v oblasti výskumu medzinárodných vzťahov a bezpečnosti;
- prispieva k skvalitneniu odbornej diskusie o medzinárodných vzťahoch a zahraničnej politike Slovenskej republiky;
- vytvára priaznivé prostredie pre rast novej generácie slovenských odborníkov v oblasti medzinárodných vzťahov;
- podnecuje širší záujem občanov Slovenskej republiky o dianie vo svete, hlbšie pochopenie významu zahraničnej politiky a jej prepojenia s domácou politikou.

VÝSKUMNÉ CENTRUM
SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE ZAHRANIČNÚ POLITIKU, N.O.

HVIEZDOSLAVOVO NÁM. 14, 811 02 BRATISLAVA
SLOVENSÁ REPUBLIKA
WWW.SFPA.SK

ISBN 978-80-89645-01-5